

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΧΙΛΛΕΑ Ι. MANTZAPH

ΤΑ
ΚΑΠΝΑ ΜΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ: ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟΝ

ΥΠΟ ΠΟΙΑΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΘΑ ΚΑΤΩΦΩΣΗ ΑΥΤΗ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΝ ΘΕΣΙΝ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΝ

Τυποίς "ΠΥΡΣΟΥ," Α. Ε.

ΔΥΚΟΥΡΓΟΥ 18

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

‘Απόσπασμα τῆς ἐκθέσεως τῆς κριτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ ἔξ 20.000 δραχμῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος βραβεῖον εἰς τὴν καλυτέραν μελέτην περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς ἐν τῷ διεθνεῖ ἐμπορίῳ.

‘Υπεβλήθησαν αἱ ἔξης τέσσαρες μελέται ἔξ ὅν ἡ Ἐπιτροπὴ δύο μόνον ἐθεώρησεν ἀξίας κρίσεως. Εἶναι δὲ αὗται αἱ τῶν κ. κ. Ἀ. Μάντζαρη καὶ Δ. Καλιτσουνάκι.

‘Η μελέτη τοῦ κ. Ἀ. Μάντζαρη εἶναι ἀνευ ὑπερβολῆς, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως μορφῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως οὐσίας, μία τῶν ἀριστων πλουτολογικῶν μονογραφιῶν αἵτινες ἐγράφησαν παρ’ ἡμῖν. ‘Ο συγγραφεὺς εἶναι τελείως κάτοχος τῶν δύο ἀπόψεων τοῦ καπνικοῦ προβλήματος, τῆς παραγωγῆς δηλ. καὶ τῆς καταναλώσεως, δίδει δὲ περὶ ἑκάστης αὐτῶν ἀδράς, πρώτης χειρὸς καὶ νωποτάτας πληροφορίας. Ταύτας ἐνισχύει διὰ πολυαριθμῶν στατιστικῶν πινάκων, τινὲς τῶν δοιών κατηρτίσθησαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς ὑπ’ αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως.

‘Η κατεργασία τοῦ πολυτιμοτάτου τούτου ὑλικοῦ δὲν εἶναι ἥπιον ἀξιέπαινος τῆς συλλογῆς αὐτοῦ.

Τὸ ὑποβληθὲν ἔργον χαρακτηρίζει ὅντως σπανία εὐθυκρισία, ἐκδηλουμένη δι’ ἀκριβῶν συμπερασμάτων, εὐλογοφανῶν προβλέψεων καὶ διὰ τῆς κατατάξεως ἑκάστου ζητήματος εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο προσὸν τοῦ ἔργου θὰ ἥδυνατο νὰ ἀναγραφῇ καὶ μεταξὺ τῶν συγγραφικῶν χαρισμάτων τοῦ κ. Μάντζαρη, ἄτινα εἶναι ἡ ἀκριβολογία, ἡ σαφήνεια καὶ ἡ ἀποφυγὴ πάσης περιττῆς φράσεως ἢ λεπτομερείας. “Οὐθεν δὲν ἀναγνώστης τέρπεται διδασκόμενος, δὲ αὐστηρότερος τῶν κριτῶν τοῦτο μόνον δύναται νὰ ζητήσῃ, ὅπως δὲν συγγραφεύεις, ὅστις παρα-

πέμπει εἰς ίκανὰ ίστορικὰ ἔργα, πλουτίση τὴν διατριβήν του διὰ συγχρόνου βιβλιογραφίας (*).

Ἐχουσα τὰ ὡς ἄνω ὑπ’ ὅψει ἡ Ἐπιτροπή, βραβεύει ἀμφοτέρας τὰς μελέτας ταύτας, κρίνουσα δ’ ὅμως ὅτι ἡ τοῦ κ. Μάντζαρη ὑπερέχει τῆς ἄλλης καὶ ἀνταποκρίνεται μᾶλλον εἰς τοὺς ὅρους καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ διαγωνίσματος χορηγεῖ εἰς τὸν συγγραφέα αὐτῆς τὰ $\frac{3}{5}$ τοῦ ἐπάθλου (**).

Ἡ Ἀκαδημία ἐνέκρινεν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27ῃ Δεκεμβρίου 1928.

Ο Πρόεδρος

Ο Γενικὸς Γραμματεὺς

(*) **Σημ. Συγγραφέως:** Προφανῶς τὴν κριτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἀκαδημίας διέφυγε τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχει δυστυχῶς σύγχρονος βιβλιογραφία σχετικὴ μὲ τὰ καπνά μας οὔτε Ἑλληνικὴ οὔτε ἔνη.

(**) Κατὰ ποίαν σειρὰν σκέψεων ἡ κριτικὴ Ἐπιτροπὴ κατέληξεν εἰς τὸ περίεργον συμπέρασμα τῆς βραβεύσεως δύο μελετῶν, ἀφοῦ ἡ προκήρυξις τῆς Ἀκαδημίας ορτῶς ὠρίζειν, ὅτι «τὸ βραβεῖον θὰ δοθῇ εἰς τὴν καλλιτέχνα μελέτην» ὡς τοιαύτη δὲ ἐκρίθη παρ’ αὐτῆς ἡ ἴδική μου, διμολογῶ ὅτι μοῦ είναι ἀδύνατον νὰ ἐννοήσω.

Ως ἐκ τούτου εἰς τοὺς μέλλοντας ἀναγνώστας καὶ τῶν δύο μελετῶν — ὅταν δὲ καλιτεουνάκις θὰ προβῇ εἰς τὴν δημοσίευσιν καὶ τῆς ἴδικῆς του — ἀπόκειται νὰ κρίνουν περὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἡ κρίσις των θὰ είναι καὶ ἀπὸ τυπικῆς καὶ ἀπὸ οὐσιαστικῆς ἀπόψεως θετικωτέρα καὶ δικαιοτέρα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ μελέτη τῶν φυσικῶν καὶ οἰκονομικῶν συνθηκῶν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐμπορίας ἔγχωρίων προϊόντων, ἀτινα ἀποτελοῦσι σπουδαῖον συντελεστὴν τῆς οἰκονομίας ἑκάστης χώρας, εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς δρθῆς κατευθύνσεως τῆς τε ἴδιωτικῆς πρωτοβουλίας, εἰς τὸν κλαδὸν τῆς παραγωγῆς τὸν συνδεομένους πρὸς τὰ προϊόντα ἐκπλήνα καὶ τὸν Κράτον τὸν πρὸς ἀκριβῆ καθορισμὸν τῆς οἰκονομικῆς του πολιτικῆς. Ἰδίᾳ προκειμένου περὶ προϊόντος, ὅπως ὁ καπνός, ὅπερ ἔχει τόσον θεμελιώδη σημασίαν δὶ οἰκονομίαν μικρὰν καὶ ἐν τῇ ἔξελίξει της εἰσέτι εὐρισκομένην, οἷα ἡ Ἐλληνική, καὶ τὸν δοπίον συγχρόνως ἡ ἀνάπτυξις ὡς παράγοντος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἔξαρταί ὅχι μόνον ἐκ περιωρισμένων τοπικῶν συνθηκῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ ποικιλωτάτων καὶ διαρκῶς μεταβαλλομένων συνθηκῶν τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, ἡ ἀκριβής γνῶσις τῶν δρων τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς ἑκάστοτε θέσεως ἐν τῇ διεθνεῖ παραγωγῇ τοῦ προϊόντος τούτου, ἀποτελεῖ ἔργον στοιχειώδους προνοίας καὶ διὰ τὴν ἴδιωτικὴν καὶ διὰ τὴν κρατικὴν οἰκονομίαν.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ ἀπόψεως χαρακτῆρος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καταλέγεται ἐν μέρει μεταξὺ τῶν χωρῶν ἐκείνων, αἵτινες παράγουσαι ὀρισμένα σπουδαῖα γεωργικὰ προϊόντα εἰς ποσότητας ἀσυγκρίτως ἀνωτέρας τῶν σημερινῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῷ μέλλοντι πιθανῶν, ἀναγκῶν τοῦ ἔγχωρίου πληθυσμοῦ (σταφίς, καπνὸς κλπ.) ἔξαρτῶσιν ἀναγκαίως τὴν πρόοδον τῆς ἐθνικῆς των οἰκονομίας κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας καὶ ἐκ τῆς θέσεως ἣν τὰ προϊόντα των ταῦτα καταλαμβάνουσιν ἐν αὐτῇ. Πᾶσα διατάραξις τῆς θέσεως ταύτης προερχομένη, εἴτε ἐκ λόγων τοπικῶν, εἴτε ἐκ λόγων διεθνῶν δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ σημαντικῶς τὴν δῆλην οἰκονομίαν τῆς χώρας, νὰ ἀνατρέψῃ τὸ οἰκονομικὸν αὐτῆς ισοζύγιον καὶ νὰ ἐπιφέρῃ σοβαρὰς κρίσεις.

Είναι ἐπομένως σαφῶς διαγεγραμμένη ἡ πολιτική, ἣν αἱ

χῶραι αὗται ὁφείλονσι νὰ τηρῶσιν ἐν τῷ διακανονισμῷ τῶν οἰκονομικῶν καὶ εἰδικώτερον τῶν ἐμπορικῶν αὐτῶν σχέσεων μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς.³ Αυτὶ νὰ παρεμβάλλωσιν ἐμπόδια εἰς τὴν διεθνῆ ἐμπορικὴν ἐπικοινωνίαν δὶ ύπερομέτρου αὐτονόμου ἢ συμβατικοῦ προστατευτικοῦ συστήματος πρός, κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐνίσχυσιν πολλάκις ἀσημάντων κλάδων τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ὁφείλονσι νὰ συγκεντρώνωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς δοσον τὸ δινατὸν πληρεστέραν ἔξασφάλισιν τῆς θέσεως τῶν κυρίων αὐτῶν ἔξαγωγικῶν προϊόντων ἐν τῇ παγκοσμίῳ οἰκονομίᾳ.

‘Η προκειμένη μονογραφικὴ μελέτη τοῦ κ. Α. Μάντζαρη περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν πληροῖ σπουδαῖον κενὸν ἐν τῇ πενιχρᾷ Ἑλληνικῇ βιβλιογραφίᾳ τῆς πρακτικῆς οἰκονομίας.⁴ Ο κ. Μάντζαρης ἀντιλαμβανόμενος δρθῶς τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐμπορικῆς ιδίως ὅψεως τοῦ προβλήματος τοῦ καπνοῦ καὶ τονίζων δικαίως δι τὸ Ἑλληνικὸς καπνὸς παρὰ τὴν ἔξαιρετικήν του ποιότητα δὲν ἀποτελεῖ μονοπώλιον, ἀλλ’ δι τὴς ἡ διατήρησις τῆς θέσεώς του ἐν τῷ διεθνεῖ συναγωνισμῷ ἔξαρτᾶται ἐκ τῶν δρων τῆς προσφορᾶς του, παρέχει ἀκριβῆ καὶ σαφῆ ιδέαν περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου τῆς ἐθνικῆς ήμῶν οἰκονομίας, τῆς σημερινῆς καταστάσεως αὐτοῦ καὶ τῶν δρων ἔξι ὡν ἔξαρτᾶται ἡ μελλοντική του ἔξελιξις.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ
Καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας
ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

“Οπως όρθιτα παρατηρεῖ εἰς τὸ περὶ καπνοῦ σύγγραμμά του—Tabakkunde Tabakbau und Tabakfabrikation—δι γνωστὸς γερμανὸς συγγραφεὺς R. Kissling, ἡ ἀνάγκη τῆς χρησιμοποίησεως μέσων διεγερτικῶν, οἵασδήποτε μορφῆς, φαίνεται ὅτι εἶναι ἴδιαζόντως συγγενῆς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

Διὰ τοῦ φυσιολογικοῦ αὐτοῦ δεδομένου ἔξηγεῖται τὸ ἀπὸ τῶν παλαιοτάτων χρόνων παρατηρούμενον φαινόμενον τῆς χρησιμοποίησεως παρὰ μεγάλων λαϊκῶν μαζῶν, εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, ποικίλων μέσων ποὺ ἔχουν διεγερτικὰς τῶν νεύρων ἴδιότητας, ὅπως ἡ εἰσπνοὴ τοῦ καπνοῦ καιομένων ἀρωματικῶν σπόρων ἢ φύλλων ἀπὸ τοὺς Μασσαγέτας, τὴν δποίαν ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, τὸ μάσημα τῶν φύλλων τῆς δάφνης ἀπὸ τὰς ιερείας τῶν Ἑλληνικῶν μαντείων, τὸ κάπνισμα τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ χασὶς ἀπὸ τοὺς λαοὺς τῆς Κίνας καὶ τῆς Ἀσίας, τὸ μάσημα χόρτων, φίζῶν ἢ φλοιῶν ἀπὸ τοὺς Μαλεσίους, τοὺς Πολυνησίους, τοὺς Ὀττεντόους, ὅπως ἡ χρῆσις, ὑπὸ διαφόρους μορφάς, τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν νεωτέρων φαρμακευτικῶν σκευασιῶν τῆς μορφίνης, τοῦ αἰθέρος κλπ.

Διαφέρει δμως ὁ καπνὸς ἀπὸ τὰ διάφορα ἄλλα δμοια διεγερτικὰ προϊόντα, κατὰ τὸ ὅτι οὗτος εἰς τοὺς λαοὺς καὶ τὰς χώρας, ὅπου εἰσήχθη, ἔτυχε καθολικῆς σχεδὸν ἀποδοχῆς, ἐνῷ τῶν ἄλλων ἡ διάδοσις παρέμεινε περιωρισμένη ἐντὸς στενῶν τοπικῶν ἢ διαδικῶν δρίών.

Ἐκ τούτου συνάγεται ἀναμφιβόλως ὅτι ὁ καπνός, τὴν ἔμφυτον ἀνθρωπίνην διάθεσιν πρὸς χρησιμοποίησιν διεγερτικῶν μέσων, ἵκανοποιεῖ κατὰ τρόπον, ἀνάλογον, ἰδίως δὲ ἀβλαβέστερον, τοῦ δποίου κανένα ἄλλο φυσικὸν ἢ τεχνητὸν προϊὸν δὲν ἐπιτυγχάνει. Διὰ τοῦτο καὶ μπορεῖ κανεὶς χωρὶς ὑπερβολὴν νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ καπνὸς ἐκυριάρχησεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅτι ἡ ἀνὰ τὴν γῆν διάδοσις καὶ ἐπικράτησίς του, ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, μπορεῖ νὰ σημειωθῇ ὡς θρίαμβος ἄνευ συγκρίσεως, λαμβανομένου ὑπὸ ὅψιν

δτι, οὕτε πρώτης ἀνάγκης οὕτε καν θετικῶς ὡφέλιμον προϊόν, τούναντίον μάλιστα, διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων εἶναι.

Γεγονὸς δὲ πλέον εἶναι δτι ἡ παγκόσμιος αὐτὴ χρησιμοποίησις τοῦ καπνοῦ, πρὸς ἵκανοποίησιν μιᾶς ἐνδοτέρας φυσιολογικῆς ἀνάγκης μεγίστου μέρους τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, κατέστησε τὸ προϊόν τοῦτο παράγοντα σπουδαιότατον εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν λειτουργίαν καὶ ἔξελιξιν τῶν συγχρόνων κρατικῶν δργανισμῶν.

Συνέπεια τούτου εἶναι δτι ὅλαι αἱ χῶραι καὶ ἴδιαιτέρως ἔκειναι εἰς τὰς δποίας ἡ καλλιέργεια τοῦ προϊόντος εὔδοκιμεῖ, ἐκ λόγων κλιματολογικῶν καὶ εὐμενῶν γεωλογικῶν συνθηκῶν, ἀμερίστους καταβάλουν προσπαθείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητός του, διότι ἐπ' αὐτοῦ στηρίζουν τὸν προισμὸν τῶν οἰκονομικῶν μέσων, δι' ὃν ἔξυπηρετοῦνται ὅχι μόνον αἱ πολλαπλαὶ σύγχρονοι βιοτικαὶ ἀνάγκαι τῶν καθέκαστον ἀτόμων ἢ ἐπαγγελματικῶν τάξεων τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν παραγωγήν, ἐπεξεργασίαν, ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν τοῦ καπνοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ γενικῶτεροι κρατικοὶ ἢ ἔθνικοι σκοποί των.

Ἡ Ἑλλάς, κατὰ παγκόσμιον πλέον ἀναγνώρισιν, εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὄλιγας προνομιούχους χώρας τῆς γῆς, δπου ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εὔδοκιμεῖ κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον, στηρίζει δὲ ἐπὶ τοῦ προϊόντος τούτου, ἀνευ ὑπερβολῆς, τὰς βάσεις τῆς ἔθνικῆς της οἰκονομίας. Καθῆκον καὶ συμφέρον ἐπομένως εἶναι τόσον τοῦ Κράτους δσον καὶ ὅλων τῶν ἄλλων παραγόντων τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων, εἴτε ὡς ἀτόμων, εἴτε ὡς ἐπαγγελματικῶν τάξεων, νὰ ἀσχοληθοῦν συστηματικῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦ πολυτίμου τούτου διὰ τὴν χώραν προϊόντος, καὶ νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν δσον τὸ δυνατὸν μεγαλειτέρον ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς παραγωγῆς του καὶ τὴν ἔξασφάλισιν τῆς καταναλώσεώς του εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν.

Διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ δμως τοῦτο εἶναι, νομίζω, ἀπαραίτητος μία προϋπόθεσις. Καὶ ἡ προϋπόθεσις αὐτὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐννοηθῇ καλὰ ἀπὸ δλους τοὺς ἀρμοδίους καὶ ἐνδιαφερομένους, εἴτε πολιτικοὶ ἀνδρες καὶ κυβερνῆται τῆς χώρας εἶναι, εἴτε δημόσιοι ὑπάλληλοι, εἴτε καπνοπαραγωγοί, καπνεργάται, καπνέμποροι, καπνοβιομήχανοι, εἴτε καὶ ἀπλῶς πολῖται, ἔχοντες ἀμεσα ἢ ἔμμεσα συμφέροντα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν καπνοπαραγωγήν, καὶ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν ἀτο-

μικήν καὶ ἔθνικήν μας εὐημερίαν, δτι πρέπει νὰ γνωρίσουν τὰ προϊόντα. Όφείλουν δηλαδὴ νὰ μάθουν, διότι τοὺς εἶναι ἐπιβεβλημένον διὰ τὸν κύκλον τῆς ἀρμοδιότητος, τῆς εἰδικότητος καὶ τοῦ συμφέροντός των, ποία εἶναι γενικώτερον ἡ θέσις τοῦ προϊόντος καὶ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελεῖ ἡ παραγωγή του ἐσωτερικῶς καὶ ἡ κατανάλωσίς του ἔξωτερικῶς.

Ἄμα τοῦτο κατωρθωθῇ, τότε θὰ δημιουργηθῇ ἡ ἀπαραίτητος διαυγής καὶ σοβαρὰ συλλογικὴ ἀντίληψις καὶ κρίσις, ἐξ ἣς θὰ καταβληθοῦν αἱ ἀπαιτούμεναι κοιναὶ προσπάθειαι, ἀπὸ τὰς ὁποίας θὰ ἀπορρεύσῃ τὸ συντονισμένον σύστημα δράσεως, ποὺ θὰ ἔξασφαλίσῃ τὴν ὑπάρχουσαν καὶ θὰ ἐπιδιώξῃ ἀποτελεσματικὰ τὴν μέλλουσαν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως τοῦ προϊόντος μας, καὶ θὰ ἀποδώσῃ πλουσιώτερα τὰ ὠφελήματά του εἰς τὴν χώραν.

Μὲ τὴν προχειρολογίαν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν ποὺ ἐπεδείξαμεν ὡς τώρα, προσπάθεια περὶ ἐπικρατήσεως εἰς τὸ διεθνὲς στάδιον, εἰς τὸ δοποῖον διεξάγεται ἄγριος ὁ ἀγών του καπνοῦ, δὲν εἶναι δυνατόν, παρὰ πολὺ ταχέως νὰ συγκομίσῃ τῆς ήττης τὰς συνεπείας.

Θὰ νικήσωμεν, ἀν, ἔχοντες εἰς χεῖρας μας τὸ ἀνεκτίμητον δῆλον τῆς φυσικῆς ποιοτικῆς ὑπεροχῆς τῶν καπνῶν μας, γνωρίσωμεν νὰ τὸ μεταχειρισθῶμεν μὲ σύνεσιν καὶ ἐπιδεξιότητα.

Μὲ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ συντελέσω εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν εὔρυτέραν ταύτην γνῶσιν τοῦ καπνικοῦ μας ζητήματος, καὶ νὰ δώσω εἰς τὰς ἀμέσως ἐνδιαφερομένας τάξεις τῶν καπνοπαραγωγῶν, καπνεμπόρων καὶ καπνεργατῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς κύκλους τῶν πολιτευομένων καὶ δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ ὅποιοι, λόγῳ τῆς ἀποστολῆς καὶ τῶν καθηκόντων των, κυρίως πρέπει νὰ γνωρίζουν τὸ ζήτημα, ἔνα βοήθημα ποὺ θὰ τοὺς διευκολύνῃ, προβαίνω εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς παρούσης μελέτης μου.

* * *

Τὸ βιβλίον εἶναι διηρημένον εἰς δύο μέρη.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος ἔχω συγκεντρώσει καὶ παραθέτω τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ποὺ δείχνουν, ὅσον τὸ δυνατὸν ἀκριβέστερα, ποία εἶναι ἡ θέσις τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον, τὴν ἴστορικὴν ἔξέλιξιν καὶ τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι συντέλεσαν εἰς τὴν σημερινὴν διαμόρφωσιν τῆς θέσεώς της αὐτῆς κλπ. κλπ.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἐκθέτω ποῖαι εἶναι, κατὰ τὴν προσωπικήν μου γνώμην, αἱ προϋποθέσεις ὑπὸ τὰς ὅποιας ἡ καπνοπαραγωγή μας μπορεῖ νὰ διατηρήσῃ τὴν σημερινήν της θέσιν εἰς τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμὸν καὶ νὰ τὴν βελτιώσῃ εἰς τὸ μέλλον.

Αἱ σκέψεις, αἱ παρατηρήσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τὰ ὅποια ἐκθέτω εἶναι προϊὸν πολυετοῦς προσωπικῆς μελέτης καὶ παρακολουθήσεως τοῦ καπνικοῦ μας ζητήματος καὶ τῆς ἔξελιξεώς του ἐσωτερικῶς καὶ ἔξωτερικῶς. Εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ βιβλίου ἀπόκειται ἡ κρίσις περὶ τοῦ ὁρθοῦ ἢ μὴ αὐτῶν, περὶ τοῦ δυνατοῦ ἢ ἀδυνάτου, περὶ τοῦ σκοπίμου ἢ ἀσυμφόρου τῆς ἀποδοχῆς καὶ πραγματοποιήσεώς των.

Τὸ κατ’ ἐμὲ θεωρῶ ως πλήρη ἵκανοποίησιν τῶν κόπων μου, τὸ ὅτι δίδω εἰς τὴν δημοσιότητα τὴν πρώτην οἰκονομικὴν περὶ τῶν καπνῶν μας μελέτην, καὶ τρέφω τὴν ἐλπίδα ὅτι αὕτη θὰ συντελέσῃ καπτῶς εἰς τὴν εὐρυτέραν γνῶσιν τοῦ καπνικοῦ μας ζητήματος ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους κύκλους, καὶ εἰς τὴν παρ’ αὐτῶν μελλοντικήν του ρύθμισιν κατὰ τὸν ἐπωφελέστερον διὰ τὸ συμφέρον τῆς ἐθνικῆς μιας οἰκονομίας τρόπον.

ΑΧΙΛ. Ι. ΜΑΝΤΖΑΡΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝ & ΕΜΠΟΡ. ΕΙΔΕΤΟΥ

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟΝ

Διὰ νὰ κατανοηθῇ ἡ μᾶλλον διὰ νὰ καθορισθῇ ποία εἶναι ἡ σημερινὴ θέσις τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔξετασθοῦν καὶ διαγραφοῦν τὰ ἀναποστάτως πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ἐρωτήματος τούτου συναφῇ θέματα:

α') τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς βιομηχανικῆς χρησιμοποιήσεώς του·

β') τῆς παραγωγῆς καὶ βιομηχανικῆς χρησιμοποιήσεως τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν·

γ') τῆς ἔξελιξεως τῆς καπνοπαραγωγῆς καὶ τοῦ καπνεμπορίου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τῶν συντελεσάντων εἰς ταύτην αἰτίων·

δ') τῶν κρατουσῶν συνθηκῶν παραγωγῆς καὶ βιομηχανίας τοῦ καπνοῦ εἰς τὰς χώρας τῆς καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ίδίως τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν.

Διότι μόνον ἔχοντες συγκεντρωμένα καὶ κατ' ἀντιπαραβολὴν τὰ στοιχεῖα αὐτά, εἶναι δυνατὸν νὰ σχηματίσωμεν, δπωσδήποτε, ἀκριβεστέραν ἀντίληψιν τῆς πραγματικῆς καταστάσεως, τὴν δποίαν πρέπει νὰ ἐννοοῦμεν διὰ τοῦ ὅρου «θέσις τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον».

Θὰ προβῶ ἑπομένως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τεσσάρων τούτων θεμάτων, ἐκ τῆς μελέτης καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δποίων θὰ προκύψῃ ἀφ' ἔαυτῆς ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Παγκόσμιος παραγωγή τοῦ καπνοῦ — Σχέσις της πρὸς τὴν ἐλληνικὴν παραγωγὴν — Τὰ καλλιεργούμενα εἰδη καπνοῦ παγκοσμίως — Τὰ καλλιεργούμενα εἰδη εἰς τὴν Ἑλλάδα — Βιομηχανικὴ χρησιμοποίησις τοῦ καπνοῦ παγκοσμίως.

ΧΩΡΑΙ ΚΑΙ ΠΟΣΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΑΤΝΟΤΑΡΑΓΩΓΗΣ

‘Ο καπνὸς εἶναι ἔνα προνομιούχον φυτὸν ποὺ παράγεται καὶ καλλιεργεῖται καὶ εἰς τὰς πέντε ἡπείρους τῆς γῆς. Τὰ ἐδάφη τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ὡκεανίας, ὅπως καὶ τὰ βόρεια, τὰ νότια καὶ τὰ τροπικὰ κλίματα, εἶναι περιβάλλον ἔξι ἵσου εύνοϊκὸν διὰ τὴν ἀνάπτυξίν του.

Εἰς τὸν δημοσιευμένους ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Γεωργικὸν Ἰνστιτοῦτον τῆς Ρώμης στατιστικοὺς πίνακας παραγωγῆς καπνοῦ, αἱ ἀναφερόμεναι ὡς καπνοπαραγωγικαὶ κῶραι εἶναι αἱ ἔξης.

Εἰς τὴν Εὐρώπην : Γερμανία, Βέλγιον, Βουλγαρία, Γαλλία, Ἐλλάς, Ούγγαρία, Ἰταλία, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσσία, Σουηδία, Ἐλβετία, Τσεχοσλοβακία, Σερβία, Λεττωνία, Εύρωπαϊκὴ Τουρκία, Ὀλλανδία, Φιλλανδία.

Εἰς τὴν Ἀμερικήν : Καναδᾶς, Κούβα, Ἕνωμέναι Πολιτεῖαι, Μεξικόν, Πόρτο-Ρίκο, Ἀγιος Δομίνικος, Σαλβατώρ, Ἀργεντινή, Βραζιλία, Χιλή, Κολομβία, Παραγουάη, Περού, Οὐραγουάη.

Εἰς τὴν Ἀσίαν : Λίβανος, Ἰνδοκίνα, Ἰαπωνία, Κορέα, Ἰνδίαι, Φιορμόζα, Παλαιστίνη, Συρία, Φιλιππίναι, Γιάβα, Σουμάτρα, Ἀσιατικὴ Τουρκία, Κίνα, Περσία, Μαντσουρία.

Εἰς τὴν Ἀφρικήν : Ἀλγέριον, Καμερούν, Τύνις, Μαδαγκασάρη, Νυασαλάντ, Τράνσβααλ, Βελγικὸν Κόγκο.

Εἰς τὴν Ὡκεανίαν : Αὔστραλία.

Ποία ὅμως εἶναι ἡ ἐτησία παγκόσμιος παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ δὲν καθίσταται δυνατὸν νὰ καθορισθῇ μὲ πραγματικὴν ἀκρίβειαν ἢ τούλαχιστον προσέγγισιν. Καὶ τοῦτο διότι, ἐκτὸς τῆς σοβαρώτατης δυσκολίας τῆς πραγματικῆς στατιστικῆς ἀπογραφῆς τῆς παραγωγῆς του — δύσονδήποτε καλὰ ὠργανωμέναι καὶ ἄν ύποτεθῇ διτι

είναι αι ἐνεργοῦσαι ταύτην ὑπήρεσίαι εἰς τὰς διαφόρους χώρας — τὸ γεγονὸς ὅτι ἔνα μεγάλο μέρος αὐτῆς καταναλίσκεται παρὰ τῶν ιδίων παραγωγῶν ἐκάστης χώρας ἢ ἀποκρύπτεται πρὸς λαθραίαν πώλησιν, λόγῳ τῶν μεγάλων φορολογιῶν αἵτινες τὸν βαρύνουν, ματαιώνει σχεδὸν πᾶσαν προσπάθειαν πραγματικῆς στατιστικῆς ἀκριβείας. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως είναι ὅτι δύο τῶν μεγαλειτέρων καπνοπαραγωγικῶν περιφερειῶν τῆς γῆς, ἡ Κίνα καὶ αἱ Ἰνδίαι, καὶ ἄλλαι τινὲς μικρότεραι, αἱ ὁποῖαι ὑπολογίζεται ὅτι ἀποδίδουν ἐτησίως τὸ ἥμισυ περίπου τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς, δὲν παρουσιάζουν στατιστικὰ δεδομένα ποὺ νὰ μποροῦν, δπωσδήποτε, νὰ χρησιμεύσουν ώς βάσις καταρτισμοῦ πινάκων παραγωγῆς ἀπολύτως ἀξιοπίστων.

Τὸ οἰκονομικὸν τμῆμα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, εἰς τὸ παρ' αὐτῆς ἐκδιδόμενον «*Mémoire sur la production et le commerce*»—τεῦχος 1927— δίδει τοὺς ἀκολούθους ἀριθμοὺς περὶ τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς τοῦ καπνοῦ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παραγωγῆς τοῦ 1913:

1913	100		1925	145
1923	134		1926	137
1924	131			

Τῆς βασικῆς δὲ παραγωγῆς τοῦ 1913 ὑπολογιζομένης εἰς 1.300.000 τόννους, ἀντιστοιχεῖ ἡ παραγωγὴ διὰ τὰ ἔτη :

1923	εἰς	1.742.000	τόννους
1924	»	1.703.000	»
1925	»	1.885.000	»
1926	»	1.781.000	»

Διὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη 1927 καὶ 1928 δὲν ὑπάρχουν ἀκόμη ἐπίσημα δεδομένα δπως τὰ ἀνωτέρω. Αἱ Ἀμερικανικὰ ὅμως ἥμιεπίσημοι πληροφορίαι ἀναβιβάζουν τὴν παραγωγὴν τοῦ 1927 εἰς τόννους 916.000, ἐκτὸς τῆς Κίνας καὶ τῶν Ἰνδιῶν.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ

“Αν ἐπομένως λάβωμεν ώς πιθανωτέραν βάσιν τῆς μέσης ἐτησίας παγκοσμίου παραγωγῆς τὸ ποσὸν 1.750.000 τόννων, καὶ

συγκρίνωμεν πρὸς ταύτην τὴν παραγωγὴν τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν 1923 - 1927, ἥτις εἶχεν ὡς ἔξῆς:

1923	τόννοι	56.000	
1924	"	50.000	
1925	"	65.000	57.000 μέσος δρος
1926	"	55.000	
1927	"	62.000	
ἐν δλῳ τόννοι		288.000	

εὑρίσκομεν δι, ἀπὸ ἀπόψεως ποσοτικῆς, ἥ θέσις τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν παραγόσμιον ἀντιστοιχεῖ μόνον πρὸς τὰ τρία καὶ ἡμισυ ἑκατοστὰ αὐτῆς περίπου.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΔΗ ΚΑΠΝΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

Τὰ καλλιεργούμενα εἰς τὰς διαφόρους χώρας τῆς γῆς εἴδη καπνοῦ τὰ ἔχοντα ἐμπορικὴν καὶ συνεπῶς παραγωγικὴν ἀξίαν, βοτανικῶς ἀνήκουν εἰς τρία εἴδη τῆς Nicotiana, ᾧτοι: τὴν Nicotiana Tabacum, Nicotiana Macrophylla καὶ Nicotiana Rustica.

Τὰ εἴδη ταῦτα λόγῳ τῶν γεωλογικῶν καὶ κλιματολογικῶν συνθηκῶν τῶν μερῶν εἰς τὰ δποῖα καλλιεργοῦνται, τῆς διασταυρώσεώς των, τῶν ἐφαρμοιζομένων μεθόδων εἰς τὴν καλλιέργειάν των κλπ. κλπ. παρουσιάζουν μίαν ἀφάνταστον ποικιλίαν τύπων τῶν παραγομένων προϊόντων των, τὰ δποῖα διαφέρουν μεταξύ των τόσον ἀπὸ ἀπόψεως μορφολογικῆς, δσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως χημικῆς συστάσεώς των.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΔΗ ΚΑΠΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα καλλιεργούμενα φυτὰ εἶναι ὑποποικιλίαι τῆς Nicotiana Macrophylla (ἢ καπνοῦ τῆς Maryland) καὶ τῆς Nicotiana Rustica : (*) Διακρίνονται δὲ ὡς ἔξῆς:

1) Ὁ ἄμισχος (χωρὶς κοτσάνη) μικρόφυλλος καπνὸς τῆς Maryland (Nicotiana Macrophylla var. ovata).

(*) Larousse Agricole σελ. 635.— E. Bouant: Le tabac (1901 σελ. 18—20) R. Kissling: Tabakkunde, Tabakbau etc. (1925 σελ. 21—25). J. Wolf: Der Tabak (1922 σελ. 44—48).

2) Ό πτερυγόμισχος καπνὸς τῆς Maryland (*Nicotiana Macrophylla* var. *alata*).

3) Ό γυμνόμισχος καπνὸς τῆς Maryland (*Nicotiana Macrophylla* var. *cordata* ἢ *Nicotiana Chinensis*: *Nicotiana Rustica* var. *cordata*, var. *ovata*).

Οἱ τύποι (εἰδῆ) ὅμως οἱ παραγόμενοι σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, λόγῳ τῶν ἴδιαιτέρων κλιματολογικῶν συνθηκῶν, τῆς διαφόρου συστάσεως τῶν ἐδαφῶν εἰς τὰ ὄποια φυτεύονται, καὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν χρησιμοποιηθέντων σπόρων κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τριῶν καὶ πλέον αἰώνων, καθ' οὓς γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ, ἔχουν αὐξῆθη εἰς μεγάλον βαθμόν.

Τῶν τύπων τούτων βιοτανικὴ ταξινόμησις παρ' εἰδικοῦ ἐπιστήμονος, καθ' ὃσον τούλάχιστον γνωρίζω, δὲν ἔχει γίνει ἔως τώρα, καὶ ἀπόκειται εἰς τὸ μέλλον νὰ λειτουργήσῃ Ἰνστιτοῦτον τοῦ καπνοῦ ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτῇ μέριμνα.

Ὑπάρχει ὅμως ἡ καθιερωμένη παραγωγικὴ καὶ ἐμπορικὴ διάκρισις τῶν ποικίλων τύπων τῶν καπνῶν τῶν καλλιεργουμένων εἰς τὰς διαφόρους περιφερείας, ἡ ὄποια εἶνε πλέον διεθνῶς γνωστή, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ ταύτης, ἔχούσης ἄλλως τε καὶ τὴν πρακτικωτέραν ἀξίαν, θὰ ἀναφέρω τὰ παραγόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα καπνά.

Ἡ χαρακτηριστικὴ ὀνοματολογία τῶν τύπων αὐτῶν, ἡ ὄποια τοὺς ἐδόθη καὶ ἐπεκράτησεν, εἴτε ἀπὸ τὸν ἐφαρμοζόμενον τρόπον τῆς ἐπεξεργασίας τῶν φύλλων, εἴτε ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ φύλλου, εἴτε ἀπὸ τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς του, εἴτε ἀπὸ τὸ μέρος τῆς προελεύσεως τοῦ σπόρου, εἴτε ἀπὸ τὴν χώραν τῆς καταναλώσεως του κλπ. κλπ. εἶναι ἡ ἀκόλουθος.

1) **Μπασμᾶς:** Ἡ λέξις εἶνε τουρκική. «Μπασμᾶ» σημαίνει «πιέζω» — «σφίγγω». Ἐδόθη εἰς τὸν τύπον αὐτὸν τοῦ καπνοῦ, λόγῳ τοῦ ὅτι, κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ δεματοποίησίν του, τὰ φύλλα ταξινομούμενα κατὰ μεγέθη καὶ χρῶμα, τοποθετοῦνται τὸ ἕνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ πιέζονται μέχρι τελείας σχεδὸν συγκολλήσεως μεταξύ των.

Εἶναι τὸ εὐγενέστερον καὶ ἐκλεκτότερον εἶδος ὃχι μόνον τῶν λεγομένων Ἀνατολικῶν, ἄλλὰ καὶ δλων τῶν ἄλλων καλλιεργουμένων ἐπὶ τῆς γῆς καπνῶν, τὰ φύλλα τοῦ ὄποίου χρησιμοποιοῦνται ως βάσις διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐκλεκτῶν τσιγαρέττων ἀπὸ τὴν

παγκόσμιον καπνοβιομηχανίαν. Καλλιεργεῖται εἰς τὴν Δυτικὴν Θράκην (περιφέρειαι ιδίως Ξάνθης καὶ Κομοτηνῆς, καὶ ἐν μέρει Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ Σουφλίου κατωτέρας ὅμως ποιότητος) τὴν Μακεδονίαν: Ἀνατολικὴν (Νομοὶ Σερρῶν—Καβάλλας—Δράμας), Κεντρικὴν (Χαλκιδικὴν—Λαγκαδᾶ—Κιλκίς) καὶ Δυτικὴν (Κοζάνην—Σιάτισταν—Ἀνασελίτσαν) τὴν Πελοπόννησον (Τρίπολιν καὶ Καλάβρυτα) καὶ Αἰτωλοακαρνανίαν (Ἐπορόμερον). Τὰ φύλλα του εἶναι μικρὰ (μῆκος 5 - 18 ἑκ. πλάτος 3 - 6) λεπτά, μαλακὰ εἰς τὴν ἀφήν, ἔλαστικὰ καὶ μὲ νευρώσεις λεπτοτάτας.

2) **Σιτρό - Ντιλὶ ἢ Ζίχνα:** Ἡ πρώτη λέξις εἶναι ἐπίσης Τουρκική. Σημαίνει «γλῶσσα ἄγελάδος» καὶ ἐδόθη φαίνεται ἐκ τοῦ στενομάρου μᾶλλον σχήματος τοῦ φύλλου τοῦ τύπου αὐτοῦ. Ἡ δευτέρα προέρχεται ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τῆς ἐπαρχίας Ζίχνας, τοῦ νομοῦ Σερρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν κυρίως καλλιεργεῖται ὁ τύπος αὐτός.

Εἶναι εἶδος εὐγενέστατον καὶ ἐκλεκτόν, μὲ κύρια χαρακτηριστικὰ ὅμοια σχεδὸν πρὸς τὰ τοῦ Μπασμᾶ.

Τοῦ ιδίου τύπου καπνὸς καλλιεργεῖται καὶ εἶναι γνωστὸς ὑπὸ τὸ αὐτὸ δόνομα, εἰς τινα χωρία τῆς ἐπαρχίας Βόλου (Ζίχνα - Καναλίων) λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ σπόρος εἶναι φαίνεται προελεύσεως καὶ τὸ σχῆμα τοῦ φύλλου ὅμοιάζει πρὸς τὸν τύπον τῆς Μακεδονικῆς Ζίχνας.

3) **Μπασί - Μπαγλί:** Ἡ λέξις ἐπίσης Τουρκική. Σημαίνει «δεμένο εἰς τὸ κεφάλι». Ἐδόθη εἰς τὸν τύπον αὐτὸν τοῦ καπνοῦ, διότι κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ δεματοποίησίν του, τὰ φύλλα σχηματίζονται (ἀπὸ 15 - 30) εἰς δεσμίδας (μάτσα) δεμένα εἰς τὸ κεφάλι (κοτσάνι).

Εἶναι εἶδος ἐπίσης εὐγενές, ἀποδίδον εἰς ὥρισμένας περιφέρειας ἔξαιρετικὰς ποιότητας.

Καλλιεργεῖται εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ιδίως, ἀλλὰ καὶ τὴν λοιπὴν Μακεδονίαν (Δράμα—Λαγκαδᾶ—Κιλκίς—Καρατζόβα—Κοζάνη—Φλώρινα). Τὰ φύλλα του εἶναι μέτρια εἰς μέγεθος (μῆκος 10 - 25 ἑκ. πλάτος 3 - 15) γεμάτα εἰς τὴν ἀφήν καὶ μᾶλλον σκληρά, αἱ νευρώσεις των ὅχι πολὺ λεπταὶ καὶ ἔλαστικαί, ἔχουν δὲ μικρὸν κοτσάνι (μίσχον) γυμνόν, διὰ τοῦ ὁποίου συνδέονται μὲ τὸ στέλεχος τοῦ φυτοῦ.

Ο τύπος αὐτὸς εἶναι γνωστὸς ἐπίσης ὑπὸ τὸ δόνομα «Περσιτσάνι ἢ Προσωτσάνη» ἐκ τοῦ παρὰ τὴν Δράμαν ὅμωνύμου

χωρίου, εἰς τὸ ὅποιον φαίνεται ἐκαλλιεργήθη ἀρχικῶς καὶ παράγει τὴν ἐκλεκτότεραν ποιότητα.

4) Καμπᾶ - Κουλάκ: Λέξις ἐπίσης Τουρκική. Σημαίνει «χονδροειδῆ αὐτιά». Ἐδόθη εἰς τὸν τύπον αὐτὸν τοῦ καπνοῦ, διότι τὰ φύλλα του ἔχουν ἐκατέρωθεν, εἰς τὸ κάτω μέρος των τὸ συνδεόμενον μὲ τὸ στέλεχος τοῦ φυτοῦ, ἵδιάζουσαν προέκτασιν τοῦ ἐλάσματος, ἡ ὅποια ὅμοιάζει κάπως μὲ τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Εἶναι εἶδος σχετικῶς κατώτερον. Τὰ φύλλα του εἶναι μεγάλα (μῆκος 12 - 23 ἑκ. πλάτος 5 - 16) μᾶλλον χονδρὰ καὶ ἄγρια εἰς τὴν ἀφήν, μὲ νευρώσεις παχείας καὶ ἔνλινδεις. Καλλιεργεῖται ἵδιως εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν (Πράβι—Δράμα) ὡς καὶ τὴν Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν (Κιλκίς—Γιαννιτσά—Καρατζόβα—Βέρροια—Κοζάνη—Σέρβια) ἐπίσης δὲ εἰς τὴν Θράκην (Σουφλί—Διδυμότειχον).

5) Καλοὺπ Σμύρνης ἢ Ἀρμαθόδεμα: Τὸ ὄνομα προέρχεται ἀπὸ τὸ εἶδος τοῦ καλλιεργουμένου σπόρου, δστις εἶναι προελεύσεως Σμύρνης, ἡ ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ἐπεξεργασίας του, διότι δεματοποιεῖται εἰς ἀρμάθες, δπως προπαρασκευάζονται τὰ φύλλα ἀμέσως μετὰ τὴν συλλογήν των διὰ νὰ ἀποξηρανθοῦν.

Εἶναι εἶδος ἐκλεκτόν, ἀποδίδον ἀρίστην ποιότητα εἰς πολλὰς περιφερείας. Καλλιεργεῖται εἰς ὅλας τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τὰς Κυκλαδας, τὰς Σποράδας, τὸν νομὸν Ἀττικοβοιωτίας καὶ τὴν Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν Μακεδονίαν (Θεσσαλονίκη—Λαγκαδᾶ—Καϊλάρια). Τὰ φύλλα του εἶναι μικρὰ (μῆκος 8 - 17 ἑκ. πλάτος 3 - 8) γεμάτα εἰς τὴν ἀφήν, δχι πολὺ ἐλαστικὰ καὶ μὲ νευρώσεις δχι πολὺ λεπτάς.

6) Μυρωδᾶτα: Τὸ ὄνομα τοὺς ἐδόθη ἀπὸ τὸ ἵδιάζον ἄρωμα τὸ ὅποιον διακρίνει τὸν τύπον αὐτόν, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα εἴδη τὰ καλλιεργούμενα εἰς τὰς περιφερείας τῆς παραγωγῆς των, τὰ ὅποια στεροῦνται ἀρώματος. Φαίνεται δτι ὁ σπόρος των εἶναι προελεύσεως Σαμψοῦντος.

Εἶναι εἶδος εὐγενὲς καὶ λεπτόν. Καλλιεργεῖται εἰς τὴν Αἰτωλοακαρνανίαν (Ἀγρίνιον—Μακρυνεία—Μεσολόγγιον). Τὰ φύλλα του εἶναι μικρὰ (μῆκος 6 - 22 ἑκ. πλάτος 4 - 12), λεπτὰ καὶ μαλακὰ εἰς τὴν ἀφήν, μὲ νευρώσεις λεπτὰς καὶ ἐλαστικάς, συνδέονται δὲ

μὲ τὸ στέλεχος τοῦ φυτοῦ μὲ μικρὸν κοτσάνι (μίσχον) γυμνόν, ὅπως καὶ τὰ τοῦ τύπου Μπασὶ - Μπαγλί.

Ὑπὸ τὸ αὐτὸ δόνομα εἶναι ἐπίσης γνωστὸς τύπος καπνοῦ παραγόμενος εἰς τὴν Θεσσαλίαν (Παλαιόκαστρον καὶ 8 - 9 ἄλλα χωρία) τὸ εἶδος τοῦ ὅποιου ὅμως προσομοιάζει μᾶλλον μὲ μπασμᾶ.

7) **Σαρί**: Ἡ λέξις εἶναι ἐπίσης Τουρκικὴ καὶ σημαίνει «κίτρινο», ἐδόθη δὲ φαίνεται εἰς τὸ φυτόν, ἀπὸ τὸ ζωηρότατον κίτρινον χρῶμα τὸ ὅποιον ἀποκτοῦν τὰ φύλλα του ἀποξηραίνομενα.

Εἶναι εἶδος μέτριον. Καλλιεργεῖται εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ Φθιωτιδιοφωκίδα. Τὰ φύλλα του εἶναι μέτρια (μῆκος 10 - 25 ἑκ. πλάτος 5 - 12) λεπτά, ἀλλ᾽ ὅχι ἐλαστικὰ καὶ μαλακά, αἱ δὲ νευρώσεις του μᾶλλον λεπταί.

8) **Μαῦρα ἡ Ἀράπικα**: Τὸ δόνομα τοὺς ἐδόθη, φαίνεται, διότι εἶναι πολὺ δυνατὰ καὶ πιθανῶς διότι ἔξήγοντο παλαιότερα κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Εἶναι εἶδος κατώτερον. Τὰ κύρια χαρακτηριστικά του ἔχουν πολλὴν ὅμοιότητα μὲ τὰ τοῦ τύπου Καμπᾶ - Κουλάκ. Καλλιεργεῖται εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ Φθιώτιδα.

9) **Τζεμπέλ**: Εἶναι λέξις Ἀραβική. Σημαίνει «λόφος», κατ' ἐπέκτασιν δὲ ἐδόθη καὶ εἰς τὰ καπνὰ τὰ καλλιεργούμενα εἰς τὰς λοφοσειρὰς ἡ εἰς τὰς ὑπωρείας. Μὲ τὸ δόνομα «Τζεμπέλ» διακρίνονται τὰ καπνὰ τύπου «Μπασμᾶ» τῆς βιορειοτέρας περιοχῆς τῆς Ἐπαρχίας Ξάνθης, ἐπίσης δὲ καὶ ὠρισμένης περιοχῆς τοῦ Καρσί - Γιακᾶ τῆς Ἐπαρχίας Νέστου (Σαρῆ - Σαμπάν).

Ὑπὸ τὸ δόνομα «Τσεμπέλι» εἶναι ἐπίσης γνωστὸς ὁ τύπος τῶν καπνῶν τῶν παραγομένων καὶ κυρίως χρησιμοποιουμένων διὰ τὴν ἐσωτερικὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατανάλωσιν.

Τὸ «Τσεμπέλι» εἶναι εἶδος ἀποδίδον εἰς ὠρισμένας περιφερείας ἐκλεκτὴν ποιότητα, γενικῶς ὅμως μᾶλλον μέτριον. Τὰ φύλλα του εἶναι μᾶλλον μεγάλα εἰς μέγεθος (μῆκος 15 - 40 ἑκ. πλάτος 7 - 10) εἰς τὴν ἀφὴν μᾶλλον σκληρὰ καὶ μὲ νευρώσεις χονδράς. Καλλιεργεῖται ιδίως εἰς τὴν Αίτωλοακαρνανίαν (Ἀγρίνιον - Θέρμον - Εηρόμερον καὶ Βάλτον). Ἐπίσης εἰς τὴν Ἡπειρον (Ἄρτα - Ἰωάννινα) καὶ Φθιωτιδιοφωκίδα (Βελίτσα - Αταλάντη) καθὼς καὶ εἰς τὴν Κέρκυραν.

10) **Ἀργους**: Τὸ δόνομα ἐδόθη ἀπὸ τὴν ὅμωνυμον Ἐπαρχίαν τῆς Πελοποννήσου, ὅπου κυρίως καλλιεργεῖται ὁ τύπος αὐτός.

Φαίνεται ότι προέρχεται ἐκ διασταυρώσεως σπόρου «Τσεμπέλι» καὶ Σμύρνης, διότι τὰ μὲν μεγαλόφυλλα ὅμοιάζουν πολὺ ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τοῦ φύλλου πρὸς τὸ «Τσεμπέλι» τὰ δὲ μικρόφυλλα πρὸς τὸ «καλοὺπ Σμύρνης». Εἶναι ὅμως εἰδος κατώτερον. Καλλιεργεῖται εἰς τὴν Πελοπόννησον (περιφέρειαν Ἀργους—Ναυπλίου—Κορίνθου).

11) **Σαμψοῦν:** Τὸ ὄνομα ἔδοθη ἀπὸ τὴν γνωστὴν καπνοπαραγωγικὴν περιφέρειαν τοῦ Πόντου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεται ὁ καλλιεργούμενος σπόρος. Καλλιεργεῖται εἰς τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν (Κατερίνη) καὶ ὀλίγον εἰς τὴν Ἡπειρον (Ιωάννινα).

Εἶναι εἰδος εὐγενέστατον καὶ ἔκλεκτόν, ἐφάμιλλον πρὸς τὸν «Μπασμᾶ». Τὰ φύλλα του εἶνε μικρὰ (μῆκος 5 - 20 ἑκ. πλάτος 3 - 10) λεπτὰ καὶ μαλακά, μὲ νευρώσεις λεπτὰς καὶ ἐλαστικὰς καὶ μὲ μικρὸν λεπτὸν κοτσάνι γυμνόν, ὅμοιον μὲ τὸ τῶν μυρωδάτων.

12) **Πορόϊα:** Εἶναι ἴδιαίτερος τύπος, προελθὼν φαίνεται ἐκ διασταυρώσεως Μπασὶ - Μπαγλὶ καὶ Καμπᾶ - Κουλάκ καὶ καλλιεργούμενος μόνον εἰς τὴν παρὰ τὰς Σέρρας περιφέρειαν τῶν Ποροΐων. Εἶναι εἰδος κατώτερον καὶ ἡ παραγωγή του σχετικῶς μικρά.

13) **Νταγλί:** Ἡ λέξις εἶναι Τουρκικὴ καὶ σημαίνει «βουνίσιο». Εἶναι τύπος ὅμοιάζων πολὺ πρὸς τὸ «Μπασὶ - Μπαγλὶ», κατωτέρας ὅμως ποιότητος. Τὰ φύλλα του εἶναι μᾶλλον μεγάλα καὶ χονδρά. Καλλιεργεῖται εἰς τὰ ὀρεινὰ χωρία τῆς Θράκης (περιφέρεια Διδυμοτείχου καὶ Σουφλίου).

14) **Καράδες:** Εἶναι τύπος προελθών, φαίνεται, ἐκ διασταυρώσεως σπόρου Τραπεζοῦντος καὶ Τζεμπέλι. Τὰ φύλλα του εἶναι μεγάλα, ἀλλὰ λεπτὰ καὶ μὲ νευρώσεις λεπτὰς καὶ ἐλαστικάς. Εἶδος κατώτερον, καλλιεργεῖται μόνον εἰς τὴν Ἡπειρον (Φιλιππιὰς — Ιωάννινα) καὶ εἰς μικρὰν κλίμακα.

15) **Καστέλλια:** Τὸ ὄνομα προέρχεται ἀπὸ τὸ χωρίον Καστέλλι τῆς Ἐπαρχίας Φθιώτιδος, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου καὶ μόνον καλλιεργεῖται ὁ τύπος αὐτός. Ὅμοιάζει μᾶλλον πρὸς τὸ Καμπᾶ - Κουλάκ, τὰ φύλλα του εἶναι μεγάλα, χονδρὰ καὶ μὲ νευρώσεις παχείας καὶ ξυλώδεις. Εἶναι κατώτερον εἰδος καὶ ἡ καλλιέργειά του μικρά.

16) **Τουμπεκί:** Ἡ λέξις εἶναι Περσικὴ. Εἶναι τύπος καπνοῦ καλλιεργούμενος μόνον εἰς τινὰ χωρία τῆς περιφέρειας Ναυπλίου

(Ασίνη—Χαϊδάρι—Τολόν—Σπαϊτζίκον) ἐλάχιστα δὲ εἰς τὴν περιφέρειαν Θεσσαλονίκης καὶ Λαρίσης. Τὰ φύλλα του εἶναι πολὺ μεγάλα καὶ χονδρά, μὲ νευρώσεις ξυλώδεις. Χρησιμεύει μόνον διὰ κάπνισμα εἰς ναργιλέ.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

Οἱ ποικίλοι τύποι τῶν παραγομένων καπνῶν εἰς τὰς διαφόρους χώρας τῆς γῆς χρησιμοποιοῦνται βιομηχανικῶς ἀναλόγως τῶν συνηθειῶν τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς ἢ καταναλώσεώς των καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν των ἴδιοτήτων—ἄρωμα, γεῦσις, καυστικότης, χρῶμα, περιεκτικότης νικοτίνης, μέγεθος φύλλου, ἀπόδοσις κλπ.—κατὰ διαφόρους τρόπους, οἱ κυριώτεροι τῶν ὅποιων εἶναι οἱ ἔξης:

- α) διὰ παρασκευὴν καπνοῦ καπνίσματος (tabac à fumer—πίπα).
- β) διὰ παρασκευὴν τσιγάρων (cigares—ποῦρα).
- γ) διὰ παρασκευὴν τσιγαρέττων.
- δ) διὰ παρασκευὴν καπνοῦ τῆς μύτης (poudre-tabac à priser ταμπάκος - πρέζα).
- ε) διὰ παρασκευὴν καπνοῦ μασήματος (tabac à mâcher).
- στ) διὰ παρασκευὴν καπνοῦ ναργιλέ.

Τὰ μεγαλείτερα ποσὰ τοῦ παραγομένου καπνοῦ βιομηχανοποιοῦνται καὶ καταναλίσκονται ὑπὸ τὴν μορφὴν πρῶτον καπνοῦ καπνίσματος, δεύτερον τσιγαρέττων, κατόπιν δὲ πούρων, ταμπάκου, καπνοῦ μασήματος καὶ ναργιλέ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ανατολικὰ καπνά—Είσαγωγὴ τῆς χρήσεως καὶ καλλιεργείας τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν—Αἱ κυριώτεραι καπνοπαραγωγικαὶ περιφέρειαι τῶν—Ἡ ὄνομασία «Τουρκικὰ καπνὰ» ὡς διεύθνης ἐμπορικὸς ὄρος—Ἀναλογία παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὴν παγκόσμιον καὶ Ἑλληνικὴν παραγωγὴν—Βιομηχανικὴ χρησιμοποίησίς των.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΚΑΠΝΑ

Υπὸ τὸ ὄνομα «Ἀνατολικὰ καπνὰ» εἶναι γνωστὰ καὶ διαπραγματεύονται εἰς τὴν διεθνῆ καπναγοράν, οἱ ποικίλοι τύποι καπνῶν οἱ παραγόμενοι κυρίως εἰς διαφόρους περιφερείας τῶν χωρῶν ποὺ ἀνήκουν σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν.

Ἐπίσης εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπορικῶς κατηγορίαν καταλέγονται καὶ ὠρισμένοι τύποι καπνῶν, καλλιεργούμενοι εἰς νοτίους τινὰς περιφερείας τῆς Σερβίας, Ρωσίας καὶ Ἰταλίας, ἡ παραγωγὴ τῶν δποίων ὅμως εἶναι σχετικῶς μικρὰ πρὸς τὸ παρόν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑΝ

Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας μᾶλλον ἀξιοπίστους ἴστορικὰς πληροφορίας Τουρκικῶν πηγῶν (*) ἡ είσαγωγὴ τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν —ή ὁποία τότε κατείχεν ὡς κυρίᾳρχος καὶ τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι ἀποσπασθεῖσαι βραδύτερον ἐξ αὐτῆς ἀπετέλεσαν τὰ σημερινὰ κράτη τῆς Ἑλλάδος, Βουλγαρίας καὶ Σερβίας— χρονολογεῖται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος (ἔτη Ἐγείρας 1010 - 1014=1601 - 1605). Παρὰ δὲ τὰς συγχρόνους σχεδὸν μαρτυρίας, ὅτι ἡ είσαγωγὴ του ἔγινεν ἀπὸ τὴν Περσίαν, φαίνεται βεβαιοτέρα ἡ ἐκδοχὴ ὅτι είσήχθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τὴν Εύρωπην εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ 1601—ἔτος Ἐγείρας 1010)—ἀπὸ πλοῖα Ἀγγλων ἐμπόρων ποὺ μετέφεραν ἐμπορεύματα εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους.

Αἱ σχετικαὶ πληροφορίαι εὑρίσκονται εἰς φυλλάδιον τοῦ

(*) Khalil Mumtaz et Mehmet Enver «Le Tabac en Turquie».

Τούρκου θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ γνωστοῦ συγγραφέως πολλῶν ἔργων, Σεΐχ Ἰμπραήμ Λικάνι, ἐπιγραφομένου «Συμβουλαὶ πρὸς τοὺς ὅμοιθρήσκους μου ὅπως ἀποφεύγοντας τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ», δστις γράφει τὰ ἑξῆς: «Κατὰ τὸ ἔτος 1010 τῆς Ἐγείρας εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἀνατολίαν (*Roum*) τὸ πλέον ἀνθυγειενόν καὶ δαιμόνιον ἐμπόρευμα ποὺ μπορεῖ νὰ φαντασθῇ ὁ ἀνθρώπος. Τὸ ἐμπόρευμα αὐτὸν εἶναι ὁ καπνός, προέρχεται δὲ ἀπὸ μίαν χώραν κατοικουμένην ἀπὸ χριστιανοὺς καὶ τὴν ὁποίαν ὀνομάζουν Ἀγγλίαν».

Ἐπίσης δὲ Τούρκος ἴστορικὸς Ναΐμα, εἰς τὴν ἴστορίαν του ἀναφέρει, δτι «ὅ καπνὸς ἐφάνη τὸ πρῶτον εἰς τὴν Φραγκιάν (*Fringuistan*) εἰσῆχθη δὲ εἰς τὴν Ἀνατολίαν (*Roum*) κατὰ τὸ ἔτος 1014 τῆς Ἐγείρας, κλπ.».

Προγενεστέρα ὡς πρὸς τὸν χρόνον, καὶ διάφορος ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς εἰσαγωγῆς, εἶναι ἡ ἀναφερομένη ὑπὸ τοῦ *Rouquerville* (*Voyage en Crète*, τόμος 4ος σελ. 272) σχετικὴ πληροφορία, ἔχουσα ὡς ἑξῆς:

«Ο καπνός, φυτὸν μεταφερθὲν ἐξ Ἀμερικῆς εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰσῆχθη ἐπὶ βασιλείας τοῦ Ἐρρίκου de Valois (1574-1589) εἰς τὴν Τουρκίαν ἀπὸ δύο Γάλλους ἐμπόρους, οἵτινες ἐκαλλιέργησαν πρῶτον φυτὰ εἰς τὰ περίχωρα τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπόθεν δὲν ἄργησε νὰ μεταφερθῇ ἡ καλλιέργεια εἰς τὴν ἀριστερὰν δχθην τοῦ Ἀξιοῦ».

Οπωδήποτε ἐκ τῶν ἐπισήμων ἴστορικῶν βεβαιώσεων τούτων, ὡς καὶ ἑξ ἄλλων ὅμοιών, πιστοποιεῖται μὲ τὴν μεγαλειτέραν πιθανότητα, δτι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν ἔγινε ἀπὸ τὴν Εὐρώπην 110-140 περίπου ἔτη μετὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισίν του εἰς αὐτήν.

Δὲν ἐβράδυνε δέ, φαίνεται, ἡ χρῆσις του νὰ λάβῃ μεγάλην ἑξάπλωσιν μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας, ὅπως βεβαιώνει δὲ Ναΐμα γράφων τὰ ἑξῆς: «Εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Ἀνατολίαν ὁ καπνὸς ἔτυχεν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, ἔδωκε δὲ ἀφορμὴν εἰς ἀτελευτήτους φιλονικίας καὶ ἀμφισβήτησεις κατὰ πόσον ἡ χρῆσις του ἥτο θεμιτή. Ἡ κατανάλωσίς του ἔλαβε ταχύτατα εὐρυτάτην ἀνάπτυξιν. Τὸ φυτὸν αὐτὸν τῆς μόδας ἐπροκάλεσε περὶ ἔαντὸ μεγάλην κίνησιν, ἀναψε εἰς τὴν χώραν τὴν φωτιὰ τῆς ταραχῆς, καὶ ἔκαμεν ὥστε τὰ πλέον λεπτὰ καὶ διακεκριμένα πνεύματα τοῦ αἰῶνος νὰ ἐπιδοθοῦν μετὰ πάθους εἰς τὴν χρῆσιν του».

«Η τόσον! ταχεῖα ὅμως καὶ εὐρεῖα μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ ἑξά-

πλωσις τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ δὲν ἀργησε νὰ προκαλέσῃ, ὥπος ἄλλως τε καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης συνέβη, τὴν τικὴν ἀντίδρασιν, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἐτέθησαν οἱ κληρικοὶ καὶ ἵερωμένοι, πλεῖστοι τῶν ὁποίων, ἡγουμένου τοῦ Σεῖχ Ιμπραήμ, θεωροῦντες τὴν χρῆσιν του ὡς ἀθέμιτον καὶ ἀσεβῆ, ἀρχισαν ἔνα φανατικὸν ἀντικαπνικὸν ἀγῶνα.

Κατώρθωσαν δὲ τοιουτορόπως οὗτοι — παρὰ τὴν ἀντίθεσιν ἄλλης μερίδος κληρικῶν, οἵτινες κατελέγοντο ἡδη μεταξὺ τῶν καπνιστῶν καὶ ἐπομένως ὑπεστήριζαν ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἦτο ἀβίλαβῆς καὶ οὐδόλως προσέκρουνεν εἰς τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας τοῦ λαοῦ — νὰ ἐπιτύχουν, ἐπὶ Σουλτάνου Ὁσμάν (ἔτος Ἐγείρας 1030=1621) τὴν δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ.

Μετὰ τὸν θάνατον ὁμος τοῦ Σουλτάνου Ὅσμαν ἡτόνησε σχεδὸν αὐτομάτως ἡ ἀπαγόρευσις, καὶ ἡ ἐλευθέρα χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐπανήρχισεν.

Μετ' ὀλίγα ὅμως ἔτη, δηλαδὴ τὸ 1632, συνέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ πυρκαϊὰ τοῦ Τζιμπαλῆ, ἡ ὁποίᾳ κατέστρεψεν ἔνα μεγάλο μέρος τῆς πόλεως. Τοῦ γεγονότος τούτου ἐπωφεληθεὶς ὁ τότε Σουλτάνος Μουράτ ὁ 4^{ος}, ἔλαβε μέτρου σκληρότατα πρὸς ἀπαγόρευσιν τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ, καθιερώσας διὰ διατάγματός του τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, ὡς τιμωρίαν τῶν παραβατῶν τῆς ἀπαγορεύσεως του καὶ καπνιζόντων. Ἀποβλέπων δὲ μᾶλλον εἰς πολιτικήν, φαίνεται, σκοπιμότητα καὶ παγίωσιν τῆς τάξεως, διέταξεν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς καταδιώξεως τῶν λαθραίως καπνιζόντων, τὸ κλείσιμον καὶ τὴν καταστροφὴν ὅλων τῶν κέντρων ἐκείνων, καφενείων, οἰνοπωλείων κλπ. εἰς τὰ ὁποῖα ἐγίνοντο συγκεντρώσεις στοιχείων ὑπόπτων καὶ ἐπικινδύνων.

Διὰ τῆς αὐστηρᾶς καὶ συνεχοῦς καταδιώξεως τῶν καπνιζόντων, ἐνεργούμένης πολλάκις κατὰ τὰς νύκτας καὶ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἴδιου Σουλτάνου, κατωρθώθη πράγματι νὰ περιορισθῇ πολὺ ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ εἰς ὅλην τὴν χώραν. Δὲν ἔξελιπεν ὅμως, διότι ὑπῆρχον μανιώδεις ὀπαδοὶ του, οἱ ὁποῖοι διεκινδύνευαν καὶ τὴν κεφαλήν των ἀκόμη, ἄλλὰ δὲν ἀπεφάσιζαν νὰ στερηθοῦν τῆς ἀπολαύσεως τοῦ καπνίσματος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μουράτ, ἡ αὐστηρὰ καταδίωξις ἔχαλαρώθη καὶ ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἔξηπλώθη καὶ πάλιν.

Ἐπὶ τῶν μετὰ ταῦτα Σουλτάνων ἐπηκολούθησαν περίοδοι δὲ μὲν ἀνοχῆς, δὲ σχεδὸν ἀπολύτου ἐλευθερίας, δὲ δὲ νέων ἀπαγορευτικῶν μέτρων. Ἐπειδὴ δμως ἀπεδεικνύετο δτι, παρ' ὅλα τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς ὀλοκλήρου τεσσαρακονταετίας λαμβανόμενα σκληρά, καὶ ἐπίμονα, ἀπαγορευτικὰ καὶ καταδιωκτικὰ μέτρα ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ δὲν κατωρθοῦτο νὰ ἔκλειψῃ, ἀρχισεν ἀναπτυσσομένη μεταξὺ τῶν διαφόρων κυβερνητικῶν καὶ διοικητικῶν προσωπικοτήτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἀντίληψις, δτι ἡ ἐπὶ πλέον ἐφαρμογὴ τῶν πιεστικῶν μέτρων ἀπέβαινε ματαία καὶ ἀσκοπος καὶ δτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἔγκαταλειφθοῦν ταῦτα καὶ νὰ γίνη ἐκμετάλλευσις τῆς λαϊκῆς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ κλίσεως, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

Οὕτω δὲ ἡ ἀντίληψις αὗτη μετ' οὐ πολὺ ἐπεκράτησε, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1687—Ἐγείρας 1099—ἐπὶ Σουλτάνου Σουλεϊμᾶν τοῦ 2ου ἐξεδόθη αὐτοκρατορικὸν διάταγμα ἐπιτρέπον τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ καὶ ἐπιβάλλον φορολογίαν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἄπο τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀρχισε συστηματικῶς πλέον ἀναπτυσσομένη ἡ καλλιέργεια καὶ παραγωγὴ καπνῶν εἰς πολλὰς περιφερείας τῆς ἀπεράντου τότε Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας.

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΚΑΤΝΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΚΑΤΝΩΝ

Οἱ εὐμενεῖς ὅροι τοὺς ὁποίους παρουσιάζουν διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ ἡ γεωλογικὴ σύστασις καὶ αἱ κλιματολογίαι καὶ συνθῆκαι τῶν περιφερειῶν τῆς Θράκης, Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Αἰτωλοακαρνανίας καὶ τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους εἰς τὴν Ἑλλάδα, τῆς Σμύρνης, Σαμψοῦντος, Τραπεζοῦντος καὶ Μπάφρας εἰς τὴν Τουρκίαν, τοῦ Κίρτζαλι, Νεβροκοπίου καὶ Φιλιππούπολεως εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὡς καὶ ἡ πεῖρα καὶ ἐπιμέλεια τῶν καλλιεργητῶν των, συνετέλεσαν εἰς τὴν ἔξευγένισιν τῶν παραγμένων εἰς αὐτὰς εἰδῶν καπνοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ταῦτα νὰ κατατάσσωνται μεταξὺ τῶν ἐκλεκτοτέρων προϊόντων τῆς παγκοσμίου καπνοπαραγωγῆς, λόγῳ τῶν ἔξαιρετικῶν ἴδιοτήτων τῆς καυστικότητος, τοῦ χρώματος, τῆς ἐλαστικότητος, τοῦ ἀρώματος, τῆς τοξικότητος, τῆς ὑγροσκοπικότητος καὶ τῆς γευστικότητος ἃς παρουσιάζουν, καὶ τῆς μικροτέρας δόσεως νικοτίνης τὴν ὁποίαν περιέ-

χουν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ καπνὰ δὲλών σχεδὸν τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς γῆς.

Εἰς τὴν τοιαύτην ποιοτικὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν δὲν συντελοῦν ὅμως μόνον οἱ συντρέχοντες εὔμενεῖς καλλιεργητικοὶ ὅροι· συντελεῖ ἐπίσης εἰς μέγιστον βαθμὸν καὶ τὸ κλῖμα, τὸ ὅποιον εύνοεῖ τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ τὴν κανονικήν των ζύμωσιν κατὰ τρόπον ἀναντικατάστατον.

Κατ’ ἔξοχὴν ὅμως ηὐδοκίμησε καὶ ἀνεπτύχθη ἡ παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ εἰς τὰς περιφερείας τὰς περικλειομένας εἰς τὸ τετράγωνον τὸ καθοριζόμενον: ἀνατολικῶς, ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἐβρον, βιορείως, ἀπὸ τὰς ὁροσειρὰς τῆς Ροδόπης καὶ τοῦ Μπέλες, δυτικῶς, ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἀξιόν, καὶ νοτίως, ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἦτοι: τὴν Δυτικὴν Θράκην καὶ τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Κεντρικὴν Μακεδονίαν.

Ο ἐν Θεσσαλονίκῃ Πρόξενος τῆς Γαλλίας Félix Beaujour, εἰς τὸ ἔργον του «Tableau du commerce de la Grèce 1787-1797», ὑπολογίζει τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐτησίαν παραγωγὴν καπνοῦ τῆς περιφερείας ταῦτης εἰς 120,000 δεμάτων περίπου, ἥτοι περὶ τὰ 6,000.000 κιλῶν, ἐξ ὧν τὰ μὲν δύο, ὡς λέγει, κατηναλίσκοντο εἰς τὴν Τουρκίαν, τὰ δὲ ἄλλα τέσσαρα ἐξήγοντο εἰς τὴν Αἴγυπτον, Τριπολίτιδα, Ιταλίαν καὶ Γερμανίαν.

Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ “ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΚΑΤΝΑ,, ΩΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΡΟΣ

Ἐκ τοῦ δτι δέ, ὡς ἀνωτέρῳ ἀνέφερα, αἱ κυριώτεραι περιφέρειαι τῆς παραγωγῆς τῶν καλλιτέρων ποιοτήτων τῶν καπνῶν αὐτῶν, ὑπήγοντο εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας ἀφ’ ὅτου ἄρχισε, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 17^{ου} αἰῶνος, τὸ ἐξαγωγικὸν των ἐμπόριον, καθιερώθη ἔκτοτε καὶ ἡ ὀνομασία των ὡς «Τουρκικὰ καπνὰ» εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον.

Ἡ ὀνομασία αὗτη, παρὰ τὰς ἐπελθούσας κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα καὶ ἴδιως διὰ τῶν Βαλκανικῶν καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου θεμελιώδεις μεταβολὰς καὶ περιορισμοὺς εἰς τὸν χάρτην τῆς χωρικῆς ἐκτάσεως τῆς Τουρκίας, ἐξ ὧν προῆλθε τὸ γεγονός τῆς ἐξ αὐτῆς ἀποσπάσεως τῶν περισσοτέρων καὶ καλλιτέρων περιφερειῶν παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, ἐξακολουθεῖ νὰ διατηρηται ἐν χρήσει εἰς τὴν διεθνῆ καπναγορὰν καὶ ἴδιως εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικήν.

Καὶ εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι οἱ σοβαροὶ καὶ μεγάλοι καπνέμποροι καὶ βιομήχανοι ὅλου τοῦ κόσμου εἶναι ἐνήμεροι τῶν συνθηκῶν τῆς παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Ἑλλὰς παράγει τὰς μεγαλειτέρας ποσότητας καὶ καλλιτέρας ποιότητας αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ μεγάλο καταναλωτικὸν κοινὸν τῶν καπνιστῶν ἀγνοεῖ τοῦτο. Μόνον τελευταίως ἔνα ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα Γερμανικὰ ἐργοστάσια τσιγαρεττοποιίας, τὸ Haus Neuerburg, κάμνει σοβαρὰν καὶ συστηματικὴν διαφήμησιν τῶν προϊόντων του, ὡς κατασκευαζομένων ἐκ Μακεδονικῶν καπνῶν. Σκόπιμον ἐπομένως καὶ συμφέρον θὰ ἦτο νὰ γίνῃ ἐκ μέρους μας μία συστηματικὴ καὶ μεθοδικὴ — διότι ἀν γίνῃ ἀδεξία καὶ χωρὶς μελέτην τῆς ὑφισταμένης εἰς τὰς διαφόρους χώρας τῆς καταναλώσεως ψυχολογικῆς καταστάσεως τοῦ καπνιστικοῦ κοινοῦ, μπορεῖ νὰ ἀποβῇ πολὺ ἐπιζημία καὶ πρόξενος κακοῦ ἀντὶ καλοῦ — προσπάθεια πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ ὅρου αὐτοῦ, ὅστις δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν σημερινὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἐμπορικὴν δικαιοσύνην.

ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ 1885-1927

Ἡ παραγωγὴ τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν ἀρχισε σοβαρώτερον αὐξανομένη, ἵδιως ἀφ' ὅτου ἔγινε γνωστὴ καὶ ἔξηπλώθη παγκοσμίως ἡ χρῆσις τοῦ τσιγαρέττου. Τοῦτο δέ, διότι αἱ χαρακτηριστικαὶ ἴδιότητες τὰς ὁποίας ἀνωτέρῳ ἀνέφερα — τῆς καυστικότητος, τοῦ ἀρώματος, τοῦ χρώματος, τῆς γεύσεως, τῆς μικρᾶς δόσεως τῆς νικοτίνης κλπ. κλπ. — ἀνταποκρίνονται καὶ ἔξυπηρετοῦν πληρέστερα τὴν βιομήχανικὴν τελειοποίησιν τοῦ καπνικοῦ τούτου προϊόντος.

Τὴν εἰκόνα τῆς ἐξελίξεως τῆς παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὰ τρία κράτη, τὰ κυριώτερα παραγωγά των, κατὰ τὴν εἰκοσιτεταετίαν 1885 - 1911, ἥτοι τοῦ τελευταίου ἔτους πρὸ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, μᾶς δίδει ὁ κατωτέρῳ πίναξ, ὃν κατήρτισα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὀκριβεστέρων στατιστικῶν πληροφοριῶν ἃς ἐπέτυχα νὰ συγκεντρώσω.

Π Ι Ν Α Ξ

παραγωγής ἀνατολικῶν καπνῶν ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1911 εἰς αὐλά

<i>Έτη</i>	<i>Τουρκία</i>	<i>Ελλάς</i>	<i>Βουλγαρία</i>
1885	24.581.000	5.449.000	—
1886	17.370.000	3.777.000	—
1887	15.829.000	4.213.000	—
1888	21.022.000	3.660.000	—
1889	25.789.000	4.269.000	—
1890	21.678.000	4.302.000	—
1891	26.438.000	3.660.000	—
1892	27.681.000	4.012.000	—
1893	33.991.000	3.635.000	—
1894	24.435.000	4.221.000	—
1895	32.556.000	4.686.000	—
1896	31.424.000	5.320.000	—
1897	28.416.000	4.274.000	898.000
1898	31.506.000	4.523.000	3.461.000
1899	29.167.000	4.744.000	4.026.000
1900	31.102.000	6.851.000	—
1901	36.226.000	7.448.000	2.535.000
1902	36.394.000	5.032.000	2.902.000
1903	52.432.000	9.214.000	8.853.000
1904	27.770.000	9.343.000	4.508.000
1905	38.676.000	7.020.000	3.918.000
1906	44.091.000	7.845.000	4.089.000
1907	49.065.000	4.607.000	6.428.000
1908	33.768.000	5.254.000	3.450.000
1909	41.182.000	6.893.000	3.547.000
1910	67.046.000	8.977.000	6.281.000
1911	69.781.000	14.021.000	10.642.000

Οι Βαλκανικοὶ πόλεμοι τοῦ 1912-13, οἵτινες ἐπέφεραν, ὡς γνωστόν, σοβαρωτάτας κρατικὰς μεταβολὰς εἰς τὰ Βαλκάνια, ἐπηρέασαν καὶ τὴν κατὰ χώρας καπνοπαραγωγήν, διότι περιφέρειαι καὶ ἔξοχὴν καπνοπαραγωγικὰ καὶ ἀπὸ ποσοτικῆς καὶ ἀπὸ ποιοτικῆς ἀπόψεως, γνωστόταται δὲ ὡς πηγαὶ ἐφοδιασμοῦ τῆς διεθνοῦς καπναγορᾶς, δύνασιν οὖσαι τῆς Μακεδονίας καὶ Θρακίας, ἀπεσπάσθησαν τῆς Τουρκίας καὶ προσηρτήθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, Βουλγαρίαν καὶ Σερβίαν.

Ο δὲ ἐπακολουθήσας τὸ 1914 Εύρωπαϊκὸς πόλεμος ἐπέφερεν

δχι μόνον νέας έδαφικάς καὶ φυλετικάς μεταβολάς εἰς τὰ κράτη αὐτά, καθ' ὃσον ἀφορᾷ τὰς ἀνωτέρω καπνοπαραγωγικάς περιφερείας, ἀλλὰ καὶ γενικώτερας ἐθνολογικάς, πολιτικάς, κοινωνικάς, ἐμπορικάς καὶ οἰκονομικάς σοβαρωτάτας εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀνθρωπότητος, αἱ δόποιαι εἶχαν ἀμεσωτάτην καὶ θεμελιώδη ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν.

Διότι ἐκ τοῦ πολέμου προῆλθε παγκοσμίως καταπληκτικὴ αὐξησις τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ καὶ ἴδιως τοῦ τσιγαρέττου, συνέπεια τῆς ὁποίας ὑπῆρξε καὶ ἡ αὐξησις τῆς παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν.

Οἱ ἀκόλουθοι πίναξ δείχνει τὴν ἔξελιξιν τῆς καπνοπαραγωγῆς ἀπὸ τοῦ 1912 μέχρι τοῦ 1927, εἰς τὰ τέσσαρα Κράτη, τὰ κυρίως παραγωγὰ τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν.

ΠΙΝΑΞ

παραγωγῆς Ἀνατολικῶν καπνῶν ἀπὸ τοῦ 1912 μέχρι τοῦ 1927 εἰς κιλά

Έτη	Τονναία	Έλλας	Βουλγαρία	Σερβία (*)
1912	47.183.000	11.193.000	5.812.000	—
1913	55.306.000	20.014.000	5.096.000	3.000.000
1914	43.869.000	27.526.000	14.934.000	—
1915	13.872.000	18.494.000	15.629.000	—
1916	14.912.000	19.337.000	12.326.000	—
1917	17.037.000	28.119.000	14.808.000	—
1918	21.041.000	35.277.000	26.112.000	—
1919	21.515.000	17.850.000	21.901.000	4.815.000
1920	29.122.000	32.536.000	29.304.000	9.236.000
1921	15.579.000	25.386.000	15.470.000	11.924.000
1922	20.469.000	25.306.000	26.692.000	10.000.000
1923	25.988.000	55.986.000	45.000.000	18.000.000
1924	52.352.000	50.096.000	48.903.000	33.669.000
1925	53.686.000	65.462.000	38.582.000	11.000.000
1926	45.000.000	54.724.000	26.979.000	14.800.000
1927	55.500.000	61.708.000	15.827.000	6.500.000
1928 (**)	35.000.000	55.000.000	17.000.000	9.500.000

(*) Περιλαμβάνω καὶ τὴν Σερβίαν, διότι αὕτη ἐπεδίωξε τὴν αὐξησιν τῆς καπνοπαραγωγῆς τῆς πρὸς ἔξαγωγὴν εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν, κατὰ τὰ ἔτη 1923 - 24 - 25 εἰς τὰς Μακεδονικάς της κυρίως ἐπαρχίας, ὅπου καλλιεργοῦνται τύποι Ἀνατολικῶν καπνῶν.

(**) Υπολογιζομένη.

ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΚΑΤΝΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ

Έξετάζοντες ήδη τὴν σχέσιν τῆς ποσοτικῆς παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν πρὸς τὴν παγκόσμιον τοιαύτην — ώς τὴν ἀναφέρω εἰς τὸ Κεφάλαιον Α' — πρὸς τοῦ Εύρωπαϊκοῦ πολέμου καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν, εὑρίσκομεν τὰς ἀκολούθους ἀναλογίας.

		Παγκόσμιος παραγωγὴ	Παραγωγὴ Ἀνατολικῶν	Αναλογία τοῖς %.
1913 :	Τόννοι	1,300.000	83.000	6.4
1923—1927	»	1,750.000	155.500	8.88
Μέσος δρος				

Δηλαδὴ ἡ μὲν παγκόσμιος παραγωγὴ αὐξῆσε κατὰ 450.000 τόννων ἐτησίως, ἥτοι κατὰ 34.5 %, ἡ δὲ τῶν Ἀνατολικῶν κατὰ 72.500 τόννων, ἥτοι κατὰ 87 %.

Έξετάζοντες δὲ τὴν εἰδικωτέραν σχέσιν τῆς παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν τοιαύτην κατὰ τὰς αὐτὰς περιόδους, εὑρίσκομεν τὰς ἀκολούθους ἀναλογίας εἰς ἑκατομμύρια κιλῶν.

		Παραγωγὴ ¹ Ἀνατολικῶν	Παραγωγὴ ¹ Ἐλληνικῶν	Αναλογία τοῖς %.
1913	Κιλὰ	83	20	24.1
1923	»	145	56	38.3
1924	»	184	50	27.2
1925	»	169	65	38.5
1926	»	140	55	38.6
1927	»	140	62	44.3
		778:5	288:5	
Μέσος δρος		155.500.000	57.500.000.	36.9

Δηλαδὴ ὁ μέσος δρος τῆς πενταετίας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1913, παρουσιάζει τὴν αὐξῆσιν τῆς Ἑλληνικῆς παραγωγῆς ἐν σχέσει μὲν πρὸς ἔαυτὴν ἀνερχομένην εἰς 187.5 %, ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὴν γενικὴν παραγωγὴν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν κατὰ 12.9 % περίπου. Διότι ἐνῷ κατὰ τὸ 1913 ἡ Ἑλληνικὴ καπνοπαραγωγὴ ἔξεπροσώπει τὰ 24 % τῆς παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, κατὰ τὴν πενταετίαν 1923—27 ἔκπροσωπεῖ τὰ 37 % αὐτῆς περίπου. Κατὰ δὲ τὴν τριετίαν 1925—26—27 ἔκπροσωπεῖ τὰ 40.3 % αὐτῆς.

Ο άκολουθος πίναξ δείχνει συγκριτικῶς τὰς μεταξὺ τῆς παραγωγῆς τῆς Τουρκίας, Ἐλλάδος, Βουλγαρίας καὶ Σερβίας γενομένας αὐξομειώσεις κατὰ τὰς αὐτὰς περιόδους 1913 καὶ 1923-27.

			Παραγωγὴ	Ποσοστὸν τοῖς %
1913	Τουρκία	Κιλὰ	55.000.000	66.3
	Ἐλλὰς	»	20.000.000	24.1
	Βουλγαρία	»	5.000.000	6.—
	Σερβία	»	3.000.000	3.6
			<u>83.000.000</u>	<u>100.—</u>
1923	Τουρκία	Κιλὰ	26.000.000	17.9
	Ἐλλὰς	»	56.000.000	38.6
	Βουλγαρία	»	45.000.000	31.1
	Σερβία	»	18.000.000	12.4
			<u>145.000.000</u>	<u>100.—</u>
1924	Τουρκία	Κιλὰ	52.000.000	28.4
	Ἐλλὰς	»	50.000.000	27.3
	Βουλγαρία	»	48.000.000	26.2
	Σερβία	»	33.000.000	18.1
			<u>183.000.000</u>	<u>100.—</u>
1925	Τουρκία	Κιλὰ	54.000.000	31.9
	Ἐλλὰς	»	5.000.000	38.5
	Βουλγαρία	»	39.000.000	23.1
	Σερβία	»	11.000.000	6.5
			<u>169.000.000</u>	<u>100.—</u>
1926	Τουρκία	Κιλὰ	45.000.000	32.1
	Ἐλλὰς	»	55.000.000	39.3
	Βουλγαρία	»	27.000.000	19.3
	Σερβία	»	15.000.000	9.3
			<u>142.000.000</u>	<u>100.—</u>
1927	Τουρκία	Κιλὰ	55.500.000	39.6
	Ἐλλὰς	»	62.000.000	44.3
	Βουλγαρία	»	16.000.000	11.4
	Σερβία	»	6.500.000	4.7
			<u>140.000.000</u>	<u>100.—</u>

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων συνάγεται ὅτι, κατὰ τὴν τριετίαν 1923-24-25 κατεβλήθη καὶ παρὰ τῶν τεσσάρων χωρῶν ἴδιά-
ζουσα προσπάθεια αὐξήσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς των. Κατ' αὐτὴν
δὲ ἡ Ἑλλὰς κατέλαβε τὴν πρώτην θέσιν, διὰ συνολικῆς παρα-
γωγῆς 171.000.000 κιλῶν, ἐναντὶ 132.000.000 τῆς Τουρκίας,
132.000.000 τῆς Βουλγαρίας, 62.000.000 τῆς Σερβίας.

Ἡ ἐκ τῆς προσπαθείας ταύτης προελθοῦσα παραγωγὴ τῶν
Ἀνατολικῶν καπνῶν ὑπῆρξε δυσανάλογος πρὸς τὴν ζήτησίν των
ὑπὸ τῆς διεθνοῦς καπναγορᾶς, ἐξ οὗ παρέμειναν σοβαρὰ ἀποθέ-
ματα ἐξ αὐτῶν ἀδιάθετα.

Ἄμεσον τούτου ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ μείωσις τῆς παραγω-
γῆς των, ἡ γενομένη κατὰ τὰ δύο ἔπομενα ἐτη 1926-1927 εἰς τὴν
Βουλγαρίαν καὶ Σερβίαν—αἵτινες παράγοντες κατωτέρας ποιότητας
—ἡ σημειουμένη εἰς τὸν ἀνωτέρῳ πίνακα.

Ἡ Ἑλλὰς ἐπομένως παρουσιάζεται κατὰ τὴν τελευταίαν
πενταετίαν κατέχουσα τὴν πρώτην θέσιν ἀπὸ ποσοτικῆς ἀπό-
ψεως εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ

Τὰ Ἀνατολικὰ καπνὰ εἶναι κυρίως κατάλληλα καὶ χρησιμο-
ποιοῦνται ἀπὸ τὴν διεθνῆ καπνοβιομηχανίαν—λόγῳ τῶν ἴδιοτή-
των ἃς ἀνωτέρῳ ἀνέφερα—διὰ τὴν κατασκευὴν τσιγαρέττων, ἐλά-
χιστα δὲ καὶ κατωτέρας πάντοτε ποιότητος διὰ τὴν κατασκευὴν
πούρων (μόνον ὡς γέμισμα — tabac de remplissage) ἡ καπνοῦ
πίπας.

Ἡ βιομηχανική των χρησιμοποίησις εἰς τὴν τσιγαρεττοβιο-
μηχανίαν γίνεται ὑπὸ δύο τύπους. Εἴτε παρασκευάζονται εἰς τσι-
γαρέττα ἀμιγῆ διὰ συνδυασμοῦ, καθ' ὧδισμένας ἀναλογίας (χαρ-
μάνι) διαφόρων εἰδῶν καὶ ποιοτήτων Ἑλληνικῶν, Τουρκικῶν, καὶ
Βουλγαρικῶν καπνῶν καὶ προσφέρονται εἰς τὴν κατανάλωσιν ὑπὸ
τὸ δνομα Τουρκικά, Αἰγυπτιακά, ἡ Ἀνατολικὰ τσιγαρέττα, εἴτε
χρησιμοποιοῦνται πρὸς παρασκευὴν μικτῶν τσιγαρέττων (blend-
ed cigarettes) ἀναμιγνύομενα, καθ' ὧδισμένας πάλιν ἀναλογίας,
μετὰ τῶν καπνῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἰδίως, ἡ τῶν παραγομένων εἰς
τὰς διαφόρους χώρας τῆς καταναλώσεώς των ἐντοπίων ἡ ἀλλων
εἰσαγομένων εἰς αὐτὰς ἀποικιακῶν ἢ ξένων καπνῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐξέλιξις τῆς καπνοπαραγωγῆς καὶ τοῦ καπνεμπορίου εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἑκατονταετίαν 1828—1928. Περίοδος πρώτη 1828—1911. Περίοδος δευτέρα 1912—1927 — Τεραστία ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς — Τὰ συντελέσαντα εἰς ταύτην αἴτια — Διεθνῆς χαρακτήρα τοῦ ἔξαγωγικοῦ μας καπνεμπορίου — Πίνακες παραγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς — Τὰ καπνά μας καὶ οἱ πρόσφυγες — Τὰ ἀποτελέσματα τῆς συμβολῆς των εἰς καπνικὴν ἔξέλιξιν τῆς χώρας μας.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ 1828-1911

Αφ' ὅτου, δπως ἀνέφερα εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον, κατὰ τὸ ἔτος 1687 — ἔτος Ἐγείρας 1099 — ἐπὶ Σουλτάνου Σουλεϊμᾶν τοῦ 2ου, ἔπαυσαν τὰ ἄγρια ἀπαγορευτικὰ καὶ καταδιωκτικὰ ἐναντίον τῶν καπνιζόντων μέτρα καὶ ἐπετράπη ἡ ἐλευθέρα χρῆσις τοῦ καπνοῦ, ἀρχισεν ἀναπτυσσομένη ἡ καλλιέργεια καὶ παραγωγὴ αὐτοῦ, πρῶτα εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, καὶ κατόπιν εἰς πολλὰς ἄλλας περιφερείας τῆς ἀπεράντου τότε Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας. Οἱ Ἐλληνες δὲ οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀκόμη δουλεύοντες, ἀλλὰ κρατοῦντες εἰς χεῖρας των κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἐμπορικὴν καὶ οἰκονομικὴν κίνησιν αὐτῆς, διεῖδαν τὴν μεγάλην μελλοντικὴν οἰκονομικὴν ἀξίαν τοῦ προϊόντος τούτου καὶ ἀρχισαν ἐπιδιδόμενοι μετὰ ζήλου εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ.

Ως ἐκ τούτου, δταν κατὰ τὸ 1828 ἴδρυθη ἡ ἐλευθέρα πλέον Ἐλληνικὴ ἑστία, ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ἦτο γνωστὴ καὶ ἐγίνετο εἰς ἀρκετὰς τῶν ἐπαρχιῶν της.

Μίαν ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὴν πρώτην δεκαετήριδα τῆς ἀπελευθερώσεώς της, μᾶς δίδει ὁ τότε (1833—1842) Πρόξενος τῆς Βαυαρίας εἰς τὰς Ἀθήνας Frederick Strong, εἰς τὸ ἐκδοθὲν εἰς τὸ Λονδίνον κατὰ τὸ 1842 βιβλίον του, ὑπὸ τὸν τίτλον «Greece as a Kingdom» δστις γράφει τὰ ἔξῆς :

«Ο καπνὸς καλλιεργεῖται ἀρκετά, καὶ εἰς μερικὰς περιφερείας τῆς Ἑλλάδος ἐπιτυγχάνει πολύ. Ο καλλιτέρας ποιότητος καπνὸς παράγεται εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Ἀργονοῦ, τῆς Λιβαδιᾶς καὶ τῶν Καλαμῶν. Ή ἐτησία παραγωγὴ τον εἶναι περίπου ἡ ἑξῆς:

Πεδιάς τοῦ Ἀργονοῦ	όκαδες	240.000
» τῆς Λιβαδιᾶς	»	120.000
» τῶν Καλαμῶν	»	60.000
Άλλαι περιφέρειαι	»	30.000
Ἐν δλῳ ὀκάδες		450.000

Ἐκ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ τὸ ἐν δέκατον εἶναι ἐκλεκτῆς ποιότητος, τὰ τρία δέκατα μέσης, καὶ τὰ ἑξ δέκατα κατωτέρας. Ή μέση τιμή των εἰναι δύο δραχμαὶ κατ' ὀκᾶν. Ἐκτὸς ὅμως τῆς ἀνωτέρω ποσότητος εἰσάγονται ἐτησίως περὶ τὰς 120.000 ὀκάδες ἀκόμη, κυρίως ἀπὸ τὸν Ἀλμυρὸν καὶ ἄλλα μέρη τῆς Θεσσαλίας».

Ἐφ' ὅσον ὅμως ἀποκαθίστατο ἡ τάξις καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας, ἀναλαμβάνων ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ δεκαετοῦς ἀγῶνος, ηὗξανεν ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἐπεδίδετο εἰς τὰς παραγωγικάς του ἐργασίας συστηματικάτερα, ηὗξανε καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ καὶ τὸ ἑξαγωγικὸν αὐτοῦ ἐμπόριον.

Περὶ τῆς κλίμακος τῆς αὐξήσεως ταύτης στατιστικὰ στοιχεῖα ἐπίσημα ἀτυχῶς δὲν κατώρθωσα νὰ συγκεντρώσω, παρὰ τὰς καταβληθείσας προσπαθείας μου. Αἱ ἀκόλουθοι ὅμως σχετικαὶ πληροφορίαι μᾶς δίδουν μίαν ἰδέαν τῆς ἑξελέξεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας κατὰ τὴν τεσσαρακονταετίαν 1842—1881.

Ο Edmond About, εἰς τὸ δημοσιευθὲν κατὰ τὸ 1852 ἔργον του «La Grèce contemporaine» γράφει τὰ ἑξῆς: «Ο Ἑλληνικὸς καπνὸς εἶναι καλῆς ποιότητος καὶ ἑξαιρετικοῦ ἀρώματος. Παράγεται εἰς τὴν Ἀργολίδα καὶ τὴν Λιβαδιά. Ή καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἶναι τόσον δημοφιλῆς, ὥστε οἱ παραγωγοὶ τὸν πωλοῦν στοὺς ἐμπόρους πρὸς μίαν δραχμὴν κατ' ὀκᾶν. Πρὸς ἐπταετίας ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ἔκαμεν εἰς τὴν τιμὴν αὐτὴν παραγγελίαν ἀνερχομένην εἰς 800.000 φράγκα».

Ἐκ τῆς πληροφορίας ταύτης μποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν, διὰ κατὰ τὸ 1845 ἡ παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ θὰ εἶχε φθάσει τούλαχιστον τὸ ἐν ἑκατομμύριον ὀκάδων.

Είς διάστημα δεκαπενταετίας δηλαδή άπό της άπελευθερώσεως της χώρας, ή παραγωγή τοῦ καπνοῦ αὗξησε τόσον, ώστε δχι μόνον νὰ ἐπαρκῇ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐσωτερικῆς της καταναλώσεως, ἀλλὰ νὰ ὑπάρχουν καὶ περισσεύματα ἄξια λόγου πρὸς ἔξαγωγήν.

Ἄπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἀρχίζει δραστηρία καὶ ἀκάματος ἡ προσπάθεια τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου, διὰ τὴν ἔξαγωγὴν τοῦ προϊόντος ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, καὶ τὴν διάδοσίν του ἀνὰ τὸν κόσμον, παράλληλος καὶ ἔξ ίσου ἐπιτυχῆς πρὸς τὴν δρᾶσιν τῶν εἰς τὴν Τουρκίαν ἐργαζομένων Ἑλλήνων καπνεμπόρων. Λὲν ἀργεῖ δέ, χάρις εἰς ταύτην, δικαιούμενος μας νὰ ἀποβῇ τὸ πλουτοπαραγωγικότερον προϊόν τῆς χώρας, καὶ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν διεθνῆ καπναγοράν.

Διὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἔξέλιξιν τῆς παραγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς δικαιούμενος μας νὰ ἀποβῇ τὸ πλουτοπαραγωγικότερον προϊόν του «La Grèce telle qu'elle est» ἀναφέρει τὰ ἔξης:

«Τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος εἶναι πολὺ εὐνοϊκὸν διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ. Ως ἐκ τούτου τὸ ἐνδιαφέρον τῶν κατοίκων δι’ αὐτὴν ἐκδηλώνται ζωηρὸν καὶ αἱ πρόσοδοί της εἶναι σημαντικαί».

«Κατὰ τὸ ἔτος 1856 ἡ καπνοκαλλιεργηθεῖσα ἔκτασις ἦτο 17.502 στρέμματα, κατὰ τὸ 1859 ἀνῆλθεν εἰς 22.484, κατὰ τὸ 1860 εἰς 25.996. Τέλος τὸ 1876 ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς ἀναγράφει ἔσοδον ἐκ τῆς στρεμματικῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ δραχμῶν 280.000, ἐξ οὗ συνάγεται — λαμβανομένου ὅπ' ὅψιν ὅτι ἡ φορολογία αὗτη ἀνέρχεται εἰς 4 δραχμὰς κατὰ στρέμμα — ὅτι ἡ καπνοκαλλιεργητέα ἔκτασις θὰ ἀνήρχετο εἰς 70.000 στρέμματα».

«Δηλαδὴ ἐντὸς τῆς εἰκοσαετίας 1856—1876 ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ἐτεραπλασιάσθη».

«Καὶ ἀκολούθιαν ἡ παραγωγὴ αὔξησεν ὡς ἔξης:

«Κατὰ τὸ 1856 ἀνήρχετο εἰς 767.500 ὀκάδας. Τὸ 1860 ἀνῆλθεν εἰς 1.069.835 ὀκάδας. Τὸ δὲ 1876, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀναγραφομένου εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ποσοῦ ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ προϊόντος τούτου καὶ τοῦ μέσου δροῦ τῆς συνήθους κατὰ στρέμμα ἀποδόσεως — 45, ὀκάδων περίπου — ἡ παραγωγὴ πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ εἰς 3.650.000 ὀκάδας».

«Ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς καλλιέργειας τοῦ προϊόντος τούτου ἐπέρχεται αὖξησις τοῦ δημοσίου πλούτου, διότι ἡ παραγωγὴ αὐτὴ δὲν εἶναι μόνον ἐπαρκής διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἀλλ ἀποδίδει καὶ περισσεύματα πρὸς ἔξαγωγήν, ἵτις παρονοιάζει τὴν ἀκόλουθον ἔξέλιξιν».

«Κατὰ τὸ 1851 τὸ πλεόνασμα τῆς ἔξαγωγῆς ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἦτο 121.263 ὁκάδες. Τὸ 1854 ἦτο 260.534 ὁκ. Τὸ 1858 ἦτο 792.205 ὁκ. Τὸ 1861 ἦτο 816.943 ὁκ. Τὸ 1864 ἦτο 686.683 ὁκ. Τὸ 1872 ἦτο 1.086.315 ὁκ. Τὸ δὲ 1876 ἦτο πολὺ μεγαλείτερον».

«Ἡ μείωσις τῆς εἰσαγωγῆς δείχνει ἐπίσης τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τοῦ ἐντοπίου προϊόντος, διότι ἡ εἰσαγωγὴ ἡ ὅποια κατὰ τὸ 1851 ἀνήρχετο εἰς 82.247 ὁκάδας — συμπεριλαμβανομένου τοῦ καπνοῦ εἰς φύλλα, τοῦ κομμένου καὶ εἰς τοιγάρα — κατὰ τὸ 1872 κατῆλθεν εἰς 14.422 ὁκ. μόνον».

«Ἡ ἔξαγωγὴ ἐγίνετο κατὰ τὸ παρελθὸν κυρίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν, κατὰ τὰ τελευταῖα δυοις ἔτη ἀγοράζει τακτικὰ ποσά τυρα καὶ τὸ Γαλλικὸν Μονοπόλιον, ἄρχισε δὲ καὶ ἀπὸ τὸ Βέλγιον νὰ ὑπάρχῃ ζήτησις».

Ἐπίσης εἰς τὸ ἐκδοθὲν κατὰ τὸ 1878 ὑπὸ τοῦ A. Μανσόλα τεῦχος ὑπὸ τὸν τίτλον «La Grèce à l'exposition universelle de Paris en 1878» ἀναφέρονται τὰ ἔξης: «Μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶν καλλιέργειῶν δικαντός κατέχει τὴν πρώτην θέσιν. Κατὰ τὸ 1875 ἡ καλλιέργειά του ἀνήρχετο εἰς 42.037 στρέμματα ἡ δὲ παραγωγὴ του εἰς 2.130.203 ὁκάδας, ἀξίας 3.500.000 δραχμῶν. Καλλιέργειται σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐκ τῶν ὑπαρχούσων ἐπισήμων στατιστικῶν πληροφοριῶν βεβαιοῦται, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1859 ἡ ἔξαγωγὴ καπνοῦ ἐξ Ἑλλάδος ἀνήλθεν εἰς 429.391 ὁκάδας, ἀξίας ἐν ὅλῳ δραχμῶν 649.452. Αἱ δὲ χῶραι εἰς τὰς ὁποίας ἔξήχθησαν τὰ μεγαλείτερα ποσά ἦσαν ἡ Ἀγγλία, Αἴγυπτος, Αὐστρία, Γαλλία, Ἐπτάνησος, Ρωσσία καὶ Σαρδηνία.

* * *

Τοιαύτη ἦτο ἡ μέχρι τοῦ 1880 καπνικὴ κίνησις τῆς χώρας. Τὸ 1881 ἡ προσάρτησις τῆς Θεσσαλίας, ἐτόνωσε σπουδαιό-

τατα τὴν Ἑλληνικὴν καπνοπαραγωγήν, διότι ἡ ἐπαρχία αὗτη ἦτο ἐκ τῶν παλαιοτέρων καὶ καλλιτέρων καπνοπαραγωγικῶν περιφερειῶν τῆς Τουρκίας.

Διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας ἡ Ἑλλὰς — ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν ὑπάρχοντα δημοσιευμένον ἐπίσημον στατιστικὸν πίνακα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς παραγωγῆς καπνοῦ κατὰ τὸ 1881 — αὐξῆσε ποσοτικῶς τὴν παραγωγήν της κατὰ 25 % περίπου, διότι ἐπὶ συνολικῆς παραγωγῆς 2.775.000 ὄκαδων, 610.000 ὄκαδες προήρχοντο ἐκ Θεσσαλίας.

Ἄλλ' ἔκτος τῆς ποσοτικῆς της αὐξήσεως εἶχε καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ποιότητος καὶ ἔξαγωγικῆς καταναλώσεως σημαντικὴν ὀφέλειαν, διότι τὰ Θεσσαλικὰ καπνά, ίδιας τῆς περιφερείας Ἀλμυροῦ, ἥσαν καλλιτέρας ποιότητος ἀπὸ τὰ παραγόμενα εἰς τὰς ἄλλας Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας, τὸ σπουδαιότερον δὲ ὅτι ἥσαν γνωστὰ καὶ ἔξηγοντο ἀπὸ δύο καὶ πλέον ἑκατονταετηρίδων εἰς τὴν Αἴγυπτον, Τριπολίτιδα κλπ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ὑπάρχουν ἐπίσημοι στατιστικαὶ πληροφορίαι περὶ τῆς παραγωγικῆς καὶ ἔξαγωγικῆς κινήσεως τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἀκόλουθοι δὲ τρεῖς πίνακες (*) δείχνουν:

Α') Τὴν κατὰ τὴν τριακονταετίαν 1881-1911 καπνοκαλλιεργηθεῖσαν ἔκτασιν εἰς στρέμματα, τὴν παραχθεῖσαν ποσότητα καπνοῦ καὶ τὸν μέσον ὅρον τῆς κατὰ στρέμματα παραγωγῆς του ἐτησίως.

Β') Τὴν ἀπὸ τοῦ 1858 μέχρι 1911 ἔξαχθεῖσαν ποσότητα ἐτησίως εἰς ὄκαδας, τὴν ἀξίαν των εἰς δραχμὰς καὶ τὴν κατὰ μέσον ὅρον τιμήν των κατὰ μονάδα βάρους.

Γ') Τὴν κατὰ χώρας ἔξαγωγὴν καπνῶν ἀπὸ τοῦ 1859 μέχρι τοῦ 1911 κατὰ δεκαετίαν.

(*) Οἱ περιλαμβανόμενοι εἰς τὴν μελέτην ταύτην ἀριθμοὶ — καὶ οἱ ἐπὶ τῇ βάσει τούτων 'παρ' ἐμοῦ καταρτισθέντες πίνακες — συνελέγησαν μετὰ μακρὸς ἔρευνας καὶ πλείστων δυσχερειῶν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα ἐπίσημα δημοσιεύματα καὶ ὀρχεῖα. Ἐπομένως δέον νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀνταποκρινόμενοι ὅσον τὸ δυνατὸν πληρέστερον εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ πραγματικὴν παραγωγικὴν καὶ ἔξαγωγικὴν κίνησιν τῶν καπνῶν μας καὶ ἀποτελοῦν τὴν μοναδικὴν περὶ αὐτῶν στατιστικὴν ἐργασίαν.

Π Ι Ν Α Έ

παραγωγής καπνού εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν περίοδον

1881 - 1911

*Ετη	Καλλιεργηθείσα έκτασις εἰς στρέμματα	Παραγωγή καπνού εἰς όχαδας	*Απόδοσις εἰς όχαδας κατὰ στρέμμα
1881	52.713	2.775.564	52
1882	56.572	2.562.535	45
1883	49.108	2.245.701	47
1884	122.326	3.036.309	24
1885	144.334	4.257.069	29
1886	137.387	2.950.923	21
1887	76.665	3.292.009	43
1888	78.939	2.859.527	36
1889	64.789	3.335.398	51
1890	63.940	3.361.098	52
1891	57.501	2.859.493	49
1892	58.147	3.134.614	53
1893	67.440	2.840.102	42
1894	59.803	3.297.786	55
1895	65.112	3.661.591	56
1896	71.346	4.156.344	58
1897	54.764	3.339.817	61
1898	64.204	3.533.973	55
1899	76.641	3.706.499	48
1900	88.559	5.352.552	60
1901	100.863	5.818.997	57
1902	84.962	3.931.616	46
1903	105.824	7.198.762	68
1904	121.198	7.299.436	60
1905	96.204	5.484.976	57
1906	103.777	6.128.930	59
1907	88.235	3.599.387	41
1908	88.531	4.105.084	46
1909	114.249	5.385.567	47
1910	140.574	7.013.874	50
1911	159.499	10.954.486	70

Π Ι Ν Α Ε

έξαγωγής και αξίας Έλληνικῶν καπνῶν κατὰ τὴν περίοδον 1858-1911

^τ Ετη	Έξοχθὲν ποσὸν εἰς δοκάδας	Όλικὴ ἀξία εἰς δραχμὰς	Αξία κατ' εἰς δραχμὰς
1858	823.649	892.939	1.08
1859	429.391	649.452	1.51
1860	777.220	883.782	1.14
1861	851.561	1.100.016	1.29
1862	335.163	464.782	1.39
1863	309.168	604.025	1.95
1864	984.210	1.267.828	1.29
1865	999.045	1.392.502	1.39
1866	477.513	1.077.863	2.26
1867	682.226	1.196.057	1.75
1868	548.554	837.975	1.53
1869	880.797	1.028.195	1.17
1870	340.424	509.813	1.50
1871	617.796	719.583	1.16
1872	1.223.231	1.343.760	1.10
1873	825.563	1.070.073	1.29
1874	1.085.562	1.065.867	0.98
1875	1.118.921	1.178.096	1.05
1876	778.862	682.755	0.88
1887	2.559.102	2.977.905	1.16
1888	2.281.349	2.686.976	1.18
1889	2.363.750	2.800.239	1.18
1890	2.619.964	3.501.520	1.34
1891	1.664.705	2.054.799	1.23
1892	2.015.721	2.174.048	1.08
1893	2.078.109	2.453.189	1.18
1894	1.857.231	2.216.174	1.19
1895	1.950.203	2.010.939	1.04
1896	2.427.758	2.740.096	1.13
1897	1.798.571	2.100.000	1.16
1898	1.657.563	1.964.196	1.18
1899	2.291.108	2.580.000	1.13
1900	2.917.990	3.523.890	1.23
1901	3.304.975	4.100.827	1.24
1902	3.557.315	4.389.326	1.23
1903	4.442.508	5.524.018	1.22
1904	5.414.927	6.963.548	1.27
1905	4.616.003	6.157.092	1.33
1906	6.271.837	9.848.467	1.57
1907	5.292.170	8.572.186	1.62
1908	3.806.909	6.181.898	1.62
1909	4.655.381	7.508.676	1.61
1910	4.470.019	12.061.045	2.70
1911	6.584.822	17.698.731	2.69

Π Ι Ν Α Ξ

έξαγωγῆς καπνοῦ ἐξ Ἑλλάδος κατὰ χώρας
κατὰ τὴν πεντηκονταετίαν 1859-1911.

Χῶραι ἀποτολῆς	Ἐτη καὶ ποσὰ εἰς ὄκαδας						
	1859	1865	1876	1887	1892	1901	1911
Ἄγγλια . . .	27.596	32.772	56.336	81.993	168.867	30.299	121.405
Αἴγυπτος . . .	24.088	387.856	—	1.055.344	103	1.329.887	2.922.057
Ἀμερική . . .	—	—	—	—	—	3.634	190.874
Αύστρια . . .	5.394	40.253	34.420	59.394	30.8 0	63.116	475.004
Ἀφρική . . .	—	—	—	—	—	—	80.681
Βέλγιον . . .	—	—	—	—	5.493	23.679	4 174
Γαλλία . . .	43.282	5.721	211.369	82.017	837.692	98.799	70.580
Γερμανία . . .	—	—	—	2.801	—	137.650	785.713
Ἐπτάνησος . . .	55.644	—	—	—	—	—	—
Ήγειουνία . . .	37	23.454	—	—	—	—	—
Ἴταλία . . .	—	11.699	—	7.589	17.271	5.670	82.530
Κίνα . . .	—	—	—	—	—	—	780
Κρήτη . . .	—	—	—	—	—	200.320	79.117
Κύπρος . . .	—	—	—	—	—	105.536	98.568
Μελίτη . . .	—	—	—	—	—	28.849	445.164
Όλλανδία . . .	—	—	218.476	393.496	717.461	1.045.687	1.085.657
Ρουμανία . . .	—	—	1.800	8.181	46.843	20.311	2.774
Ρωσία . . .	70.252	2.500	104.793	21.718	81.084	5.370	4.006
Σάμος . . .	—	—	—	—	—	120.199	26.556
Σαρδηνία . . .	67.687	—	—	—	—	—	—
Τοσκάνη . . .	345	—	—	—	—	—	—
Τουρκία . . .	122.429	494.790	54.734	495.657	548.206	28.001	89.979
Τύνις . . .	—	—	—	—	323	31.162	816
Λουταὶ χώραι	12.639	—	96.934	350.912	69.095	20.806	15.437
Σύνολον ὁκ.	429.391	999.045	778.862	2.559.102	2.043.238	3.304.975	6.584.822
Αξίας δραχ.	649.452	1.392.502	682.755	2.977.905	2.174.048	4.100.827	17.698.731

Οἱ παρατιθέμενοι εἰς τοὺς τρεῖς πίνακας ἀριθμοὶ δείχνουν πειστικώτερα ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλο ἐπιχείρημα τὴν σταθερὰν καὶ προϊόνταν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς καπνοκαλλιεργείας μας, ὡς καὶ τὴν ἐπίμονον ἄλλὰ καὶ ἐπιτυχῆ προσπάθειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου διὰ τὴν διάδοσιν καὶ τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν τῆς χώρας εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγοράν.

Ἐντὸς μιᾶς τριακονταετίας ἡ παραγωγὴ ἀπὸ 2.775.000 ὄκαδας τοῦ 1881 ἀνέρχεται εἰς 10.954.000 ὄκαδας τοῦ 1911, ἦτοι παρουσιάζει αὔξησιν 395 % περίπου.

Παραλλήλως, ἐντὸς μιᾶς πεντηκονταετίας περίπου, ἡ ἔξαγωγὴ ἥτις κατὰ τὸ 1859 ἀνήρχετο εἰς 429.000 ὄκαδας, ἀξίας 649.000

δραχμῶν, καὶ περιωρίζετο εἰς ἐπτὰ μόνον ξένας χώρας κυρίως, ἀνέρχεται τὸ 1911 εἰς 6.584.000 δικάδας, ἀξίας 17.698.000 δραχμῶν, καὶ μὲ πεδίον καταναλώσεως 25 καὶ πλέον ξένας χώρας εἰς τὰς πέντε ἡπείρους τοῦ κόσμου. Ἡτοι παρουσιάζει αὐξησιν, εἰς ποσότητα μὲν κατὰ τὸ δεκαπενταπλάσιον περίπου (1435 %) εἰς ἀξίαν δὲ ὑπὲρ τὸ είκοσιπενταπλάσιον (2.625 %).

Καθ' ὅλην τὴν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως μέχρι τοῦ 1911 μνημονευομένην περίοδον, ἡ διενέργεια τοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν τῆς Ἑλλάδος ἐγίνετο ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἀπὸ Ἑλλήνας καπνεμπόρους.

Τὸ κυριώτερον δὲ κέντρον τῆς ἔξαγωγικῆς κινήσεως τῶν καπνῶν ἦτο ἡ Σύρος, ἡ ὁποίᾳ ἀπὸ τοῦ 1850 εἶχε γίνει ὁ ἀξιολογώτερος λιμὴν τοῦ διαμετακομιστικοῦ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς ὅλης Ἑλλάδος. Σημειώτεον ὅτι τόσον ἀνθοῦσε κατὰ τὴν περίοδον 1850—1890 τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον τῆς Σύρου, ὥστε ἐκ ταύτης διενηργεῖτο τὸ ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον δχι μόνον τῶν ἐξ Ἑλλάδος καπνῶν, ἀλλὰ καὶ μεγάλου μέρους τῶν ἐκ Τουρκίας τοιούτων, ἀποστελλομένων εἰς τὸν λιμένα τῆς σοβαρῶν ποσοτήτων καπνῶν καὶ ἐκ Θεσσαλίας, Μακεδονίας καὶ τοῦ Πόντου, πρὸς μεταπώλησιν καὶ ἔξαγωγήν.

Βραδύτερον ὅμως ἡ μέσῳ Σύρου ἔξαγωγὴ τῶν καπνῶν μας ἔπαισε, διότι ἡ διεξαγωγὴ τοῦ ἐμπορίου των μετεφέρθη εἰς τὰ κέντρα καὶ τοὺς πλησιεστέρους λιμένας τῶν καπνοπαραγωγικῶν περιφερειῶν ἥτοι: τὸν Βόλον, Ναύπλιον, Ἀγρίνιον, Πάτρας, Πειραιᾶ κλπ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ 1912—1927

Κατὰ τὴν δεκαπενταετίαν 1912—1927 ἐπῆλθε σειρὰ σοβαρωτάτων γεγονότων, τὰ δόποια ἐπέφερον θεμελιώδεις ἐδαφικάς, πολιτικάς καὶ κοινωνικάς μεταβολὰς εἰς τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον, εἶχαν δὲ ἀμεσωτάτην καὶ θεμελιώδη ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἔξελιξεως τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν εἰς τὴν χώραν μας.

Θεωρῶ σκόπιμον ἐπομένως νὰ κάμω μίαν, συνοπτικὴν μὲν

ἀλλὰ λεπτομερῆ, ἐπισκόπησιν τῆς καπνικῆς κινήσεως τῆς περιόδου ταύτης κατ' ἔτος, ἀναφέρων καὶ τοὺς λόγους οἵτινες συνετέλουν εἰς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἔξελιξίν της, διότι νομίζω ὅτι, πρὸς ὑπολογισμὸν τοῦ μέλλοντος τίποτε δὲν εἶναι ἀσφαλέστερον ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ παρελθόντος.

Οὗτο, τὸ ἔτος 1912 ἔγινεν ὁ κατὰ τῆς Τουρκίας νικηφόρος Βαλκανικὸς πόλεμος, κατ' ἀκολουθίαν τοῦ ὁποίου ἡ Ἑλλὰς ἀπηλευθέρωσε μέρος τῶν Μακεδονικῶν τῆς Ἐπαρχῶν, ὡς καὶ τὴν Ἡπειρον, καὶ τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου, εἰς τὰς ὁποίας ἐγίνετο σχετικὴ καλλιέργεια καπνοῦ καὶ ἐπομένως αὔξησαν αἱ καπνοπαραγωγικαί μας περιφέρειαι. Λόγῳ ὅμως τῆς μεγάλης ἐσοδείας τοῦ 1911, ἐξ ἣς ἔμειναν ἀδιάθετα σοβαρὰ ποσά, ἡ καλλιεργηθεῖσα ἔκτασις ἐμειώθη εἰς 130.342 στρέμματα, ἡ δὲ ἐσοδεία κατ' αὐτὸ ἀνῆλθε μόνον εἰς 8.744.838 ὀκάδας, ἔναντι 10.954.486 τοῦ 1911. Ἡ ἐξαγωγὴ ὅμως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξε κατὰ 25 % ἀνωτέρα τῆς τοῦ 1911, ἀνελθοῦσα εἰς 10.981.740 κιλὰ ἔναντι 8.428.572 κιλῶν τοῦ 1911.

* * *

Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1913 ἔγινεν ὁ κατὰ τῆς Βουλγαρίας πόλεμος, κατ' ἀκολουθίαν τοῦ ὁποίου ἀπηλευθερώθη καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Μακεδονία καὶ περιῆλθον εἰς τὴν μητέρα πατρίδα, μετὰ αἰώνων δουλείαν, αἱ ἐπαρχίαι τῆς Καβάλλας, Δράμας, Σερρῶν κλπ. αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐκ τῶν κυριωτέρων καὶ ὀνομαστοτέρων καπνοπαραγωγικῶν περιφερειῶν τῆς Τουρκίας.

Κατ' αὐτό, λόγῳ τῆς ἐπιστρατεύσεως εἰς ἣν διετέλει ἡ χώρα, ἡ καλλιέργεια εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα ὑπῆρξε μικροτέρα τῆς τοῦ 1912, ἀνελθοῦσα εἰς 123.492 στρέμματα, ἡ δὲ παραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 7.886.489 ὀκάδας. Ἄλλ' εἰς ταύτην προσετέθη καὶ ἡ παραγωγὴ τῶν νέων χωρῶν, ἀνερχομένη εἰς 7.750. 797 ὀκάδας, οὕτως ὥστε τὸ σύνολον τῆς παραγωγῆς τοῦ ἔτους τούτου ἀνῆλθεν εἰς 15.637. 283 ὀκάδας.

Ἀντιμέτως ἡ ἐξαγωγὴ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, λόγῳ τοῦ πολέμου, περιωρίσθη εἰς 9.667.512 κιλά.

Ἄπὸ τοῦ ἔτους τούτου ἡ Ἑλλὰς καταλαμβάνει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγορὰν ὡς καπνοπαραγωγὸς χώρα.

Διότι διὰ τῆς ἀνακτήσεως τῆς Μακεδονίας, δὲν αὔξησε μόνον

ή ποσοτική της παραγωγή εἰς τὸ διπλάσιον, ἀλλ' ἔγινε κυρία τῶν περιφερειῶν ὃπου ἡ καπνοκαλλιέργεια ἀποδίδει ἀπὸ ἀπόψεως ποιοτικῆς τὰ ἐκλεκτότερα εἰδη τοῦ προϊόντος τὰ παραγόμενα εἰς τὸν κόσμον καὶ χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν κατασκευὴν τσιγαρέττων.

* * *

Τὸ 1914 ἡ χώρα, μετὰ τοὺς νικηφόρους πολέμους, ἀνακτᾶ τὴν ἡρεμίαν τῆς καὶ οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὰ παραγωγικά τους ἔργα. Ἀμεσοὶ δὲ ἐμφανίζονται εἰς τὴν καπνοκαλλιέργειαν αἱ ἐπελθοῦσαι μεταβολαί, διότι κατ' αὐτὸν ἡ μὲν καλλιεργηθεῖσα ἔκτασις ἀνῆλθεν εἰς 290.232 στρέμματα — ἔναντι 123.492 καλλιεργηθέντων εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1913 — ἡ ποσότης τοῦ παραχθέντος καπνοῦ ἀνῆλθεν εἰς 21.505.000 ὀκάδας, ἡ δὲ ἔξαγωγὴ εἰς 21.692.333 κιλά, ἀξίας 41.909.000 δραχμῶν.

Τὸ δπερ δὲ χαρακτηριστικώτερον, τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν πίνακα τῆς ἔξαγωγῆς καταλαμβάνουν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, (μὲ 5.424.380 κιλά, ἐνῷ κατὰ τὸ 1912 κατεῖχον τὴν ἔκτην θέσιν μὲ 395.057 κιλὰ μόνον) εἰς τὰς δοπίας, ὡς γνωστόν, καταναλίσκονται τὰ καλλιτέρας ποιότητος Ἀνατολικὰ καπνά, τὰ χρησιμοποιούμενα εἰς τὴν τσιγαρετοποιίαν.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΟΥ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΥ ΜΑΣ ΚΑΠΝΕΜΠΠΟΡΙΟΥ

Ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου τὸ ἔξαγωγικόν μας καπνεμπόριον παύει νὰ παρουσιάζῃ, ἀπὸ ἀπόψεως διεξαγωγῆς, τὴν καθαρῶς Ἑλληνικὴν μορφήν, τὴν δοπίαν παρουσίαζε μέχρι τότε εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα, καὶ λαμβάνει χαρακτηρα διεθνῆ. Διότι εἰς τὰ μεγάλα καπνικὰ κέντρα τῆς Μακεδονίας, καὶ ἴδιας εἰς Καβάλλαν καὶ Θεσσαλονίκην, ἥσαν ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ἐγκατεστημένοι καὶ διεξῆγον, ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων καπνεμπόρων, τὸ ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον τῶν καπνῶν διάφοροι ἔνοι οἶκοι, ἐργαζόμενοι, εἴτε ὡς ἀντιπρόσωποι Μονοπωλίων καὶ μεγάλων βιομηχανικῶν ἑταιρειῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, εἴτε καὶ δι᾽ ἵδιον λογαριασμόν.

Οἱ ἐκ τούτων δὲ ὑφιστάμενοι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔξηκολούθησαν τὰς ἐργασίας των καὶ ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν διοίκησιν, ἀναπτύξαντες μάλιστα ταύτας εἰς βαθμὸν πολὺ μεγαλείτερον ἢ εἰς τὸ παρελθὸν ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν, καὶ δὲν ἐβράδυναν εἰς τοὺς παλαιοτέρους νὰ προστεθοῦν καὶ πλεῖστοι δῆλοι νέοι οἶκοι δια-

φόρων ἐθνοτήτων, οἵτινες, σὺν τῷ χρόνῳ, ἔξειλίχθησαν εἰς ἔξαγωγικοὺς παράγοντας ἔξαιρετικῆς σημασίας διὰ τὴν καπνοπαραγωγήν μας.

* * *

Κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος 1915, ἡ Εύρωπη εύρισκετο ἐμπόλεμος, ἡ δὲ Ἑλλὰς εἰς σοβαρωτάτας πολιτικὰς ἀνωμαλίας καὶ εἰς ἐπιστράτευσιν, καίτοι τηροῦσα ἀκόμη οὐδετερότητα. Αἱ Μακεδονικαί μας ἐπαρχίαι καταλαμβάνονται κατὰ μέρος μὲν ὑπὸ τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων κατὰ μέρος δὲ ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν. Ως ἐκ τούτου ἡ καλλιεργηθεῖσα ἔκτασις, ὑπελείφθη τῆς τοῦ 1914 κατὰ 25 % περίπου, ἀνελθοῦσα εἰς στρέμματα 218.246, ἀναλόγως δ' ἐμειώθη καὶ ἡ παραγωγή, ἀνελθοῦσα μόλις εἰς 14.448.865 ὄκαδας.

Τὸ ἔξαγωγικὸν δμως ἐμπόριον ἐκινήθη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ζωηρότατα, τῆς ἔξαγωγῆς ἀνελθούσης εἰς 24.117.585 κιλά — ἥτοι παρουσιάζει διαφορὰν ἐπὶ πλέον 11 % ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἔξαγωγὴν 1914 — ἀξίας 65.499.000 δραχμῶν.

Ἡ παρουσιαζομένη αὔξησις τοῦ ποσοῦ τῆς ἔξαγωγῆς ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν ἔλλειψιν ἔξαγωγῆς καπνῶν ἐκ Τουρκίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς ἐφοδιασμοὺς προνοίας, εἰς οὓς προέβησαν αἱ ἀγοραὶ κυρίως τῆς Αἰγύπτου καὶ Ὀλλανδίας, ὃς καὶ αἱ τῆς Γερμανίας καὶ Αὐστρίας, αἱ δοποῖαι ἐπρομηθεύθησαν μεγάλας ποσότητας Ἐλληνικῶν καπνῶν διὰ τῆς Ὀλλανδίας καὶ Ἰταλίας.

* * *

Τὸ ἔτος 1916 ἡ Ἑλλὰς μετέχει πλέον τοῦ πολέμου, ἔχει χάσει δὲ τὴν κατοχὴν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας. Οὐχ ἦτον ἡ καπνοκαλλιέργεια ὅχι μόνον δὲν παρουσιάζει μείωσιν, ἀλλὰ καὶ σημαντικὴν αὔξησιν, τῆς καπνοκαλλιέργηθείσης ἔκτασεως ἀνελθούσης εἰς 243.550 στρέμματα — ἔναντι 218.246 στρεμμάτων τοῦ 1915 — τῆς δὲ παραγωγῆς εἰς 15.107.089 ὄκαδας, ἔναντι 14.448 865 ὄκαδων τοῦ 1915.

Αἱ ἔξαγωγαι ὅμως τοῦ ἔτους τούτου παρουσιάζουν τεραστίαν μείωσιν, ἀνελθοῦσαι μόλις εἰς 13.166.480 κιλά, ἀξίας 40.425.950 δραχμῶν. Ἡ μείωσις αὕτη ὠφείλετο ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὰ περιοριστικὰ μέτρα τῆς ἔξαγωγῆς τὰ δόποια εἶχαν ἐφαρμόσει οἱ Σύμμα-

χοι μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἔτους, κατόπιν δὲ εἰς τὰς δυσκολίας καὶ τοὺς κινδύνους ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑποβρυχιακοῦ ἀποκλεισμοῦ.

* * *

Τὸ ἔτος 1917 ἔξακολουθεῖ ἡ ἐμπόλεμος κατάστασις, ἡ καπνο-παραγωγὴ ὅμως τῆς χώρας παρουσιάζει σοβαρωτάτην αὐξησιν ἀνελθοῦσα εἰς 21.968.507, ἥτοι ὑπερέβη κατὰ 500 περίπου χιλιάδας ὀκάδας τὴν παραγωγὴν τοῦ 1914. Ἡ αὔξησις αὗτη ὠφείλετο εἰς τὴν γενομένην ἐντατικὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα καὶ τὰς Νήσους, ὡς καὶ τὰς ἐκτὸς τῆς ζώνης τῶν ἐπιχειρήσεων Μακεδονικὰς περιφερείας τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Κοζάνης. Ἡ ἔξαγωγὴ ὅμως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μειοῦται εἰς τὸ ἐλάχιστον, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προηγούμενα πολεμικὰ ἔτη, ἀνελθοῦσα μόλις εἰς 12.780.929 κιλά, ἀξίας δραχμῶν 47.266.866. Τοῦτο δὲ λόγῳ τῶν δυσχερειῶν καὶ κινδύνων τοὺς ὅποιους διέτρεχαν αἱ διὰ θαλάσσης μεταφοραὶ ἐκ τοῦ ἀσκούμενου στενοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν γερμανικῶν ὑποβρυχίων.

* * *

Τὸ τελευταῖον πολεμικὸν ἔτος 1918 παρουσιάζει ἀκόμη μεγαλειτέραν ἐντασιν καπνοκαλλιέργειας, τῆς παραγωγῆς ἀνελθούσης εἰς 27.569.000 ὀκάδας. Ἡ ἔξαγωγὴ ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑστερεῖ, μόλις ἀνελθοῦσα εἰς 13.979.992 κιλά, λόγῳ τοῦ ἔξακολουθοῦντος ὑποβρυχιακοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ἡ ἀξία των ὅμως ἀνήλθεν εἰς 134.356.000 δραχμῶν, ἥτοι ὑπῆρχε τριπλασία σχεδὸν τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

* * *

Τὸ ἔτος 1919, καίτοι λήξαντος τοῦ πολέμου, ἡ Ἑλλὰς παρουσιάζει σοβαρωτάτην παραγωγικὴν κρίσιν. Ἡ γενομένη ἐντατικὴ καπνοκαλλιέργεια κατὰ τὰ δύο προηγηθέντα ἔτη, ἀποδώσασα 50.000.000 ὀκάδας περίπου καὶ μὴ εὑροῦσα τὴν ἀνάλυγον καταναλωτικὴν διέξοδον, λόγῳ τῶν δυσχερειῶν τῆς ἔξαγωγῆς, ἀνελθούσης κατὰ τὰ δύο ταῦτα ἔτη μόνον εἰς 20.000.000 ὀκάδας περίπου, ἐβάρυνεν ἀφορήτως διὰ τοῦ ἀδιαθέτου ἀποθέματος τὴν παραγωγὴν. Ως ἐκ τούτου ἡ καπνοκαλλιέργεια περιωρίσθη σημαντικώτατα, τῆς καλλιέργηθείσης ἐκτάσεως μόλις ἀνελθούσης εἰς 208.463 στρέμματα, ἔναντι 487.559 τοῦ 1918.

Κατὸ φυσικὸν δὲ λόγον καὶ ἡ ἐσοδεία τοῦ ἔτους τούτου ἔμειώθη, ἀνελθοῦσα εἰς 13.945.726 ὀκάδας, ἵτοι ὑπῆρξε μικροτέρᾳ πάσῃς ἄλλης ἐσοδείας τῆς πολεμικῆς περιόδου 1914—1918, ὑπολειφθεῖσα τοῦ μέσου ὅρου τῆς παραγωγῆς τῆς πενταετίας ταύτης—20.118.020 ὀκάδες—κατὰ 31 % περίπου.

Τούναντίον δμως ἡ ἔξαγωγὴ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἀνελθοῦσα εἰς 26.593.201 κιλά, ἀξίας 249.445.163 δραχμῶν, σημειώνει ρεκόρδ εἰς τὴν ίστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου.

Εἰς τὸ ἐλεύθερον πλέον πεδίον τοῦ διεθνοῦς συναγωνισμοῦ, τὰ Ἑλληνικὰ καπνὰ ἔρχονται νὰ καταλάβουν ἥδη τὴν θέσιν ἡ ὁποίᾳ δικαιωματικῶς τοὺς ἀνήκει, λόγῳ τῶν ἔξαιρετικῶν ἴδιοτήτων τῆς καυστικότητος, τῆς γευστικότητος, τοῦ ἀρώματος, τοῦ χρωματισμοῦ, κλπ. τὰς ὁποίας κατέχουν, καὶ αἱ ὁποῖαι τὰ καθιστοῦν περιζήτητα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τσιγαρέττων εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Καὶ παρ' ὅλον τὸν πρωτοφανῆ ὅγκον τῆς ἔξαγωγῆς, τὰς ἵψηλὰς τιμὰς εἰς ἀς προσεφέροντο καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀδυναμίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο αἱ μόλις ἀνακουφισθεῖσαι ἐκ τοῦ πολέμου χωραὶ τῆς Εὐρώπης, ἡ κατανάλωσις τῶν ἔξαχθέντων καπνῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνετελέσθη ταχύτατα.

Εἰς τοῦτο βεβαίως συνετέλεσεν ἐκτὸς τῆς ἀνάγκης τῆς συμπληρώσεως τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου τελείως ἔξαντληθέντων ἀποθεμάτων τῆς Εὐρώπαϊκῆς καὶ Ἀμερικανικῆς καπνοβιομηχανίας, πρῶτον ἡ ὁσημέραι καταπληκτικῶς αὐξανομένη εἰς ὅλον τὸν κόσμον κατανάλωσις τοῦ τσιγαρέττου καὶ δεύτερον ἡ προσπάθεια τοῦ καπνεμπορίου, τὸ ὅποιον παρουσιάζεται ἥδη ὑπὸ μιρφῆν καὶ οἰκονομικὴν ὑπόστασιν ἀπείρως σοβαρωτέραν ἡ εἰς τὸ παρελθόν.

Διότι διαρκοῦντος τοῦ πολέμου πλεῖστοι Ἑλληνες καὶ ἔνοι, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐργαζόμενοι, καπνέμποροι, ηύτυχησαν εἰς τὰς ἐργασίας των καὶ συνεκέντρωσαν μεγάλα κεφάλαια, τὰ ὅποια διαθέτουν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔξαγωγικοῦ καπνεμπορίου, ἐπεκτείναντες τὰς ἐργασίας των καὶ ἰδρύσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν οἶκους σοβαρωτάτους καὶ διεθνοῦς πλέον δράσεως καὶ κύρους.

Μεταξὺ τούτων ἴδιαιτέρας μνείας ἄξιος εἶναι ὁ Οίκος Ἀδελ-

φῶν Παπαστράτου, δστις καταλέγεται μεταξὺ τῶν γνωστοτέρων καὶ σοβαρωτέρων παραγόντων τῆς διεθνοῦς καπναγορᾶς.

”Αμεσος συνέπεια τῆς αὐξήσεως τῆς ἔξαγωγῆς ύπηρξεν ἡ ἐκ νέου ἔντασις τῆς καπνοκαλλιεργείας κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1920, ἡ παραγωγὴ τοῦ ὅποιου ἀνῆλθεν εἰς 26.439.905 ὁκάδας.

Κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος 1920 ἐπῆλθε καὶ τὸ ἐθνικῶς εύτυχὲς διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ σημαντικώτατον διὰ τὴν καπνοπαραγωγὴν τῆς γεγονὸς τῆς ἀνακήσεως τῆς Δυτικῆς Θράκης, ἥτις περιλαμβάνει τὴν περιφέρειαν τῆς Ξάνθης, ἡ ὅποια εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ παραγουσα τὰ ἐκλεκτότερα καπνά τοῦ κόσμου διὰ τὴν τσιγαρεττοποιίαν.

Η Δυτικὴ Θράκη, ἡ ὅποια δυνάμει τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου εἶχε παραχωρηθῆ, παρ’ ὅλην τὴν πλειονότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆς πληθυσμοῦ, κατὰ τὸ 1913 εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἀπηλευθέρωθη μετὰ ἔξαετῆ δουλείαν καὶ ἀπεδόθη εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα κατὰ Μάϊον τοῦ 1920.

Οὕτω δὲ ἡ Ἑλλὰς κατέστη μοναδικὴ κυρία τῶν καλλιέρων καὶ γιωστοτέρων εἰς τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον καπνοπαραγωγικῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Η ἔξαγωγὴ κατὰ τὸ ἔτος 1920 ἀνῆλθεν εἰς τὸ αὐτὸν σχεδὸν ποσὸν τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἥτοι εἰς 26.436.106 κιλά, γεγονὸς μαρτυροῦν τὴν σταθερὰν τάσιν τῆς προτιμήσεως τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν ἀπὸ τὴν διεθνῆ καπναγοράν. Διότι κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος ἡ μὲν ἔξαγωγὴ τῶν καπνῶν τῆς Τουρκίας κατέπεσεν ἀπὸ 34.073.466 κιλὰ τοῦ ἔτους 1919 εἰς 17.583.595, ἡ δὲ τῆς Βουλγαρίας μόλις ἀνῆλθεν εἰς 17.596.466 κιλά.

Παρατηρεῖται ὅμως κατ’ αὐτὸν καὶ ἔτερον ἴδιαιτέρας μνείας ἄξιον γεγονὸς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν καπνοπαραγωγὴν καὶ τὸ ἐμπόριον. Οτι δηλαδὴ τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καταναλωτριῶν χωρῶν τῶν καπνῶν μας καταλαμβάνει ἡ Γερμανία, εἰς ἣν ἔξηχθησαν 6.236.612 κιλά, τὸ τέταρτον δηλαδὴ περίπου τῆς δλῆς ἔξαγωγῆς.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ύπηρξε κεφαλαιώδους σημασίας καὶ ἐσημείωσεν ἴδιαιτερον σταθμὸν εἰς τὴν ἔξελιξιν τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς, διότι κατεδείχθη ἔκποτε ἡ προτίμησις τῆς Γερμανικῆς καπνοβιομηχανίας πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ καπνά, ἀναγνωρισθείσης παρ’

αύτῆς γενικῶς τῆς καλλιτέρας των ποιότητος, ἐν σχέσει πρὸς τὰ Τουρκικὰ καὶ Βουλγαρικὰ καπνά, τὰ δποῖα καὶ πρό, ίδίως δμως διαφοροῦντος τοῦ Εύρωπαϊκοῦ πολέμου ἐπωλοῦντο μονοπωλιακῶς σχεδὸν εἰς τὴν Γερμανίαν.

Θὰ κατανοηθῇ δὲ ἀκόμα περισσότερον ἡ ἀξία τοῦ γεγονότος τούτου, ἂν ληφθῇ ὑπὸ ὅψιν ὅτι ἡ Γερμανία εἶναι, λόγῳ τοῦ πληθυσμοῦ της, δι μεγαλείτερος καταναλωτὴς καπνοῦ εἰς τὴν Εύρωπην, ὅπερ ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ποσοτικὴν κατανάλωσιν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι, λόγῳ τῆς εἰς αὐτὴν ἐλευθέρας διεξαγωγῆς τοῦ καπνεμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, ἡ ποιότης τῶν κατασκευαζομένων τσιγαρέτων εἶναι σχετικῶς ἀνωτέρα διλων σχεδὸν τῶν ἄλλων χωρῶν. Τῆς Εύρωπης, καὶ ἡ ἀναλογία τῶν χρησιμοποιουμένων Ἀνατολικῶν καπνῶν πολὺ μεγάλη.

* * *

Τὸ ἔτος 1921 εύρηκε τὴν Ἑλλάδα, μετὰ σοβαρῆς την ἐσωτερικὴν πολιτικὴν μεταβολήν, διεξάγουσαν νέους σκληροὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, συνεπείᾳ τῶν δποίων ὁρίσθη καὶ ἡ καπνοκαλλιέργεια. Ως ἐκ τούτου δὲ ἡ παραγωγὴ τοῦ ἔτους τούτου ὑπῆρξε σημαντικῶς μικροτέρα τῆς τοῦ παρελθόντος, μόλις ἀνελθοῦσα εἰς 19.833.514 ὀκάδας.

Η ἐλάττωσις τῆς καλλιεργείας καὶ παραγωγῆς ἔγινε κυρίως εἰς τὰς περιφερείας Θεσσαλίας καὶ Ἀργους, ὡν ἡ ἐσοδεία ἦτο κατὰ τὸ ἥμισυ μικροτέρα τῆς τοῦ 1920, ὡς καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν Καβάλλας—Δράμας εἰς Μακεδονίαν, ὅπου ἡ παραγωγὴ ὑπελείφθη κατὰ 20 % περίπου.

Η ἔξαγωγὴ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξε κατά τι μικροτέρα τῆς τοῦ προηγούμενου, ἀνελθοῦσα εἰς 26.191.741 κιλά, ἔναντι κιλῶν 26.436.106 τοῦ ἔτους 1920. Η ἀξία δμως τῶν ἔξαχθέντων καπνῶν, ἀνελθοῦσα εἰς 292.423.377 δραχμάς, παρουσιάζει διαφορὰν κατὰ 25 % ἐπὶ πλέον τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους, καθ' ὃ ἡ ἀξία τῶν ἔξαχθέντων καπνῶν ἀνήρχετο εἰς 196.208.788 δραχμάς.

Η παρατηρουμένη αὕτη διαφορὰ εἰς τὴν ἀξίαν τῶν ἔξαχθέντων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καπνῶν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοῦ παρελθόντος, ὠφείλετο εἰς δύο λόγους· πρῶτον, εἰς τὸ μεγαλείτερον κόστος τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν, ὡς ἐκ τῆς τηρηθείσης εἰς

τὴν ἔργασίαν τακτικῆς τῶν καπνεργατῶν καὶ δεύτερον, εἰς τὴν ὑποτίμησιν τῆς ἀξίας τῆς Ἑλληνικῆς δραχμῆς.

Τὸ ἄξιον παρατηρήσεως σημεῖον καὶ εἰς τὴν ἔξαγωγὴν τοῦ ἔτους τούτου εἶναι ἡ καταπληκτικὴ αὐξῆσις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς Γερμανίαν, ᾧτις ἀνήλθεν εἰς 10.518.693 κιλά, ἔναντι 6.238.612 κιλῶν τοῦ 1920.

* * *

Τὸ ἔτος 1922 ὑπῆρξεν ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ἴδιαιτέρας σημασίας διὰ τὴν Ἑλληνικὴν καπνοπαραγωγὴν καὶ τὸ καπνεμπόριον, διότι κατ’ αὐτὸν ἐσημειώθησαν γεγονότα σοβαρώτατα, ἀσκήσαντα ἀποφασιστικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς μετέπειτα ἔξελιξεώς των.

Καὶ πρῶτον ἐψηφίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη, κατὰ μῆνα Μάρτιου τοῦ ἔτους τούτου, ὁ περίφημος νόμος 2869 «περὶ ἀπαγορεύσεως ἔξαγωγῆς ἀνεπεξεργάστων καπνῶν». Ἡ ψήφισις τοῦ νόμου αὐτοῦ γενομένη ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν καπνεργατῶν, εἰς στιγμὰς δυσχερεῖς πολιτικῶς διὰ τὴν τότε κυβέρνησιν, ἐδημιουργησε κατάστασιν ἥ δοπιά παρ’ ὀλίγον νὰ ἀποβῇ μοιραίᾳ διὰ τὸ μέλλον τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν.

Νομοθέτημα αὐτὸν καθ’ ἔαυτὸν ἀμελέτητον, τὸ δοπιῶν ἀπεσκόπει δῆθεν καὶ ἐψηφίσθη διὰ τὴν προστασίαν τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, ἀπέβη, διὰ τῆς χειρίστης του ἐφαρμογῆς, ἔνας ἀποτυπωτικὸς κλοιός, ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ δοπιῶν ἐκινδύνευσε νὰ στειρεύσῃ ἀνεπανορθώτως ἥ πλουσιωτέρα οἰκονομικὴ πηγὴ τῆς πατρίδος μας. Ὅσον δὲ καὶ ἀν κατωρθώθη, ἐγκαίρως διπωσδήποτε, νὰ καταργηθῇ, ἀφῆκεν ἵχνη ἀνεπούλωτα ἐπὶ τῆς ἔθνικῆς μας οἰκονομίας (*).

Ἡλθε κατόπιν, τὸν Αὔγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφή, συνέπεια τῆς δοπιάς ὑπῆρξεν ἥ εἰς τὴν Ἑλλάδα καταφυγὴ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος περίπου ἑκατομμυρίου ὅμογενῶν προσφύγων, τὸ μέγα μέρος τῶν δοπιῶν προήρχετο ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας καπνοπαραγωγικὰς περιφερείας τῆς Τουρκίας, ᾧτοι τῆς Σμύρνης, Σαμψοῦντος, Μπάφρας κ.τ.λ. Ὁ προστεθεὶς μέγας αὐτὸς ἀριθμὸς τῶν καπνοπαραγωγικῶν χειρῶν καὶ ἐμπόρων, ἦτο

(*) Λεπτομερὴ ἀνάπτυξιν τοῦ ζητήματος τούτου ἔδει εἰς μελέτην μου ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ καπνεργατικὸν ζήτημα» δημοσιεύθεισαν ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου Προστασίας Καπνοῦ (Αθῆναι 1927).

φυσικὸν ὅτι θὰ ἐπέφερεν ἀξιοσημείωτον μεταβολὴν εἰς τὴν καθόλου κατάστασιν τῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ διτοὺς ἡ μεταβολὴ αὕτη δὲν ἔβραδυνε νὰ ἐκδηλωθῇ, δπως εἰς ἐπόμενον κεφάλαιον θέλει ἀναπτυχθῆ ἔκτενέστερον.

Ἡ δημιουργηθεῖσα ἐκ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς ἐσωτερικὴ κατάστασις εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς κρισιμωτέρας περιόδους τῆς μακραίωνος ἴστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δὲ ἡ τότε κυβέρνησις εὑρέθη ἀναγκασμένη νὰ προβῇ εἰς τὴν λῆψιν μέτρων οἰκονομικῆς φύσεως, τὰ δποία μοιραίως εἶχαν ὅχι μὲν ἀμεσον, ἀλλὰ πάντως δυσμενῆ ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς καπνικῆς κινήσεως τῆς χώρας.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, λόγῳ τῆς διαρκούστης ἐπιστρατεύσεως τῆς χώρας ἡ καλλιέργεια ὑπῆρξεν ἐπίσης μικρά, ἡ δὲ παραγωγή, λόγῳ καὶ δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ὑπῆρξε μικροτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἀνελθοῦσα μόλις εἰς 19.770.825 ὀκάδας. Ἀντιθέτως ὅμως παρετηρήθη κατ' αὐτὸν ἔξαιρετικὴ ζήτησις τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, καὶ αἱ τιμαὶ εἰς τὰς δποίας ἥγορά-σθησαν ἥσαν ἀνώτεραι παντὸς προηγουμένου μεταπολεμικοῦ ἔτους.

Ἡ ἔξαγωγὴ ἐσημείωσε ρεκόρ, ἀνελθοῦσα εἰς 36.671.305 κιλά, ἀξίας 1.388.670.008 δραχμῶν. Υπῆρξε δηλαδὴ αὕτη ἀνωτέρα κατὰ 25 % τῆς τοῦ προηγουμένου ἔτους, ὡς καὶ τοῦ μέσου δροῦ τῆς τριετίας 1919-1921. Τὸ ὑπερβάλλον δὲ τοῦτο τῆς ἔξαγωγῆς ἔγινεν ἔξι διλοκλήρου σχεδὸν εἰς Γερμανίαν καὶ Ἀμερικήν, σημειώθεισης αὐξήσεως εἰσαγωγῆς εἰς μὲν τὴν πρώτην κατὰ 50 % εἰς δὲ τὴν δευτέραν κατὰ 100 % περίπου, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἔξαγωγὰς τοῦ προηγουμένου ἔτους 1921.

* * *

Τὸ ἔτος 1923 σημειώνει περίοδον ὁξυτάτης κρίσεως διὰ τὰ Ἑλληνικὰ καπνά. Οἱ ταύτην δὲ προκαλέσαντες συντελεσταὶ ὑπῆρξαν πολλαπλοῖ καὶ διάφοροι. Καὶ πρῶτον ηὑξήθη σχεδὸν εἰς τὸ διπλάσιον ἡ καπνοκαλλιεργηθεῖσα ἔκτασις, ἀνελθοῦσα εἰς 562.378 στρέμματα, ἔναντι 318.550 τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἡ αὔξησις αὕτη τῆς καλλιέργειας προῆλθεν ὅχι μόνον διότι εἰς ταύτην ἐπεδόθη μέγα μέρος τῶν προσφύγων, ἀλλὰ διότι καὶ οἱ ἐντόπιοι καπνοκαλλιεργηταί, ἐνθαρρυνθέντες ἀπὸ τὰς τιμὰς τὰς δποίας ἐπέ-

τυχαν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, αὐξῆσαν μετ' ἀλογίστου προσπαθείας τὴν καλλιέργειαν τῶν καπνῶν, ἐγκαταλείψαντες τὸν ἄλλα εἰδη τῆς παραγωγῆς. Συνέπεια ἡτοῦ ὅτι ἡ παραγωγὴ τοῦ ἔτους τούτου, βιοηθητεῖσα καὶ ἀπὸ τὰς καιρικὰς συνθήκας, ἀνηλθεν εἰς τὸ μέγα ποσὸν τῶν ὀκάδων 43.740.088. Υπῆρξε δηλαδὴ ἀνωτέρα κατὰ 150 % περίπου τοῦ μέσου ὀρού τῆς παραγωγῆς τῆς προηγηθείσης τετραετίας 1919 - 1922.

Δεν ἦτο δμας τὸ μέγα ποσὸν τῆς παραγωγῆς μόνον, τὸ δποῖον συνετέλεσεν εἰς τὴν κρίσιν συνέτρεξαν εἰς ταύτην καὶ οἱ ἀκόλουθοι σοβαροὶ λόγοι.

Τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς καὶ ἴδιας τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν, λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου 2869, ὑπῆρξεν ἀνώτερον παντὸς προηγουμένου ἔτους, ἐνῷ ἡ ποιότης τῆς ἐσοδείας ἦτο κατωτέρα γενικῶς.

Ἐξ ἄλλου τὰ περισσότερα ἐκ τῶν μεγάλων καπνεργοστασίων τῆς Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης εἶχαν ἥδη δπωσδήποτε ἀποκαταστήσει τὰ ἀποθέματά των, τὰ δποῖα εἶχαν τελείως ἔξαντληθῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, καὶ δὲν ἐβιάζοντο πλέον νὰ προβοῦν εἰς ἀγορὰς μὲ τόσον ὑψηλὰς τιμάς.

Ως ἐκ τούτου μέγα μέρος τῶν ἔξαχθέντων κατὰ τὸ 1922 καπνῶν δὲν εἶχε διατεθῆ εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν, καὶ οἱ κάτοχοι αὐτῶν καπνεμπόροι, μὴ ἔχοντες διαθέσιμα κεφάλαια, δὲν μποροῦσαν νὰ προβοῦν εἰς μεγάλας ἀγοράς.

Τέλος δὲ ἡ ἐπιβληθεῖσα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους τούτου φορολογία ἐξ 20 %, εἰς συνάλλαγμα ἔξωτεροιοῦ ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἔξαγομένων καπνῶν καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα τὸν ἐπόμενον μῆνα Μαΐου συναλλαγματικὴ κρίσις, συνεπλήρωσαν τὸν κύκλον τῶν αἰτίων τῆς δημιουργηθείσης μεγάλης καπνικῆς κρίσεως τοῦ ἔτους τούτου.

Πάντες οἱ λόγοι οὗτοι συνετέλεσαν, ὥστε ἡ ἔξαγωγὴ τῶν καπνῶν μας, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, νὰ μειωθῇ σοβαρώτατα, μόλις ἀνελθοῦσα εἰς 21.362.000 κιλά, ἀξίας 984.753.456 δραχμῶν.

* * *

Τὸ ἔτος 1924 ἀρχισεν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς κρίσεως τοῦ παρελθόντος, συνεχίζομένης τῆς ἐκδηλώσεως τῶν συνεπειῶν της. Ἐν

τούτοις ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ δχι μόνον δὲν περιωρίσθη, ἀλλὰ καὶ αὔξησε, τῆς καλλιεργηθείσης ἐκτάσεως ἀνελθούσης εἰς 596.848 στρέμματα, ἔναντι 562.378 τοῦ 1923. Ἡ αὔξησις τῆς καλλιεργείας ὠφείλετο εἰς τὴν ἐν τῷ μεταξὺ πραγματοποιηθείσαν ἀγροτικὴν ἐγκατάστασιν μεγάλου ἀριθμοῦ προσφύγων καπνοκαλλιεργητῶν, οἵτινες ἀντικατέστησαν τοὺς κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος ἀναχωρήσαντας ἐκ Μακεδονίας Τούρκους καὶ Βουλγάρους, δυνάμει τῶν περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν σχετικῶν συμφωνιῶν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας. Ἡ παραγωγὴ ὅμως, ἔνεκα τῶν ἐπικρατησασῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν ὑπῆρξε κατὰ 10% μικροτέρα τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀνελθοῦσα εἰς 39.137.598 ὄχαδας.

Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἔξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας καὶ ἀντιμετώπισιν τοῦ κινδύνου τοῦ ἐκτοπισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τὴν διεθνῆ ἀγοράν, τὴν ὁποίαν μετ' ἀκαταβλήτου ἐπιμονῆς προσεπάθουν νὰ ἐπιτύχουν ίδιως οἱ Βούλγαροι, ἡ τότε κυβέρνησις ἡλάττωσε τὸ ἔξαγωγικὸν τέλος ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ἀπὸ 20 εἰς 10%.

Τοῦτο πράγματι ἀνεκούφισε σπουδαίως τὸ καπνεμπόριον, ὥστε μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀγοράσθησαν ἔξ διοκλήρους τὰ καπνὰ τῆς ἐσοδείας 1923. Ἡ ἔξαγωγὴ δὲ ἀνῆλθεν εἰς κιλὰ 41.832.923, ἀξίας 1.684.845.529 δραχμῶν, ἔξαχθέντων καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 1922 παραμενόντων εἰς τὴν χώραν ἑτοίμων ἀποθεμάτων, λόγῳ τῆς φορολογίας τοῦ 20%.

Ἡ γενομένη ὅμως αὔξησις τῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας τὰς παραγούσας Ἀνατολικὰ καπνὰ — Τουρκία, Βουλγαρία καὶ Γιουγκοσλαβία — αἱ κρατοῦσαι δυσμενεῖς οἰκονομικαὶ συνθῆκαι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ίδίως εἰς τὴν Γερμανίαν, ἡ ὁποία κατέστη ὁ κυριώτερος κυταναλωτὴς τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, ἡ συναλλαγματικὴ ἀκαταστασία εἰς τὴν χώραν μας καὶ τέλος, τὸ σπουδαιότερον, ἡ δημιουργηθεῖσα ἔκρυθμος κατάστασις εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ καπνοῦ ὑπὸ τῶν καπνεργατῶν, παρεξηγησάντων τελείως καὶ ὑπὸ τὴν ὅμησιν τῶν κομμουνιστικῶν εἰσηγήσεων καταστησάντων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου 2869 πραγματικὸν ἐφιάλτην τοῦ καπνεμπορίου, συνετέλεσαν ὥστε αἱ τιμαὶ εἰς τὰς ὁποίας ἐπωλήθησαν τὰ καπνὰ τῆς ἐσοδείας 1924 νὰ εἶναι σημαντικῶς κατώ-

τεραι τῶν τιμῶν τῶν προηγουμένων ἐτῶν, μολονότι ἡ ποιότης των ἦτο ἀρίστη.

* * *

Ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων δημιουργηθεῖσα κρίσις τοῦ καπνοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1923 καὶ 1924, εἶχε βεβαίως δυσάρεστα καὶ ἐπιζήμια διὰ τὴν χώραν ἀποτελέσματα, εἶχεν ὅμως καὶ εὐεργετικὰς συνεπείας. Διότι ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ὄγκου τῶν δοκιμαζομένων ἐκ τῆς κρίσεως παραγωγῶν καὶ τῆς νεκρωθείσης ἐμπορικῆς κινήσεως εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῆς παραγωγῆς, ἔξηναγκάσθησαν, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1925, οἱ τότε κυβερνῶντες τὴν χώραν, νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν ἀνάγκην τῆς λήψεως ὀδοιπομένων μέτρων, τὰ διοῖα πράγματι ἐπέδρασαν ἐπιφελέστατα καὶ ἐσταμάτησαν τὴν κρίσιν καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἀπειληθείσας σοβαρωτάτας καταστροφάς.

Τὰ μέτρα ταῦτα ἥσαν κυρίως τὰ ἔξης: 1) ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐγγείου φορολογίας τοῦ καπνοῦ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου καὶ διαφόρων ἄλλων ταμείων· 2) ἡ κατάργησις τοῦ νόμου 2869 «περὶ ἀπαγορεύσεως ἔξαγωγῆς ἀνεπεξεργάστων καπνῶν» καὶ ἡ σύστασις τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως καὶ Προστασίας Καπνεργατῶν· 3) ἡ κατάργησις τοῦ ἐπιβεβλημένου ἔξαγωγικοῦ τέλους εἰς συνάλλαγμα ἔξωτερικοῦ· 4) ἡ ἐνοποίησις ὅλων τῶν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ φορολογιῶν εἰς ποσοστὸν ἵσον πρὸς 17.60% ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεώς του, ἀπὸ τοῦ παραγωγοῦ εἰς τὸν ἐμπόρον· 5) ἡ Ἰδρυσις τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Γραφείων Προστασίας Ἐλληνικοῦ Καπνοῦ.

Συμπληρουμένης δὲ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τῆς γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων ἡ παραγωγὴ καὶ ἔξαγωγὴ τῶν καπνῶν μας κατὰ τὸ 1925 παρουσίασαν τὴν μεγαλειτέραν ἔντασίν των, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη, τῆς μὲν πρώτης ἀνελθούσης εἰς 51.142.195 ὁκάδας—καλλιεργηθεῖσα ἔκτασις 804.615 στρέμματα—τῆς δὲ δευτέρας εἰς 42.219.525 κιλά, ἀξίας 2.980.311.055 δραχμῶν.

* * *

Τὸ ἔτος 1926 παρουσιάζει μείωσιν τῆς παραγωγῆς, ἀνελθούσης μόνον εἰς 42.753.729 ὁκάδας. Ἡ μείωσις αὗτη ἦτο συνέπεια τῆς καλλιεργηθείσης μικροτέρας ἔκτασεως, ἀνελθούσης εἰς 643.571 στρέμματα, ἥτις πάλιν ὠφείλετο εἰς δύο κυρίως λόγους,

ήτοι τὴν ἀποχὴν ἀφ' ἐνὸς ἀπὸ τῆς καλλιεργείας τῶν ἐπιχειρημά-
τιῶν καπνοκαλλιεργητῶν, οἵτινες ὑπέστησαν σοβαρὰς ζημίας κατὰ
τὰ παρελθόντα ἔτη τῆς κρίσεως, καὶ τὸν περιορισμὸν ἀφ' ἐτέρου τῆς
καλλιεργείας ὑπὸ τῶν κυρίως καπνοπαραγωγῶν, δι' ἔλλειψιν ἐπαρ-
κῶν οἰκονομικῶν μέσων, τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης μειωσάσης σοβα-
ρώτατα τὰ εἰς αὐτοὺς χορηγηθέντα κατὰ τὸ 1925 δάνεια.

Τὰ καπνὰ τῆς ἐσοδείας ταύτης ἐπωλήθησαν ταχύτατα καὶ
εἰς τιμὰς ἵκανοποιητικωτάτας διὰ τοὺς παραγωγούς, ἐπωλήθησαν
δὲ ἐπίσης καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὑπάρχοντα ἀδιάθετα
ἀποθέματα τοῦ διαμέσου ἐμπορίου. Εἰς τοῦτο συνετέλεσαν τὰ
ληφθέντα κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος προστατευτικὰ μέτρα, ή συντρέ-
ξασα μικροτέρα ἐσοδεία καπνοῦ κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος εἰς τὴν Τουρ-
κίαν καὶ Βουλγαρίαν, καὶ ή διαρκῶς αὐξάνουσα διεθνῶς κατανά-
λωσις τοῦ τσιγαρέτου.

Παραλλήλως καὶ ή ἔξαγωγὴ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐσημείωσε
ρεκόρ πρωτοφανές, ἀνελθοῦσα εἰς 55.324.172 κιλά, ἀξίας
3.416.266.500 δραχμῶν (*) ἥτοι παρουσιάζει αὔξησιν, ἐν συγκρίσει
μὲν πρὸς τὴν ἔξαγωγὴν τοῦ 1925 (42.219.525 κιλά) ἐκ 31 %, πρὸς
δὲ τὸν μέσον ὅρον ἔξαγωγῆς τῆς προηγηθείσης πενταετίας 1921 -
1925 (33.640.000 κιλά) ἐξ 65 % περίπου.

* * *

"Αμεσος συνέπεια τῆς δημιουργηθείσης εύμενοῦς ταύτης διὰ
τὴν καπνοπαραγωγὴν καταστάσεως ὑπῆρξεν ἡ ἐκ νέου ἔντασις τῆς
καλλιεργείας κατὰ τὸ 1927, τῆς καπνοκαλλιεργηθείσης ἐκτάσεως
ἀνελθούσης εἰς στρέμματα 863.300 — αὐξησις, ἐν συγκρίσει πρὸς
τὸ προηγούμενον ἔτος, κατὰ 176.499 στρέμματα, ἥτοι 27.5 %.

"Η ἐπικρατήσασα ὅμως πρωτοφανής κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνομ-
βρία εἰς δλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ ή ἐνσκήψασα ἀκρίς, Ἰδίως
εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Θεσσαλίας καὶ Φθιώτιδος, συνετέλεσαν,

(*) Εἰς τὸ ἐκδοθὲν μηνιαῖον Δελτίον τοῦ εἰδικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ
τῶν ἔνων ἐπικρατειῶν, τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1926 — τὸ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς Γενικῆς
Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος — φέρεται η ἔξαγωγὴ καπνῶν κατὰ τὸ 1926
ἀνελθοῦσα εἰς 54.682.000 κιλά, ἀξίας 3.094.980.304 δραχμῶν. Θεωρῶ ἐν τούτοις ὡς
ἀκριβεστέρας τὰς παρὰ τῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν (Τμῆμα
Καπνοῦ) συγκεντρουμένας σχετικὰς πληροφορίας, ἀς καὶ παραθέτω.

ῶστε ἡ ἐσοδεία τοῦ ἔτους τούτου νὰ ἀνέλθῃ μόνον εἰς 48.338.273 δοκάδας.

Ἡ ἔξαγωγὴ ἐπίσης ἀνῆλθεν εἰς 53.460.304 κιλά, ἀξίας 3.975.000.000 δραχμῶν περίπου, ὑπολογιζομένης τῆς ἀξίας των κατὰ μέσον δρον εἰς 4 σελλίνια κατὰ κιλόν, καὶ τῆς τιμῆς τῆς λίρας πρὸς 368 δραχμάς.

* * *

Τὴν ὑπὸ τόσον δμως εὐμενεῖς δρους γενομένην κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἔξελιξιν τῆς καπνικῆς καταστάσεως, ἐθεώρησεν ὡς ὑπερβολικὴν δι μέγας ἔχθρος πάσης προόδου εἰς τὴν χώραν μας, τὸ κράτος. Καὶ λησμονῆσαν τὸ χθεσινὸν ὀκόμη παρελθὸν τῆς κρίσεως τοῦ προιόντος καὶ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθη, νὰ λάβῃ ὀρισμένα προστατευτικὰ μέτρα ὑπὲρ αὐτοῦ, ἥλθε πάλιν τὸ ἴδιον νὰ τὰ ἀνατρέψῃ, ἵνα ἀποδειχθῇ διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, διτι, πρόγραμμα θετικῆς καὶ ἐπωφελοῦς δράσεως είναι ἀδύνατον νὰ κατανοηθῇ καὶ διατηρηθῇ, ἀκόμα καὶ διὰ τὰ ζητήματα τῶν ἐπιτακτικωτέρων ἀναγκῶν τῆς οἰκονομικῆς μας ζωῆς, ἀπὸ τοὺς ἑκάστοτε κυβερνήτας μας.

Οὕτως ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου ἀνετράπη ἡ βάσις τῆς ἐνιαίας φορολογίας τοῦ καπνοῦ, ἐπιβληθέντος διὰ δύο νομοθετημάτων, ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, νέου φορολογικοῦ ποσοστοῦ 20 % ἐπὶ τῆς ἔγγειου φορολογίας τοῦ καπνοῦ, ἥτις ἀνῆλθεν οὕτω εἰς 19.20 % ἐπὶ τῆς παραγωγικῆς τιμῆς πωλήσεώς του, ἐπεβαρύνθη ἐπίσης δι' αὐξήσεως 4 % τῆς ὑποχρεωτικῆς εἰσφορᾶς τῶν καπνεμπόρων καὶ καπνεργατῶν ὑπὲρ τοῦ ΤΑΚ καὶ ἐπιβολῆς 1 % ὑπὲρ τοῦ Ταμείου χαλαζοπλήκτων, καὶ τέλος κατηργήθη τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον Προστασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Καπνοῦ.

* * *

Οἱ ἐπόμενοι πίνακες δείχνουν συνοπτικὰ 1) τὴν ἔξελιξιν τῆς παραγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς τοῦ καπνοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1912 - 1927, καὶ εἰδικώτερα τὴν κατὰ περιφερείας καλλιεργηθεῖσαν ἔκτασιν καὶ παραγωγὴν κατὰ τὴν δεκαετίαν 1918 - 1927, 2) τὴν ἔξαγωγὴν καὶ ἀξίαν τῶν καπνῶν μας κατὰ τὰ ἔτη 1912 - 1927 καὶ εἰδικώτερα τὴν κατὰ χώρας ἔξαγωγὴν κατὰ τὴν δεκαετίαν 1918 - 27 καὶ 3) τὴν κατὰ λιμένας καὶ μῆνας τοιαύτην κατὰ τὴν τριετίαν 1925 - 1927.

Π Ι Ν Α Ζ

τής καλλιεργηθείσης έκτασεως και παραχθείσης ποσότητος καπνού
κατά τὴν δεκαπενταετίαν 1912 - 1927.

<i>*Ετη</i>	Καλλιεργηθείσα έκτασις εἰς στρέμματα	Παραγωγὴ καπνοῦ εἰς δύκαδας	*Απόδοσις εἰς δύκαδας κατά στρέμμα
1912	130.342	8.744.838	67
1913 (*)	123.492	15.637.283	—
1914	290.233	21.505.377	74
1915	218.246	14.448.865	66
1916	243.550	15.107.089	62
1917	394.793	21.968.507	55
1918	487.559	27.569.262	56
1919	208.463	13.945.726	66
1920	377.954	25.439.905	67
1921	305.730	19.833.514	64
1922	318.551	19.770.825	62
1923	562.378	43.743.088	78
1924	596.848	39.137.598	66
1925	804.615	51.142.195	64
1926	643.448	42.753.729	66
1927	863.300	48.338.273	56
1928 (**) —	—	44.700.000	—

(*) Η σημειουμένη ὡς καλλιεργηθείσα έκτασις ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα, ἐνῷ ἡ σημειουμένη παραγωγὴ περιλαμβάνει καὶ τὴν τοιαύτην τῶν Νέων Ἐπαρχιῶν Μακεδονίας, Ἡπείρου καὶ Νήσων, ἣτις ἀνήρχετο εἰς 7.750.797 δύκαδας.

(**) Υπολογιζομένη.

Π Ι Ν Α Ε

παραγωγῆς καπνοῦ κατὰ τὴν πενταετίαν 1918 — 1922.

Περιφέρειαι παραγωγῆς. Νομοί.	Ἐτη καὶ ποσά εἰς διάδασ				
	1918	1919	1920	1921	1922
Θράκη :					
Ροδόπης	—	—	1.477.070	1.393.735	2.162.826
Έβρου	—	—	120.620	112.640	392.172
Μακεδονία :					
Δράμας-Καβάλλας.	1.829.446	2.824.228	5.169.114	4.328.715	4.639.593
Σερρῶν	607.868	2.044.404	2.734.182	2.850.293	3.109.804
Θεσσαλονίκης . . .	1.703.237	834.042	1.609.382	1.116.038	974.329
Πίλλης	—	7.299	6.215	6.744	11.952
Κοζάνης	1.047.646	348.436	515.526	262.761	201.157
Φλωρίνης	54.196	14.410	5.670	8.032	3.292
Στερεά Ελλάς :					
Αίτωλοσακαρανίας	3.391.725	1.761.215	2.547.978	2.531.140	2.697.373
Φθιωτιδοφωκίδος .	2.213.946	402.992	1.719.529	1.512.854	925.613
Αττικοφοιτίας . . .	188.703	76.227	39.422	13.709	15.471
Θεσσαλία :					
Λαριστής	4.873.915	1.263.796	2.075.238	1.437.118	974.036
Τρικκάλων	2.846.912	612.640	2.583.532	1.442.156	1.073.331
Πελοπόννησος :					
Αργολιδοχοιρινθίας	3.303.594	1.201.283	3.453.721	1.952.546	1.472.992
Αχαϊοτίλιδος . . .	112.658	31.568	11.430	10.732	5.600
Αρκαδίας	248.796	81.642	37.059	5.481	13.766
Μεσσηνίας	2.542	4.973	780	2.018	24
Λακωνίας	46.396	9.284	22.581	11.126	7.963
Ηπειρος :					
Ιωαννίνων	243.253	139.773	123.371	83.089	51.290
Πρεβέζης	27.076	16.980	32.392	315	151
Αργητος	34.340	—	57.280	32.183	51.768
Νῆσοι Αιγαίου :					
Λέσβου	2.099.831	839.103	239.506	17.059	189.169
Σάμου	931.097	438.843	575.822	472.974	546.519
Χίου	396.125	505.986	163.332	58.615	140.223
Κυκλαδών	1.068.627	406.451	71.887	116.501	106.549
Κρήτη :					
Χανίων.	7.449	4.525	2.283	756	—
Ηρακλείου	20.098	6.895	6.405	956	—
Ρεθύμνης	34.476	17.267	5.063	7.363	1.543
Λασηθίου	5.952	3.698	804	182	—
Εύβοια :					
Νῆσοι Ιονίου :					
Κερκύνος.	27.154	22.107	8.859	39.716	2.044
Κεφολληνίας	585	1.030	1.902	307	55
Ζακύνθου	62	—	255	16	—
Σύνολον, ὀκάδες	27.569.262	13.945.726	25.439.905	19.833.514	19.770.825

Π Ι Ν Α Ε

παραγωγής καπνοῦ κατά τὴν πενταετίαν 1923 — 1927.

Περιφέρειαι παραγωγῆς. Νομοί.	Έτη και ποσά εἰς διάδασ				
	1923	1924	1925	1926	1927
Θράκη :					
Ροδόπης	3.013.910	4.674.505	4.061.871	4.176.836	4.838.023
Έβρου	720.727	703.577	950.640	715.311	668.295
Μακεδονία :					
Δράμας	6.408.603	5.013.305	6.626.664	4.534.288	6.294.753
Καβάλλας	—	—	—	2.708.469	3.646.738
Σερρῶν	6.466.568	4.356.725	5.837.748	5.568.431	7.871.344
Θεσσαλονίκης	2.957.531	2.446.892	2.558.837	3.789.406	3.853.963
Χαλκιδικῆς	—	—	—	367.503	310.480
Πέλλης	84.348	127.505	630.218	832.872	472.796
Κοζάνης	1.035.658	1.418.028	803.850	1.649.945	2.427.778
Φλωρίνης	28.670	36.540	102.046	290.117	383.871
Στερεά Ελλάς :					
Αιτωλοακαρνανίας	3.666.372	3.928.244	5.194.797	5.115.308	4.386.769
Φθιώτιδοφωκίδος	2.616.988	1.937.518	2.531.607	1.870.430	994.395
Αττικοβοιωτίας	1.020.819	651.516	1.858.719	626.105	1.065.873
Θεσσαλία :					
Λαριόνης	4.272.670	2.782.953	4.386.362	2.671.174	2.334.742
Τρικκαίων	3.914.659	3.233.086	4.176.053	2.281.654	1.347.221
Πελοπόννησος :					
Αργολιδοχορινθίας	3.206.109	1.980.381	2.848.037	1.293.059	1.765.394
Αχαϊούλιδος	64.588	47.449	105.933	39.280	25.766
Αρκαδίας	57.586	63.034	136.447	60.621	79.327
Μεσσηνίας	4.773	3.376	10.815	212	941
Λακωνίας	32.851	19.119	27.567	—	594
Ηπειρος :					
Ιωαννίνων	161.606	111.026	194.582	143.087	117.647
Πρεβέζης	1.743	13.359	37.165	19.500	22.193
Αρτης	74.930	90.222	217.463	219.916	112.425
Νήσοι Αιγαίου :					
Λέσβου	2.181.705	2.179.933	3.356.942	1.586.027	2.205.684
Σάμου	797.437	1.437.079	1.398.633	1.127.953	1.131.208
Χίου	363.598	409.065	646.005	399.548	450.808
Κυκλαδων	383.098	737.881	831.836	228.915	751.239
Κρήτη :					
Χανίων	28.663	147.313	473.616	94.345	214.098
Ηρακλείου	75.150	420.063	679.260	164.817	266.500
Ρεθύμνης	9.700	51.479	207.457	79.956	173.960
Λασηθίου	—	4.055	49.445	895	156
Εύβοια	59.316	83.379	152.646	81.545	113.444
Νήσοι Ιονίου :					
Κερκύρας	30.706	28.991	44.005	14.073	9.285
Κεφαλληνίας	1.656	—	4.825	2.103	420
Ζακύνθου	350	—	104	28	143
Σύνολον, διάδασ	43.743.088	39.137.598	51.142.195	42.753.729	48.338.273

Π Ι Ν Α Ξ

έξαγωγής και αξίας τῶν Ἐλληνικῶν καπνῶν
κατὰ τὴν δεκαπενταετίαν 1912 - 1927

Έτη	Έξαχθὲν ποσὸν εἰς κιλὰ	Ολικὴ ἀξία εἰς δραχμὰς	Αξία κατὰ μονόδα Κιλὸν—Δραχμαῖ
1912	10.981.740	19.563.008	1.78
1913	9.667.512	17.368.679	1.80
1914	21.692.333	41.909.052	1.93
1915	24.117.585	65.499.885	2.72
1916	13.166.480	40.425.950	3.07
1917	12.780.929	47.266.866	3.70
1918	13.979.992	134.356.054	9.61
1919	26.593.301	249.445.163	9.38
1920	26.436.106	230.830.802	8.73
1921	26.191.741	262.423.377	9.95
1922	36.671.305	1.388.677.508	37.87
1923	21.362.000	984.753.457	46.09
1924	41.832.923	1.684.845.529	40.28
1925	42.219.525	2.980.311.055	70.59
1926	55.324.172	3.416.266.500	61.75
1927	53.460.304	3.975.000.000	74.36

Π Ι Ν Α Ξ

ποσότητος καὶ ἀξίας ἔξαχθέντων εἰς διαφόρους χώρας καπνῶν
κατὰ τὴν πενταετίαν 1918 — 1922.

Χῶρα ἔξαγωγής	Έτη και ποσά εἰς κιλά				
	1918	1919	1920	1921	1922
Αγγλία	150.010	1.928.168	559.309	505.156	907.432
Αγγλικαὶ Ἰνδίαι .	—	—	894	—	—
Αίγυπτος	2.752.058	4.267.165	4.477.781	3.428.099	3.056.489
Αλβανία	—	4.246	—	—	—
Αμερική	9.119.683	5.543.237	4.310.653	4.487.355	9.393.951
Αδεν	—	—	13.778	—	—
Αλγερία	—	5.363	—	—	—
Αργεντινή	—	—	2.703	—	—
Αραβία	—	3.475	—	—	—
Ανατολία	—	246	8	—	288.700
Βέλγιον	—	755.547	1.325.777	682.215	778.223
Β. Ἡπειρος	—	1.614	—	—	—
Βουλγαρία	—	—	3.333	—	—
Βραζιλία	—	—	6.336	—	—
Γαλλία	775.680	1.434.676	744.416	150.903	523.889
Γιουγκοσλαβία	—	16.284	159.744	132.848	24.227
Γερμανία	—	385.731	6.238.612	10.518.693	15.400.834
Δανία	—	111.832	28.880	—	—
Δωδεκάνησα	8.851	26.288	171.193	—	94.786
Ἐλβετία	—	658.742	378.821	78.848	38.430
Θράκη	—	—	106.210	—	—
Ιταλ. Ἀφρική	—	—	11.365	—	—
Ισπανία	—	5.402	—	—	—
Ιταλία	1.012.584	1.355.296	2.277.698	1.693.191	3.200.371
Καναδᾶς	—	24.818	2.933	—	—
Καστελλόριζον	—	—	3.374	—	—
Κίνα	—	7.680	1.431	—	—
Κύπρος	8.279	89.347	169.831	—	249.679
Νορβηγία	—	136.176	28.223	—	—
Ολλανδία	—	8.508.435	3.116.724	2.800.105	1.832.160
Ολλανδ. Ἰνδίαι	—	12.231	—	—	—
Πολωνία	—	184.767	117.743	—	—
Πορτογαλλία	—	14.592	—	—	—
Ρουμανία	—	40.317	6	—	—
Ρωσσία	—	48	—	—	—
Σμύρνη	—	—	63.528	—	—
Σουηδία	—	869.290	1.084.569	9.908	284.245
Τουρκία	2.036	181.920	419.722	183.677	8.508
Τριπολίτες	—	—	678	—	—
Τύνις	150.811	—	612.326	144.879	66.733
Φιλλανδία	—	20.368	—	—	—
Λοιπαὶ χώραι	—	—	2.504	1.375.864	522.628
Σύνολον, κιλά . . .	13.979.992	26.593.301	26.436.106	26.191.741	36.671.505
Αξία εἰς δραχμάς .	134.356.054	249.445.163	230.830.802	262.423.377	138.8670.008

Π Ι Ν Α Ε

ποσότητος καὶ ἀξίας ἔξαχθέντων εἰς διαφόρους χώρας καπνῶν
κατὰ τὴν πενταετίαν 1923 - 1927.

Χᾶραι ἐξ αγωγῆς	Ἐτη καὶ ποσὰ εἰς κιλὰ				
	1923	1924	1925	1926	1927
Αγγλία	286.844	557.735	701.387	700.452	350.293
Αμερική	1.857.180	7.876.701	11.172.377	9.894.423	11.169.156
Αγγλ. ἀποικίαι .			122.576	—	—
Αλβανία		1.652	—	—	2.378
Αθήσουνία		5.978	7.677	6.504	31.813
Άδεν		37.306	15.975	9.989	3.821
Αλγερίου		3.862	3.918	10.431	—
Αργεντινή		6.745	13.328	45.190	4.840
Αραβία		—	—	12.873	470
Αφρική		—	—	—	4 145
Αίγυπτος	1.804.065	1.822.068	3.055.919	3.708.973	2.284.125
Αύστρια	1.016.630	66.908	410	90	901.146
Αύστραλία		100	167	5	—
Βέλγιον	1.770.877	1.338.068	1.325.017	960.580	905.668
Βουλγαρία		—	—	—	—
Βραζιλία		—	2.027	—	—
Γαλλία	73.595	204.284	185.079	346.914	349.125
Γερμανία	8.782.444	18.520.144	14.921.236	21.493.545	18.713.866
Γιουγκοσλαβία .	12.391	2.536	—	—	—
Δανία	—	—	29.617	—	15.082
Δωδεκάνησα . . .	19.668	75.551	84.669	—	10.790
Ερυθραία	—	—	—	—	1.332
Ελβετία	30.863	4.066	1.887	9.288	41.038
Εσθονία	—	—	—	—	10.976
Ινδίαι		6.424	2.343	2.678	—
Ταλία	2.895.276	7.233.114	8.427.307	15.749.776	14.202.165
Ισπανία	—	294.748	—	—	—
Ισημερινός		72.623	—	—	—
Κίνα		9.235	—	2.591	2.687
Κύπρος	107.099	219.532	70.809	181.820	230.541
Λεττονία	—	—	—	—	475
Λιθουανία	—	—	—	—	1.748
Μάλτα		640	21.013	34.948	13.225
Νορβηγία		—	10.522	5.978	9 545
Ολλανδία	1.857.563	3.038.660	1.402.145	1.521.444	960.806
Ούγγαρία		2.021	19	—	—
Πολωνία		19.912	1.478	24.638	10.383
Ρουμανία		23.689	39.597	96	149.807
Ρωσσία		—	13.053	179	—
Σουηδία	31.845	29.504	102.724	467.864	478.388
Συρία	—	—	—	—	—
Τουρκία	13	131.264	392.137	1.980	16.470
Τύνις	—	142.536	45.771	50.204	5.242
Τσεχοσλοβακία .		11.907	2.133	2.108	100.193
Φιλλανδία	128.379	73.410	45.208	26.508	2.243.805
Λουταὶ χώραι .	687.268	—	—	52.108	284.770
Σύνολον, κιλὰ . . .	21.362.000	41.823.923	42.219.525	55.324.172	58.460.304
Αξία εἰς δραχμάς .	984.753.457	1684845.529	2980311.055	3416266.500	3975000.000

Π Ι Ν Α Ξ

έξαγωγής καπνῶν ἐξ Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1925 - 1926 - 1927
κατὰ λιμένας φορτώσεως.

Διμένες	'Εξαγόρευ ποσὸν εἰς κιλὰ		
	1925	1926	1927
Βόλου	7.010.772	10.085.360	8.089.208
Ναυπλίου	1.697.822	3.525.489	1.216.911
Στυλίδος	462.228	602.493	247.023
Πειραιῶς	2.188.585	4.442.879	2.979.390
Σύρου	26.799	125.419	6.013
Πατρῶν	3.166.519	4.878.413	4.421.915
Καβάλλας	13.343.401	14.419.042	17.316.725
Θεσσαλονίκης	6.613.341	6.826.077	11.454.284
Σάμου	1.403.208	3.142.896	2.093.469
Άλεξαν/πόλεως	4.580.872	4.434.873	3.978.362
Κερήτης	81.959	197.909	204.860
Μυτιλήνης	1.333.077	2.139.011	1.131.660
Χίου	310.942	439.672	262.910
Πρεβέζης	—	56.779	13.666
Νάξου	—	7.860	—
Λήμουνος	—	—	43.908
Σύνολον . . .	42.219.525	55.324.172	53.460.304

Π Ι Ν Α Ξ

έξαγωγής καπνῶν ἐξ Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1925 - 1926 - 1927
κατὰ μῆνας.

Μήνες	'Εξαγόρευ ποσὸν εἰς κιλὰ		
	1925	1926	1927
Ιανουάριος	2.662.265	2.839.059	6.395.974
Φεβρουάριος	3.577.877	4.491.035	6.312.938
Μάρτιος	5.348.626	5.262.501	5.184.552
Άπριλιος	5.278.522	4.712.326	2.580.942
Μάϊος	2.859.389	2.338.981	1.672.277
Τούνιος	1.896.558	2.856.168	1.704.678
Ιούλιος	2.995.192	3.930.902	3.300.767
Αὔγουστος	2.348.909	3.253.344	2.505.735
Σεπτέμβριος	3.669.580	5.409.505	4.151.647
Οκτώβριος	4.089.437	3.830.681	5.369.384
Νοέμβριος	4.380.084	6.460.996	6.960.207
Δεκέμβριος	3.113.086	9.938.674	7.321.203
Σύνολον . . .	42.219.525	55.324.172	53.460.304

ΤΑ ΚΑΤΝΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ.— ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΤΝΙΚΗΝ ΕΞΕΛΙΞΙΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ

‘Απὸ τοὺς παρατιθεμένους πίνακας τῆς παραγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας, εἶναι καταφανής ἡ ἐπελθοῦσα αὔξησις εἰς ἀμφοτέρας ἵδιως ἀπὸ τοῦ 1924. ’Οφείλεται δ’ αὕτη κατὰ τὸ μέγα τῆς μέρος εἰς τὴν συμβολὴν τῶν προσφύγων.

‘Ως γνωστόν, τὸν Αὔγουστον τοῦ ἔτους 1922 ἐπῆλθεν ἡ μεγάλη ἐθνικὴ συμφορὰ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, συνέπεια τῆς ὁποίας ᾧτο ἡ πρωτοφανῆς εἰς τὴν ἴστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος μεταφύτευσις εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου προσφύγων ἀπὸ τὴν Θράκην, τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὰ παράλια καὶ τὰ βάθη τοῦ Πόντου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὴν ἴστορίαν τῶν ὁποίων ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐλάμπουνε ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνθησις τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

‘Ἡ καταστροφὴ αὕτη ὅμως, ὅσον καὶ ἀν ὑπῆρξε τραῦμα βαθύτατον διὰ τὴν ἴστορίαν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς φυλῆς μας, ἔφερε μαζί της καὶ τὰ εὐεργετικὰ ἐκεῖνα ἀντίδοτα, ποὺ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν θὰ κάμουν πραγματικότητα τὸν μῆθον τοῦ ἀναγεννωμένου ἀπὸ τὴν τέφραν του φοίνικος, ποὺ τόσον παραστατικὰ συμβολίζει τὰς ἀτελευτήτους μεταπτώσεις τῆς ἔθνικῆς μας ζωῆς διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

Διότι μέσα εἰς τὸ πλῆθος αὕτο τῶν προσφύγων, ποὺ ἦλθαν συντετριμμένοι καὶ γυμνοὶ ἀπὸ τὰ χρυσοφόρα ἐδάφη τῆς Σμύρνης, τοῦ Πόντου, τῆς Προύσης καὶ τῆς Θράκης, εἰς τὰ ὄποια ἄφησαν τοὺς ἀνεκτιμήτους θησαυροὺς τῆς ἀκινήτου καὶ κινητῆς περιουσίας, ποὺ εἶχαν συλλέξει ἐπὶ μακρὰς γενεὰς ἡ ἀκάματος φιλοπονία, ἡ δραστηριότης καὶ εὐφυΐα τῶν προγόνων των καὶ τῶν ἱδίων, ὑπῆρχαν οἱ ἀπαράμιλλοι καπνοκαλλιεργηταὶ καὶ καπνέμποροι τῆς Σμύρνης, τῆς Σαμψοῦντος, τῆς Μπάφρας, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κ.τ.λ. εἰς τοὺς ὄποιους ὥφείλετο ἡ ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν τῶν περιφερειῶν αὐτῶν, ἀφ’ ὅτου τὸ πρῶτον εἰσήχθη ὁ καπνὸς εἰς τὴν Τουρκίαν.

‘Οπως ᾧτο φυσικὸν οἱ καπνοκαλλιεργηταὶ αὐτοὶ, ὅπου καὶ ἀν ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰς διαφόρους περιφερείας τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἐπεδόθησαν καὶ πάλιν εἰς τὴν καπνοκαλλιέργειαν. ’Ἐπέ-

φεραν δὲ φιλικὴν κυριολεκτικῶς ἀναγέννησιν εἰς τὴν καπνοῦ γωγὴν τῆς χώρας, κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν τετραετὲς διάστημα, προτον : διότι, ὅχι μόνον ἀντικατέστησαν τοὺς ἀναχωρήσαντας, δυνάμει τῶν συνθηκῶν περὶ ἀνταλλαγῆς, Τούρκους καὶ Βουλγάρους καπνοκαλλιεργητὰς τῆς Μακεδονίας, κατὰ ὑπέροχον τρόπον, ὥστε νὰ μὴ μειωθῇ οὕτε ποσοτικῶς οὕτε ποιοτικῶς ἡ καπνοπαραγωγὴ τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ τούναντίον νὰ αὐξήσῃ καὶ βελτιωθῇ αὗτη. δεύτερον : διότι ἀνέπτυξαν τὴν καπνοκαλλιεργειαν εἰς περιφερείας τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν Νήσων, ὅπου πρὸν ᾧτο αὗτη τελείως ἄγνωστος ἦ ἐλάχιστα γνωστή, καὶ τρίτον : διότι εἰσήγαγαν τὴν καλλιεργειαν τῶν καλλιτέρων εἰδῶν καπνοῦ τῶν παραγομένων εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ᾧτοι τῶν τύπων Σμύρνης, Σαμψοῦντος καὶ Τραπεζοῦντος, εύροντες δὲ κατάληλα τὰ ἐδάφη καὶ εὔμενες τὰς κλιματολογικὰς συνθήκας παράγουν εἰδη ποιοτικῶς ἔφαμιλλα τῶν καπνῶν Σμύρνης, Σαμψοῦντος καὶ Τραπεζοῦντος.

Ἐκ παραλλήλου οἱ ἐκ Ρωσίας διμογενεῖς πρόσφυγες, μέγα μέρος τῶν δοπίων ἥσαν ἐπίσης καπνοκαλλιεργηταί, ἐπεδόθησαν διμοίως εἰς τὴν καπνοκαλλιεργειαν, ἐδοκίμασαν δὲ καὶ τὴν τοιαύτην τῶν καλλιτέρων Ρωσσικῶν ποικιλιῶν, ᾧτοι τῶν τύπου Σοχούμ, τὰ δοπιαὶ ἀπέδωκαν ἀριστα ἐπίσης ἀποτελέσματα ἀπὸ ποιοτικῆς ἀπόψεως, εἰς ὁρισμένας περιφερείας τῆς Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας.

Τοιουτορόπως ἡ Ἑλλὰς συγκεντρώνει σήμερα παραγωγικῶς δλην τὴν ποικιλίαν τῶν ἐκλεκτοτέρων τύπων τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν, πρᾶγμα τὸ δοπίον καμμία ἄλλη χώρα δὲν παρουσιάζει. Εἶναι δὲ εύνόητον ἀπὸ ἐμπορικῆς ἀπόψεως ποίαν κεφαλαιώδη σημασίαν ἔχει ἡ τοιαύτη συγκέντρωσις καὶ ποῖα ὀφελήματα μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἡ Ἐθνική μας οἰκονομία, διὰ τῆς προστηκούσης ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἔξαιρετικοῦ αὐτοῦ πλεονεκτήματος, τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὴν πεῖραν, τὰς γνώσεις καὶ τὴν φιλοπρόδοδον ἐργατικότητα τοῦ προσφυγικοῦ παράγοντος.

Μολονότι δέ, ἐκ ποικίλων λόγων, δὲν κατωρθώῃ ἀκόμη δλο-κληρωτικῶς ἡ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων, ἡ δὲ μέχρι τοῦδε γενομένη ἀγροτικὴ τοιαύτη—θαῦμα βέβαια, κρινομένη ἀναλόγως τῶν διατεθέντων μέσων—κάθε ἄλλο παρὰ ἐπαρκῆς ὑπῆρξεν, ἐν τούτοις

ἡ συμβολὴ τῶν προσφύγων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς καπνοκαλλιεργείας τῆς χώρας εἶναι ἀνωτέρα παντὸς ὑπολογισμοῦ καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ προσφυγικὸς κόσμος, δὲν εἶναι μόνον ὁ ἀνεκτίμητος ἔξασφαλιστής τῆς Ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας τὴν ὅποιαν χάρις εἰς αὐτὸν οὔδεις τολμᾶ πλέον σοβαρῶς νὰ ἀμφισβητήσῃ, ἀλλ' εἶναι καὶ παραγωγικὸς συντελεστής ἐπὶ τοῦ ὅποιου κατὰ μέγα μέρος θὰ στηριχθῇ ἡ ἔθνικὴ τῆς χώρας μας οἰκονομία εἰς τὸ μέλλον.

Τὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν παρέχουν τὰ μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια μᾶς δίδουν οἱ ἀριθμοὶ τῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τρεῖς διαφόρους περιόδους, δηλαδὴ 1) κατὰ τὴν τριετίαν 1910—1912, δόποτε ἡ Δυτικὴ Θράκη, ἡ Μακεδονία καὶ αἱ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἥσαν ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν, ἦτο περίοδος εἰρηνικὴ καὶ ἐπομένως ἡ παραγωγὴ τῶν περιφερειῶν αὐτῶν ἦτο ὁμαλή, καὶ τέλος ἡ σύνθεσις τῶν πληθυσμῶν τῶν κατοικούντων τὰς περιφερείας αὐτὰς Τούρκων, Ἐλλήνων καὶ Βουλγάρων, δὲν εἶχεν ὑποστῆ καμμίαν μεταβολήν.

2) Κατὰ τὴν τριετίαν 1920—1922, καθ' ἣν αἱ περιφέρειαι αὗται εὑρίσκοντο ὑπὸ τὴν Ἐλληνικὴν κυριαρχίαν, ἡ δὲ σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ των παρέμεινε περίπου ἡ αὐτή, δπως καὶ κατὰ τὴν τριετίαν 1910—12, ἦτοι ἀπετελεῖτο ἀπὸ Ἐλληνας, Τούρκους καὶ Βουλγάρους, καὶ

3) Κατὰ τὴν τριετίαν 1924—1926, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ προσφυγικὸς πληθυσμὸς ἀποκατασταθεὶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἡττον συνεργάζεται εἰς τὴν καπνοπαραγωγήν, ἐκ Θράκης δὲ καὶ Μακεδονίας δυνάμει τῶν συμβάσεων περὶ ἀνταλλαγῆς, ἔφυγαν ἐκ μὲν τῆς πρώτης οἱ Βούλγαροι, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας οἱ Τούρκοι καὶ Βούλγαροι κάτοικοι των, οἱ δόποι οι κατὰ μέγα μέρος ἥσαν ἐπίσης καπνοκαλλιεργηταὶ εἰς τὰς περιφερείας αὐτάς.

A' περίοδος. Τριετία 1910—1912.

Περιφέρεια παραγωγῆς:		1910	1911	1912
Θράκη . . .	όκ.	5.304.698	4.621.315	3.643.978
Μακεδονία . . .	>	14.025.952	13.992.566	8.037.794
"Ηπειρος . . .	>	286.072	279.033	84.037
Νῆσοι . . .	>	92.943	327.144	286.171
Ἐλλὰς . . .	>	7.013.874	10.954.486	8.744.838
Ἐν ὅλῳ παραγωγῇ	>	26.723.539	30.174.544	20.796.818

B' Περίοδος. Τριετία 1920—1922.

Περιφέρεια παραγωγής:		1920	1921	1922
Θράκη	όκ.	1.597.690	1.506.375	2.554.998
Μακεδονία . . .	»	10.040.089	8.572.583	8.940.127
“Ηπειρος	»	213.043	115.587	103.209
Νήσοι	»	1.097.813	720.089	986.322
Λουτή Έλλας	»	12.491.270	8.918.880	7.186.169
Έν δλω παραγωγή	»	25.439.905	19.833.514	19.770.825

G' Περίοδος. Τριετία 1924—1926.

Περιφέρειαι προφαγωγής:		1924	1925	1926
Θράκη	όκ.	5.378.082	5.012.511	4.892.147
Μακεδονία . . .	»	13.398.995	16.559.363	19.741.031
“Ηπειρος	»	214.607	449.210	382.503
Νήσοι	»	5.499.238	7.844.774	3.780.205
Λουτή Έλλας	»	14.646.676	21.276.337	13.957.843
Έν δλω παραγωγή	»	39.137.588	51.142.195	42.735.729

Κατά μέσον δρον δηλαδή ή καπνοπαραγωγή εἰς τὰς τρεῖς άνωτέρω περιόδους ήτο ή έξῆς:

1910—1912	όκαδες	25.898.800
1920—1922	»	21.681.000
1924—1926	»	44.192.355

Έκ τῶν ἀριθμῶν τούτων προκύπτει ἀναμφισβήτητος ὅτι, ή μεταπολεμικὴ καπνοπαραγωγή μας — πρὸ τῆς ἀναμέζεως εἰς ταύτην τῶν προσφύγων — περίοδος 1920—1922, ήτο περόπου ή αὐτὴ μὲ τὴν προπολεμικήν, περίοδος 1910—1912. Ήσχησε δὲ ὑπὲρ τὰ 100 τοῖς 100 μετὰ τὴν ἄφιξιν καὶ ἀνάμεξιν τῶν προσφύγων.

Κατὰ τὰ ἔτη 1927 καὶ 1928 — ή ἐσοδεία τῶν δποίων ὑπῆρξε μικρὰ ἐν σχέσει πρὸς τὴν καλλιεργηθεῖσαν ἔκτασιν — αὔξησεν δ μέσος δρος εἰς 46.000.000 ὄκαδας περίπου.

Ποίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν χώραν καὶ τὸ οἰκονομικόν της μέλλον ή τοιαύτη αὔξησις καὶ βελτίωσις τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, μᾶς δείχνουν πάλιν οἱ ἀριθμοί. “Αν ὑπολογίσωμεν τὴν μέσην τιμῆν πωλήσεως τῶν καπνῶν μας εἰς 4 σελλίνια κατ’ ὄκαν, ή αὔξησις τῆς καπνοπαραγωγῆς μας κατὰ 22.000.000 ὄκαδας ἔτησίως, ή ὁ φειλο-

μένη κατὰ τὸ δλον σχεδὸν εἰς τοὺς πρόσφυγας, αὕξησε τὰ ἔσοδα τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας διὰ τὴν τριετίαν 1924—1926 κατὰ $66.000.000 \times 4 = 284.000.000 : 20 = 14.200.000$ λιρῶν Ἀγγλίας.

Τὸ συναφθὲν δηλαδὴ πρῶτον πρόσφυγικὸν δάνειον ἀπεδόθη εἰς τὴν χώραν, ἔξ δλοκλήρου καὶ μὲ δλους του τοὺς τόκους, ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης τριετίας, μόνον ἀπὸ τὴν καπνοπαραγωγικὴν ἐργασίαν τῶν προσφύγων.

Εὐνόητον ἐπομένως ἀποβαίνει πόσον μεγαλυτέρα θὰ εῖναι ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας, ὅταν παραγματοποιηθῇ ἡ πλήρης ἀποκατάστασις τῶν ἀγροτῶν πρόσφυγων, ἡ παραγωγικὴς τῶν δποίων θὰ καταστῇ ἀπείρως πλουσιωτέρα. Καμμία δθεν θυσία καὶ προσπάθεια δὲν εἶναι ἀναγκαιοτέρα καὶ περισσότερον ἐπιβεβλημένη ἀπὸ τὴν ἀπαιτούμενην διὰ τὴν ταχυτέραν καὶ καλλιτέραν ἀποκατάστασιν τῶν ἀγροτῶν πρόσφυγων, εἰς τοὺς δποίους πρέπει νὰ μεταταχθῇ καὶ μέγα μέρος τῶν κατ' ἀρχὰς προσωρινῶς ἐγκατασταθέντων, ἔκτοτε δὲ μονίμως πλέον ἀφεθέντων, εἰς τὰς πόλεις τοιούτων.

Πᾶσα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν θυσία καὶ προσπάθεια δὲν εἶναι μόνον καθῆκον ἐθνικῆς ἡ καὶ γενικωτέρας ἀνθρωπιστικῆς ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς δοκιμαζομένους ἀδελφούς, εἶναι ὑπαγόρευσις στοιχειώδους ἀντιλήψεως τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντος τῆς χώρας μας καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ της μέλλοντος, δσον δὲ ταχύτερα πραγματοποιηθῇ τόσον καὶ συντομώτερα θὰ ἀποδώσῃ πλουσίους τοὺς καρπούς της, καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν γενικωτέραν πρόοδον τόσον τὴν κρατικὴν δσον καὶ τὴν ἴδιωτικὴν μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Χώραι καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Ἑλληνικῶν καπνῶν — Μονοπωλιακὴ καὶ ἐλευθέρα βιομηχανικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ καπνοῦ εἰς αὐτὰς — Πίνακες ἔξαγωγῆς ἀπὸ τοῦ 1912-1927 — Παγκόσμιος ἑτησία κατανάλωσις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν — Πῶς διενεργεῖται τὸ ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον τῶν καπνῶν μας μετ' αὐτῶν — Ἀγγλία — Αἴγυπτος — Ἀμερικὴ — Αὐστρία — Βέλγιον — Γαλλία — Γερμανία — Ἐλβετία — Ἰταλία — Ὁλλανδία Οὐγγαρία — Πολωνία — Ρουμανία — Σουηδία — Τσεχοσλοβακία — Φιλλανδία — Ποῖαι αἱ συνυδήκαι παραγωγῆς, βιομηχανίας καὶ καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ εἰς αὐτὰς.

ΧΩΡΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ — ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ

Τὰς χώρας τῆς καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν γενικῶς καὶ εἰδικάτερον τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν πρέπει νὰ χωρίσωμεν εἰς δύο κατηγορίας: 1) ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς καὶ 2) ἀπὸ ἀπόψεως βιομηχανίας τοῦ καπνοῦ.

Ἄπο ἀπόψεως παραγωγῆς διακρίνονται εἰς δύο τάξεις, ἥτοι: εἰς καπνοπαραγωγικὰς καὶ μὴ τοιαύτας. Λέγων δὲ παραγωγικὰς ἐννοῶ τὰς ἔχουσας παραγωγὴν καπνῶν χρησιμοποιούμενων εἰς τὴν κατασκευὴν τσιγαρέτων.

Ἄπο ἀπόψεως βιομηχανίας αὗται διακρίνονται πάλιν εἰς δύο τάξεις, ἥτοι: τὰς ἔχουσας μονοπωλιακὴν καὶ τὰς ἔχουσας ἐλευθέραν βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ καπνοῦ.

Ὕπ' ἀμφοτέρας τὰς κατηγορίας θὰ ἔξετάσω τὰς 16 χώρας, εἰς τὰς δύοις γίνεται κυρίως ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ κατανάλωσις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ ἴδιαιτέρως τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ αἱ δύοιαι εἶναι κατ' ἀλφαριθμητικὴν σειρὰν αἱ ἔξης: 1) Ἀγγλία, 2) Αἴγυπτος, 3) Ἀμερικὴ (Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι), 4) Αὐστρία, 5) Βέλγιον, 6) Γαλλία, 7) Γερμανία, 8) Ἐλβετία, 9) Ἰταλία, 10) Ὁλλανδία, 11) Οὐγγαρία, 12) Πολωνία, 13) Ρουμανία, 14) Σουηδία, 15) Τσεχοσλοβακία, 16) Φιλλανδία.

Ἐκ τούτων ὑπάγονται εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῆς πρώτης κατηγορίας, ἔχουν δηλαδὴ παραγωγὴν καπνῶν ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ κατασκευὴν τσιγαρέτων, αἱ ἔξης:

1) Αγγλία (εἰς τὰς ἀποικίας της), 2) Αμερική, 3) Γαλλία, 4) Ιταλία, 5) Οὐγγαρία, 6) Ρουμανία, 7) Τσεχοσλοβακία. Αἱ λοιπαὶ ἐννέα ὑπάγονται εἰς τὴν δευτέραν τάξιν, δὲν ἔχουν δηλαδὴ τοιαύτην παραγωγὴν.

Αφ' ἑτέρου ὑπάγονται εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῆς δευτέρας κατηγορίας, ἔχουν δηλαδὴ μονοπωλιακὴν βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ καπνοῦ αἱ ἔξης: 1) Αὐστρία, 2) Γαλλία, 3) Ιταλία, 4) Οὐγγαρία, 5) Πολωνία, 6) Ρουμανία, 7) Σουηδία, 8) Τσεχοσλοβακία. Αἱ ἄλλαι ὅκτω ὑπάγονται εἰς τὴν δευτέραν τάξιν, ἔχουν δηλαδὴ ἐλευθέραν βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ καπνοῦ.

* * *

Ποῖα εἶναι ἡδη τὰ ποσὰ τῆς ἔξαγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν 1912 - 1927, μᾶς δείχνει ὁ ἀκόλουθος πίναξ, δν κατήρτισα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπισημοτέρων στατιστικῶν δημοσιευμάτων καὶ πληροφοριῶν, ἃς κατώρθωσαν νὰ συγκεντρώσω ἐκ τῶν τεσσάρων χωρῶν τῆς παραγωγῆς των.

Π Ι Ν Α Ζ

ἔξαγωγῆς Ἀνατολικῶν καπνῶν ἀπὸ τοῦ 1912 μέχρι τοῦ 1927 εἰς κιλά

<i>*Ετη</i>	<i>Touρκία</i>	<i>*Ελλάς</i>	<i>Bουλγαρία</i>	<i>Σερβία</i>
1912	41.869.000	10.981.000	1.624.000	—
1913	46.432.000	9.667.000	4.570.000	—
1914	16.869.000	21.692.000	9.205.000	—
1915	2.670.000	24.117.000	3.297.000	—
1916	9.589.000	13.166.000	7.048.000	—
1917	11.346.000	12.780.000	17.276.000	—
1918	8.178.000	13.979.000	10.429.000	—
1919	34.073.000	26.593.000	7.534.000	—
1920	17.583.000	26.436.000	17.941.000	—
1921	13.048.000	25.937.000	20.154.000	193.000
1922	12.692.000	36.671.000	29.025.000	317.000
1923	19.236.000	21.362.000	17.149.000	—
1924	30.963.000	41.832.000	31.735.000	5.984.000
1925	38.783.000	42.219.000	33.647.000	12.000.000
1926	46.660.000	55.324.000	27.700.000	2.129.000
1927	37.000.000	53.460.000	26.800.000	613.000

Συγκρίνοντες ήδη τὸ σύνολον τῶν γενομένων ἔξαγωγῶν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν 1923 - 1927 πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἔξαγωγῆς ἐκάστης τῶν τεσσάρων παραγωγικῶν χωρῶν, εὑρίσκομεν τὰς ἀκολούθους ἀναλογίας ποσοστῶν:

Π Ι Ν Α Σ

ἔξαγωγῆς Ἀνατολικῶν καπνῶν κατὰ τὴν πενταετίαν 1923 - 1927

Ἐτη	Χῶραι ἔξαγωγῆς	Ἐξαχθὲν ποσὸν — Κιλὰ	Ποσοστὸν τοῖς %
1923	Τουρκία . . .	19.236.000	33.3
	Έλλας . . .	21.362.000	37.—
	Βουλγαρία . . .	17.149.000	29.7
	Σερβία . . .	—	—
1924	Τουρκία . . .	30.963.000	28.1
	Έλλας . . .	41.832.000	38.—
	Βουλγαρία . . .	31.735.000	28.8
	Σερβία . . .	5.584.000	5.1
1925	Τουρκία . . .	38.783.000	30.6
	Έλλας . . .	42.219.000	33.3
	Βουλγαρία . . .	33.647.000	26.6
	Σερβία . . .	12.000.000	9.5
1926	Τουρκία . . .	46.660.000	35.4
	Έλλας . . .	55.324.000	42.—
	Βουλγαρία . . .	27.700.000	21.—
	Σερβία . . .	2.129.000	1.6
1927	Τουρκία . . .	37.000.000	31.4
	Έλλας . . .	53.460.000	45.5
	Βουλγαρία . . .	26.800.000	22.6
	Σερβία . . .	613.000	0.5

Κατὰ τὸν μέσον δὲ ὅρον τῆς πενταετίας ταύτης ἔχομεν τὸν ἀκόλουθον πίνακα ἀναλογιῶν.

Π Ι Ν Α Σ
μέσου δρου ἔξαγωγῆς Ἀνατολικῶν καπνῶν
κατὰ τὴν πενταετίαν 1923 - 1927

X ᾄρα	Π ο σ δ ν — Κιλά	Ποσοστόν τοῖς %
Τουρκία	172.642.000	31.74
Ἐλλὰς	214.197.000	39.38
Βουλγαρία	137.531.000	25.13
Σερβία.	20.326.000	3.75
	544.196.000	

ἥτοι ἡ Ἐλλὰς κατέχει τὴν πρωτεύουσαν θέσιν ἀπὸ ἀπόψεως ποσοτικῆς εἰς τὴν ἔξαγωγὴν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν.

* * *

Ἐκ τῶν δύο τούτων πινάκων, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸν πίνακα (σελ. 62) ποὺ δείχνει εἰδικώτερα τὴν κατὰ χώρας ἔξαγωγὴν τῶν καπνῶν μας κατὰ τὴν πενταετίαν 1923-1927, θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ συμπεράνῃ θεωρητικῶς περὶ τῆς θέσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν διεθνῆ καπναγοράν. Τὸ συμπέρασμα δῆμως τοῦτο θὰ ἀπεῖχε πολὺ τῆς πραγματικότητος.

Διότι οἱ εἰς τὸν πίνακα τοῦτον σημειούμενοι ἐνδεικτικοὶ ἀριθμοὶ τῆς κατὰ χώρας ἐτησίας ἔξαγωγῆς των, δὲν σημαίνουν καθ' ὅλοκληράν ὅτι αὕτη ἀνταποκρίνεται, ἐστω καὶ κατὰ προσέγγισιν, πρὸς τὴν ἀντίστοιχον εἰς τὰς χώρας ταύτας κατανάλωσίν των.

Ο κυριώτερος δὲ λόγος τούτου εἶναι, διότι μεγάλα ποσά καπνῶν, φορτωνόμενα ἀπὸ τὴν Ἐλλάδα δι' ὧδισμένους λιμένας διαφόρων χωρῶν καὶ σημειούμενα εἰς τὴν στατιστικὴν τῆς ἔξαγωγῆς μας ὡς προοριζόμενα διὰ τὰς χώρας ταύτας, δὲν παραμένουν πρὸς κατανάλωσιν εἰς αὐτάς, ἀλλὰ μεταφέρονται ἐκ τῶν λιμένων τούτων εἰς διαφόρους ἄλλας χώρας, εἰς ἃς εἰσάγονται πλέον ἄλλα μὲν ὡς θιαγενείας Ἐλληνικῆς, ἄλλα δὲ ὡς τοιαύτης τῆς χώρας τοῦ διαμέσου λιμένος προελεύσεώς των.

Τοῦτο συμβαίνει κυρίως εἰς τὸν λιμένα τῆς Τεργέστης, εἰς δύν μεταφέρονται μεγάλα ποσά καπνῶν Ἀλληνικῶν — ὡς καὶ Τουρκικῶν καὶ Βουλγαρικῶν — εἴτε πρὸς ἐπεξεργασίαν, εἴτε πρὸς μεταφοράν εἰς διαφόρους χώρας τῆς Ἡπειρωτικῆς Εύρωπης, καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλ' ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς

λιμένας τοῦ Ἀμβούργου, Ἀμβέρσης, Ρόττερνταμ, Ἀλεξανδρείας καὶ Ν. Υόρκης, εἰς οὓς συγκεντρώνονται ὑπὸ τῶν ἐμπόρων σοβαρὰ ποσά, ἔξ αὐτῶν δὲ μεταφέρονται εἰς ἄλλας χώρας.

Αφ' ἑτέρου, λόγῳ τῶν συντρεχουσῶν ἐντελῶς ίδιαζούσῃς φύσεως συνθηκῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίος τοῦ καπνοῦ εἰς ἐκάστην χώραν, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίας καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγοράν, καὶ ἐπομένως σχετικῶς καὶ ἡ τοιαύτη τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν.

Κατὰ τοὺς πιθανοφανεστέρους ἐμπορικοὺς ὑπολογισμούς, ἡ παγκόσμιος καπνοβιομηχανία χρησιμοποιεῖ, κατὰ μέσον δρον, διὰ τὰς ἀνάγκας της, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, περὶ τὰ 90—100.000.000 κιλὰ Ἀνατολικῶν καπνῶν—μὴ συμπεριλαμβανομένης ἐννοεῖται εἰς ταῦτα τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως τῶν παραγωγικῶν των χωρῶν. Κατὰ χώρας δὲ ἡ ἀναλογία καταναλώσεως εἶναι περίπου ἡ ἔξης:

Π Ι Ν Α Σ

τῆς ὑπολογιζομένης ἐτησίας παγκοσμίου καταναλώσεως
Ἀνατολικῶν καπνῶν

Xωραὶ καταναλώσεως	Ποσὸν εἰς κιλὰ
Ἄγγλια.	600.000 — 800.000
Αἴγυπτος	5.500.000 — 6.000.000
Ἀμερική	16.000.000 — 17.000.000
Αύστρια.	6.000.000 — 7.000.900
Βέλγιον	1.000.000 — 1.300.000
Γαλλία.	800.000 — 1.000.000
Γερμανία	30.000.000 — 31.000.000
Ἐλβετία	500.000 — 600.000
Ἴταλία	3.000.000 — 4.000.000
Ὀλλανδία	1.000.000 — 1.200.000
Οὐγγαρία.	3.000.000 — 4.000.000
Πολωνία	6.000.000 — 7.000.000
Ρουμανία.	100.000 — 200.000
Σουηδία.	900.000 — 1.100.000
Τσεχοσλοβακία.	10.000.000 — 11.000.000
Φιλανδία	1.100.000 — 1.300.000
Διάφοροι ἄλλαι χώραι	5.000.000 — 5.500.000
	90.500.000 100.000.000

ΠΩΣ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΤΑΙ ΤΟ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΤΝΩΝ ΜΑΣ

“Ηδη πρὸν ἡ ἔξετάσω καθ’ ἐκάστην τὰς χώρας τῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας κρίνω ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσω, πῶς γίνεται σήμερον ἡ διενέργεια τοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου των, διότι τοῦτο ἀποτελεῖ ἓνα τῶν κυριωτέρων παραγόντων τῆς καπνικῆς μας κινήσεως, καὶ βασικὸν στοιχεῖον διὰ τὸν σχηματισμὸν κρίσεως, περὶ τῆς θέσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον.

“Οπως ἀνέφερα εἰς τὸ Κεφάλ. Γ’, μέχρι τοῦ 1912 ἡ διενέργεια τοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν μας ἐγίνετο ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἀπὸ “Ἐλληνας καπνεμπόρους. Ἀπὸ τοῦ 1913 δύμως, ἀφ’ ὅτου δηλαδὴ διὰ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων εἰς τὴν Ἐλληνικὴν καπνοπαραγωγὴν προσετέθησαν καὶ τὰ καπνὰ τῆς Μακεδονίας, τὸ ἔξαγωγικόν μας καπνεμπόριον ἔλαβε χαρακτῆρα διεθνῆ. Διότι, λόγῳ πλέον δχι μόνον τῆς ποσότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς ποιότητος τῶν Ἐλληνικῶν καπνῶν ἀφ’ ἐνός, καὶ ἀφ’ ἑτέρου, λόγῳ τῆς καταπληκτικῆς αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως τοῦ τσιγαρέττου, διαρκοῦντος τοῦ Εύρωπαϊκοῦ πολέμου καὶ ἴδιως μετ’ αὐτόν, τὰ καπνά μας ἔγιναν ἀντικείμενον ἵδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος διὰ τὸ διεθνὲς κεφάλαιον, τὸ σπουδαιότατα καὶ ἀμεσώτατα ἐνδιαφερόμενον διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν καπνῶν εἰς δλας τὰς χώρας τῆς γῆς, ἔνεκα τῆς μεγίστης οἰκονομικῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ταῦτα ἔχουν διὰ τὴν ἔθνικήν των οἰκονομίαν.

Αἱ μορφαὶ ἐπομένως ὑπὸ τὰς ὁποίας διεξάγεται τοῦτο σήμερον, ποικίλλουν ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐμπορικῶν συμφερόντων εἰς τὴν ἔξυπηρέτησιν τῶν ὁποίων χρησιμοποιοῦνται τὰ ἔξαγόμενα καπνά μας.

* * *

Οὗτοι διακρίνονται οἱ διενεργοῦντες τὰς ἀγορὰς τῶν καπνῶν μας, τῶν πρὸς ἔξαγωγὴν προοριζόμενων, εἰς τὰς ἀκολούθους κατηγορίας.

Πρῶτον: Εἰς τοὺς “Ἐλληνας καπνεμπόρους, οἵτινες ἀγοράζουν παρὰ τῶν παραγωγῶν καπνά, δι’ ἕδιον λογαριασμόν, τὰ ὁποῖα ἐπεξεργαζόμενοι οἱ ἕδιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μεταπωλοῦν κατόπιν ἐπιτοπίως εἰς τὰς ἔνεας ἑταιρίας ἢ καὶ εἰς “Ἐλληνας ἔξαγωγεῖς. Οἱ ἐμποροὶ τῆς κατηγορίας ταύτης εἶναι καθαρῶς διάμεσοι, τὰ

δὲ ὑπ’ αὐτῶν ἀγοραζόμενα ποσὰ καπνῶν συνήθως εἶναι σχετικῶς μικρά.

Δεύτερον: Εἰς τοὺς Ἐλληνας καπνεμπόρους οἵτινες ἀγοράζουν σοβαρὰ ποσὰ καπνῶν ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, τὰ διποῖα ἐπεξεργαζόμενοι ἔξαγουν κατόπιν δι’ ἵδιον λογαριασμὸν πρὸς μεταπώλησιν, ἢ ἐνίστε πωλοῦν καὶ ἐπιτοπίως εἰς Μονοπόλια ἢ ἔνεας ἔταιρίας. Οὗτοι ἀγοράζουν ἐπίσης καὶ ἀνεπεξέργαστα ἢ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπεξειργασμένα καπνά, ἀπὸ τοὺς διαμέσους ἐμπόρους τῆς πρώτης κατηγορίας.

Τρίτον: Εἰς τοὺς Ἐλληνας καπνεμπόρους οἵτινες ἀγοράζουν καπνὰ ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, καὶ ἐπεξεργαζόμενοι ταῦτα τὰ ἔξαγουν, δχι δικαίως δι’ ἵδιον λογαριασμόν, ἀλλὰ κατ’ ἐντολὴν ἢ ώς ἀντιπρόσωποι ἔνεων ἐργοστασίων ἢ ἐμπόρων.

Τέταρτον: Εἰς τοὺς πάσης ἐθνικότητος ἔνεων καπνεμπόρους, οἵτινες ἀγοράζουν καπνὰ ἀπὸ τοὺς παραγωγούς ἢ διαμέσους ἐμπόρους, καθ’ ὅν λόγον καὶ δι’ οὓς σκοποὺς ἀγοράζουν ταῦτα καὶ οἱ Ἐλληνες καπνέμποροι τῆς δευτέρας καὶ τρίτης κατηγορίας.

Πέμπτον: Εἰς τὰς ἐμπορικὰς ὁργανώσεις τῶν μεγάλων καπνοβιομηχανικῶν ἐργοστασίων τῆς Ἀμερικῆς ἴδιως καὶ τινῶν Μονοπολίων, αἵτινες ἀγοράζουν μεγάλας ποσότητας καπνῶν ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, τὰ διποῖα ἐπεξεργάζονται αἱ ἵδιαι καὶ ἔξαγουν διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν ἐργοστασίων των. Αὗται ἀγοράζουν ἐπίσης ἀρκετὰ ποσὰ ἐπεξειργασμένων καπνῶν ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους τῆς α’, β’, καὶ γ’, κατηγορίας, ἔξαγοντες δὲ μεταπωλοῦν καὶ μέρος τῶν ἀγοραζομένων καπνῶν των, ἥτοι τὰς ποσότητας ἔκεινας αἱ διποῖαι δὲν εἶναι κατάλληλοι, λόγῳ τῆς κατωτέρας ποιότητός των, διὰ τὰς βιομηχανικὰς ἀνάγκας τῶν ἐργοστασίων των.

Εκτον: Εἰς τοὺς ἀντιπρόσωπους τῶν Μονοπολίων ἢ ἔνεων ἐργοστασίων, οἵτινες ἔρχομενοι περιοδικῶς ἐπὶ τόπου ἀγοράζουν καπνὰ ἐπεξειργασμένα ἀπὸ τοὺς δευτέρας καὶ τετάρτης κατηγορίας ἐμπόρους, τὰ διποῖα ἔξαγουν δι’ ἐφοδιασμὸν τῶν βιομηχανικῶν τὰς διποίας ἀντιπροσωπεύοντας.

Αὗτοὶ εἶναι οἱ παράγοντες τῆς διενεργείας τοῦ ἔξαγωγικοῦ μας ἐμπορίου.

Κατὰ ποίαν τώρα ἀναλογίαν μετέχουν εἰς τὸν κύκλον τῆς ἔξαγωγικῆς κινήσεως τῶν καπνῶν μας οἱ διάφοροι οὗτοι παράγον-

τες δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ, διότι ἡ δρᾶσις των ἔξαρτων μένη ἀπὸ παντοειδῆ αἴτια, διαρκῶς μεταβάλλεται καὶ ἐναλλάσσεται.

Ἡ ὑπολογιζομένη ὅμως μερὶς τοῦ κυρίως Ἑλληνικοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου—τῆς δευτέρας δηλαδὴ καὶ τρίτης κατηγορίας—εἰς τὴν ἀναλογίαν ταύτην, κατὰ τοὺς μᾶλλον θετικοὺς ὑπολογισμούς, δὲν ὑπερβαίνει, κατὰ μέσον δρον, τὰ 20—25 % τοῦ δλου τῶν ἐτησίων ἔξαγωγῶν μας.

Τὰ λοιπὰ 75—80 % καὶ πλέον ἵσως, εὑρίσκονται εἰς χεῖρας τοῦ ξένου κεφαλαίου τῆς διεθνοῦς βιομηχανίας καὶ ἐμπορίου τοῦ καπνοῦ.

* * *

Διὰ νὰ μπορέσωμεν ἥδη νὰ σχηματίσωμεν κάπως ἀκριβεστέραν εἰκόνα τῆς κατανομῆς εἰς τὰς διαφόρους χώρας τῶν ἔξαγομένων ἔξι Ἑλλάδος καπνῶν, καὶ τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας εὑρίσκομενα ὡς προμηθευταὶ ἔκαστης τούτων, πρέπει νὰ ἔξετάσωμεν τὴν καθ' δλου καπνικὴν κίνησιν αὐτῶν χωριστά, ἢτοι: ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς, ἀπὸ ἀπόψεως βιομηχανίας καὶ ἀπὸ ἀπόψεως εἰσαγωγῆς εἰς αὐτὰς τῶν Ἀνατολικῶν καὶ εἰδικώτερα τῶν Ἰδικῶν μας καπνῶν, τὴν τελευταίαν δὲ ταύτην, ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων προερχομένων ἐκ τῶν ἐπισήμων στατιστικῶν πληροφοριῶν τῶν ἴδιων αὐτῶν χωρῶν.

Ἐννοεῖται δτι καὶ διὰ τῶν στοιχείων τούτων — τὰ ὄποια, οὔτε πλήρῃ ἀτυχῶς κατώρθωσα νὰ συγκεντρώσω, παρὰ πάσας τὰς καταβληθείσας προσπαθείας μου, οὔτε δύμοιόρφα τούλαχιστον— Θὰ φανῇ ὅπωσδήποτε ἡ κατὰ χώρας κατανομή, ἐπαναλαμβάνω, τῶν ἔξαχθέντων κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν καπνῶν μας καὶ ὅχι ἡ εἰς ταύτας κατανάλωσίς των. Διότι μεγάλα ποσά, ἐκ τῶν εἰσαχθέντων εἰς αὐτὰς καπνῶν μας κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, παραμένουν ὡς stocks, εἴτε εἰς χεῖρας ἐμπόρων πρὸς διάθεσιν, εἴτε εἰς χεῖρας βιομηχάνων καὶ Μονοπωλίων ὡς ἐφοδιασμοὶ προνοίας.

Ἡ κατὰ χώρας καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας σχετικὴ κίνησις εἶναι ἡ ἀκόλουθος.

Α Γ Γ Λ Ι Α

Ἡ Ἀγγλία δὲν ἔχει ἰδίαν παραγωγὴν καπνοῦ μέχρι τοῦ 1910 μάλιστα ἀπηγορεύετο καὶ αὐτὴ ἡ καλλιέργειά του εἰς τὴν νῆσον.

Παρὰ τοῦτο ὅμως εἶναι μία ἐκ τῶν σοβαρωτέον καταναλωτριῶν καπνοῦ, τῆς ἐτησίας καταναλώσεώς της κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἀνερχομένης εἰς 70 ἑκατομμύρια κιλὰ περίπου ἐτησίως, ἐξ ὃν τὰ 6/10 περίπου εἰς τσιγαρέττα (45 ἑκατομμύρια τεμάχια περίπου).

Λόγῳ τῆς μὴ ἐπιτοπίου παραγωγῆς της, ἡ Ἀγγλία εἰσάγει τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὴν κατανάλωσίν της ποσότητας καπνοῦ ἀπὸ διαφόρους καπνοπαραγωγικὰς χώρας καὶ ιδίως ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, τὰς Ἰνδίας, Κούβαν, Ἐλλάδα, Τουρκίαν κλπ.

Μεταπολεμικῶς ὅμως ἀρχισεν ἐφαρμοζόμενον συστηματικῶς πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς ώρισμένας Βρετανικὰς Ἀποικίας καὶ ιδίως τὸν Καναδᾶν, Νότιον Ἀφρικὴν καὶ Νυάσαλαντ, δπου ἡ καλλιέργεια τύπων καπνοῦ καταλλήλων διὰ τσιγαρεττοποιίαν ἀπεδείχθη ἐπιτυγχάνουσα ἀρκετά. Αὕτης δὲ εἰς τὰς ἀποικίας ταύτας ἡ καπνοπαραγωγὴ κατὰ τὸ μεταπολεμικὸν διάστημα τόσον, ὥστε ἡ ἀπόδοσίς της ἐπαρκεῖ ὅχι μόνον διὰ τὴν ἐντοπίαν των κατανάλωσιν, ἀλλ᾽ ὑπάρχουν καὶ σοβαρώτατα ἀποθέματα πρὸς ἔξαγωγὴν εἰς τὴν μητρόπολιν. Πρὸς ἐνίσχυσιν δὲ τῆς εἰσαγωγῆς ταύτης ἐπιβάλλεται εἰς τὰ ἀποικιακὰ ταῦτα καπνὰ προστατευτικὸς εἰσαγωγικὸς δασμὸς κατὰ 2 σελλίνια καὶ 3 πέννες κατὰ λίτραν, μικρότερος τοῦ ἐπιβαλλομένου εἰς τὰ οἰασδήποτε ἄλλης προελεύσεως καπνά.

Ἀποτέλεσμα τοῦ προστατευτικοῦ τούτου προγράμματος τῶν ἀποικιακῶν της καπνῶν εἶναι, ὅτι ἐνῷ κατὰ τὸ 1919 ἡ εἰσαγωγὴ τούτων εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀνήρχετο εἰς 700.000 κιλὰ περίπου, καὶ ἀντεστοίχει πρὸς τὸ 1 %, τῆς ὅλης καταναλώσεως, τὸ 1927 ὑπερέβη τὰ 18.500.000 κιλά, ἥτοι ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 25 %, καὶ πλέον αὐτῆς.

Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐγίνετο ἀπὸ παλαιοτάτων ἐτῶν ἐκ Τουρκίας, ἀλλ᾽ εἰς μικρὰς ποσότητας. Ἀπό τοῦ Κοιμαϊκοῦ ὅμως πολέμου ηὗξανε διαρκῶς ἡ εἰς αὐτὴν εἰσαγωγὴ ἐκ Τουρκίας, ἀρχισε δὲ τοιαύτη καὶ ἐξ Ἐλλάδος, ἀπὸ τῆς αὐτῆς περίπου ἐποχῆς, οὗτως ὥστε κατὰ τὸ 1912 ἡ εἰσαγωγὴ Ἀνατολικῶν καπνῶν ἐκ Τουρκίας, Ἐλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἀνήρχετο εἰς 1.900.000 κιλὰ περίπου, ἐξ ὃν 50.000 ἐξ Ἐλλάδος, 15.000 ἐξ Βουλγαρίας καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ Τουρκίας.

Κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1925—1927 ἡ εἰσαγωγὴ Ἀνατολικῶν καπνῶν παρουσιάζεται ὡς ἔξῆς:

		1925	1926	1927
Ἐλλὰς . .	Λίτραι	1.897.000	1.114.000	701.000
Τουρκία . .	>	1.017.000	829.000	458.000
Βουλγαρία . .	>	298.000	279.000	200.000
Ἐν ὅλῳ λίτραι		3.212.000	2.223.000	1.359.000

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου φαίνεται καθαρὰ ἡ διαρκῶς βαίνουσα μείωσις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν χώραν ταύτην, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παρατηρουμένην γενικὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως εἰς αὐτήν, ἣτις ἔχει ὡς ἔξῆς, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν.

1925	Λίτραι	133.285.000
1926	>	134.635.000
1927	>	137.301.000

Ἡ μείωσις αὐτῇ ὀφείλεται εἰς ποικίλους λόγους, ὃν οἱ κυριώτεροι εἶναι οἱ ἔξῆς: Τὰ ἔξ Ἀνατολικῶν καπνῶν κατασκευαζόμενα τσιγαρέττα, θεωρούμενα ὡς εῖδος πολυτελείας, εἶναι ἀχριβότερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐπακιλουσθήσασα τοῦ πολέμου οἰκονομικὴ στενοχωρία, συνεπείᾳ τῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν τῆς ζωῆς, εἶχεν ἀμεσον ἀντίκτυπον καὶ ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ἀκριβῶν τσιγαρέτων, διότι αὐτῇ περιωρίσθη μόνον εἰς τὰς πολὺ εὐπορούσας κοινωνικὰς τάξεις. Ἐκτὸς τούτου, λόγῳ τοῦ ὅτι διαρκοῦντος τοῦ πολέμου ἡ εἰσαγωγὴ Ἀνατολικῶν καπνῶν εἶχε σχεδὸν παύσει, οἱ ἐργοστασιάρχαι οἱ κατασκευάζοντες τσιγαρέττα Ἀνατολικὰ ἡναγκάσθησαν νὰ χρησιμοποιοῦν δι' αὐτὰ καπνὰ ἄλλων χωρῶν, ἥτοι Κίνας, Ἰνδιῶν κλπ., τὰ δοποῖα, φυσικά, ἥσαν κατωτέρας ποιότητος, οἱ δὲ καπνισταί των ἀντιληφθέντες τοῦτο, τὰ ἐγκατέλειψαν. Ἔπειτα αἱ μεγάλαι καπνοβιομηχανικαὶ Ἐταιρεῖαι, αἱ παράγουσαι τὰ ἔξ Ἀμερικανικοῦ ἴδιως καπνοῦ τσιγαρέττα Virginīa, ἔχουσαι μεγάλα συμφέροντα εἰς τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεώς των, διὰ μόνον καταπολεμοῦν διὰ παντὸς τρόπου τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν τσιγαρέτων, ἄλλὰ καὶ δαπανοῦν, διὰ τὴν διαφήμησιν τῶν ἴδικῶν των, κολοσσιαῖα ποσὰ (ὑπολογίζονται ἑτησίως εἰς 10 ἑκατομ. λιρῶν), ἐνῷ διὰ τὰ Ἀνατολικὰ τσιγαρέττα ἡ

γινομένη διαφήμισις είναι σχεδὸν μηδαμινή, διότι οἱ κατασκευάζοντες ταῦτα είναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μικροβιομήχανοι ἀδυνατοῦντες νὰ κάμουν εὐρεῖαν διαφήμισιν.

Ἄλλος σοβαρὸς ἐπίσης λόγος είναι ὅτι ἡ τσιγαρεττοβιομηχανία εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἔχει περιελθεῖ ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς ἀνωνύμους Ἐταιρείας, οἱ διευθυνταὶ τῶν ὅποιων ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὴν προγματοποίησιν περισσοτέρων κερδῶν, ἐπιζητοῦν τὰς προμηθείας των ὅπου εὑρίσκουν μεγαλειτέρας εὐκαιρίας ἀγορᾶς ἐφθηνοῦ προϊόντος καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν ποιότητά του.

Τέλος δὲ ἔνας ἀκόμη σοβαρὸς λόγος τῆς μειώσεως τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, νομίζω ὅτι είναι καὶ ἡ αὔξησις τῆς εἰσαγωγῆς εἰς Ἀγγλίαν τῶν ἀποικιακῶν της καπνῶν, ἡ ὅποια, συστηματικῶς ἐπιδιωκομένη ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους, καὶ ὑποβοηθούμενη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, θὰ γίνῃ ἀκόμη μεγαλειτέρα σὺν τῷ χρόνῳ, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ἴδιαιτέρως τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, τὰ ὅποια είναι σχετικῶς ἀκριβότερα, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον πίνακα, ἀξίας εἰσαχθέντων καὶ ἔκτιμηθέντων εἰς τὰ Ἀγγλικὰ τελωνεῖα καπτῶν.

<i>Ἐτη</i>	<i>Εἰσαχθεῖσαι ποσότητες</i>			<i>Ἀξία των</i>
1925	Ἐλλὰς . . . Λίτραι	1.897.000	£	347.904
	Τουρκία . . . »	1.017.000	»	137.713
	Βουλγαρία . . . »	298.000	»	38.183
1926	Ἐλλὰς . . . »	838.000	»	135.471
	Τουρκία . . . »	700.000	»	89.841
	(9 μῆνες) Βουλγαρία . . . »	226.000	»	42.127

ἥτοι ἡ ἀξία τῶν εἰσαχθέντων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην καπνῶν ἥτο κατὰ μέσον ὅρον, διὰ μὲν τὰ Ἑλληνικὰ 42.5 πέννες, διὰ τὰ Τουρκικὰ 31.5 πέννες καὶ διὰ τὰ Βουλγαρικὰ 36.5 πέννες, ἡ λίτρα περίπου. Τὰ εἰς τὴν Ἀγγλίαν μεταφερόμενα πρὸς κατανάλωσιν καπνά μας εἰσάγονται, λόγῳ τῆς εἰς τὴν χώραν ταύτην ἐλευθέρας βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ καπνοῦ, παρ' ἐμπόρων τῆς β', γ' καὶ δ' κατηγορίας. Κατὰ περιφερείας δὲ παραγωγῆς των κατανέμονται, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐνδεικτικοῦ στοιχείου τοῦ λιμένος τῆς ἔξαγωγῆς των κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, ὡς ἔξης κατὰ μέσον ὅρον:

Μακεδονίας και Θράκης 60 %, Θεσσαλίας 20 %, Αγρινίου 20 %.

Παρὰ τοὺς λόγους τοὺς ὅποιους ἀνωτέρῳ ἀνέφερα, ώς συντελοῦντας εἰς τὴν μείωσιν τῆς εἰς τὴν χώραν ταύτην καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, πεποίθησις κρατεῖ εἰς τοὺς ἀρμόδιους κύκλους, ὅτι ἡ Ἀγγλία εἶναι ἡ χώρα πρὸς τὴν ὅποιαν κατέξειχὴν πρόπει νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ καὶ ἐνέργειά μας, διὰ τὴν αὐξησιν τῆς εἰσαγωγῆς καὶ καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας. Καταληλος προπαγάνδα καὶ σοβαρὰ βιομηχανικὴ δργάνωσις, δι’ ᾧ τὰ Ἀγγλικὰ κεφάλαια εὐκόλως θὰ προσεφέροντο, θὰ μποροῦσε νὰ ἔχῃ ἀξιόλογα ἀποτελέσματα. Συνεργασία ἐπίσης μὲ τὸν ἐνδιαφερούμενον διὰ τὰ ἀποικιακὰ καπνὰ παράγοντας τῆς Ἀγγλικῆς ἀγορᾶς, ἡ ὅποια θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποβοηθήσῃ σπουδαιότατα τὴν κατανάλωσιν τῶν ἴδιων μας καπνῶν, δὲν θὰ ἦτο καθόλου δύσκολος. Ἀτυχῶς ὅμως καμία σχετικὴ προσπάθεια δὲν γίνεται.

Ἄπομένει ἐν τούτοις μία ἀκόμη μεγάλη ἐλπίς. Ἡ ἐπιτυχία δηλαδὴ τῆς προσπαθείας, τὴν ὅποιαν τελευταίως ἀνέλαβεν ἡ American Tobacco Co τῆς Νέας Ύόρκης, τῆς εἰσαγωγῆς πρὸς κατανάλωσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τύπου τσιγαρέττων ὁμοίου πρὸς τὰ Ἀμερικανικὰ — blended cigarettes — τὰ ὅποια περιέχουν ἕνα ποσοστὸν 15 — 20 % Ἀνατολικῶν καπνῶν. Ἄν τοι τοῦ τσιγαρέττου γίνῃ ἀποδεκτὸς ἀπὸ τοὺς καπνιστάς, τότε θὰ ἀναγκασθοῦν καὶ αἱ ἄλλαι μεγάλαι Ἀγγλικὰ καπνοβιομηχανίαι, καὶ ἴδιως ἡ Imperial καὶ ἡ British American Tobacco Co νὰ υἱοθετητήσουν αὐτὸν καὶ νὰ χρησιμοποιοῦν ἀναλόγους ποσότητας Ἀνατολικῶν καὶ ἴδιως Ἑλληνικῶν καπνῶν.

ΑΙΓΑΙΟΣ

Ἡ Αἴγυπτος δὲν ἔχει ἴδιαν παραγωγὴν καπνοῦ, καθ’ ὅσον αἱ γενόμεναι κατέπαναλήψιν ἀπόπειραι, καὶ τελευταίως ἀκόμη, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς καλλιεργείας του εἰς τὴν χώραν ταύτην δὲν εὔδοκίμησαν.

Παρὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο ὅμως, ἀπὸ ἔξηκονταετίας καὶ πλέον ἐδημιουργήθη εἰς αὐτὴν ἡ βιομηχανία τῆς τσιγαρεττοποιίας, ὀφειλομένη εἰς τὴν πρωτοβουλίαν Ἑλλήνων ἐπιχειρηματιῶν, ἡ ὅποια κατέκτησε φήμην παγκόσμιον. Διὰ τὴν βιομηχανίαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ προτήτερα διὰ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσίν της, ἡ Αἴγυπτος

άπο αιώνων εἰσῆγε καπνὰ ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, σχεδὸν ἀφ' ὅτου ἔγινεν αὕτη ἐλεύθερον Κράτος. Ἡ εἰσαγωγὴ δ' αὕτη αὖξησε σοβαρώτατα ἀπὸ τοῦ 1881, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ προσηρτήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ Θεσσαλία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνέκαθεν ἔξηγοντο καπνὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τρόπον ὥστε, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ἡ Αἴγυπτος παρουσιάζεται κατέχουσα τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν πίνακα τῶν χωρῶν ἔξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας. Ήὗξανε δ' ἡ εἰσαγωγὴ τῶν καπνῶν μας εἰς αὐτὴν προοδευτικῶς, ίδιως ἀπὸ τοῦ 1902 — δόποτε, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς καταργήσεως τῆς καλλιεργείας τοῦ χασὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπεβλήθη εἰς τὰ εἰς Αἴγυπτον εἰσαγόμενα Ἑλληνικὰ καπνὰ δασμὸς κατὰ 2 γρόσια τὸ κιλὸν μικρότερος τοῦ βαρύνοντος τὰ ἔξι ἄλλων χωρῶν εἰσαγόμενα εἰς αὐτὴν καπνὰ — ὥστε κατὰ τὸ 1912, ἐπὶ 8.205.659 κιλῶν εἰσαχθέντων ἐν δλῳ, τὰ 3.008.594 κιλὰ ἦσαν Ἑλληνικά.

Ἄπὸ τοῦ 1912 μέχρι τοῦ 1916 ἡ εἰσαγωγὴ τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν ἔφθασεν εἰς τὸ παχιστὸν αὐτῆς — 5.567.962 κιλὰ ἐπὶ 6.409.515 εἰσαγωγῆς τοῦ 1916 — λόγῳ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Τουρκικῶν καὶ Ρωσικῶν καπνῶν. Ἀπὸ τοῦ 1917 ὅμως, λόγῳ τῆς ἀκριβείας τῶν προσφερομένων Ἑλληνικῶν, ἀρχισε σοβαρωτάτη εἰσαγωγὴ Κινεζικῶν καὶ Ἱαπωνικῶν καπνῶν, ἥτις ὑποβοηθηθεῖσα καὶ ἐκ τῆς γενομένης κατὰ τὸ 1910 εύνοϊκῆς ὑπὲρ αὐτῶν δασμολογικῆς μεταβολῆς ἐπὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους, ἐπέφερε βαθμιαίαν τὴν μείωσιν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, ὥστε κατὰ τὸ 1925 κατῆλθεν αὕτη μόλις εἰς 1.904.244 κιλά, ἐπὶ συνόλου εἰσαγωγῆς 7.058.047 κιλῶν.

Τότε, κατ' εἰσήγησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀλεξανδρείας, ἡ ἐν Καΐρῳ Ἑλληνικὴ Πρεσβεία, διὰ καταλλήλου ἐνεργείας ἔπεισε τὴν Αἴγυπτιακὴν Κυβέρνησιν, περὶ τῆς ζημίας ἡ ὁποία τῆς ἔγινετο, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὡς ἐκ τῆς δυσφημίσεως τοῦ Αἴγυπτιακοῦ τσιγαρέτου, λόγῳ τῆς ὑπὸ τῶν βιομηχάνων χρησιμοποιήσεως τῶν κατωτέρας ποιότητος καπνῶν τῆς Ἀπωλατολῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς μειώσεως τῶν ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς εἰσπράξεων τοῦ Αἴγυπτιακοῦ Δημοσίου, λόγῳ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ποσοῦ τῶν εἰσαγομένων καπνῶν — ὡς ἐκ τῆς μεγαλειτέρας ἀποδόσεως εἰς ἀριθμὸν τσιγαρέτων, τὴν ὁποίαν ἔχουν τὰ καπνὰ τῆς Ἀπωλατολῆς — καὶ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1926 μετεβλήθη τὸ ἴσχυον δασμολογικὸν

καθεστώς, καὶ τὰ καπνὰ τῆς "Απω Ανατολῆς, ώς καπνὰ προελεύσεως χωρῶν μὴ ἔχουσῶν εἰδικάς μετὰ τῆς Αἴγυπτου συμβάσεις, ἐπιβαρύνονται μὲ 20 γρόσια τὸ κιλὸν ἐπὶ πλέον τῶν Ἑλληνικῶν. "Αμεσον τούτου ἀποτέλεσμα ἦτο, διτι κατὰ τὸ 1926 ἡ εἰσαγωγὴ τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν ἀνῆλθε πάλιν εἰς 3.006.510 κιλά, ἔναντι συνόλου εἰσαγωγῶν 6.910.695 κιλῶν. Ἐκ τῆς δασμολογικῆς διμος ταύτης μεταβολῆς ναὶ μὲν ἐμειώθη ἡ εἰσαγωγὴ καπνῶν "Απω Ανατολῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, ἐπ' ὥφελείᾳ τῶν Ἑλληνικῶν, ἀλλ' ἐκ παραλλήλου διευκολύνθη ἡ τοιαύτη τῶν Τουρκικῶν καὶ Βουλγαρικῶν καπνῶν, τὰ διποῖα συναγωνίζονται ἀποτελεσματικώτατα τὰ ἴδια μας. Ως ἐκ τούτου δὲ κατὰ τὸ 1927 ἡ εἰσαγωγὴ παρουσιάζεται ως ἔξης:

Ἐλλὰς . .	Κιλὰ	2.445.200	ἔναντι	3.006.500	τοῦ	1926
Τουρκία. .	»	2.740.200	»	1.642.500	»	»
Βουλγαρία	»	569.000	»	200.300	»	»

ἐπὶ συνόλου εἰσαγωγῆς 6.910.700 κιλῶν. Καὶ κατὰ τοὺς ἔξ πρώτους μῆνας τοῦ 1928:

Ἐλλὰς κιλ. 1.128.300, Τουρκία κ. 1.848.000, Βουλγαρία κ. 346.600 ἐπὶ συνόλου εἰσαγωγῆς 3.518.500.

Σημειώτεον ἐπίσης, διτι δυσμενῆ ἀποψιν διὰ τὴν μελλοντικὴν κατανάλωσιν τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποτελεῖ καὶ ἡ διαρκῶς φθίνουσα κατάστασις τῆς ἔξαγωγικῆς τσιγαρέττοβιομηχανίας της, ἡ διποία εὐρίσκετο ἔξ διολοκλήρου σχεδὸν εἰς χεῖρας Ἑλλήνων βιομηχάνων, οἵτινες καὶ ἔχρησιμοποίουν δι' αὐτὴν ἀποκλειστικῶς Ἑλληνικὰ καὶ Τουρκικὰ καπνά. Τὸ 1926 ἡ ἔξαγωγὴ τῶν Αἴγυπτιακῶν τσιγαρέτων ἀνῆλθε μόλις εἰς 190.000 κιλὰ περίπου, ἔναντι 700.000 τοῦ 1905.

Σοβαρώτερος ἀκόμη διμος λόγος ἀνησυχίας διὰ τὴν μελλοντικὴν κατανάλωσιν τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν Αἴγυπτιακὴν ἀγοράν, εἶναι ἡ πραγματοποιηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔνωσις τῶν σοβαρωτέρων καπνοβιομηχανικῶν της ἐργοστασίων ὑπὸ τὴν "Εταιρείαν «Eastern Tobacco Co». Ἡ "Εταιρεία αὗτη, γινομένη κυρία τῆς καταναλώσεως διὰ τῆς ἐπιδιωκομένης συγχωνεύσεως καὶ τῶν ἀπομενόντων ὀλίγων ἔκτὸς αὐτῆς σοβαρῶν καπνοβιομηχάνων, καὶ μὴ φοβουμένη πλέον τὸν συναγωνισμόν, θὰ στραφῇ σὺν τῷ χρόνῳ

εἰς προμηθείας ἐφθηνοτέρων καπνῶν, καί, φυσικά, τοῦτο θὰ ἀποβῇ ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἴδιων μας, ἵδιως δὲ τῶν Θεσσαλικῶν, ή κατανάλωσις τῶν ὁποίων διαρκῶς μειοῦται εἰς αὐτήν.

Ἡ μέση τιμὴ τῶν εἰσαχθέντων κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν καπνῶν μας εἰς Αἴγυπτον ἦτο περίπου 15 γρόσια τὸ κιλόν.

Κατὰ περιφερείας δὲ παραγωγῆς τὰ εἰσαγόμενα εἰς αὐτὴν καπνά μας, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐνδεικτικοῦ στοιχείου τοῦ λιμένος τῆς ἔξαγωγῆς των, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, κατανέμονται ως ἔξης, κατὰ μέσον ὅρον: Θεσσαλίας 80 %, Μακεδονίας 15 %, Αγρινίου 4 %, Νήσων καὶ Ἀργούς 1 %.

ΑΜΕΡΙΚΗ (ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ)

Ἐίναι ή χώρα ἀπὸ τὴν ὁποίαν μετεφέρθη ὁ καπνὸς εἰς τὴν Εὐρώπην. Εἰς αὐτὴν δὲ ἀρχισε τὸ πρῶτον καὶ ἡ συστηματική του καλλιέργεια, ἀπὸ τοὺς Ἀγγλους ἀποίκους, τοὺς ὁποίους ὁ Ἀγγλος πολιτικὸς Sir Walter Raleigh ἐγκατέστησε, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 16^{ου} αἰώνος, εἰς τὴν τότε ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καταληφθεῖσαν Ἀμερικανικὴν Πολιτείαν τῆς Virginia.

Ἐίναι μία ἐκ τῶν σοβαρωτέρων καπνοπαραγωγικῶν χωρῶν τῆς γῆς, παράγουσα με ἄλην ποικιλίαν τύπων καπνοῦ, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων εἶναι κατάλληλοι διὰ κατασκευὴν τσιγαρέττων. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι ἔχουν ἐπίσης τὴν μεγαλειόρεαν ἔξαγωγὴν καπνοῦ εἰς φύλλα καὶ εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα, καὶ τὴν μεγαλειόρεαν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν καπνοῦ καὶ ἵδιως τσιγαρέττων, ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Ἡ σχετικὴ καπνικὴ κίνησίς των, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1925 - 26 - 27, ἀνήρχετο εἰς τὰ ἔξης ποσά:

Καπνὸς εἰς φύλλα

		Παραγωγὴ	Ἐξαγωγὴ
1925	Λίτραι	1.376.628.000	477.488.000
1926	>	1.323.388.000	487.077.000
1927	>	1.237.832.000	506.000.000

Τσιγαρέττα εἰς τεμάχια

	Παραγωγὴ	Ἐσωτερικὴ κατανάλωσις	Ἐξαγωγὴ
1925	79.959.000.000	71.957.000.000	8.000.000.000
1926	89.447.000.000	79.947.000.000	9.500.000.000
1927	97.176.000.000	90.176.000.000	7.000.000.000

Παρότι τὸ γεγονὸς ὅμως, δτὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι ἔχουν τοιαύτην παραγωγήν, ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον καὶ καπνοβιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν κολοσσιαίαν, ιδίως εἰς τὴν τσιγαρεττοποίαν, ἡ χώρα αὗτη εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους καὶ σοβαρωτέρους καταναλωτὰς Ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ ιδιαιτέρως τῶν Ἑλληνικῶν, διότι χρησιμοποιεῖ ἔξι αὐτῶν ὅχι μόνον ποσοτικῶς πολλά, ἀλλὰ καὶ ποιοτικῶς τὰ καλλίτερα τῆς παραγωγῆς μας.

Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον διαδόσεως τοῦ τσιγαρέττου, ἀνεπτύχθη δὲ κυρίως ἀπὸ Ἑλληνας ἐπιχειρηματίας, ώς πρῶτος τῶν δόποιων ἀναφέρεται ὁ Νικόλαος Κουντούρης, διενεργῶν τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς των ἀπὸ τοῦ 1888. Τοῦτον ἐμμήνθησαν σύντομα καὶ ἄλλοι, ἔξι δὲν οἱ παλαιότεροι ήσαν ὁ Σ. Ἀνάργυρος, Ἀδελφοὶ Νοταρᾶ, Τ. Τιμογένης, Ἀδελφοὶ Πουλίδη, Κ. Κοντόπουλος καὶ Ἀδελφοὶ Στεφάνου, οἵτινες ἐπεδόθησαν κυρίως εἰς τὴν βιομηχανίαν τοῦ τσιγαρέττου, εἰς τὴν δόποιαν ἔξαιρετικῶς εὔδοκίμησαν, λόγῳ τῆς καλλιτέρας ποιότητος τῶν ὑπὸ αὐτῶν χρησιμοποιουμένων τότε Τουρκικῶν καπνῶν.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἐπικινδύνως δι' αὐτοὺς αὐξανομένης καταναλώσεως τῶν τσιγαρέττων τῶν Ἑλλήνων καπνοβιομηχάνων ἀναγκάσθηκαν αἱ Ἀμερικανικαὶ καπνοβιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἀρχίσουν προμηθεύομεναι καὶ αὐταὶ Τουρκιὰ καπνά, τὰ δόποια ἀνεμίγνυαν μὲ τὰ Ἀμερικανικά, δημιουργήσασαι τὸν ἔκτοτε ἐπικρατήσαντα τύπον τῶν ἀναμίκτων —blended cigarettes—ἀφ' ἐτέρου δὲ διὰ κολοσσιαίων ἀποζημιώσεων ἔξηγόρασαν τὰ ἐργοστάσια τῶν σοβαρωτέρων Ἑλλήνων βιομηχάνων. Ὁταν δὲ κατὰ τὸ 1902 ἔγινεν ὑπὸ τὴν «American Tobacco Co» ἡ ἔνωσις τῶν μεγαλειτέρων τότε καπνοβιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Ἀμερικῆς, ἔγινε παρ' αὐτῆς καὶ ἡ πρώτη ἐμπορικὴ ὁργάνωσις ἀπ' εὐθείας ἀγορᾶς καπνῶν ἐκ Τουρκίας, διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαιουσῶν εἰς ταύτην ποσοτήτων καπνοῦ.

* * *

Ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα ἔξαγωγὴ καπνοῦ δι' Ἀμερικὴν σημειοῦται τὸ πρῶτον γενομένη κατὰ τὸ 1901, ἐκ 3634 ὁκάδων. Ἐκτοτε δὲ ἔξηκολούμθησεν αὕτη, εἰς μικρὰς ποσότητας ὅμως, μέχρι τοῦ 1911, καθ' ὃ ἀνῆλθεν εἰς 190.874 ὁκάδας. Ἀφ' ὅτου ὅμως

Σιὰ τῶν πολέμων τοῦ 1912-1913 ἡ Ἑλλὰς ἔγινε κυρία τῶν Μακεδονικῶν καπνῶν, ἡ Ἀμερικὴ κατέστη ὁ σπουδαιότερος πελάτης τῆς Ἑλληνικῆς παραγωγῆς, τῆς ἔξαγωγῆς μας εἰς αὐτὴν ἀνελθούσης κατὰ τὸ 1914 εἰς 4.287.797 ὀκάδας.

Ἐκτοτε ἡ εἰς αὐτὴν ἔξαγωγὴ τῶν καπνῶν μας ἀκολούθησε κλίμακα ἀνώμαλον, δπως φαίνεται εἰς τοὺς σχετικοὺς πίνακας ἔξαγωγῆς, τοὺς ὅποιους παρέθεσα εἰς τὸ κεφάλαιον Γ'. Ἀτυχῶς δὲ ἀπὸ τοῦ 1923 δὲν εἶναι δυνατὸς καὶ ὁ ἀκριβῆς καθορισμὸς τῶν εἰς αὐτὴν ἔξαγομένων καπνῶν μας, διότι ἐκτὸς τῆς ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν λιμένων ἔξαγωγῆς, γίνεται τοιαύτη εἰς σοβαρὰ ποσὰ καὶ μέσω τοῦ λιμένος Τεργέστης κυρίως, ὡς καὶ τοῦ λιμένος Ἀμβούργου κλπ., ὃχι δὲ μόνον Ἑλληνικῶν, ἀλλὰ καὶ Τουρκικῶν, Βουλγαρικῶν καὶ Ρωσικῶν καπνῶν, τὰ δποτα σημειοῦνται ως προελεύσεως Γερμανίας, Ἰταλίας κλπ. ὥστε ἡ διάκρισίς των εἶναι ἀδύνατος.

* * *

Ἡ Ἀμερική, δπως ἦδη ἀνέφερα, εἶναι ὁ σοβαρώτερος καταναλωτὴς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, διότι δὲν χρησιμοποιεῖ μόνον μεγάλα ποσά, ἀλλὰ τὰ ἔξ αὐτῶν ἐκλεκτοτέρας ποιότητος καὶ συνεπῶς τὰ μεγαλειτέρας ἀξίας. Ἡ δὲ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1925 - 26 - 27 εἰσαγωγὴ εἰς αὐτὴν καπνοῦ διὰ τσιγαρέττα, καὶ ἡ ἀξία αὐτοῦ ἦτο ἡ ἀκόλουθος, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στατιστικῶν τῶν Ἀμερικανικῶν Τελωνείων.

	Χῶραι προελεύσεως	Εἰσαχθὲν ποσὸν Λίτραι	Ἀξία εἰς Δολλάρια	Μέση τιμὴ
1925	Γερμανία . . .	892.201	739.988	0.83
	Ἑλλὰς	22.257.636	20.296.195	0.91
	Ἰταλία	10.311.890	6.227.393	0.60
	Τουρκία	12.085.061	5.582.112	0.46
	Ἄλλαι χῶραι.	1.478.378	335.038	0.23
1926	Γερμανία	728.862	536.498	0.74
	Ἑλλὰς	13.704.181	11.419.698	0.83
	Ἰταλία	10.763.887	4.369.466	0.41
	Τουρκία	9.812.175	5.530.075	0.56
	Ἄλλαι χῶραι.	1.149.601	663.131	0.58

Χῶραι προελεύσεως	Είσαχθὲν ποσὸν Λίτραι	Άξια εἰς δασμόν	Μέση τιμὴ
1927	Γερμανία	895.887	529.235 0.59
	Έλλας	29.908.882	23.117.523 0.77
	Ιταλία	17.570.127	7.214.202 0.41
	Τουρκία	20.656.934	9.894.393 0.47
	"Αλλαι χῶραι.	487.923	451.596 0.93

Τὰ ἔξ Ιταλίας προερχόμενα καπνὰ εἶναι ἔξ ὀλοκλήρου Τουρκικά, Ἐλληνικὰ καὶ ἐλάχιστα Βουλγαρικά, μεταφερόμενα μέσω Τεργέστης, δπου συγκεντροῦνται παρὰ τινῶν μεγάλων Ἐταιρειῶν ἔχουσῶν τὰς ἐγκαταστάσεις των εἰς τὸν ἐλεύθερον λιμένα τῆς πόλεως ταύτης.

* * *

Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας κρατεῖ ἡ ἐλευθέρα βιομηχανικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ καπνοῦ, διὰ τὴν τσιγαρεττοποιίαν δὲ λειτουργοῦν 130 περίπου βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις. Ἐκ τούτων δύως αἱ + παράγουν τὰ 98 % περίπου, αἱ δὲ λοιπαὶ τὰ 2 %.

Αἱ 4 μεγάλαι αὐτὰ καπνοβιομηχανικαὶ ἐταιρεῖαι—The four bigs, δπως εἶναι γνωσταὶ εἰς τὸν καπνοβιομηχανικὸν κόσμον—εἶναι αἱ ἔξης: R. J. Reynold's, American Tobacco Co, Liggett & Mayers καὶ P. Lorillard. Αἱ ἐταιρεῖαι αὗται, κολοσσοὶ εἰς κεφάλαια καὶ βιομηχανικὴν δργάνωσιν, προμηθεύονται τὰ καπνὰ τῶν δποίων ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ τὴν Ἐλλάδα καὶ Τουρκίαν δι' ἴδιων ἐκάστη δργανώσεων—ἡτοι τῆς Glenn Tobacco Co, τῆς American Tobacco Co of the Orient Inc, τῆς Garry Tobacco Co καὶ τῆς Alston Tobacco Co—ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς: κατὰ τὸ μέγα μέρος, δι' ἀγορᾶς εἴτε παρὰ τῶν παραγωγῶν ἀμέσως εἴτε παρ' ἐμπόρων. Τὸ ὑπόλοιπον προμηθεύονται ἐπιτοπίως εἰς τὴν Νέαν Υόρκην ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ εἰσαγωγεῖς ἐμπόρους, οἱ περισσότεροι καὶ σοβαρότεροι τῶν δποίων εἶναι Ἐλληνες.

Τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας Ἀνατολικὰ καπνὰ χοησιμοποιοῦνται, κατὰ τὸ μέγα των μέρος, πρὸς ἀνάμιξιν μετ' Ἀμερικανικῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἀναμίκτων (blended) τσιγαρέτων, ἐλάχιστα δέ, 5 % περίπου, διὰ τὴν κατασκευὴν ἀμιγῶν Τουρκικῶν ἢ Ἀνατολικῶν (turkish ἢ oriental), δπως τὰ ὄνομάζονται.

Ποῖα ποσοστὰ Ἀνατολικῶν καπνῶν χοησιμοποιοῦν αἱ Ἀμε-

ρικανικαὶ Ἐταιρεῖαι διὰ τὴν σύνθεσιν τῶν προϊόντων των, οὓδεις εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ, διότι τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὰ ἐπαγγελματικά των μυστικά. Ἀπὸ τοὺς παρακολουθοῦντας τὸ ζήτημα, ὑπελογίζετο ὅτι προπολεμικῶς ἡ ἀναλογία αὗτη ἀνήρχετο εἰς 30 %.

Ἄπὸ τῆς ἐνάρξεως ὅμως τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, λόγῳ τῶν δυσκολιῶν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν ἀρχισε μειουμένη βαθμηδὸν ἡ ἀναλογία, καὶ ἡ μείωσις αὐτὴ ἔξακολούθησε, φαίνεται, καὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου, ὅχι πλέον λόγῳ τῆς δυσκολίας τῆς προμηθείας, ἀλλὰ λόγῳ τοῦ κόστους των. Οὕτω σήμερον πιστεύεται ὅτι ἡ ἀναλογία αὐτὴ κυμαίνεται μεταξὺ 17 - 20 %.

Ἄν δὲ λάβωμεν ὡς βάσιν τὸν μέσον ὅρον τοῦ χρησιμοποιηθέντος καπνοῦ διὰ τὴν παραγωγὴν τσιγαρέττων — 88.000.000 κιλὰ περύπον κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς κιλοῦ πρὸς 1000 τσιγαρέττα — κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1925 - 26 - 27 καὶ τὸν κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον μέσον ὅρον τῆς εἰσαγωγῆς καπνῶν διὰ τσιγαρέττα — 22.000.000 κιλὰ περύπον — καὶ ἐκπέσωμεν ἐκ τοῦ πρώτου 7.000.000, ὅσα ἀναλογοῦν περύπον διὰ τὰ κατασκευαζόμενα ἀμιγῆ τσιγαρέττα καπνοῦ Βιργινίας, καὶ ἐκ τοῦ τελευταίου τὰ εἰς χεῖρας τοῦ ἐμπορίου καὶ τὰ κρατούμενα ἀποθέματα ὑπὸ τῶν βιομηχάνων, ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ 17 - 20 % δὲν φαίνεται νὰ ἀπέχῃ πολὺ τῆς πιθανότητος.

* * *

Ἄπὸ τοὺς παρατεθέντας πίνακας τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Ἀμερικὴν καπνῶν εἶναι καταφανὴς ἡ μεγάλη διαφορὰ τοῦ κόστους τῶν ἴδικῶν μας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα χρησιμοποιούμενα ὑπ' αὐτῆς καπνά.

Ἐξ ἄλλου παρουσιάζεται κατὰ τὴν τριετίαν αὐτὴν μία προϊόνσα ἐλάττωσις τοῦ μέσου ὅρον τοῦ κόστους τῶν ἀπ' εὐθείας ἐξ Ἑλλάδος εἰσαγομένων εἰς αὐτὴν καπνῶν, ἡ ὅποια ἔξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι μεγάλα ποσά ἐξ αὐτῶν προέρχονται ἐκ τῶν περιφερειῶν τῆς Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ Νήσων, τῶν ὅποιων τὸ κόστος εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ τὰ καπνὰ τῆς Ξάνθης καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Κατὰ περιφερείας παραγωγῆς τὰ εἰσάγόμενα εἰς τὴν Ἀμερικὴν καπνά μας κατανέμονται κατὰ μέσον ὅρον περύπον ὡς ἔξης: Μακεδονίας 80 %, Νήσων 10 %, Ἀγρινίου 6 %, Θεσσαλίας 4 %.

Ποία θὰ εἶναι ἡ μελλοντικὴ θέσις τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀγοράν, δὲν εἶναι εὔχολον νὰ προϊδῃ κανείς. Αἱ 4 μεγάλαι Ἐταιρεῖαι αἱ ὁποῖαι, ὅπως ἀνέφερα, τὴν ἐφοδιάζουν, λαμβάνουν σοβαρώτατα ὑπ’ ὄψιν των τὰ γοῦστα τοῦ καταναλωτικοῦ των κοινοῦ, καὶ βέβαια δὲν εἶναι εὔχολον νὰ ἀλλάξουν τὸν τύπον τῶν τσιγαρέττων τὰ ὁποῖα τοῦ προσφέρουν καὶ εἰς τὰ ὁποῖα περιέχεται ἥδη μία ὠρισμένη ἀναλογία καὶ ἴδιων μας καπνῶν. Ἐφ’ ὅσον δὲ διατηρεῖται ἡ σημερινή των κατανάλωσις ἥ καὶ αὐξάνει, φυσικὸν εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι κατ’ ἀναλογίαν θὰ διατηρηθῇ ἥ καὶ θὰ αὐξήσῃ καὶ ἡ παρ’ αὐτῶν ἀγορὰ τῶν ἴδιων μας καπνῶν. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως, ἐφ’ ὅσον τὰ καπνά μας προσφέρονται εἰς τὸ ἀκριβότερον κόστος τὸ ὁποῖον εἴδομεν, νὰ συμβῇ καὶ τὸ ἀντίθετον, ἀν ἄλλα αἴτια παρουσιασθοῦν, ὅπως π. χ. ἡ τελευταίως ἐκ λόγων συναγωνισμοῦ γενομένη μείωσις τῆς τιμῆς τῶν τσιγαρέττων ἀπὸ 15 σὲντς—τὸ κυτίον τῶν 20 τσιγαρέττων—εἰς 12 σέντς.

Ἡ τοιαύτη μείωσις τῆς ἀξίας τοῦ βιομηχανικοῦ των προϊόντος εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ ἔχῃ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς τιμῆς τῆς ἀγορᾶς τῆς πρώτης των ὕλης, καὶ ἀν αἱ τιμαὶ τῶν ἔκλεκτῶν μας καπνῶν παραμένουν αἱ αὐταί, δὲν ἀποκλείεται, πρὸς ἵσοφάριστιν, νὰ μειώσουν τὸ ποσοστὸν τῆς ἀναλογίας τῆς συνθέσεώς των.

Ἄν τούναντίον τὸ κόστος των μειωθῇ, τότε ἀσφαλῶς δυνάμεθα νὰ ὑπολογίζωμεν εἰς τὴν σταθερὰν κατανάλωσίν των εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν ἀγοράν, καὶ τὴν ἐνδεχομένην αὔξησιν τῶν ὑπ’ αὐτῆς χρησιμοποιουμένων ἥδη ποσοτήτων.

A Y S T P I A

Εἰς τὴν Αὐστρίαν ἡ πώλησις τοῦ καπνοῦ ἀνήκει εἰς Μονοπώλιον τοῦ κράτους λειτουργοῦν ἀπὸ τοῦ 1784.

Μὴ ἔχουσα ἰδίαν καπνοπαραγωγήν, ἡ χώρα αὕτη ἦτο ἐκ τῶν παλαιοτέρων πελατῶν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, τοῦ Μονοπώλιου τῆς ἀγοράζοντος σοβαρὰ ποσὰ ἐκ Μακεδονίας ἰδίως. Ἄλλὰ καὶ ἔξ Έλλάδος ἐγίνετο εἰσαγωγὴ εἰς Αὐστρίαν, ἀφ’ ὅτου ἡ πρώτη ἐλευθερωθῆσθη. Ὁ Fr. Strong εἰς πίνακα — τὸν ὁποῖον παραθέτει εἰς τὸ βιβλίον του «Greece as a Kingdom» — τῶν ἔξ Έλλάδος ἔξαγωγῶν εἰς Τεργέστην, σημειώνει κατὰ τὸ 1836 τὴν πρώτην ἔξαγωγὴν καπνοῦ ἐκ 520 κιλῶν. Ἐκτοτε ἡ εἰς αὐτὴν ἔξαγωγὴ ηὗξανε βα-

θμιαίως, ἀλλὰ σταθερῶς, ὅστε κατὰ τὸ 1913 εἶχε φθάσει εἰς 1.038.520 κιλά, ἐνῷ ή ἐκ Τουρκίας τοιαύτη, τὸ ἔτος τοῦτο ἀνήρχετο εἰς 16.827.714 κιλά.

Ἡ ἐπακολουθήσασα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου διάλυσις τῆς δυαδικῆς μοναρχίας, συνετέλεσεν, ὅστε ἡ κατανάλωσις, καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ εἰσαγωγὴ καπνοῦ, εἰς Αὐστρίαν νὰ μειωθῇ πολύ. Μετὰ τὴν τακτοποίησιν ὅμως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς χώρας, τὸ Μονοπώλιόν της, ἀπὸ τοῦ 1923, μεθοδικὰ καὶ δραστηρίως ἐργαζόμενον, αὐξάνει διαρκῶς τὴν κατανάλωσιν τῶν προϊόντων του, ἐκτεῖνον τὴν δρᾶσιν του καὶ ἐκτὸς τῆς Αὐστρίας, ὅπως εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ἑλβετίαν, ὅπου ἔχει ίδρυσει ἴδια ἐργοστάσια τσιγαρεττοποιίας.

Οὕτως ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ τοῦ Μονοπωλίου παρουσιάζει τὴν ἀκόλουθον κίνησιν κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν.

1925	Κιλὰ	10.164.174
1926	»	11.012.814
1927	»	12.200.000

Ἄπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ διεύθυνσις τοῦ Μονοπωλίου τῆς Αὐστρίας χαράξασα νέον πρόγραμμα εἰς τὰς ἐργασίας της, ὅσον ἀφορᾷ τὴν τσιγαρεττοβιομηχανίαν, τείνει φαίνεται νὰ ἀποκλείσῃ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν τσιγαρέτων της ὅλα τὰ ἄλλα καπνὰ καὶ νὰ χρησιμοποιῇ μόνον Ἀνατολικά.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνέστησε καὶ ίδιαν Ἐταιρείαν, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Austria, ἥτις ἀνέλαβε τὴν προμήθειαν τῶν ποσῶν ποὺ ἀναγκαιοῦν εἰς αὐτό, ίδρυσασα εἰδικὰς ἐμπορικὰς ὁργανώσεις εἰς Ἑλλάδα, Τουρκίαν καὶ Βουλγαρίαν, αἱ ὅποιαι προβαίνουν εἰς ἀπ' εὐθείας ἀγορὰς καπνῶν ἀπὸ τοὺς παραγωγούς.

Αἱ δὲ γενόμεναι προμήθειαι τοῦ Μονοπωλίου κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1925 - 26 - 27 Ἀνατολικῶν καπνῶν, ἔχουν ως ἔξῆς :

	Ἄγορασθεῖσα ποσότης, κιλὰ	Ἄξια εἰς σελλίνια	Μέση τιμὴ σελλίνια
1925	Ἐλλὰς ..	670.933	3.274.153
	Τουρκία ..	442.754	3.099.278
	Βουλγαρία	4.904.269	27.807.205
			4.88
			7.00
			5.67

		Αγορασθεῖσα ποσότης, κιλά	Αξία εἰς σελλίνια	Μέση τιμή σελλίνια
1926	Έλλας . .	681.099	—	—
	Τουρκία . .	4.397.000	—	—
	Βουλγαρία	1.100.000	—	—
1927	Έλλας . .	5.897.231	40.541.266	6.88
	Τουρκία . .	896.148	4.811.724	5.37
	Βουλγαρία	1.755.208	9.241.027	5.26

Λαμβανομένου ήδη ύπ' ὅψιν, ὅτι ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς καταναλώσεως τῶν καπνικῶν προϊόντων τοῦ Μονοπωλίου, τὰ διὰ τοι γαρέττα καὶ καπνὸν τσιγαρέττων—δι’ ἀ εἶναι κατέλληλα τὰ Ἀνατολικὰ — χρησιμοποιούμενα ποσὰ καπνῶν ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ 50 %, ἔπειται ὅτι δὲ μέσος ὁρος τῶν ἑτησίων προμηθειῶν του εἰς Ἀνατολικὰ καπνὰ θὰ περιστρέφεται εἰς 6 - 7.000.000 κιλά, ἐξ ὧν τὰ 3,5 - 4.000.000 κιλὰ ὑπάρχει ἐλπὶς ὅτι θὰ εἶναι Ἑλληνικά.

Θὰ ἀγοράζῃ δηλαδὴ τοῦτο τὸ δεκαπλάσιον περίπου τοῦ ποσοῦ, τὸ δποῖον διὰ τῆς συναφθείσης ἐμπορικῆς συμβάσεως μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Ἑλλάδος ὑπεχρεώθη νὰ ἀγοράζῃ, ἥτοι 300.000 κιλά, ἐξ ὧν 200.000 ἐκ Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ 100.000 ἐκ τῆς Μακεδονίας καὶ Νήσων.

Τὸ Αὐστριακὸν Μονοπώλιον ἐπομένως, εἶναι πολὺ σοβαρὸς καὶ σταθερὸς πελάτης τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, καὶ εἶναι ἐνδειγμένον, δπως εἰς πᾶσαν περίστασιν τοῦ παρέχομεν κάθε δυνατὴν διευκόλυνσιν καὶ προτίμησιν, διότι, ἐφ' ὅσον αὐξάνει ἡ κατανάλωσίς του, θὰ αὐξάνουν καὶ αἱ προμήθειαι του ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἀγορᾶς.

Τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν Αὐστρίαν καπνά μας εἶναι συνήθως μέσων καὶ κατωτέρων ποιοτήτων, ίδιως δὲ Θεσσαλονίκης, Ἀγρινίου, Ἀργους καὶ Θεσσαλίας, κάμνει ὅμως τελευταίως καὶ ἀρκετάς ἀγορὰς καπνῶν Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θρακῆς, μέσων καὶ ἐκλεκτῶν ποιοτήτων, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι θὰ κάμνῃ τακτικὴν χρῆσιν καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Β Ε Λ Γ Ι Ο Ν

Τὸ Βέλγιον δὲν ἔχει ἐπίσης ιδίαν παραγωγὴν καπνοῦ καταλλήλου διὰ κατασκευὴν τσιγαρέττων, ώς ἐκ τούτου εἰσάγει τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας του ποσότητας ἔξωθεν.

Τὸ Βέλγιον, ἂν καὶ μικρὸν εἰς πληθυσμόν, εἶναι σοβαρὰ καπναγορά, δχι μόνον διότι οἱ κάτοικοι του καπνίζουν πολύ, ἀλλὰ καὶ διότι δ λιμὴν τῆς Ἀμβέρσας εἶναι, μετὰ τὸ Ἀμβούργον, ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα κέντρα τοῦ διαμετακομιστικοῦ καπνικοῦ ἐμπορίου τῆς Εὐρώπης.

Κατὰ τὸ ἔτος 1925 ἡ εἰσαγωγὴ καπνῶν ἀνῆλθεν εἰς 19.448.193 κιλὰ ἀξίας 127.046.230 φράγκων, κατὰ τὸ 1926 εἰς 18.293.248 κιλά, καὶ κατὰ τὸ 1927 εἰς 22.800.000 κιλά.

Ἐξ Ἐλλάδος ἔξαγωγὴ καπνοῦ εἰς τὸ Βέλγιον σημειοῦται γενομένη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1891. Ἐκτοτε ἔξηκολούμθησε τακτικὴ ἡ ἔξαγωγὴ, ἀλλ’ εἰς πολὺ μικρὰς ποσότητας, μέχρι τέλους τοῦ Εύρωπαικοῦ πολέμου. Ἀπὸ τοῦ 1919 ὅμως, ἡ εἰς αὐτὸ δέξαγωγὴ αὔξησε σοβαρώτατα, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπ’ εὐθείας ἔξ Ἐλληνικῶν λιμένων φορτωθέντων, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἔξης ποσά: 1925 κιλὰ 1.325.000—1926 κιλὰ 960.000—1927 κιλὰ 905.000.

Ἐννοεῖται δτι δὲν καταναλίσκεται δλόκληρον τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Βελγίου, ἀλλὰ μεγάλο μέρος μεταφέρεται ἀπὸ τὴν Ἀμβέρσαν εἰς ἄλλας χώρας.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πληροφοριῶν ἀς συνεκέντρωσα, τὰ εἰσαχθέντα εἰς τὸ Βέλγιον πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν Ἀνατολικὰ καπνά, ἀνῆλθον εἰς τὰ ἀκόλουθα ποσά, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

	Ἐλλάδος. .	Κιλὰ	546.234	Ἀξίας Φρ.	6.878.029
1925	Τουρκίας. .	»	305.362	»	2.971.381
	Βουλγαρίας	»	216.803	»	2.106.529
	Ἐλλάδος. .	»	506.410	»	—
1926	Τουρκίας. .	»	288.428	»	—
	Βουλγαρίας	»	254.815	»	—

Ἡ εἰς τὸ Βέλγιον εἰσαγωγὴ τῶν καπνῶν μας γίνεται χυρίως ἀπὸ Ἐλληνας καπνεμπόρους, ἀρκετοὶ τῶν ὅποιων εἶναι ἐγκατεστη-

μένοι εἰς Ἀμβέρσαν καὶ Βρυξέλλας. Λειτουργοῦν ἐπίσης εἰς τὰς Βρυξέλλας ἀπὸ πολλῶν ἑτῶν δύο Ἑλληνικὰ ἔργοστάσια τσιγαρεττοποιίας, τῶν Ἀδελφῶν Σωσσίδη καὶ τοῦ Δ. Νικολαΐδου, τὰ δόποια χρησιμοποιοῦν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν Ἑλληνικὰ καπνά.

Τὰ εἰς τὸ Βέλγιον εἰσαγόμενα καπνά μας κατὰ περιφερείας παραγωγῆς, ἐπὶ τῇ βάσει ἐνδεικτικοῦ στοιχείου τοῦ λιμένος τῆς ἔξαγωγῆς των κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, κατανέμονται ως ἔξης κατὰ μέσον δρον: Μακεδονίας 40 %, Θεσσαλίας 30 %, Νήσων 15 %, Αγρινίου 10 %, Αργους 5 %.

Περὶ τῆς μελλοντικῆς θέσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν ἄγορὰν τοῦ Βελγίου, αἱ προβλέψεις δὲν εἶναι πολὺ εὔσιωνοι, διότι εἶναι καταφανής ἡ εἰς αὐτὴν ἐπικράτησις τῆς καταναλώσεως τοῦ τσιγαρέττου τύπου Ἀμερικῆς. Υπάρχει δὲ φόβος δτι θὰ αὐξηθῇ αὗτη ἀκόμη περισσότερον εἰς βάρος τοῦ Ανατολικοῦ τύπου τσιγαρέττου, διὰ τῶν προσπαθειῶν τὰς δόποιας προβλέπεται δτι θὰ κάμῃ ἡ τελευταίως συσταθεῖσα, ὑπὸ τοῦ μεγάλου οίκου τῶν Vader Elst καὶ σοβαρωτάτων τραπεζιτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ Βελγίου, ιέα καπνοβιομηχανικὴ ἐπιχείρησις, ἡ δόποια δὲν ἐργάζεται ἐπὶ Ανατολικῶν καπνῶν. Εύνοητον δὲ εἶναι δτι ἡ τελεία ἐπικράτησίς των δὲν θὰ εἶναι δύσκολος, ἐφ' ὅσον ὑπὲρ τῶν Ανατολικῶν καπνῶν δὲν γίνεται καμμία ἀντίρροπος προσπάθεια.

Γ Α Λ Λ Ι Α

Η Γαλλία εἶναι ἡ πρώτη Εύρωπαικὴ χώρα, εἰς τὴν δόποιαν ἀρχισε νὰ γίνεται συστηματικὴ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1561. Ἐκατὸν δέκα τρία δὲ ἔτη βραδύτερα — τὸ 1674 — ἴδρυθη εἰς αὐτὴν καὶ τὸ πρῶτον κρατικὸν μονοπώλιον τῆς καλλιέργειας καὶ πωλήσεως τοῦ καπνοῦ, τὸ δόποιον μετὰ 100 περάπον ἔτη, ἦτοι τὸ 1771, ἀπέδιδεν ἔσοδα εἰς τὸ Κράτος ἐξ ἐνὸς ἐκατομμυρίου λιρῶν Ἀγγλίας κατ' ἔτος.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐφηρμόσθησαν διάφορα ἄλλα συστήματα ἐκμεταλλεύσεως τῆς καλλιέργειας καὶ πωλήσεως τοῦ καπνοῦ μέχρι τοῦ 1810, δόποτε δὲ Ναπολέων 1^{ος} ἐπανίδρυσε τὸ ἀποκλειστικὸν Μονοπώλιον τοῦ Κράτους διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ πώλησιν τοῦ καπνοῦ, καθεστὼς τὸ δόποιον ἐξακολουθεῖ ὑφιστάμενον καὶ σήμερα.

Η Γαλλία ἔχει ἀρκετὴν παραγωγὴν καπνοῦ — ὅχι δικαίως πολὺ

καταλλήλου διὰ τσιγαρέττα—ή ἀπόδοσις τῆς δποίας κατὰ τὸ 1914 ἀνήρχετο εἰς 24.000.000 κιλὰ περίπου. Κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη ή παραγωγή της παρουσιάζει αὔξησιν ἀπὸ τῆς προπολεμικῆς, ἀνελθοῦσα εἰς 26.000.000 κιλὰ κατὰ τὸ 1926, καὶ εἰς 29.000.000 κιλὰ περίπου κατὰ τὸ 1927.

Ἐπειδὴ δμως ή παραγωγή της εἶναι ἀνεπαρκής διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς καταναλώσεως της, καταβάλλει ἴδιαιτέρας προσπαθείας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς καπνοκαλλιεργείας εἰς τὰς ἀποικίας της, καὶ ἴδιως τὸ Ἀλγέριον, δπου οἱ γεωλογικοὶ καὶ κλιματολογικοὶ ὅροι εἶναι εὐμενεῖς. Αὔξανει δὲ αὕτη σταθερῶς, καὶ ή παραγωγή του ἡ δποία κατὰ τὸ 1920 ἀνήρχετο εἰς 17.000.000 κιλά, κατὰ τὸ 1927 ἀνῆλθεν εἰς 26.000.000.

Ἡ κατανάλωσις τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπὸ τὰς διαφόρους μιρφάς τῆς βιομηχανικῆς του ἐμφανίσεως, παρουσιάζει συνεχῆ αὔξησιν, ὡς ἐκ τούτου παρὰ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς της αὔξανει καὶ ή εἰσαγωγὴ τῶν ἔνενων καπνῶν, ἥτις γίνεται κυρίως, ἐκτὸς τῶν ἀποικιῶν της, ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν, τὰς Ὀλλανδικὰς Ἰνδίας, τὴν Βραζιλίαν, τὰς Φιλιππίνας, τὴν Ἐλλάδα, Τουρκίαν κλπ.

Κατὰ τὸ 1926 ή κατανάλωσις τοῦ καπνοῦ γενικῶς εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνῆλθεν εἰς 46.900.000 κιλὰ περίπου, τὸ δὲ 1927 εἰς 50.480.000 κιλά. Ἰδιαιτέραν δὲ αὔξησιν παρουσιάζει ή κατανάλωσις τοῦ τσιγαρέττου, ή δποία ἐνῷ τὸ 1914 ἀνήρχετο εἰς 4.000.000.000, τὸ 1926 ἀνῆλθεν εἰς 9.753.000.000 καὶ τὸ 1927 εἰς 11.145.000.000.

Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔνεκα τοῦ ὑφισταμένου μονοπωλιακοῦ καθεστῶτος, δὲν ἐγίνετο φαίνεται ἀξία λόγου, μέχρι τοῦ 1840. Ἀφ' ὅτου δμως κατόπιν —1843— τὸ Μονοπώλιον ἄρχισε τὴν κατασκευὴν τσιγαρέττων, ἄρχισε νὰ ἀγοράζῃ τοιαῦτα καὶ ἀπὸ τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἐλλάδα, δπως πιστοποιεῖται ἀπὸ τὴν ἀναφερομένην ἀπὸ τὸν About πληροφορίαν. Καὶ ἀπὸ τὰς ἐπισήμους δὲ στατιστικὰς τῆς ἔξαγωγῆς μας φαίνεται ὅτι ἀπὸ τοῦ 1859 ἐγίνετο ἔξαγωγὴ καπνῶν μας εἰς αὐτήν, εἰς μικρὰς δμως ποσότητας, —κατὰ μέσον ὅρον 60—70.000 ὁκάδες περίπου κατ' ἔτος— μέχρι τοῦ 1914. Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου αὔξησε τὰς προμηθείας της, τὸ δὲ 1919 ή εἰς αὐτήν ἔξαγωγή μας ἀνῆλθεν εἰς 1.434.676 κιλά. Κατόπιν ἄρχισε πάλιν μειουμένη, ὥστε κατὰ τὴν

τελευταίαν τριετίαν 1925 - 26 - 27 διάμεσος δρος τῶν εἰς αὐτὴν ἔξαγωγῶν μας ἀπ' εὐθείας ἐξ Ἑλλάδος, ἀνέρχεται εἰς 300.000 κιλὰ περίπου.

Πλὴν δικαὶως τῶν ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν λιμένων μας ἔξαγομένων διὰ Γαλλίαν καπνῶν, τὸ Μονοπάλιον ἀγοράζει συμπληρωματικῶς καὶ ἄλλα ποσὰ καπνῶν μας ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοῦ Βελγίου καὶ τοῦ Ἀμβισύργου, εἰς τρόπον ὥστε τὸ σύνολον τῶν ἀγορῶν του νὰ ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τὸ διποίον ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ὑπεσχέθη διτιθὰ ἀγοράζῃ τοῦτο, κατὰ τὴν συναφθεῖσαν τὸ 1926 προσωρινὴν ἐμπορικὴν σύμβασιν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας.

Τὸ ποσὸν τοῦτο τῆς εἰσαγωγῆς μας εἶναι ἐντελῶς ἀσήμαντον, σχετικῶς μὲ τὴν πραγματοποιούμενην κατανάλωσιν τσιγαρέτων εἰς τὴν Γαλλίαν. Ως ἐκ τούτου εἶναι ἀνάγκη — ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς γενομένης καταγγελίας τῆς συμβάσεως τοῦ 1928 — νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πᾶσα προσπάθεια, δπως, εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνομολογηθῇ νέαν ἐμπορικὴν σύμβασιν, ἐπιτύχωμεν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀγορᾶς πολὺ μεγαλυτέρου ποσοῦ καπνῶν ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ Μονοπάλιου, καὶ νὰ μὴ θυσιασθοῦν καὶ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν τὰ συμφέροντα τῆς καπνοπαραγωγῆς, διὰ τὴν ἐπωφελὴ ἔξαγωγὴν μόνον τῶν κρασιῶν μας εἰς τὴν χώραν ταύτην, τὸ μετὰ τῆς διποίας ἐμπορικόν μας ἴσοις γιον εἶναι ἔξαιρετικῶς δυνατόν δι' ἡμᾶς.

Γ ΕΡΜΑΝΙΑ

Ἡ Γερμανία ἔχει ἰδικήν της παραγωγὴν καπνοῦ, ἀκαταλλήλου δικαὶως διὰ τσιγαρέττα, ὡς ἐκ τούτου εἰσάγει διλόκληρον τὴν ἀπαίτουμένην διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας της ποσότητα ἔξωθεν. Λόγῳ δὲ τοῦ μεγάλου της πληθυσμοῦ ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς κρατούσης εἰς αὐτὴν ἐλευθέρας βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ καπνοῦ ἀφ' ἐτέρου, εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἀγορὰ καταναλώσεως καπνῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶναι δὲ καὶ ἡ χώρα ἀπὸ τὴν διποίαν ἀνεπτύχθη ἡ τσιγαρεττοβιομηχανία.

Εἰς τὴν Γερμανίαν τὰ Ἀνατολικὰ καπνὰ εἰσάγονται ἀπὸ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος, εἰς αὐτὴν δὲ ἐγκατεστάθησαν καὶ οἱ πρῶτοι Ἑλληνες καπνέμποροι, ἐκ τῶν διποίων ἀναφέρεται ὡς ἀρχαιότερος ὁ Κυπριανὸς Ἐνφιεντζόγλου, ἰδρύσας καπνεμπορικὸν γραφεῖον εἰς

τὴν Δρέσδην τὸ 1873. Ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ὅμως ἔξαγωγὴ φαίνεται γενομένη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1887, ἐκ 2800 ὄκαδων. Ἔκτοτε ἡ ἔξαγωγὴ Ἑλληνικῶν καπνῶν ἐσυνεχίσθη μὲν μικρὰν μὲν ἀλλὰ προϊοῦσαν αὔξησιν, ὥστε τὸ 1910 ἔφθασεν εἰς 551.241 ὄκαδας. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τὸ Ἑλληνικὸν καπνεμπόριον, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ μεταξὺ ἀρχισεν ἀνδρούμενον, ἀντελήφθη τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς Γερμανικῆς ἀγορᾶς καὶ ἐστρεψε πρὸς αὐτὴν ἀκαμάτους τὰς προσπαθείας του, ἀποτέλεσμα δὲ αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ καταπληκτικὴ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αὔξησις τῆς ἔξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας εἰς αὐτήν, τριπλασιασθείσης σχεδὸν τῆς κατὰ τὸ 1913 ἔξαχθείσης ποσότητος, —1.327.471 ὄκαδες.

Τὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καταναλωθέντα εἰς Γερμανίαν Ἀνατολικὰ καπνά, κατὰ τὰς Γερμανικὰς στατιστικάς, ἀνηλθον κατὰ χώρας προελεύσεως εἰς τὰ ἀκόλουθα ποσά:

Ἐλλὰς	Κιλὰ	1.577.500	Ἀξίας	Μάρκων	1.877.000
Τουρκία	>	8.180.700	>	>	19.680.000
Βουλγαρία	>	240.400	>	>	442.000

Ἄπὸ τοῦ 1914, λόγῳ τοῦ κηρυχθέντος πολέμου, ἡ ἔξαγωγὴ τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς τὴν Γερμανίαν ἀρχισε μειουμένη, διότι ἔπαυσεν ἡ ἀπὸ εὐθείας ἔξαγωγὴ, καὶ ἐγίνετο τοιαύτη μέσῳ Ἰταλίας καὶ Ὀλλανδίας. Ὁταν ὅμως κατόπιν εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἡ Ἰταλία, ἐλήφθησαν δὲ παρὰ τῶν συμμάχων τὰ αὐτόρρᾳ μέτρα ἀποκλεισμοῦ τῆς Γερμανίας, ἡ εἰσαγωγὴ καπνῶν μας εἰς αὐτὴν ἔπαυσε τελείως, καὶ ὁ ἐφοδιασμός τῆς ἐγίνετο ἔξ διοκλήρου ἐκ Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας.

Λήξαντος τοῦ πολέμου ὅμως, ἡ Γερμανικὴ ἀγορὰ ἐστράφη πάλιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν καπνοπαραγωγήν, καὶ ἀπὸ τοῦ 1920 καταλαμβάνει τὴν πρῶτην θέσιν εἰς τὴν κλίμακα τῶν ἔξαγωγῶν μας μὲν 6.238.612 κιλά, ἐπὶ συνόλου ἔξαγωγῆς 26.436.106 κιλῶν. Παρὰ δὲ τὸν λυσσώδη ἀνταγωνισμὸν Βουλγάρων καὶ Τούρκων καὶ τὸ μεγαλείτερον κόστος τῶν καπνῶν μας, χάρις εἰς τὴν ποιότητά των καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ καπνεμπορίου μας, κρατοῦμεν ἔκτοτε τὴν πρῶτην θέσιν εἰς τὴν κατανάλωσιν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς αὐτήν, δημοσίευσεν δὲ τὸ 1927, καταρτισθεὶς ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων τῆς

Γερμανικῆς στατιστικῆς ὑπηρεσίας, συγκεντρωθέντων ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον τοῦ Βερολίνου.

Έτη	Χῶραι	Εἰσαχθὲν ποσὸν εἰς κιλὰ	Αξία αὐτῶν εἰς μάρκα χρυσᾶ	Μέση τιμὴ
1923	Ἐλλὰς . .	6.698.000	—	—
	Τουρκία . .	4.969.000	—	—
	Βουλγαρία	2.418.000	—	—
1924	Ἐλλὰς . .	12.033.000	36.500.000	3.00
	Τουρκία . .	10.502.300	27.964.000	2.60
	Βουλγαρία	5.893.700	14.028.000	2.38
1925	Ἐλλὰς . .	17.614.800	53.610.000	3.04
	Τουρκία . .	11.027.500	28.887.000	2.60
	Βουλγαρία	12.991.400	29.722.000	2.29
1926	Ἐλλὰς . .	11.115.500	30.361.000	2.73
	Τουρκία . .	5.257.100	13.236.000	2.51
	Βουλγαρία	6.481.200	13.534.000	2.08
1927	Ἐλλὰς . .	15.130.500	39.946.000	2.64
	Τουρκία . .	8.313.200	20.229.000	2.43
	Βουλγαρία	9.597.300	18.721.000	1.96

Ἡ Γερμανία λοιπόν, ἀπὸ ποσοτικῆς ἀπόψεως, εἶναι ὁ μεγαλείτερος πελάτης τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ἴδιαιτέρως τῶν Ἰδικῶν μας καπνῶν, καταναλίσκουσα τὸ $\frac{1}{3}$ κατὰ μέσον δρον, τῆς ἐτησίας ἔξαγωγῆς μας.

Σημειωτέον ἐπίσης, διτὶ ἡ Γερμανία δὲν εἶναι μόνον μεγάλος καταναλωτὴς ἡ Ἰδία, ἀλλ᾽ εἶναι διὰ τοῦ ἐλευθέρου λιμένος τοῦ Ἀμβούργου καὶ τὸ σπουδαιότερον κέντρον τοῦ διαμετακομιστικοῦ καπνικοῦ ἐμπορίου τῆς Εὐρώπης.

Παρὸ τὸ γεγονὸς διμοσίου διτὶ ἡ βιομηχανικὴ τελειοποίησις τῆς Γερμανίας εἰς τὴν τσιγαρεττοποίαν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς κατέχουσα τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον, ἡ κατανάλωσις τοῦ τσιγαρέττου εἰς αὐτὴν δὲν ἔχει αὐξῆσει δπως εἰς ἄλλας χώρας, π. χ. τὴν Ἀμερικήν. Ἰταλίαν κλπ. Διότι ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι τοῦ 1927 αὐτὴ μόλις ὑπερεδιπλασιάσθη —14.000.000.000 τεμάχια κατὰ τὸ 1914 ἔναντι 31.500.000.000 κατὰ τὸ 1927— κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν

τριετίαν 1925—26—27 ή σχετική αύξησις είναι έλαχίστη (1925: 30.528.700.000—1926: 29.156.100.000—1927: 31.452.769.000). Καὶ ἐν συγκρίσει δὲ πρὸς τὴν γενικὴν καπνικὴν κατανάλωσίν της, ή κατανάλωσις τοῦ τσιγαρέττου μόλις ἔκπροσωπεῖ τὰ 30 % αὐτῆς.

Ποία θὰ είναι ἡδη ή μελλοντικὴ θέσις τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν ἀγορὰν αὐτήν, είναι ἔνα ἀπὸ τὰ ζητήματα τὰ δοποῖα ίδιαιτέρως πρέπει νὰ ἐπισπάσουν τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας. Διότι οἵαδήποτε μεταβολὴ τῆς θέσεως τῆς καπνικῆς καταστάσεως εἰς αὐτήν θὰ ἔχῃ ἀμεσον καὶ σοβαρὸν ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, δεδομένου, δπως ἀνέφερα, δτι τὸ $\frac{1}{3}$ περίπου αὐτῆς καταναλίσκεται εἰς τὴν Γερμανίαν.

Ἄπὸ πενταετίας περίπου ή κατάστασις τῆς Γερμανικῆς τσιγαρεττοποιίας εὑρίσκεται εἰς μίαν ἀκαθόριστον ἔξελιξιν, ή δοποία παρουσιάζει μορφὴν κρίσεως καὶ κρίσεως σοβαρᾶς. Οἱ εἰς ταύτην δὲ συντελοῦντες λόγοι, οἱ δοποῖοι δὲν μποροῦν ἀκόμη ἀκριβῶς νὰ καθιορισθοῦν, φαίνεται δτι δύο είναι κυρίως. Ἡ ἀκολουθούμενη ἀσταθὴς καὶ διαρκῶς μεταβαλλομένη κρατικὴ φορολογικὴ πολιτικὴ ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ή ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποκαλυπτομένη συστηματικὴ τάσις σοβαρωτάτων οἰκονομικῶν καὶ βιομηχανικῶν κύκλων πρὸς ἔξαφάνισιν τῆς μικρᾶς βιομηχανίας καὶ συγκέντρωσιν τῆς δλης παραγωγῆς εἰς ὀλίγους μεγάλους βιομηχανικοὺς ὁργανισμούς. Δὲν ἀποκλείεται δὲ ἀπώτερος σκοπὸς νὰ είναι ή διὰ τοιαύτης προπαρασκευῆς διευκόλυνσις τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Μονοπολίου τοῦ καπνοῦ, τὴν δοπίαν εἶχεν ὑποδείξει καὶ τὸ σχέδιον Dawes.

Ἡ σημερινὴ κατάστασις, ἀναφορικῶς μὲ τὴν θέσιν τῶν ίδικῶν μας καπνῶν είναι σχετικῶς πλεονεκτική, διότι δ ἐκ 4 χρονιῶν μάρκων κατὰ κιλὸν φόρος ἐπὶ τῆς πρώτης ὕλης—Materialsteuer—εἰσπραττόμενος κατὰ μονάδα βάρυνς, ἀνεξαρτήτως τῆς ποιότητος καὶ τιμῆς, εὖνοεῖ τὰ ίδικά μας καπνά· ἀφ' ἑτέρου δυμως ή βαθμιαίᾳ ἔξαφάνισις τῆς μικρᾶς βιομηχανίας — κατὰ τὸ 1924 ἔλειτούργουν εἰς τὴν Γερμανίαν 629 ἐργοστάσια τσιγαρέττων, τὰ δοποῖα κατὰ τὸ 1927 περιωρίσθησαν εἰς 275, ἐκ τῶν δοπίων τὰ 11 μεγάλα ἔκπροσωποῦν τὰ 85 % τῆς ἐτησίας παραγωγῆς τσιγαρέττων, τὰ δὲ λοιπὰ 265 τὰ ὑπόλοιπα 15 % — είναι μειονεκτικὴ δι' ἡμᾶς, διότι πολλὰ μὲν ἐκ τῶν ἐργοστασίων τούτων ἀνήκονται εἰς

Ἐλληνας ἐπιχειρηματίας, τὰ πλεῖστα δὲ ἐτροφοδοτοῦντο διὰ ποικίλων συνδυασμῶν ἀπὸ τοὺς Ἐλληνας καπνεμπόρους.

Ἡ ἐγκαθίδρυσις Μονοπωλίου ἡ καὶ ἐνδεχόμενος περιορισμὸς τοῦ Materialsteuer, θὰ ἔχῃ, φοβοῦμαι, πολὺ δυσμενῆ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν Γερμανίαν, διότι καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν θὰ καταστῇ ἡ θέσις των μειονεκτικῆ.

Μέτρα προστατευτικὰ κρατικῆς μορφῆς, ἀτυχῶς δὲν μποροῦμε νὰ ἐπικαλεοθῶμεν, καὶ λόγῳ τῆς εἰς αὐτὴν ἐλευθέρας βιομηχανικῆς ἔκμεταλλεύσεως τοῦ καπνοῦ καὶ διότι τὸ ἐμπορικόν μας ισοζύγιον μὲ τὴν Γερμανίαν εἶναι δυσμενές. Ο δὲ περιληφθεὶς εἰς τὴν τελευταίως συναφθεῖσαν ἐμπορικὴν μετ' αὐτῆς σύμβασιν δρος, καθ' ὅν, ἐν περιπτώσει ἐγκαθίδρυσεως Μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ καὶ ζημίας ἔξ αὐτοῦ τῆς ἔξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν Γερμανίαν, θὰ δύναται ἡ Ἐλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ καταγγείλῃ τὴν σύμβασιν, εἶναι βέβαια μία συνετὴ πρόνοια ἀλλ' ἀμφιβόλου ἀποτελεσματικότητος. Πλέον τούτου δμως, ἀτυχῶς, δὲν ἦτο δυνατὸν οὕτε νὰ ζητήσωμεν οὕτε νὰ ἐπιτύχωμέν τι.

Ἄπομένει δθεν μόνη ἡ παραγωγικὴ καὶ ἐμπορικὴ προσπάθεια, τῆς προσφορᾶς δηλαδὴ τῶν καπνῶν μας εἰς καλὰς ποιότητας καὶ εἰς κόστος ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπωφελέστερον διὰ τὴν βιομηχανίαν της, καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Ἐλληνικοῦ καπνεμπορίου διὰ νὰ κατωρθώνῃ νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὸν συναγωνισμὸν τῶν ἔνων.

Τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν Γερμανίαν καπνά μας εἶναι κυρίως μέσων καὶ κατωτέρων ποιοτήτων, τελευταίως δμως ἔχει ἀρχίσει ἀγορὰ καὶ καλλιτέρων ποιοτήτων εἰς Μακεδονίαν, ἡ ὁποία, ὑπάρχει ἔπις ὅτι, ὅσον βελτιοῦται ἡ οἰκονομικὴ τῆς κατάστασις θὰ αὔξανῃ. Κατὰ περιφερείας παραγωγῆς τὰ εἰσαγόμενα εἰς αὐτὴν καπνά μας κατανέμονται, κατὰ μέσον δρον, ὡς ἔξης περίπου: Μακεδονίας 50 %, Θεσσαλίας 14 %, Αργονίου 14 %, Νήσων 12 %, Αργονούς 10 %.

ΕΛΒΕΤΙΑ

Ἡ Ἐλβετία προπολεμικῶς εἶχεν ἀξιόλογον παραγωγὴν καπνοῦ, ἀνερχομένην ἐτησίως εἰς 10.000 τόνους περίπου. Αὗτη δμως ἔμειώθη μεταπολεμικῶς, καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μόλις ἀνέρχεται εἰς 600 - 700 τόνους ἐτησίως. Τὰ παραγόμενα εἰς αὐτὴν

καπνὸν εἶναι κατωτέρας ποιότητος καὶ κυρίως κατάλληλα διὰ ποῦρα, ἔλαχιστα δὲ διὰ τσιγαρέττα. Ως ἐκ τούτου εἰσάγει τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν κατανάλωσίν της ποσοῦ καπνοῦ ἔξωθεν, αἱ δὲ χῶραι ἀπὸ τὰς ὁποίας γίνεται κυρίως εἰσαγωγὴ εἶναι ἡ Ἀμερική, αἱ Ὀλλανδικαὶ Ἰνδίαι, ἡ Βραζιλία, ἡ Τουρκία, ἡ Ἑλλὰς κλπ.

Ἡ εἰς αὐτὴν εἰσαγωγὴ ἔνων καπνῶν καὶ ἡ ἑτησία κατανάλωσις κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη ὑπολογίζεται ὡς ἔξης:

Ἐτη		Εἰσαγωγὴ	Κατανάλωσις
1925	Κιλὰ	5.260.000	4.380.000
1926	»	6.990.000	5.990.000
1927	»	7.350.000	6.390.000

Ἐκ τῆς ὀλικῆς της ὅμως καταναλώσεως ταύτης, ἡ ἀναλογία τῶν τσιγαρέττων μόλις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ $\frac{1}{6}$ ἀνερχομένη εἰς 1.200 - 1.400.000.000 τεμάχια ἑτησίως.

Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἐλβετίαν μέχρι τοῦ 1910 ἐγίνετο, ἀλλ’ εἰς μικρὰς ποσότητας, εἰσαγομένων περισσότερον εἰς αὐτὴν ἑτοίμων τσιγαρέττων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Γερμανίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως αὐτῆς ἔλαβε ταχεῖαν ἀνάπτυξιν ἡ ἐγχώριος καπνοβιομηχανία καὶ ἡ εἰσαγωγὴ των αὔξησε πολὺ, εἰς τρόπον ὥστε ὑπελογίζετο ἡ μέση, μέχρι τοῦ 1914, ἑτησία εἰσαγωγὴ καὶ κατανάλωσίς των εἰς 400.000 κιλά, ἐπὶ συνόλου εἰσαγωγῆς ἀνερχομένης εἰς 1.000.000 κιλά. Λόγῳ τοῦ δὲτοῦ δὲ ἡ προμήθειά των ἐγίνετο παρὰ τῶν βιομηχάνων μέσω τῶν ἀγορῶν τῆς Ἀμβέρσης, Ἀμβούργου καὶ Ρόττερνταμ, δικαθορισμὸς τῆς χώρας τῆς προελεύσεώς των δὲν εἶναι δυνατός.

Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου ἐν τούτοις καὶ μέχρι τοῦ 1920, ἡ εἰσαγωγὴ Ἀνατολικῶν καὶ ιδίως τῶν Ἐλληνικῶν καπνῶν ἐδιπλασιάσθη, λόγῳ ἀφ’ ἐνὸς τῶν δυσκολιῶν τῆς μεταφορᾶς τόσον τῶν Ἀμερικανικῶν ὅσον καὶ τῶν Τουρκικῶν καπνῶν, καὶ ἀφ’ ἐτέρου λόγῳ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς χρήσεως τοῦ τσιγαρέτου, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας αὔξησαν καὶ τὰ ἐργοστάσια τὰ κατασκευάζοντα Ἀνατολικὰ τσιγαρέττα.

Ἀπὸ τοῦ 1922 ὅμως ἡ Ὀμοσπονδιακὴ Κυβέρνησις μετέβαλε τὴν ἐπὶ τοῦ εἰσαγομένου καπνοῦ φορολογίαν, ἡ ὁποία ἔως τότε ἦτο ἡ αὐτὴ δι’ ὅλα τὰ εἰσαγόμενα καπνά, ἀδιαφόρως προελεύσεως καὶ ποιότητος—0,75 τοῦ φράγκου κατὰ κιλόν—καὶ αὔξησε

ταύτην διὰ μὲν τὰ Ἀμερικανικὰ καπνὰ καὶ ἄλλα ἔξωτικὰ τοιαῦτα εἰς 5 φράγκα, διὰ δὲ τὰ Ἀνατολικά, ἥτοι Ἑλληνικά, Τουρκικά, Βουλγαρικά καὶ Ρωσσικά εἰς 10 φράγκα τὸ κιλόν.

Ἡ μεγάλῃ διαφορικὴ αὐτῇ φορολογίᾳ ἐπέφερεν, ὅπως ἦτο φυσικόν, μεταβολὴν τῆς καταστάσεως, πρὸς βλάβην τῆς καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ὅφελος τῶν Ἀμερικανικῶν καπνῶν, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ εἰσαγωγὴ τῶν πρώτων ἀρχισε μειουμένη.

Τὸ 1924 ἡ Ὀμοσπονδιακὴ Κυβέρνησις ἔκαμε νέαν τροποποίησιν τοῦ δασμολογίου τῆς ἐπὶ τῶν καπνῶν, αὐξήσασα τὴν μὲν φορολογίαν τῶν Ἀνατολικῶν εἰς 12 φρ. τὸ κιλὸν τῶν δὲ Ἀμερικανικῶν κλπ. εἰς 8 φρ. πρὸς τὰ τελευταῖα δὲ ταῦτα ἔξωμοιώσε καὶ τὰ ἴδια μας καπνὰ Ἀργους μόνον.

Ἀποτέλεσμα τῆς νέας ταύτης φορολογικῆς μεταβολῆς ἦτο ἡ ὁριστικὴ ἐπιχράτησις τῆς καταναλώσεως τῶν ἔξι Ἀμερικανικῶν καπνῶν κατασκευαζομένων τσιγαρέτων. Οὕτως ἐκ τῶν 19 ἀξιῶν λόγου ἐργοστασίων τσιγαρετοποιίας, τὰ ὅποια λειτουργοῦν σήμερον εἰς τὴν Ἐλβετίαν, τὰ 4, τὰ ὅποια κατασκευάζουν τσιγαρέττα τύπου Ἀμερικῆς ἔχουν τὰ 60 % τῆς καταναλώσεως, τὰ δὲ 15 τὰ κατασκευάζοντα τσιγαρέττα τύπου Ἀνατολῆς, ἔχουν μόνον τὰ 40 % αὐτῆς.

Ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν εἰσαγωγὴ Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν Ἐλβετίαν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς στατιστικῆς τῶν τελωνείων τῆς, ἥτο ἡ ἀκόλουθος:

	Κιλά	Φράγκα	Μέση τιμή, Φρ-
Ἐλλὰς . . .	206.900	1.494.000	7.20
1925 Τουρκία . .	292.800	1.682.000	5.75
Βουλγαρία	30	12	2.50
Ἐλλὰς . . .	277.000	1.871.000	6.70
1926 Τουρκία . .	270.000	1.468.000	5.45
Βουλγαρία	388	145	2.65
Ἐλλὰς . . .	294.000	1.993.000	6.70
1927 Τουρκία . .	303.000	1.688.000	5.55
Βουλγαρία	213	100	2.10
Ἐλλὰς . . .	306.000	1.838.000	6.00
1928 Τουρκία . .	113.000	493.000	4.35
(9 μῆνες) Βουλγαρία	213	99	2.15

Ἐκτὸς ὅμως τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως γίνεται καὶ σεβαρὰ ἔξαγωγὴ καπνικῶν προϊόντων ὡς καὶ τσιγαρέττων ἀπὸ τὴν Ἐλβετίαν εἰς διάφορα ἄλλα Κράτη, τὸ ποσὸν τῶν ὅποιων εἶναι ἀξιόλογον.

Ἡ ἀγορὰ ἐπομένως τῆς Ἐλβετίας, ἀν καὶ μικρά, μπορεῖ νὰ εἶναι ἕνας καλὸς πελάτης τῶν καπνῶν μας, ἀν κατωρθωθῇ νὰ μεταβληθῇ ἡ σημερινὴ δυσμενής φορολογικὴ ἐπιβάρυνσίς των.

Κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν σύναψιν τῆς ὑπογραφείσης τὸ 1926 προσωρινῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἐλβετίας κατεβλήθη κἄθε δυνατὴ προσπάθεια καὶ ἐπιμονὴ—ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου παρετάθησαν ἐπὶ μακρότατον—διὰ τὴν τροποποίησιν ταύτην, ἀλλ’ ἀνευ ἀποτελέσματος, λόγῳ τῶν ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν τὰς ὅποιας οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐλβετίας ἴσχυοίσθησαν ὅτι παρουσιάζει διὰ τὴν χώραν των ἡ μονομερής τροποποίησις τοῦ δασμολογίου της. Δεδομένου ὅμως, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνακινεῖται σοβαρῶς ἀπό τινος καὶ ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐργοστασιάρχας τῆς Ἐλβετίας, μεταξὺ τῶν ὅποιων καταλέγονται καὶ τὰ λειτουργοῦντα εἰς αὐτὴν παραρτήματα τοῦ Αὐστριακοῦ καὶ Τουρκικοῦ Μονοπωλίου, ίδιαιτέρᾳ θὰ πρέπῃ νὰ καταβληθῇ ἐκ μέρους μας προσπάθεια κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως μετὰ τῆς χώρας ταύτης, διὰ τὴν ἔξομοίωσιν τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν καπνῶν μας πρὸς τὰ Ἀμερικανικά.

I T A L I A

Ἡ Ἰταλία, μολονότι τὰ ἐδάφη της εἶναι σχετικῶς κατάλληλα διὰ τὴν καπνοκαλλιέργειαν, δὲν εἶχε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Εύρωπαϊκοῦ πολέμου ίδίαν σοβαρὰν καπνοπαραγωγήν, εἰσάγοντας ἔξωθεν τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν ἐσωτερικήν της κατανάλωσιν καπνῶν, ἥτο δὲ μία ἐκ τῶν παλαιοτέρων ἀγορῶν καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν. Ἀπὸ τὴν Ἐλλάδα ἐπίσης ἐγίνετο ἔξαγωγὴ εἰς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ 1865, ἀλλ’ εἰς μικρὰς ποσότητας μέχρι τοῦ 1911.

“Οταν ὅμως ἡ Μακεδονία ἔγινεν Ἐλληνική, ἡ εἰς αὐτὴν ἔξαγωγὴ καπνῶν αὔξησεν, ἀνελθοῦσα εἰς 250.000 ὄκαδας κατὰ τὰ ἔτη 1912-13. Κηρυχθέντος κατὰ τὸ 1914 τοῦ Εύρωπαϊκοῦ πολέμου, ἡ εἰς αὐτὴν ἔξαγωγὴ καπνῶν μας παρουσίασε τεραστίαν αὔξησιν,

διότι, λόγω τῆς τηρουμένης ὑπ' αὐτῆς οὐδέτερότητος, ἡ ἔξαγωγὴ καπνῶν μας εἰς Αύστριαν καὶ Γερμανίαν ἐγίνετο μέσω Ἰταλίας.

Απὸ τοῦ 1917 δμως, ἀρχισε μία συστηματικὴ προσπάθεια ἀναπτύξεως τῆς καπνοκαλλιεργείας εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἡ ὅποια, χάρις εἰς τὴν μεθοδικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν τῆς ὁργάνωσιν, ἐντὸς τῆς μεσολοβησάσης δεκαετίας, ἀπέδωκε καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Διότι ἡ παραγωγὴ τῆς αὐξήσει τόσον, ὥστε δχι μόνον ἐπαρκεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐσωτερικῆς τῆς καταναλώσεως, ἀλλ᾽ ἔχει καὶ περισσεύματα πρὸς ἔξαγωγήν, διὰ τὴν διάθεσιν τῶν ὅποιων εἰς τὴν διεθνῆ καπναγορὰν καταβάλλει συστηματικὴν καὶ ἐπίμονον προσπάθειαν, ἡ ὅποια πρέπει νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα.

Κατὰ τὸ 1917 ἡ παραγωγὴ καπνοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀνήρχετο εἰς 9—10.000.000 κιλὰ ἐτησίως, αἱ δὲ ἔξωθεν εἰσαγωγαὶ εἰς κιλὰ 20.000.000. Ἡ καταβαλλομένη ὑπὸ τῆς Ἰταλίας προσπάθεια βελτιώσεως καὶ αὐξήσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς τῆς, μὲ κέντρον τὸ περίφημον καπνολογικόν τῆς Ἰνστιτούτον τοῦ Scaffati, πρέπει ἐπίστης νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα καὶ διὰ τὴν ἴδικήν μας καπνοπαραγωγικὴν ὁργάνωσιν.

Ίδιαιτέρων ὅλως προσοχὴν καταβάλλει ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς παραγωγῆς τύπων Ἀνατολικῶν καπνῶν—Ξάνθης καὶ Ἐρζεγοβίνης—ἡ ὅποια εὐδοκίμησεν ίδιαιτέρως εἰς τὰς περιφερείας τοῦ Salento — Lecce, Brindisi, Bari, τῆς ἐτησίας παραγωγῆς των ἀνερχομένης εἰς 15.000 τόννους περίπου.

Λόγω τοῦ ὅτι, δμως, ἡ ποιότης τῶν καπνῶν αὐτῶν εἶναι σχετικῶς κατωτέρα, τὸ Ἰταλικὸν Μονοπώλιον ἔξακολουθεῖ νὰ ἀγοράζῃ ποσότητος ἀρκετὰς Ἀνατολικῶν καπνῶν. Τὰ ἀκριβῆ ποσὰ καὶ ἡ ἀξία τῶν ὑπ' αὐτῷ καταναλισκομένων Ἀνατολικῶν καπνῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθοῦν, διότι τὸ Μονοπώλιον δὲν κάμνει σχετικὰς ἀνακοινώσεις, δὲν ὑπερβαίνουν δμως, φαίνεται, ταῦτα τὰ 2, 5—3.000.000 κιλῶν ἐτησίως. Ἐξ ἀντιθέτου αἱ ἔξαγωγαὶ τῆς αὐξάνουν διαρκῶς, ὑπερβᾶσαι τὰ 4.000.000 κιλὰ κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος.

Ίδια μας καπνά, διὰ τῆς τελευταίως ὑπογραφείσης ἐμπορικῆς συμβάσεως, ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀγοράζῃ διὰ τὸ Μονοπώλιον τῆς 750.000 κιλὰ ἐτησίως, αἱ πραγματοποιούμεναι δμως ἀγοραὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπερβαίνουν τὸ ἔκατον—

μύριον, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ προμηθεύεται ταῦτα ἐκ Μακεδονίας.

Μὲ τὴν ἀκολουθουμένην προστατευτικήν της καπνικὴν πολιτικήν, ἡ ὁποία, ἐπαναλαμβάνω, πρέπει νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα, ἡ Ἰταλία δὲν εἶναι ἀγορὰ ἀπὸ τὴν ὁποίαν μποροῦμε νὰ ἔχωμεν ἐλπίδας αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας. Τούναντίον μάλιστα, πρέπει νὰ τὴν θεωροῦμεν ὡς ἔνα σοβαρὸν μελλοντικὸν ἀνταγωνιστὴν εἰς τὴν διεθνῆ καπναγοράν.

Ἐναὶ ἀπὸ τὰ τελευταῖα προστατευτικὰ μέτρα τῆς καπνοπαραγωγῆς της καὶ τῆς προσπαθείας της πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν της, εἶναι καὶ ἡ ψήφισις νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπαλλάσσονται τῆς φορολογίας τῆς καθαρᾶς προσόδου, ἐπὶ μίαν πενταετίαν, οἱ ἐμπόροι οἱ ἔξαγοντες καπνὰ τῆς ἔγχωρού παραγωγῆς της.

Ο ΛΛΑΝΔΙΑ

Ἡ Ὁλλανδία εἶναι μία ἐκ τῶν παλαιοτέρων ἀγορῶν καταναλώσεως Ἀνατολικῶν καπνῶν. Ο P. Masson εἰς τὸ σύγγραμά του «*Histoire du commerce Français dans le Levant au XVIIIe siècle*» ἀναφέρει, διὰ κατὰ τὸ 1750 οἱ μεγαλέμποροι τοῦ Amsterdam ἀπέστειλαν εἰς Θεσσαλονίκην τρία πλοῖα φορτωμένα μὲν ὑφάσματα, τὰ διόποια κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των μετέφεραν βαμβάκι καὶ καπνόν.

Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἔξαγωγὴ καπνοῦ εἰς τὴν Ὁλλανδίαν ἐγίνετο, φαίνεται, ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἀπελευθερώσεώς της, ἔβαινε δὲ διαρκῶς αὐξανομένη, ὥστε κατὰ τὸ 1876 ἡ χώρα αὐτὴ κατέλαβε τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν πίνακα τῶν ἔξαγωγῶν μας, μὲ 218.476 ὀκάδας. Ἐκτοτε δὲ ἔξηκολούθησε διαρκῶς αὐξανομένη, ὅπως φαίνεται εἰς τοὺς σχετικοὺς πίνακας ἔξαγωγῆς τοῦ Κεφαλ. Γ', καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1925—26—27 ἀνέρχεται εἰς 1.300.000 κιλὰ ἐτησίως, κατὰ μέσον ὄρον.

Τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν Ὁλλανδίαν Ἀνατολικὰ καπνὰ δὲν καταναλίσκονται ἔξι διλοκλήρου εἰς αὐτήν, διότι μεγάλο μέρος μεταφέρεται εἰς ἄλλας χώρας ἐκ τῶν λιμένων της Ἀμστερνταμ καὶ Ρόττερνταμ, οἱ διόποιοι εἶνε ἐπίσης σοβαρὰ κέντρα διαμετακομιστικοῦ καπνικοῦ ἐμπορίου.

Τὰ εἰσαχθέντα κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1925—26—27

πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν Ἀνατολικὰ καπνὰ ἀνῆλθον κατὰ χώρας εἰς τὰ ἀκόλουθα ποσά:

	Εἰσαχθὲν ποσόν, κιλὰ	Αξία εἰς φιορίνια	Μέση τιμὴ κατὰ κιλὸν
1925	Ἐλλὰς . . .	413.475	1.077.666
	Τουρκία .	875.337	2.143.820
	Βουλγαρία	173.056	413.978
1926	Ἐλλὰς . . .	336.102	747.693
	Τουρκία . .	877.075	1.743.129
	Βουλγαρία	57.946	119.618
1927	Ἐλλὰς . . .	143.952	290.035
	Τουρκία . .	643.115	1.249.622
	Βουλγαρία	39.925	72.832

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου φαίνεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι τὰ ἴδιακά μας καπνὰ παρουσιάζουν κόστος μεγαλείτερον ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, βαίνει διαρκῶς μειουμένη ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἐνῷ ἡ κατανάλωσις εἰς αὐτὴν τοῦ τσιγαρέττου βαίνει ἀντιστρόφως αὔξανουσα, διότι τὸ μὲν 1926 αὐτῇ ἀνῆλθεν εἰς 2.369.074.850 τεμάχια, τὸ δὲ 1927 εἰς 2.590.892.595 τεμάχια.

Ο λόγος τῆς τοιαύτης μειώσεως φαίνεται ὁφειλόμενος εἰς τὴν τάσιν τῶν Ὀλλανδῶν βιομηχάνων πρὸς χρησιμοποίησιν ἄλλων καπνῶν ἐφθηνοτέρων, ἐνεκα τοῦ κόστους τῶν Ἀνατολικῶν. Ἀν δέ, ὅπως διαδίδεται, ὁ Βελγικὸς δυμιλὸς τῶν Wander Elst θὰ ἐκτείνῃ τὰς ἐργασίας του καὶ εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, τότε ἡ μελλοντικὴ θέσις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν κάθε ἄλλο παρὰ εὐχάριστος θὰ εἶναι.

Τὰ εἰς Ὀλλανδίαν ἔξαγόμενα καπνά μας κατὰ περιφερείας παραγωγῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐνδεικτικοῦ στοιχείου τοῦ λιμένος τῆς ἔξαγωγῆς, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν κατανέμονται κατὰ μέσον δρον ὡς ἔξης: Μακεδονίας 35 %, Ἀργοντος 30 %, Θεσσαλίας 20 %, Νήσων 10 %, Ἀγρινίου 5 %.

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Είς τὴν Οὐγγαρίαν ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἰσήχθη ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν κατὰ τὸ ἔτος 1780, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ F. Beaujou, Πρόξενος τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, εἰς τὸ βιβλίον του «Tableau de Commerce de la Grèce 1787--1797» γράφων τὰ ἔξῆς:

«*H δυαδικὴ μοναρχία ἐπρομηθεύετο ἄλλοτε καπνὰ ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν.* *H Οὐγγαρία ἔβλεπε τοιοντορόπως νὰ τῆς διαρρέῃ πρὸς τὰς Ὁθωμανικὰς χώρας, ἵνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸ χοῦμα τῆς ἐσωτερικῆς τῆς κυκλοφορίας.* *Ως ἐκ τούτου δὲ Αὐτοκράτωρ Ἰωσὴφ ὁ II ἐνόμισεν, ὅτι θὰ ἐσταματοῦσε τὸ κακὸν αὐτὸν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς καλλιέργειας τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Οὐγγαρίαν.* *H διαδεδομένη φήμη τῶν καπνῶν Θεσσαλονίκης ἐπροκάλει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Οὐγγαρίας νὰ ἀποκτήσῃ σπόρους καὶ καλλιέργητὰς καπνοῦ ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν.* *Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡ αὐτοκρατορικὴ αὐλὴ ἔγραψε τὸ 1780 πρὸς τὸν ἵπποτην *de Camera*, τότε Πρόξενόν της εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ οὗτος κατώρθωσε, διὰ δαπάνης ἀρκετοῦ χρήματος καὶ ὑποσχέσεων, νὰ μεταφέρῃ ἀρκετὰς οἰκογενείας Ἑλλήνων, οἵ οποῖοι ἦσαν εἰδικοὶ εἰς τὴν καπνοκαλλιέργειαν».*

«*Aī οἰκογένειαι αὐταὶ εἰς τὰς ὁποίας παρεχώρησαν γαίας εἰς τὸ Βανάτον τοῦ Τεμέσβαρ ἐσχημάτισαν μίαν μικρὰν ἀποικίαν, ἡ ὁποία μὲ τὸν καιρὸν ἐμεγάλωσε πολὺ.*

«*Aī φυτεῖαι τοῦ καπνοῦ εὐδοκίμησαν καὶ ἔλαβαν πολὺ μεγάλην ἔκτασιν, διότι κάθε φεουδάρχης, εἴτε διὰ νὰ γίνεται εὐχάριστος εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, εἴτε ἀπὸ λόγους ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἐφιλοτιμεῖτο νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰς γαίας τον τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ.*

‘Απὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἐσυνεχίσθη σταθερὰ ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Οὐγγαρίαν καὶ εἶχεν ἀναπτυχθῆ τόσον, ὥστε προπολεμικῶς αὕτη κατεῖχε τὴν τετάρτην θέσιν εἰς τὴν σειρὰν τῶν καπνοπαραγωγιῶν χωρῶν τῆς γῆς, μὲ μέσην κατ’ ἔτος παραγωγὴν ἄνω τῶν 45.000.000 κιλῶν.

‘Απὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου ὅμως ἡ παραγωγὴ τῆς ἐμειώνετο συνεχῶς, ὥστε τὸ 1925 μόλις ἔφθασε τὰ 15.000.000. ‘Ἐκτὸτε ὅμως ἀρχισε καὶ πάλιν αὐξανομένη, ἀνελθοῦσα τὸ μὲν 1926 εἰς 26.500.000 κιλά, τὸ δὲ 1927 εἰς 33.000.000 κιλά.

‘Η έτησία κατανάλωσις τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Ούγγαρίαν ἀνῆλθε κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη, εἰς 13 - 13.500.000 κιλά, τῶν δὲ τσιγαρέττων κατὰ μὲν τὸ 1925 - 26 εἰς 1.980.000.000 τὸ δὲ 1926 - 27 εἰς 2.155.000.000.

Δεδομένου δὲ ὅτι τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς τῆς ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῆς ἐσωτερικῆς τῆς καταναλώσεως, τὸ Μονοπώλιόν της καταβάλλει ἴδιαιτέρας προσπαθείας διὰ τὴν ἔξαγωγὴν τοῦ πλεονάσματος. Καὶ παρουσιάζει αὐτῇ ἀξιόλογον αὐξῆσιν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἀνελθοῦσα κατὰ μὲν τὸ 1926 - 27 εἰς 2.800.000 κιλά, κατὰ δὲ τὸ 1927 - 28 εἰς 4.000.000. Πρὸς συστηματικῶτέραν δὲ ἐπιδίωξιν τῆς ἔξαγωγῆς της, ἡ ὁποία γίνεται κυρίως εἰς τὴν Αὐστρίαν, Πολωνίαν, Τσεχοσλοβακίαν, Βέλγιον συνεστήθη τελευταίως, τῇ συμπράξει δύο μεγάλων Τραπεζῶν, νέα Έταιρεία, ἡ ὁποία θὰ ἀσχοληθῇ εἰδικῶς μὲ τὴν αὐξῆσιν τῆς ἔξαγωγῆς τῶν καπνῶν.

Παρὰ τὸ γεγονός ὃμως, ὅτι ἡ Ούγγαρία παράγει μεγάλας ποσότητας καπνοῦ, τὸ Μονοπώλιόν της ἀγοράζει, λόγῳ τῆς κατωτέρας των ποιότητος, σημαντικὰ ποσὰ Ἀνατολικῶν καπνῶν ἐκ Βουλγαρίας, Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος, ὡν τὸ σύνολον καὶ ἡ ἀξία κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἥσαν τὰ ἔξης:

Βουλγαρίας κιλὰ 1.677.000 ἀξίας κατὰ κιλὸν 5.75 πέγκος						
1925-26	Τουρκίας	>	1.637.000	>	>	4.20
	Ἑλλάδος	>	486.000	>	>	7.06
	Βουλγαρίας	>	1.925.000	>	>	4.50
1926-27	Τουρκίας	>	601.000	>	>	4.50
	Ἑλλάδος	>	720.000	>	>	9.—

Κατὰ δὲ τὸ 1927-28 τὸ ἀγορασθὲν ποσὸν Ἑλληνικῶν καπνῶν ἀνῆλθεν εἰς 550.000 κιλά.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων φαίνεται, ὅτι, τὸ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἀγορασθὲν ποσὸν καπνῶν μας ὑπὸ τοῦ Μονοπώλιου τούτου εἶναι κατὰ 50 % περίπου ἀνώτερον τοῦ ποσοῦ τὸ διποτὸν ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἀγοράζῃ—400.000 κιλὰ—ἐκ τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ούγγαρίας ἐμπορικῆς συμβάσεως. Ἀφ' ἐτέρου, ὅτι ὁ μέσος ὅρος τῆς τιμῆς τῶν ἀγοραζομένων καπνῶν μας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ Βουλγαρικὰ καὶ τὰ Τουρκικά, εἶναι ἐπίσης 50 - 100 % ἀνώτερος.

Βέβαιον ώς ἐκ τούτου μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ, ὅτι τὸ Μονοπώλιον τοῦτο προτιμᾶ τὰ καπνά μας καὶ θὰ ἀγόραζε πολὺ μεγαλείτερα ποσὰ ἔξ αὐτῶν, ἀν τὸ κόστος των ἥτο συμφερώτερον.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Οὐγγρικοῦ Μονοπωλίου ἀγορασθέντα καπνά μας κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἥσαν κατὰ τὰ $\frac{3}{4}$ Μακεδονικά, καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ Θεσσαλίας καὶ Νήσων.

Ἐκτὸς τοῦ εἰσαγομένου καπνοῦ εἰς φύλλα, κατόπιν ἐνεργειῶν τῆς ἐν Βουδαπέστῃ Πρεσβείας μας, ἐπετράπη κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ εἰσαγωγὴ καὶ πώλησις Ἑλληνικῶν τσιγαρέττων, τῶν δποίων ἡ κατανάλωσις, σὺν τῷ χρόνῳ, παρουσιάζει σχετικῶς ἴκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα.

Π Ο Λ Ω Ν Ι Α

Ἡ Πολωνία μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν ἀναγνώρισίν της ώς ἐλευθέρου κράτους, εὐρέθη ἵπο πολύμορφον καπνικὸν καθεστὼς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως κατανάλωσεως. Διότι αἱ μὲν Ἐπαρχίαι της αἱ πρὸς εὐρισκόμεναι ὑπὸ τὴν Γερμανικὴν κυριαρχίαν εἶχαν ἐλευθερίαν καλλιεργείας καὶ βιομηχανίας τοῦ προϊόντος, δόμοις καὶ αἱ εὐρισκόμεναι ὑπὸ τὴν Ρωσικὴν κυριαρχίαν, μὲ τινας περιορισμοὺς δόμως, ἐνῷ αἱ εὐρισκόμεναι ὑπὸ τὴν Αὐστριακὴν κυριαρχίαν, ἐτέλουν ὑπὸ μονοπώλιον. Ἡ πολυμορφία αὕτη διήρκεσε μέχρι τοῦ 1924, δπότε ἐφηρομόσθη γενικῶς ἡ μονοπωλιακὴ ὑπὸ τοῦ Κράτους βιομηχάνησις καὶ πώλησις τοῦ καπνοῦ.

Ἡ Πολωνία ἔχει σχετικὴν παραγωγὴν καπνοῦ, ἰδίως εἰς τὰς Ἐπαρχίας τῆς Γαλικίας, κατωτέρας δόμως ποιότητος. Τὸ Μονοπώλιον της ἴδιαιτέρας καταβάλλει προσπαθείας πρὸς αὔξησιν τῆς ἐπιτοπίου παραγωγῆς καὶ βελτίωσιν τῆς ποιότητός της, διὰ νὰ μειώσῃ τὴν ἔξωθεν εἰσαγωγήν.

Πράγματι δὲ ἡ ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς βαίνει σταθερὰ ἀπόξτους εἰς ἔτος, παρουσιάζουσα τὴν ἀκόλουθον αὔξησιν. Τὸ 1925 παρήγαγε 850.000 κιλά, τὸ 1926 παρήγαγε 2.300.000 κιλά, τὸ 1927 παρήγαγε 4.000.000 καὶ τὸ 1928 παρήγαγεν 6.300.000 κιλά.

Λόγῳ τῆς μικρᾶς τῆς παραγωγῆς, ἡ Πολωνία εἰσάγει τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς καπνοῦ — 17 - 18.000.000 κιλὰ περίπου — ἔξ ἄλλων χωρῶν, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ

αὗτη ἀνήλθε κατὰ μὲν τὸ 1926 εἰς 12.500.000 κιλά, κατὰ δὲ τὸ 1927 εἰς 13.500.000 κιλά. Αἱ παραγωγικαὶ χῶραι ἀπὸ τὰς ὁποίας γίνεται κυρίως ἡ εἰσαγωγὴ εἰναι ἡ Ἀμερική, ἡ Τουρκία, ἡ Βουλγαρία, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Ρουμανία, ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Ἰταλία.

Οπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα Εύρωπαϊκὰ Κράτη καὶ εἰς τὴν Πολωνίαν ἡ κατανάλωσις τοῦ καπνοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρουσιάζει διαρκῆ αὔξησιν, ίδιαιτέρως δὲ ἡ κατανάλωσις τοῦ τσιγαρέττου, ἡ ὁποία εἰς μὲν τὸ 1920 ἀνήρχετο εἰς 7.065.000.000 εἰς δὲ τὸ 1927 εἰς 8.155.000.000 τεμάχια.

Διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τσιγαρέττων του τὸ Πολωνικὸν Μονοπώλιον χρησιμοποιεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἀνατολικὰ καπνά, προμηθευόμενον ταῦτα κυρίως ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν καὶ Τουρκίαν. Οὗτω παρὰ τῆς πρώτης ἐπομηθεύθη κατὰ τὸ 1926 περὶ τὸ 1.000.000 κιλὰ καὶ κατὰ τὸ 1927 περὶ τὰ 2.000.000 κιλά, παρὰ δὲ τῆς δευτέρας τὸ μὲν 1926 περὶ τὰ 2.300.000 κιλά, τὸ δὲ 1927 περὶ τὰ 3.000.000.

Ίδικῶν μας καπνῶν τὸ Μονοπώλιον τοῦτο ἐλάχιστα προμηθεύεται ποσά, ἥτοι τὸ μὲν 1926 ἡγόρασε περὶ τὰς 100.000 κιλά, τὸ δὲ 1927 περὶ τὰς 140.000.

Τὴν προμήθειαν τῶν καπνῶν του τὸ Μονοπώλιον τοῦτο ἐνεργεῖ κατὰ τὰ 40 % ἀπ' εὐθείας,—20 % διὰ δημιοπρασίας καὶ 20 % δι' ἐπιτοπίων ἀγορῶν—τὰ δὲ 60 % διὰ μέσου ὅμαδος συγκροτηθείσης ὑπὸ τὴν Banca Commerciale Italiana, ἡ ὁποία ἔλαβε τὸ προνόμιον τοῦτο ἔναντι τοῦ παρ' αὐτῆς χορηγηθέντος κατὰ τὸ 1925 δανείου 100.000.000 δολλαρίων πρὸς τὴν Πολωνικὴν Κυβέρνησιν. Ἡ σύμβασις ὅμως αὐτῇ, δπως λέγεται εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους κύκλους, πρόκειται νὰ παύσῃ μετ' ὀλίγον ἰσχύουσα.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Πολωνικοῦ Μονοπωλίου τόσον μικρὰ σχετικῶς προμήθεια καπνῶν μας, δφείλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὸ σχετικῶς μεγαλείτερον κόστος τῶν ίδικῶν μας καπνῶν,— τὸ Μονοπώλιον τοῦτο λόγῳ τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν πρὸς τὰς ὁποίας παλαίει, προτιμᾶ τὴν ἀγορὰν καπνῶν Ἀνατολικῶν μὲν ἄλλὰ κατωτέρας ποιότητος, καὶ ἐπομένως καὶ τιμῆς, διὰ τοῦτο καὶ ἀγοράζει Βουλγαρικὰ καὶ Τουρκικὰ καπνὰ—ἀφ' ἑτέρου, διότι εἰς τὴν ὅμαδα τῆς Banca Commerciale Italiana μετέχουν παράγοντες ἐνδιαφερόμενοι καὶ εὑρίσκοντες ἐπωφελεστέραν τὴν εἰς αὐτὸ προμήθειαν Βουλγαρικῶν καὶ

Τουρκικῶν καπνῶν, τρίτον, διότι αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ μεταξὺ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Τουρκίας, καὶ Βουγαρίας παρουσιάζουν πολὺ μεγαλειτέραν ἔκτασιν ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας, καὶ τέλος, διότι συστηματικὴ ἐνέργεια δὲν ἔχει γίνει ὡς τώρα ἐκ μέρους μας, πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Τὸ ζήτημα ὅμως εἶνε ἴδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν καπνοπαραγωγὴν μας, διότι ἡ Πολωνία, λόγῳ τοῦ πληθυσμοῦ της, εἶναι μεγάλος καταναλωτὴς καπνοῦ, τὸ Μονοπώλιον της ἔχει ἥδη τὴν συνήθειαν τῆς χρησιμοποιήσεως καὶ εἶναι ἐκ τῶν σοβαρῶν πελατῶν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, ἡ δὲ προϊούσα αὔξησις τῆς καταναλώσεως τοῦ τσιγαρέττου εἰς τὴν χώραν θὰ συνεπιφέρῃ καὶ τὴν τοιαύτην τῆς προμηθείας συνεχῶς μεγαλυτέρων ποσοτήτων ἔξι αὐτῶν.

Εἶναι κατ' ἀκολουθίαν ἀνάγκη, ἴδιαιτέρα νὰ καταβληθῇ προσπάθεια καὶ φροντίς, ὅπως κατὰ τὴν ἐπικειμένην συνομολόγησιν τῆς ὁριστικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας ἐπιτύχωμεν τὴν ἔξασφάλισιν τακτικῆς κατ' ἔτος ἀγορᾶς καπνῶν μας ὑπὸ τοῦ Μονοπώλιου της, εἰς ποσότητα ἀνάλογον τούλαχιστον πρὸς τὰς ἐκ Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας προμηθείας του.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Ρουμανίαν, μεταφερθεῖσα ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 17^{ου} αἰῶνος. Ήδοκίμησε δὲ ἀρκετὰ εἰς αὐτὴν — μιολόντι τὰ παραγόμενα εἰδῆ ἦσαν κατωτέρας ποιότητος — ὥστε, ὅχι μόνον ἐπήρχει διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐσωτερικῆς της καταναλώσεως, ἀλλ᾽ ἐγίνετο καὶ ἔξαγωγή, ἰδίως εἰς τὴν Αὐστρίαν, Ρωσίαν, Τουρκίαν καὶ Αἴγυπτον.

Μέχρι τοῦ 1872 ἡ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν καλλιέργεια καὶ πώλησις τοῦ καπνοῦ ἦτο ἐλευθέρα, ἀπὸ τοῦ ἔτους ὅμως τούτου ὑπῆρχη εἰς Κρατικὸν Μονοπώλιον, τὸ ὅποιον ἔκτοτε ἔξακολουθεῖ ὑφιστάμενον καὶ μέχρι σήμερον.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ποιότητος τοῦ παραγόμένου καπνοῦ, τὸ Μονοπώλιον της ἴδιαιτέρας καταβάλει φροντίδας, ἔχει δὲ ἴδρυσει εἰδικὴν σχολὴν ἐκπαιδεύσεως διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ Ἰνστιτοῦτον ἐπιστημονικὸν διὰ τὴν μελέτην τῶν ἀφορώντων τὸν καπνὸν ζητημάτων, ὡς ἐπίσης καὶ εἰδικὸν ἀσφαλιστικὸν ὄργανον τῶν καπνοκαλλιεργητῶν.

Ἡ παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ της, ἡ ὁποίᾳ προπολεμικῶς ἀνήρχετο εἰς 6 - 7.000.000 κιλά, αὔξησε σημαντικὰ μεταπολεμικῶς, διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς Τρανσυλβανίας καὶ Βασσαραβίας, ὥστε κατὰ τὴν τελευταῖαν τριετίαν 1925 - 26 - 27 ἀνέρχεται κατὰ μέσον δρον εἰς 20.000.000 κιλὰ ἐτησίως.

Δεξιομένου δὲ ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο τῆς παραγωγῆς της ὑπερβαίνει τὰς ἀνάγκας τῆς ἐσωτερικῆς της καταναλώσεως, ἀνερχομένης εἰς 15 - 16.000.000 κιλὰ ἐτησίως, ἡ χώρα αὐτῇ ἔχει καὶ πλεονάσματα πρὸς ἔξαγωγήν, τὸ ποσὸν τῆς ὁποίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀνέρχεται εἰς 1.500.000 κιλὰ περίπου ἐτησίως, ἔξαγεται δὲ ἵδιως εἰς τὴν Πολωνίαν, Ούγγαρίαν καὶ Τσεχοσλοβακίαν.

Λόγῳ τῆς κατωτέρας ποιότητος τῶν καπνῶν τὰ ὁποῖα παράγει, ἡ Ρουμανία προπολεμικῶς ἔκαμνεν ἀρκετὴν εἰσαγωγὴν Ἀνατολικῶν καπνῶν, ἀντιστοιχούσαν πρὸς τὰ 15 % τῆς ἐσωτερικῆς της καταναλώσεως. Κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ δημοσίες τῆς βελτιώσεως τῆς παραγωγῆς της ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς ἐκπτώσεως τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματός της ἀφ' ἐτέρου, τὸ Μονοπάλιον περιώρισε συστηματικῶς τὴν εἰσαγωγὴν των, ὥστε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αὐτῇ μόλις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 1 % τῆς καταναλώσεως της, ἥτοι περὶ τὰς 150.000 κιλῶν ἐτησίως.

Ως ἐκ τούτου ἀπὸ τὰ ἵδια μας καπνὰ τὸ Ρουμανικὸν Μονοπάλιον ἀγοράζει μικρὰς ποσότητας, ἵδιως δὲ καλῆς ποιότητος Μακεδονικὰ καὶ Νήσων.

Αὔξησιν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν καπνῶν μας σοβαρὰν εἰς τὴν χώραν αὐτὴν βέβαια δὲν μποροῦμεν νὰ ἐλπίζωμεν, λαμβανομένου δημοσίου ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ μετ' αὐτῆς ἐμπορικαί μας συναλλαγαὶ παρουσιάζουν ἀξιόλογον διαφορὰν ὑπὲρ αὐτῆς, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν τακτικὴν τούλαχιστον κατ' ἕτος ἀγορὰν ὑπὸ τοῦ Μονοπάλιου της ἐνὸς ποσοῦ 200.000 ἔως 300.000 κιλῶν καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ καταβληθῇ πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια κατὰ τὴν προσεχῆ σύναψιν τῆς δριστικῆς μετ' αὐτῆς ἐμπορικῆς μας συμβάσεως.

Σ Ο Υ Η Δ Ι Α

Εἰς τὴν Σουηδίαν, ἀν καὶ εἶναι τόσον βιορεία χώρα, γίνεται καλλιέργεια καπνοῦ, ἡ ἐκ τῆς ὁποίας ἐτησία παραγωγὴ ἀνέρχεται εἰς 700 - 800.000 κιλὰ περίπου. Ἡ ποιότης του δημοσίευση εἶναι κατω-

τέρα και χρησιμοποιεῖται μόνον διὰ κατασκευὴν ταμπάκου. Ως ἐκ τούτου τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ εἰς αὐτὴν καταναλισκομένου καπνοῦ—κατὰ μέσον δρον 5,5 - 6.000.000 κιλὰ ἐτησίως κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν—εἰσάγεται ἔξι ἄλλων χωρῶν.

Ἡ βιομηχανικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Σουηδίαν ἦτο ἐλευθέρα μέχρι τοῦ 1915. Κατὰ τὸ ἔτος ὅμως τοῦτο ἐξεχωρήθη ἡ μονοπωλιακὴ βιομηχάνησις καὶ πώλησις τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Ἐταιρείαν Aktiebolaget Svenska Tobakmonopolet, τῆς ὥποιας τὸ προνόμιον ἰσχύει μέχρι τοῦ 1930.

Ἐκ τοῦ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν καταναλισκομένου καπνοῦ, μόλις τὸ $\frac{1}{5}$ περίπου χρησιμοποιεῖται διὰ τσιγαρέττα. Διὰ τὴν κατασκευὴν ὅμως αὐτῶν ἡ Ἐταιρεία τοῦ Μονοπωλίου χρησιμοποιεῖ κατὰ μέγα μέρος Ἀνατολικὰ καπνά, δηλαδὴ Τουρκικὰ καὶ ἴδιως Ἑλληνικά.

Τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὰς εἰσηγήσεις καὶ ἐνεργείας τοῦ ὅμογενοῦς κ. I. Νίκου, ὁ ὅποιος ἐκχωρήσας τὸ ἐργοστάσιον τσιγαρεττοποιίας τὸ ὅποιον εἶχεν ἵδρυσει πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς Στοκχόλμην, εἶχεν ἀναλάβει τὴν τεχνικὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐταιρείας τοῦ Μονοπωλίου, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας του.

Ἄκριβεῖς ἀριθμοὶ τῶν ἀγοραζομένων ὑπὸ τοῦ Μονοπωλίου τούτου Ἀνατολικῶν καπνῶν, κατὰ χώρας προελεύσεως, δὲν ὑπάρχουν, διότι, ἐκτὸς τῶν ἐπιτοπίων εἰς τὰς χώρας τῆς παραγωγῆς ἀγοραζομένων παρὰ τῶν ἐπίτηδες κατ’ ἔτος ἐπισκεπτομένων αὐτὰς εἰδικῶν ἀντιπροσώπων του, ἀγοράζει πολλάκις καὶ μέσῳ Ἀμβούργου, Ἀμβέρσας καὶ Ρόττερνταμ, ὑπολογίζεται ὅμως εἰς 1-1.200.000 κιλὰ ἐτησίως.

Τὰ ἀπ’ εὐθείας ἐκ τῶν λιμένων μας ἐξαχθέντα καπνὰ διὰ Σουηδίαν ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1926 εἰς 467.000 κιλά, τὸ δὲ 1927 εἰς 478.000 κιλά. Τὰ κατὰ τὸ 1928 ἀγορασθέντα ὑπ’ αὐτοῦ καπνά μας ἀνέρχονται εἰς 850.000 κιλὰ περίπου, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ Μακεδονικά.

Κατὰ περιφερείας παραγωγῆς τὰ εἰσαγόμενα εἰς αὐτὴν καπνά μας εἶναι κυρίως Μακεδονίας, ὀλιγάτερα δὲ Νήσων καὶ Ἀγρινίου. Ἡ ποιότης ὅμως τῶν ὑπὸ τοῦ Μονοπωλίου τούτου ἀγοραζομένων καπνῶν μας εἶναι ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν, ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ θεωρηται ὡς ἔνας τῶν καλλιτέρων πελατῶν τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, καὶ πᾶσα νὰ καταβάλλεται φροντὶς παροχῆς καθε διευκολύνσεως

καὶ προτιμήσεως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Σουηδικῶν προϊόντων εἰς τὴν χώραν μας, διὰ νὰ ὑπάρχῃ τὸ ἀντάλλαγμα τῆς ἔξακολουθήσεως, καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν τῆς αὐξήσεως τῆς ἀγορᾶς τῶν καπνῶν μας παρ' αὐτῆς.

ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ

Ἡ Τσεχοσλοβακία ἔχει ἵδιαν παραγωγὴν καπνοῦ, ἀνερχομένην ἐτησίως εἰς 6 - 7 ἑκατομμύρια κιλῶν, μέρος τῆς ὁποίας εἶναι κατάλληλον διὰ κατασκεύὴν τσιγαρέττων, ἡ καπνοκαλλιέργεια δὲ γίνεται ἵδιως εἰς τὰς συνορευούσας μὲ τὴν Οὐγγαρίαν ἐπαρχίας της, τῆς Σλοβακίας καὶ Ρωσινίας (Καρπάθια), ἀλλὰ τὰ παραγόμενα καπνὰ εἶναι κατωτέρας ποιότητος. Αἱ ἀνάγκαι τῆς ἐσωτερικῆς της καταναλώσεως ὅμως ἀνέρχονται εἰς 20.000.000 κιλὰ καὶ πλέον, ὡς ἐκ τούτου προμηθεύεται τὰ μεγαλείτερα ποσά, τὰ ὅποια ἀναγκαιοῦν εἰς τὴν κατανάλωσίν της, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἵδιως δὲ χρησιμοποιεῖ τύπους Ἀνατολικῶν καπνῶν.

Ἡ βιομηχανικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ καπνοῦ ἀνήκει εἰς Κρατικὸν Μονοπώλιον, τὸ ὅποιον ἐργαζόμενον μετὰ πολλῆς συστηματικότητος καὶ δραστηριότητος, αὐξάνει διαρκῶς τὴν κατανάλωσιν τῶν προϊόντων του, ὅχι μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας χώρας, δπως τὴν Γερμανίαν καὶ Πολωνίαν, ἐπεκτείνει δὲ τὴν προσπάθειάν του καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, Ισπανίαν, Νορβηγίαν κλπ. διὰ μεθοδικῆς καὶ ἐπιτυχοῦς προπαγάνδας, τὴν ὅποιαν ἀρχισεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν εἰσαγωγικὴ κίνησις τοῦ καπνοῦ εἰς Τσεχοσλοβακίαν εἶχεν ὡς ἔξῆς:

	Εἰσαγωγὴ καπνοῦ	‘Αξία, κιλῶν	Εἰσαγωγὴ ‘Ανατολικῶν	Εἰσαγωγὴ ‘Ελληνικῶν
1925	Κιλὰ	20.888.000	398.400.000	8.575.000
1926	»	18.836.900	461.056.000	13.768.000
1927	»	17.067.100	415.700.000	11.248.000

Κατὰ τὸ 1928 ἡ ὑπὸ τοῦ Μονοπωλίου τούτου ἀγορὰ Ἀνατολικῶν καπνῶν ἀνῆλθεν εἰς 6.500.000 κιλὰ μόνον, ἐξ ὧν τὰ $3 \frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια περίπου ἦσαν Ἐλληνικά.

Ἡ παρατηρουμένη κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν προϊούσα μείωσις τῆς ἐτησίας εἰσαγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν

χώραν ταύτην, φαίνεται δτι θὰ συνεχισθῇ ἀτυχῶς καὶ εἰς τὸ μέλλον, περιοριζόμενης τῆς εἰς αὐτὴν εἰσαγωγῆς των.

Οἱ λόγοι δὲ δι' οὓς φοβοῦμαι δτι θέλει συμβῆ τοῦτο, εἶναι πρῶτον, ἡ αὔξησις τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς της, τὴν δποίαν τὸ Μονοπώλιον συστηματικῶς ὑποβοήθει, καὶ ἡ δποία ἀνηλθεν εἰς 7.000.000 κιλὰ κατὰ τὸ 1927, ἔναντι 2.500.000 περίπου τοῦ 1924, καὶ δεύτερον, ἡ τελευταίως συναφθεῖσα εἰδικὴ σύμβασις μεταξὺ Τσεχοσλοβακίας καὶ Γιουγκοσλαβίας, δι' ἣς τὸ Μονοπώλιον τῆς Πράγας ὀφείλει νὰ ἀγοράζῃ κατ' ἕτος 3.500.000 κιλὰ καπνῶν ἐκ Σερβίας. Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο κατ' ἀνάγκην θὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὰς ἀγοράς του τῶν ἄλλων χωρῶν.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀξίαν τῶν παρ' αὐτοῦ ἀγορασθέντων καπνῶν Ἀνατολικοῦ τύπου, αὕτη κατὰ μέσον ὅρον ἦτο ἡ ἀκόλουθος κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν.

	Ποσὸν ἀγορασθὲν εἰς κιλὰ	*Αξία αὐτῶν εἰς κιρδῶνες	Μέση τιμὴ κατὰ κιλὸν
1925	Βουλγαρία	1.887.800	53.900.000
	Έλλας . . .	148.600	3.800.000
	Σερβία . . .	779.000	6.500.000
	Τουρκία . . .	1.336.400	38.500.000
1926	Βουλγαρία	5.562.300	190.300.000
	Έλλας . . .	3.050.300	101.400.000
	Σερβία . . .	1.089.000	11.100.000
	Τουρκία . . .	2.818.400	87.100.000
1927	Βουλγαρία	2.297.100	70.100.000
	Έλλας . . .	2.691.900	85.100.000
	Σερβία . . .	1.663.000	33.100.000
	Τουρκία . . .	4.597.000	141.700.000

Τὰ ὑπὸ τοῦ Μονοπώλιον αὐτοῦ ἀγοραζόμενα καπνά μας ἥσαν μέσων κυρίως ποιοτήτων καὶ ἐκ διαφόρων περιφερειῶν, ἵδιως Θεσσαλίας, Κεντρικῆς Μακεδονίας, Νήσων καὶ Ἀγρινίου. Κατὰ τὴν τελευταίαν ὅμως δημοπρασίαν ἥγορασεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Μακεδονικὰ καὶ ἐλάχιστα Θεσσαλικά.

Ἐκλεκτῶν ποιοτήτων καπνά μας ἀγοράζει ἐπίσης, ἀλλὰ ὀλίγα σχετικῶς.

Όπωσδήποτε τὸ Τσεχοσλοβακικὸν Μονοπάλιον εἶναι ἔνας ἐκ τῶν σοβαρῶν καὶ σταθερῶν πελατῶν τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, ὑποχρεούμενον δυνάμει τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τσεχοσλοβακίας συναφθείσης κατὰ τὸ 1926 ἐμπορικῆς συμβάσεως νὰ ἀγοράζῃ 2.000.000 κιλὰ ἐτησίως, ἀγοράζει δὲ ὡς τώρα μεγαλείτερα ποσά, καὶ θὰ ἥτο δυνατὸν ἀσφαλῶς νὰ ἀγοράζῃ καὶ ἀκόμη μεγαλείτερα, ἢν τὸ κόστος τῶν καπνῶν μας ἥτο συμφερότερον καὶ ἢν ὑπῆρχεν ἡ κατάλληλος ἐνέργεια πρὸς δημιουργίαν διαφόρων συνδυασμῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν ἢ καὶ κρατικῶν προμηθειῶν.

ΦΙΛΑΛΑΝΔΙΑ

Εἰς τὴν Φιλλανδίαν ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ γίνεται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 17^{ου} αἰῶνος. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἡ χώρα αὗτη ὑπῆρχθη ὑπὸ τὴν Ρωσικὴν κυριαρχίαν ἡ καλλιέργειά του ἀρχισε βαθμηδὸν μειουμένη, καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος εἶχε τελείως ἐγκαταλειφθῆ. Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως ἐν τούτοις τοῦ Εύρωπαϊκοῦ πολέμου καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ρωσίας ἐπανήρχισεν αὕτη, καὶ ἔξακολουθεῖ βραδέως μὲν ἀλλὰ συστηματικὰ ἀναπτυσσομένη, τῆς κυβερνήσεώς της καταβαλλούσης ἴδιαιτέρας φροντίδας πρὸς τοῦτο.

Λόγῳ τοῦ ὅτι ὅμως ἡ ποιότης τοῦ παραγομένου καπνοῦ εἰς αὐτὴν εἶναι μικρὰ καὶ κατωτέρας ποιότητος, δὲ Φιλλανδικὸς λαὸς καταλέγεται μεταξὺ τῶν περισσότερον, κατ' ἀναλογίαν, καπνοῦ ὄντων λαῶν τῆς γῆς, γίνεται σοβαρὰ εἰσαγωγὴ ἔνων καπνῶν εἰς αὐτήν, ἡ ὅποια διαρκῶς αὐξάνουσα, ἀνῆλθε κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν εἰς τὰ ἔξης ποσά:

	1925	1926	1927
Κιλὰ	2.882.000	2.840.000	3.083.000

Εἰς τὴν Φιλλανδίαν ἡ βιομηχανικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ καπνοῦ εἶναι ἔλευθέρα, λειτουργοῦν δὲ εἰς αὐτὴν περὶ τὰ 20 μεγάλα καπνοβιομηχανικὰ ἐργοστάσια, τὰ περισσότερα ἐκ τῶν ὅποιων παράγουν τσιγαρέττα, ὡν ἡ ἐτησία κατανάλωσις ἀνέρχεται εἰς 3.000.000.000 περίπου, ἐπὶ πληθυσμοῦ 3 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμυρίων. Μεταξὺ τῶν ἐργοστασίων τούτων, ἐν τῶν μεγαλειτέρων καὶ καλλιτέρων εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ 1900 ἰδρυθὲν εἰς τὸ Helsingfors ἀπὸ τοὺς ὅμογενεῖς Ἄδελφοὺς Χρηστίδη, ὑπὸ τὸν τίτλον «Fennia».

Ανατολικῶν καπνῶν εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Φιλλανδίαν, λόγῳ τῆς καλῆς ποιότητος τῶν κατασκευαζομένων τσιγαρέττων ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν της, ἐγίνετο ἀπὸ μακρῶν ἔτῶν, ἔξακολουθεῖ δὲ νὰ γίνεται ἀκόμη, ἵδιως ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν. Λόγῳ τοῦ ὅτι ὅμως αἱ ἀγοραὶ παρὰ τῶν ἐργοστασιαρχῶν της γίνονται ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς ἀλλά, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τὰς διαμέσους ἀγοράς τῆς Γερμανίας, Βελγίου καὶ Ὀλλανδίας, ἡ ἔξακρύβωσις τῶν εἰσαγομένων ποσῶν εἰς αὐτὴν δὲν εἶναι δυνατή. Υπολογίζεται ὅμως ὅτι αὕτη ἀνέρχεται εἰς ἐν καὶ πλέον ἑκατομμύριον κιλῶν κατ' ἔτος.

Ἡ ἀπὸ εὑθείας ἐξ Ἑλλάδος ἔξαγωγὴ καπνῶν εἰς τὴν χώραν ταύτην, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἴδικῆς μας στατιστικῆς, παρουσιάζει τὰ ἀκόλουθα ποσὰ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν:

1925 κιλὰ 45.208 — 1926 κιλὰ 52.103 — 1927 κιλὰ 234.770.

Παρουσιάζεται δηλαδὴ κατ' ἔτος αὐξανομένη καὶ ὑπάρχει βάσιμος ἐλπίς, ὅτι θὰ ἔξακολουθήσῃ, διότι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀντιτρόσωποι τῶν σοβαρωτέρων ἐργοστασίων της ἔρχονται ἐπιτοπίως καὶ ἐνεργοῦν τὰς ἀγοράς των. Ἄν δὲ τὸ κόστος τῶν καπνῶν μας ἥτο μικρότερον, ἀσφαλῶς ἡ χώρα αὐτῇ θὰ εἰσῆγε πολὺ μεγαλείτερα ποσά, καὶ θὰ ἥτο ἔνας ἀπὸ τοὺς καλοὺς πελάτας τῆς καπνοπαραγωγῆς μας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΥΠΟ ΠΟΙΑΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ
ΘΑ ΚΑΤΟΡΘΩΣΗ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΠΝΟΤΑΡΑΓΩΓΗ
ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΝ ΘΕΣΗ ΤΗΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΝ;

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΑΠΝΟΤΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΓΟΡΑΝ

Άπό τὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τὴν δποίαν ἔκαμα εἰς τὸ πρῶτον μέρος, μπορεῖ, πιστεύω, δι μελετητῆς νὰ σχηματίσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀκριβῆ ἀντίληψιν περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τὴν διεθνῆ κατανάλωσιν.

Ήδη, διὰ νὰ μελετηθῇ τὸ ἐρώτημα «ὑπὸ ποίας προϋποθέσεις θὰ κατωρθώσῃ αὕτη νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν τῆς εἰς τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμὸν» πρέπει ἀπαραιτήτως, τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐρευνητέων προϋποθέσεων νὰ προηγηθῇ δι μαθορισμὸς τριῶν συναφῶν ἀπόψεων, ἥτοι: ἀν ἡ σήμερον ὑφισταμένη ύμεσις τῆς καπνοπαραγωγῆς μας εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς διεθνοῦς καταναλώσεως, ἀν εἶναι εὐμενῆς ἢ δυσμενῆς καὶ τέλος ἀν εἶναι σταθερὰ ἢ ἀσταθῆται.

* * *

Λαμβανομένων ὑπὸ ὅψιν τῶν ἔκτεθέντων εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια τοῦ πρῶτου μέρους, μποροῦν νομίζω νὰ στηριχθοῦν τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα, ὅσον ἀφορᾶ τὰς ἀπόψεις αὕτας.

Αὐτοῦ) "Ἄν ἡ κατὰ μέσον δρον παραγωγὴ τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν παραμένῃ μελλοντικῶς εἰς τὰ ποσὰ τῶν ἔτῶν 1926, 1927, 1928, μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἀνάλογος πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐσωτερικῆς των ὡς καὶ τῆς διεθνοῦς καταναλώσεως, ἐφ' ὅσον ἡ τελευταία αὕτη πράγματι κυμαίνεται ἔτησίως μεταξὺ 90—100.000.000 κιλῶν. Διότι, λαμβανομένων ὑπὸ ὅψιν τῶν μικρῶν σχετικῶς ἐσοδειῶν τῶν ἔτῶν 1926 - 27 - 28, καὶ ἀπορροφηθέντων ἐν τῷ μεταξὺ τῶν πλεονασμάτων τὰ ὄποια ἀφῆκαν αἱ ἐσοδεῖαι τῶν 1923 - 24 - 25, θὰ ἐπέλθῃ μία ίσορρόπησις προσφορᾶς καὶ ζητήσεως, ἡ ὄποια παρέχει

τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔξασφαλίζῃ τὴν κανονικὴν κατανάλωσίν των εἰς τὸ μέλλον.

Δεδομένου δὲ ὅτι τὰ ποσὰ τῆς παραγωγῆς, ἐσωτερικῆς καταναλώσεως καὶ ἔξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, παρουσιάζουν σχετικὴν ἴσορρόπησιν, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, τηρουμένων ἀφ' ἐνὸς τῶν ἀναλογιῶν τῆς τελευταίας τριετίας 1926 - 27 - 28 εἰς τὴν συνολικὴν παραγωγὴν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, καὶ εἰς τὴν σχετικὴν μεταξὺ Τουρκίας, Ἐλλάδος, Βουλγαρίας καὶ Σερβίας τοιαύτην, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν ἀπαιτήσεων τῆς διεθνοῦς καπναγορᾶς δι' αὐτά, ἡ Ἑλληνικὴ παραγωγὴ καὶ ἔξαγωγὴ ἀνερχόμεναι, ἡ μὲν πρώτη εἰς 55 - 60.000.000, ἡ δὲ δευτέρα εἰς 45 - 50.000.000 κιλῶν περίπου, ἐτησίως, θὰ εἶναι κανονικαὶ καὶ ἀνάλογοι πρὸς τὸ πεδίον τῆς καταναλώσεώς των.

Βον) Ἡ θέσις τῆς καπνοπαραγωγῆς μας παρουσιάζεται εὔμενής, α') διότι κυριαρχοῦντος σήμερον εἰς τὴν παγκόσμιον καπνοβιομηχανίαν τοῦ κλάδου τῆς τσιγαρεττοβιομηχανίας, ἡ Ἑλλὰς παράγει τὴν μεγαλειτέραν ποικιλίαν καλλιεργουμένων εἰδῶν καὶ τὰς καλλιτέρας ποιότητας τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς, τῶν προνομιακῶν καταλλήλων διὰ τὸν κλάδον αὐτὸν Ἀνατολικῶν καπνῶν· β') διότι μεταξὺ τῶν παραγουσῶν τὰ Ἀνατολικὰ καπνὰ χωρῶν, ἔχομεν τὴν ποσοτικὴν ὑπεροχήν· γ') διότι τὰ καπνά μας εἶναι γνωστὰ καὶ ἐπιβεβλημένα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς διεθνοῦς τσιγαρεττοβιομηχανίας.

'Αφ' ἑτέρου ἡ θέσις μας εἶναι δυσμενής α') διότι ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν χώραν μας ἔχει μικρὰν σχετικῶς παραγωγικὴν ἀπόδοσιν, καὶ διότι εἰς τὰς κυριωτέρας καπνοπαραγωγικάς μας περιφερείας τὸ προϊὸν τοῦτο ἀποτελεῖ σχεδόν μονοκαλλιέργειαν· β') διότι ἡ τιμὴ τῶν καπνῶν μας εἶναι, κατὰ μέσον δρον, μεγαλειτέρα τῆς τοιαύτης δλων τῶν συναγωνιστριῶν μας· γ') διότι ἡ διεξαγωγὴ τοῦ ἐμπορίου των εὑρίσκεται, κατὰ τὸ μέγα της μέρος, εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἔνου κεφαλαίου.

Γον) Ἡ θέσις τῆς καπνοπαραγωγῆς μας δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς σταθερὰ καὶ παγίως ἔξησφαλισμένη α') διότι, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ συνήθεια τοῦ καπνίσματος εἶναι παγκοσμίως διαδεδομένη, πάντως δὲν πρόκειται περὶ πρώτης κοινωνικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἀνάγκης· β') διότι τὰ καπνά μας, κατάλληλα μόνον διὰ τὴν τσιγαρεττοβιομηχανίαν κυρίως, ἔχουν σχετικῶς περιωρισμένην

άκτινα καταναλώσεως, χρησιμεύοντα κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς βιοηθητικὴ καὶ δίλιγότερον ὡς κυρία πρώτη ὑλὴ γ') διότι ἡ κατανομὴ τῆς διαθέσεώς των εἶναι μειονεκτική, ὡς ἐξηρτημένη ἀπὸ δύο κυρίως ἀγοράς, τῆς Γερμανίας καὶ ἸΑμερικῆς, ὡς πρωτευόντων καταναλωτῶν.

* * *

Ἐγχοντες ἥδη ὑπὲρ ὅψιν τὰ στοιχεῖα ταῦτα, πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰς προϋποθέσεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὄποιων θὰ κατωρθώσῃ ἡ καπνοπαραγωγὴ μας νὰ διατηρήσῃ καὶ ἐνδεχομένως νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν της εἰς τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμὸν εἰς δύο κατηγορίας ἥτοι: α') Ἐξωτερικὰς καὶ β') Ἐσωτερικάς.

Ποῖοι εἶναι, δι' ἑκάστην κατηγορίαν, οἱ λόγοι τῆς ὑπάρξεως καὶ ὃν καὶ πῶς δύνανται νὰ ἐκπληρωθοῦν αἱ προϋποθέσεις αὗται, θὰ ἐκθέσω εἰς τὰ ἀκόλουθα τρία κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἐξωτερικαὶ προϋποθέσεις—Λόγοι τῆς παγκοσμίου αὐξήσεως τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ—Παγκόσμιος αὐξησις τῆς καταναλώσεως τοῦ τσιγαρέττου. Λόγοι εἰς οὓς ὁφείλεται αὕτη—Μελλοντικαὶ προβλέψεις καὶ ἐνδεχόμενα αὐξήσεως ἢ μειώσεως τοῦ καπνίσματος—Παράγοντες ἀντιδράσεως εἰς τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας—Προϋποθέσεις καὶ μέσα ἔξασφαλίσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας. Κόστος. Εύνοικωτέρα κατανομὴ διαθέσεως. Ἀγορὰ ὑπὸ Μονοπωλίων. Δασμολογικαὶ εὔνοιαι. Συμμετοχὴ εἰς καπνοβιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἐνίσχυσις Ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου. Προπαγάνδα καὶ διαφήμισις.

Ἐκ τῶν ἀναφερθέντων ἥδη, σαφῶς ἔξαγεται, ὅτι ἡ κατανάλωσις τῶν καπνῶν μας εἶναι στενά καὶ ἀπολύτως συνδεδεμένη μὲ τὴν παράλληλον παγκόσμιον κατανάλωσιν τοῦ τσιγαρέττου. Ἡ γιοργὴ δὲ ἔξελιξις καὶ καταπληκτικὴ σχεδὸν αὔξησις τῆς παγκοσμίου καταναλώσεως τοῦ εἰδούς αὐτοῦ μεταπολεμικῶς, δικαιολογεῖ καὶ τὴν παράλληλον αὔξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν γενικάτερα καὶ τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν εἰδικάτερα, ὅπως φαίνεται εἰς τοὺς σχετικοὺς πίνακας τῶν Κεφ. Β' καὶ Δ' τοῦ πρότου μέρους.

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΟΥΣ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

Οἱ λόγοι εἰς τοὺς ὅποιοὺς ἀποδίδεται ἡ παρατηρουμένη κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν μεγάλη αὔξησις τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ εἶναι κυρίως οἱ ἔξης:

1) Ἡ ἀποκτηθεῖσα ἀπὸ τὰ ἑκατομμύρια τῶν στρατολογηθέντων κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον ἀνδρῶν, ὅλων σχεδὸν τῶν χωρῶν τῆς γῆς, συνήθεια τῆς ὑπερβολικῆς χρήσεως τοῦ καπνίσματος.

Ο πόλεμος τῶν χαρακωμάτων ποὺ ἀνάγκαζε τοὺς πολεμοῦντας νὰ μένουν πολλάκις ἐπὶ μῆνας ὄλοκλήρους περιωρισμένοι εἰς

αύτὰ χωρὶς διαρκῆ ἀπασχόλησιν ἀφ' ἐνός, ἀφ' ἑτέρου ή ἐκ τῆς μεγάλης παρατάσεως τοῦ πολέμου κόπωσις καὶ ψυχικὴ στενοχωρία τῶν ἀνδρῶν, καὶ τέλος ἡ παραμονὴ ἐκατομμυρίων τραυματιῶν εἰς τὰ νοσοκομεῖα ἐπὶ μακρὸν χρόνον πρὸς ἀνάρρωσιν, ἥσαν λόγοι, οἵτινες συνετέλεσαν σοβαρώτατα εἰς τὴν μεγάλην ἔξαπλωσιν τοῦ καπνίσματος.

2) Ἡ ἐπακολουθήσασα μεταπολεμικῶς καὶ συνεχιζομένη ἀκόμη οἰκονομικὴ κρίσις καὶ αἱ ἐκ ταύτης βιοτικαὶ δυσχέρειαι, καὶ ἴδιως ἡ ἀνεργία, μεγάλου μέρους τῶν πληθυσμῶν τῶν διαφόρων χωρῶν, τόσον τῶν ἐμπολέμων, δσον καὶ τῶν οὐδετέρων, συνετέλεσαν ἐπίσης εἰς τὴν ἔξαπλωσιν τοῦ καπνίσματος. Εἰς τὰς ὡρας τῆς στενοχωρίας καὶ τῆς ἀργίας τὸ κάπνισμα ἔρχεται ψυχολογικῶς ὡς σύντροφος καὶ παρηγορητὴς ἔξαιρετος.

3) Ἡ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν διαρκῶς ἀναπτυσσομένη αὔξησις τῆς χρήσεως τοῦ καπνίσματος μεταξὺ τῶν γυναικῶν. Τὸ φαινόμενον ἔξηγεῖται ἀπὸ τὴν ἐπελθοῦσαν ἐκ τοῦ πολέμου εύρυτέραν ἀνάμιξιν τῶν γυναικῶν εἰς τὸν δημόσιον βίον καὶ τὴν οἰκονομικὴν δρᾶσιν, παραλλήλως δὲ καὶ ἀπὸ τὸ ἔντονον ἔνστικτον τῆς μιμήσεως ποὺ διακρίνει τὸ γυναικεῖον φύλον.

4) Ἡ συστηματικὴ καὶ παντοειδὴς διαφήμισις, τὴν ὅποιαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καπνοβιομήχανοι πάσης χώρας διενεργοῦν, πρὸς αὔξησιν τῆς καταναλώσεως τῶν προϊόντων των, ἡ ὅποια πυρασύρει διαρκῶς καὶ νέους πελάτας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΣΙΓΑΡΕΤΤΟΥ. ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΟΥΣ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΑΥΤΗ

Τῆς ἐκ τῶν ὡς ἀνωτέρω λόγων τούτων αὐξήσεως τῆς συνηθείας τοῦ καπνίσματος ἐπωφελήθη Ἰδιαιτέρως ὁ κλάδος τῆς τσιγαρετοβιομηχανίας. Μίαν ἰδέαν τῆς αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως τοῦ τσιγαρέττου μᾶς δίδουν οἱ ἀκόλουθοι ἐνδεικτικοὶ ἀριθμοί, τοὺς ὅποιους συνεκέντρωσε τὸ Διευθύνες Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας τῆς Γενεύης, ἐκ τῶν σχετικῶν στατιστικῶν, εἴς τινας τῶν μεγαλειτέρων καπνοκαταναλωτριῶν χωρῶν.

	"Ετη	Κατανάλωσις τσιγαρέττων είς τεμάχια
'Αμερική	1914	16.000.000.000
	1927	97.000.000.000
Γερμανία	1914	16.000.000.000
	1927	31.500.000.000
Τσεχοσλοβακία	1918	2.500.000.000
	1927	11.000.000.000
Γαλλία	1914	4.000.000.000
	1927	10.000.000.000
'Αγγλία	1918	19.000.000.000
	1927	45.000.000.000
'Ιαπωνία	1913	7.000.000.000
	1927	28.000.000.000
'Ιταλία	1914	2.500.000.000
	1927	13.500.000.000

Οι λόγοι είς τους δύοισις δύφειλεται ή κατά προτίμησιν και όπι μειώσει τῶν ἄλλων καπνικῶν προϊόντων—ἰδίως τοῦ πούρου—αὐξῆσις τῆς καταναλώσεως τοῦ σιγαρέττου, εἶναι κυρίως οἱ ἔξης:
 α) Εἶναι οἰκονομικόν, διότι προσαρμόζεται ἀριστα εἰς τὰ χρηματικὰ μέσα τοῦ δισεκατομμυριούχου καὶ τοῦ τελευταίνου ἀλητόπαιδος· β) εἶναι ἄνετον, διότι ἡ προπαρασκευή του δὲν ἀπαιτεῖ καρμίαν ἀπασχόλησιν τοῦ καπνιστοῦ, ἐκτὸς τοῦ ἀνάμματος· γ) εἶναι πρακτικόν, διότι ἴκανοποιεῖ εἰς πᾶσαν στιγμὴν καὶ σύντομα, ἀλλ' ἐπαρκῶς, τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ καπνιστοῦ· δ) εἶναι αἰσθητικόν, διότι λόγῳ τοῦ κομψοῦ του σχήματος, φέρεται μὲ τὴν ἰδίαν εὔκολιαν καὶ ἄνεσιν εἰς τὰ χείλη τῆς ἀριστοκρατικωτέρας κυρίας καὶ τοῦ ταπεινοτέρου χειρώνακτος· ε) εἶναι εύμετακόμιστον, διότι λόγῳ τοῦ μικροῦ του ὅγκου χωρεῖ ἄνετα εἰς τὸ μικροσκοπικὸν τσαντάκι τῆς μοδιστρούλας καὶ τὴν τσέπη τοῦ φράκου τοῦ κοσμικοῦ κυρίου· σι) εἶναι ἐλκυστικόν, λόγῳ τῆς καλλιτεχνικῆς του συσκευῆς.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΑΥΞΗΣΕΩΣ Η ΜΕΙΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ

'Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω θὰ ᾖτο δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ὁσον διατηρεῖται ἡ αὐξάνει ἡ κατανάλωσις τοῦ τσιγαρέττου,

θὰ διατηρηθῇ ἢ καὶ θὰ αὐξήσῃ ἀναλόγως καὶ ἡ κατανάλωσις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, καὶ συνεπῶς, κατὰ πρῶτον λόγον, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν.

Ἡ προϋπόθεσις αὐτῇ, καθ' ὅλα λογική, δὲν μπορεῖ ἐν τούτοις νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσφαλῆς καὶ βεβαιάς. Καὶ τοῦτο, διότι εἶναι ἀμφίβολον ἂν ἡ χρῆσις τοῦ καπνίσματος γενικώτερα καὶ ἡ κατανάλωσις τοῦ τσιγαρέττου εἰδικώτερα θὰ ἔξακολουθήσῃ τὴν αὐτὴν ἀνιοῦσαν ἢ τούλαχιστον θὰ παραμείνῃ εἰς τὰ σημερινά της ἐπίτεδα.

Οἱ παρακολουθοῦντες τὴν σχετικὴν ἔξέλιξιν νομίζουν ὅτι ἀντὶ σημερινὴ παγκόσμιος κατανάλωσις τοῦ καπνοῦ δὲν ἔφθασε τὸ ὄριον τῆς ἐλαστικότητος, πάντως εύρισκεται πλησιέστατα εἰς αὐτό. Δὲν εἶναι ἀπίθανον ἐπομένως, εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον, νὰ ἐκδηλωθοῦν τὰ σχετικὰ φαινόμενα τοῦ κορεσμοῦ, καὶ ἐνδεχομένως τῆς ἀναδρομῆς.

Εἰς πᾶσαν ὑπερβολὴν ἐνέχεται, κατὰ νόμον φυσικόν, ἡ συγγενῆς ἀντίδρασις. Ἐν προκειμένῳ δέ, ἐκτὸς τῆς φυσικῆς ὑπάρχει καὶ βιοηθητικὴ τοιαύτη ἀντίδρασις.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι τὸ κάπνισμα, ὅπως ἔχει τοὺς μανιώδεις φίλους καὶ θιασώτας του ἔχει καὶ τοὺς φανατικοὺς ἔχμροὺς καὶ πολεμίους του. Εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς γῆς πληθώρα κοινωνιολόγων, ὑγιεινολόγων ἢ καὶ ἀπλῶς ἰδεολόγων καὶ ἀνθρωπιστῶν, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, πιστεύει ὅτι τὸ κάπνισμα γίνεται πρόξενον παντὸς εἰδούς σωματικῶν, διανοητικῶν καὶ ἡμικῶν βλαβῶν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐχουν κηρύξει λοιπὸν ἓνα συστηματικὸν ἀγῶνα καταπολεμήσεως τοῦ καπνίσματος, τὸν ὅποιον διεξάγουν μὲ βιβλία, ἀρθρα εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά, προπαγάνδαν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ ἐκκλησίας, ἔργα θεατρικὰ καὶ κινηματογραφικά, διαλέξεις καὶ συνέδρια ἀκόμη.

Ἡ ἀντίδρασις αὐτῇ δὲν ἐκδηλοῦται πρὸς τὸ παρόν εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ ἐπίφοβος, πάντως ὅμως ἀρχίζει νὰ γίνεται σοβαρά. Καὶ δὲν πρόκειται βέβαια τὰ ἀποτελέσματά της νὰ ἔμφανισθοῦν ἔξαφνα καὶ νὰ ἐπιφέρουν ἀμεσον τὴν ἀνατροπὴν τῆς σημερινῆς καταστάσεως, διότι ἀφ' ἐνὸς προσκρούούσιν εἰς τὴν δυσκατάβλητον ἔξιν τοῦ καπνίσματος, ποὺ διὰ ἐκατοντάδας ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων ἀποτελεῖ ἀπόλαυσιν ἢ ἀνάγκην φθάνουσαν μέχρι πάθους, καὶ τὴν μίμησιν τῶν νεωτέρων, ἢ ὅποια καθ' ἐκάστην ὁγκώνει τὰς

τάξεις τῶν παλαιῶν καπνιστῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου, διότι ἡ παραγωγὴ καὶ βιομηχανία τοῦ καπνοῦ ἀποτελοῦν σήμερα παράγοντας ἀνυπολογίστου σπουδαιότητος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος ὅλων τῶν κρατῶν τῆς γῆς, τῶν δποίων ἡ ἔξαφάνισις δὲν εἶναι οὔτε εὔκολος οὔτε δυνατή.

Πάντως ὁ κίνδυνος ὑπάρχει, καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς χρήσεως τοῦ οἰνοπνεύματος εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἄλλας χώρας μᾶς διδάσκει ὅτι, καὶ τὰ ὡς ἀδύνατα πιστευόμενα, ἔρχεται ἡ μοιραία στιγμὴ ποὺ γίνονται δυνατὰ καὶ θεωροῦνται μάλιστα καὶ φυσικά.

ΤΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΚΑΠΝΩΝ ΜΑΣ

΄Αλλ’ ἔκτὸς τῆς γενικωτέρας ταύτης ἀντιδράσεως κατὰ τοῦ καπνίσματος, ἡ κατανάλωσις τῶν ἴδικῶν μας καπνῶν εἰς τὴν διεθνῆ καπναγορὰν ἔχει καὶ δύο ἄλλους σοβαρωτάτους παράγοντας ἀντιδράσεως, καθ’ ὃν ἔχει νὰ παλαίσῃ, διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν σημερινήν της θέσιν, καὶ ἐνδεχομένως νὰ τὴν βελτιώσῃ.

Καὶ οἱ παράγοντες αὐτοὶ εἶναι: Πρῶτον: ἡ προστατευτικὴ πολιτικὴ τὴν δποίαν ἀκολουθοῦν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αἱ κυβερνήσεις ὅλων τῶν κρατῶν, διὰ τὴν ποσοτικὴν αὔξησιν τῆς καπνοπαραγωγῆς των καὶ τὴν ποιοτικὴν βελτίωσίν της, ἵδιως διὰ τοὺς τύπους τοὺς καταλλήλους διὰ τὴν τσιγαρεττοβιομηχανίαν. Αἱ προσπάθειαι αὗται δὲν ἀπέδωσαν γενικῶς ὡς τώρα ἔξαιρετικῶς ἐπίφοβα ἀποτελέσματα, ἀλλ’ εἰς πολλὰς χώρας παρουσιάζουν ἀξιοσημείωτον ἐπιτυχίαν, δπως εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Νότιον Ἀφρικήν, τὴν Τσεχοσλοβακίαν, τὴν Πολωνίαν κλπ. καὶ Δεύτερον: ἡ συναγωνιστικὴ προσπάθεια τὴν δποίαν ἀντιμετωπίζουν τὰ καπνά μας, ἀπὸ δλας τὰς ἄλλας καπνοπαραγωγικὰς χώρας, τὰς ἔχοντας πλεονάσματα πρὸς ἔξαγωγήν—΄Αμερική, Κίνα κλπ. κλπ.—καὶ ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὰς παραγούσας τὰ δμοειδῆ πρὸς τὰ ἴδικά μας Ἀνατολικὰ καπνά, ἥτοι τὴν Βουλγαρίαν, τὴν Σερβίαν, τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἵδιως τὴν Τουρκίαν. Εἰς ταύτας δὲ δὲν θὰ βραδύνῃ, φαίνεται, νὰ προστεθῇ καὶ ἡ Ρωσία, ἡ δποία προπολεμικῶς ἥτο ἐκ τῶν σοβαρώτερων καταναλωτριῶν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, ἥδη δὲ ὅχι μόνον ἔχει παύσει τελείως εἰσάγουσα καὶ τὴν ἐλαχίστην ποσότητα

αύτῶν, ἀλλὰ καὶ ἴδιαιτέρα καταβάλλεται προσπάθεια ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως, πρὸς αὕξησιν τῆς παραγωγῆς τῶν καλλιεργουμένων εἰς τὰς νοτίους της ἐπαρχίας καπνῶν, τὰ δόποια εἶναι δόμοιδη πρὸς τὰ Ἀνατολικὰ καὶ καταλληλότατα διὰ τὴν τσιγαρεττοβιομηχανίαν, κάμνει δὲ καὶ τώρα σχετικὴν ἔξαγωγὴν ἀξίαν λόγου.

**ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ**

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων μποροῦν νὰ καθορισθοῦν αἱ ἔξωτερικαὶ προϋποθέσεις αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ νὰ διατηρηθῆ καὶ ἐνδεχομένως νὰ βελτιωθῆ ἡ θέσις τῶν καπνῶν μας εἰς τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμὸν καὶ οἱ λόγοι οἱ ὑπαγορεύοντες ταῦτας, ὡς ἔξῆς:

α') Προσφορὰ τῶν καπνῶν μας εἰς καλὰς ποιότητας καὶ ἐπωφελεῖς τιμάς.

Ἡ προϋπόθεσις αὐτῆ, ἡ δόποια εἶναι ἡ κυριωτέρα καὶ βασικωτέρα, ἔξαρτᾶται ἀπὸ τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἐσωτερικῶν προϋποθέσεων, τὰς δόπιας θὰ ἀναπτύξω εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια, καὶ ἀποτελοῦν τὸ ἀναγκαῖον πρόγραμμα τῆς ἐσωτερικῆς καπνικῆς μας πολιτικῆς.

β') Προσπάθεια συστηματικὴ πρὸς εύνοϊκωτέραν κατανομὴν τῆς διαθέσεως τῶν καπνῶν μας.

Οπως ἔχει σήμερον ἡ κατανομὴ τῆς διαθέσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὰς διαφόρους χώρας, δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐλαττωματική, εἶναι κυριολεκτικῶς ἐπικίνδυνος. Διότι τὰ $\frac{3}{5}$ περίπου τῶν ἔξαγομένων καπνῶν μας καταναλίσκονται εἰς δύο μόνον χώρας, ἥτοι τὴν Γερμανίαν καὶ Ἀμερικήν, ἥτις ἐκτὸς τῆς μεγάλης ποσότητος καταναλίσκει καὶ τὸ μέγα μέρος τῶν καλλιέργας ποιότητος καπνῶν μας.

Οἰαδήποτε ἐπομένως μεταβολὴ τῶν κρατουσῶν, πρὸς τὸ παρόν εὐμενῶν, συνθηκῶν τῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὰς δύο ταῦτας ἀγοράς, δύναται νὰ ἔχῃ ἄμεσον καὶ καταστρεπτικὸν ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς καπνοπαραγωγῆς μας. Τοιαῦται δὲ μεταβολαὶ δὲν εἶναι οὕτε ἀπίθανοι οὕτε ἀποκλειόμεναι.

Οἱ παρακολουθοῦντες τὴν σχετικὴν κίνησιν δὲν θὰ ἐλησμόνται ὅτι, ὅταν κατὰ τὸ 1926 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἡθέλησε

νὰ λάβῃ μέτρα περιοριστικὰ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν χώραν μας ὀφειλόμενης ποιότητος ἀλεύρων προερχομένων ἐξ Ἀμερικῆς, διότι ἡ χημική των σύστασις ἐμεωρόθη ὡς ἐπιβλαβῆς διὰ τὴν δημοσίαν ὑγείαν, κατ' ἀκολουθίαν ἐνεργειῶν τῶν ἐνδιαφερομένων βιομηχάνων της, ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔδιστασε νὰ διατυπώσῃ ἐμμέσως τὴν ἀπειλὴν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν χώραν της, ὡς ἀντιποίνου.

Δὲν ἀποκλείεται ἐπίσης, εἰς ἐνδεχομένην κρίσιν τῆς παραγωγῆς τῶν ἐγχωρίων καπνῶν εἰς τὴν Ἀμερικήν, νὰ προκληθῇ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων καλλιεργητῶν της, τῶν ὅποιων ἡ δύναμις καὶ ὁργάνωσις εἶναι τεράστιαι, ἀντίδρασις καὶ περιορισμὸς τῆς εἰσαγωγῆς εἰς αὐτὴν τῶν Ἀνατολικῶν καὶ συνεπῶς καὶ τῶν ἴδιων μας καπνῶν.

Ἐπίσης εἰς τὴν Γερμανίαν τὸ ἐνδεχόμενον τῆς Ἰδρύσεως Μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ, δσον καὶ ἀν πρὸς τὸ παρόν παρουσιάζεται ὡς ἀπίθανον, δὲν ἀποκλείεται. Διότι ἡ σχετικὴ πρότασις ὅχι μόνον ὑπεδείχθη καὶ ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ σχεδίου Dawes, ἀλλ᾽ ἀποτελεῖ πρόγραμμα καὶ σοβαρωτάτων πολιτικῶν καὶ βιομηχανικῶν παραγόντων τῆς χώρας ταύτης. Εὔκολονότον δὲ εἶναι ὅτι ἡ Ἱδρυσις τοιούτου Μονοπωλίου, πάντως θὰ εἶναι ἐπὶ ζημιά τῆς σημερινῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας εἰς αὐτήν.

Καὶ τοῦτο ὅμως ἀν δὲν συμβῇ, ἡ τυχὸν κατάργησις ἡ μεγαλειτέρα μείωσις τοῦ materialsteuer (φόρου ἐπὶ τῆς πρώτης ὕλης ἐκ 4 χρυσῶν μάρκων κατὰ κιλὸν εἰσαγομένου καπνοῦ) ἡ ὅποια δὲν ἀποκλείεται ποσῶς εἰς τὸ μέλλον, εἶναι ἵκανη νὰ ἐπιφέρῃ ἀνατροπὴν εἰς τὰς συνθήκας τῆς εἰσαγωγῆς τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν χώραν αὐτήν, καὶ ἀπὸ εὑμενῆ νὰ τὴν καταστήσῃ ἔξαφνα δυσμενῆ.

Ἐκτὸς τῶν γενικῶν τούτων λόγων καὶ πλεῖστοι ἄλλοι εἰδικοὶ τοιοῦτοι μποροῦν νὰ ἐμφανισθοῦν καὶ νὰ διαταράξουν τὸ ὑφιστάμενον καθεστώς τῆς εἰς τὰς δύο αὐτὰς χώρας εἰσαγωγῆς τῶν καπνῶν μας. Τῆς διαταραχῆς δὲ ταύτης ἀμεσον ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἡ κρίσις τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, τὴν ὅποιαν ἔχομεν καθῆκον διὰ παντὸς τρόπου νὰ προβλέψωμεν καὶ νὰ προλάβωμεν, διότι θὰ εἶναι καταστρεπτικὴ διὰ τὴν δληγή μας ἐθνικὴν οἰκονομίαν. Θὰ τὴν προλάβωμεν δὲ μόνον, ἐὰν μεριμνήσωμεν ἐγκαίρως νὰ πραγματοποιηθοῦν, ἐκτὸς τῆς πρώτης καὶ αἱ ἀκόλουθοι συμπληρωματικαὶ προϋποθέσεις, ἦτοι:

γ') Έξασφάλισις ύποχρεωτικής ἀγορᾶς ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλειτέρων ποσοτήτων ἐκ τῶν καπνῶν μας, ὑπὸ τῶν κρατῶν τὰ ὄποια ἔχουν μονοπωλιακὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ καπνοῦ.

Ἡ ἔξασφάλισις αὕτη μπορεῖ νὰ γίνῃ διὰ τῶν μετὰ τῶν χωρῶν τούτων συναπτομένων ἐμπορικῶν συμβάσεων. Αἱ συναφθεῖσαι ὡς τώρα τοιαῦται μετὰ τῆς Τσεχοσλοβακίας, Οὐγγαρίας, Ἰταλίας, Γαλλίας καὶ Αὐστρίας, ἔξασφαλίζουν κατανάλωσιν ἀνερχομένην εἰς 3.750.000 κιλῶν ἐτησίως, ἥτοι τὸ $\frac{1}{14}$ περίπου τῆς μέσης ἐτησίας ἔξαγωγῆς μας τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν.

Ἡ τοιαύτη ἔξασφάλισις ἔχει διπλῆν ἀξίαν· ἀφ' ἐνὸς τὴν θετικὴν διάθεσιν ὠρισμένης ποσότητος ἐτησίως, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν δημιουργουμένην βάσιν διαρκοῦς καὶ σταθερᾶς ἐπιταφῆς τῶν ξένων Μονοπωλίων πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν καπναγοράν, καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἀναπτυσσομένων στενωτέρων δεσμῶν, συνηθείας καὶ παραδόσεως εἰς τὰς διευθύνσεις καὶ τὸ προσωπικόν των, διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν καπνῶν μας. Πόσον τοῦτο εἶναι ἀληθὲς ἀποδεικνύει τὸ γεγονὸς τῶν κατ' ἔτος αὐξανουσῶν ἀγορῶν καπνῶν μας ὑπὸ τῶν Μονοπωλίων τῶν κρατῶν μεθ' ὧν συνήψαμεν συμβάσεις, αἱ δοποῖαι ὑπερβαίνουν ἥδη τὸ διπλάσιον τοῦ καθορισθέντος ὡς ὑποχρεωτικοῦ ποσοῦ ἀγορῶν των.

δ') Έξασφάλισις ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλειτέρων δασμολογικῶν εὔνοιῶν ἥ ἄλλων εύκολιῶν εἰς τὴν είσαγωγὴν τῶν καπνῶν μας εἰς τὰ κράτη τὰ ἔχοντα ἐλευθέρων βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ καπνοῦ.

Τοιαύτας σχετικὰς εὔνοίας, ἀσημάντους ὅμως, ἔχουν ἥδη τὰ καπνά μας εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἐλβετίαν μόνον.

Βεβαίως ἡ ἐπιτυχία τοιούτων δασμολογικῶν εὔνοιῶν δὲν εἶναι εύκολος. Εἶναι δμως ἀσφαλῶς κατωρθωτή, ἐὰν ἐπιδιωχθῇ μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ διὰ παροχῆς ἀνταλλαγμάτων ἐκ μέρους μας, ὅπως τοῦτο ἔγινε μέχρι τοῦδε διὰ τὴν σταφίδα καὶ τὰ κρασιά μας.

ε') Ἐνίσχυσις τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου, δπως κατορθώσῃ, ἐν συνδυασμῷ μὲ Ἑλληνικὰ κεφάλαια, νὰ συμμετάσχῃ, ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτερα, εἰς ξένας καπνοβιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ σχετικὴ προστασία του,

άπό ἀπόψεως ίδίως φορολογικής καὶ πιστωτικής, διὰ νὰ μπορῇ νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὸν ξένον ἀνταγωνισμόν.

Ἡ ἐπιδίωξις καὶ πραγματοποίησις τοιαύτης συμμετοχῆς, μετὰ τὴν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσιπενταετίαν ἔκλειπουσαν μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον καθαρῶς Ἑλληνικὴν καπνοβιομηχανίαν, ἡ ὅποια τόσον ἐπιτυχῶς εἶχε δράσει καὶ ἐπιβληθῆ εἰς δλας τὰς χώρας ὃπου ὑπῆρχεν ἐλευθέραι ἡ βιομηχανικὴ ἔκμετάλλευσις τοῦ καπνοῦ, ὅπως εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Γερμανίαν, τὴν Ρωσίαν, τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Ἀμερικὴν κλπ. κλπ., θὰ είναι εἰς τῶν καλλιτέρων συντελεστῶν τῆς ἔξασφαλίσεως καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν. Διότι είναι πραγματικὸν δυστύχημα διὰ τὴν καπνοπαραγωγὴν μας ἡ βαθμιαία ἔξαφάνισις ἀπὸ τὸν διεθνῆ καπνοβιομηχανικὸν δρίζοντα τῶν παλαιοτέρων ἔκείνων Ἑλλήνων βιομηχάνων, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἀκαμάτου φιλοπονίας των, τῆς εὐφυΐας καὶ ἐπιχειρηματικότητός των, ὅχι μόνον ἐτίμων τὸ Ἑλληνικὸν δνομα εἰς τὰς ξένας χώρας, ἀλλὰ καὶ ἀπετέλουν στηρίγματα πολύτιμα τῆς ἐπιβολῆς καὶ καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν διεθνῆ καπναγοράν.

Τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πρωτοβουλίαν είναι ἐνδειδειγμένον νὰ ἀναλάβῃ, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν σοβαρωτέρων Ἑλλήνων καπνεμπόρων καὶ καπνοβιομηχάνων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τῶν ὑφισταμένων ἀκόμη τοιούτων βιομηχάνων εἰς τὰς διαφόρους ξένας χώρας, ὡς καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων τραπεζιτικῶν μας ὁργανισμῶν, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὅποια ἥδη καὶ ἀμεσώτερον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν μας ἔχει συμφέρον νὰ ἐπιδεῖξῃ καὶ κεφάλαια σοβαρὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μπορεῖ νὰ διαθέσῃ.

‘Αφ’ ἐτέρου είναι ἀνάγκη νὰ προστατευθῇ τὸ Ἑλληνικὸν καπνεμπόριον, ίδίως ἀπὸ ἀπόψεως φορολογικῆς καὶ πιστωτικῆς, διότι ὅπως ἔχει σήμερον ἡ κατάστασις, τοῦτο εύρισκεται εἰς θέσιν πολὺ μειονεκτικήν, ἀπέναντι τοῦ ξένου καπνεμπορίου τοῦ ἐργαζομένου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

στ') ‘Οργάνωσις καὶ διενέργεια μελετημένης καὶ δραστηρίας προπαγάνδας πρὸς εὔρυνσιν τοῦ καταναλωτικοῦ πεδίου τῶν καπνῶν μας.

“Οπως ἔχουν διαμορφωθῆ αἱ σύγχρονοι ἐμπορικοοικονομικαὶ

συνθήκαι εἰς τὸν κόσμον, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου κάθε χώρας στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἐνα δὲ ἀπὸ τὰ κυριώτερα ὅπλα εἰς τὴν διεξαγομένην πάλην εἶναι ἡ προπαγάνδα πρὸς διάδοσιν καὶ ἡ διαφήμισις τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπὲρ τῶν προϊόντων των, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρύνεται ὁ κύκλος τῶν καταναλωτῶν των.

Ἄπὸ τὸν γενικὸν αὐτὸν κανόνα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαφύγωμεν, ἢν ἔχωμεν ὑπ’ ὅψιν μας νὰ διατηρήσωμεν καὶ νὰ βελτιώσωμεν τὴν θέσιν τῶν καπνῶν μας εἰς τὸ διεθνὲς πεδίον τῆς καταναλώσεώς των.

Εἰς τὸ παρελθόν δὲν ἔγινε τίποτε ἡ σχεδὸν τίποτε, ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἡ δὲ διάδοσις, τὴν ὁποίαν ἔχουν, καὶ ἡ φήμη, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν τὰ καπνά μας εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν, ὅφειλονται ἀποκλειστικῶς, ὅπως καὶ εἰς τὰ προηγούμενα ἀνέφερα, εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν σχετικῶς, ἀπὸ δύο καὶ πλέον αἰώνων δραστηριότητα, τὴν εὐφυΐαν καὶ τὸ ἐμπορικὸν δαιμόνιον τῶν Ἑλλήνων καπνεμπόρων.

Προσπάθεια, τὴν ὁποίαν οὔτε κάνω ὡς ἀπόπειραν προπαγάνδας καὶ διαφημίσεως ἀξίας λόγου μποροῦμε γὰρ θεωρήσωμεν, ἔγινε τελευταίως, ἀφ’ ὅτου συνεστήθησαν τὰ Γραφεῖα Προστασίας τοῦ Καπνοῦ, διὰ τῆς ἐμφανίσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τινας ἐμποροπανγύρεις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἔξωτερικοῦ καὶ διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἀρθρῶν καὶ σχετικῶν πληροφοριῶν περὶ τῆς καπνικῆς μας κινήσεως εἰς διάφορα εἰδικὰ περιοδικά.

‘Άλλ’ αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας διεξάγεται ὁ συναγωνισμὸς σήμερον εἰς τὴν διεθνῆ καπναγορὰν δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ ἀντιμετωπισθοῦν οὔτε μὲ τῆς ἴδιωτικῆς πρωτοβουλίας τὴν προσπάθειαν — ἡ ὁποία, ἀτυχῶς, ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν ἔξασθενεī, τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου παραμεριζομένου καὶ ἐκλείποντος — οὔτε μὲ τὴν ἐπιχειρουμένην ἀναξίαν λόγου τοιαύτην τῶν Γραφείων Προστασίας Καπνοῦ.

Προπαγάνδα καὶ διαφήμισις ὑπὲρ τῶν καπνῶν μας εἶναι ἀναγκαία καὶ ἐπιβεβλημμένη ἀπολύτως, πρὸς ὑποβοήθησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν προσπαθειῶν τοῦ καπνεμπορίου.

Διὰ νὰ εἶναι ὅμως ἀποτελεσματική καὶ ἰκανοποιητική, ἀπαιτεῖ

όργανωσιν καὶ μέσα σοβαρώτατα. Διότι ἡ διενέργειά της εἶναι ζήτημα λεπτότατον καὶ πολύπλοκον, χρειάζεται δὲ μελέτην, προσοχήν, ίκανότητα ἔξαιρετικὴν καὶ δαπάνην μεγάλην, ἄλλως ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ὅχι μόνον νὰ μὴ ἀποδώσῃ κανένα θετικὸν ὅφελος, ἀλλὰ νὰ γίνῃ καὶ πρόξενος ζημιῶν.

Λαμβανομένου ὑπὸ δψιν ὅτι ἡ ἀγορὰ τῶν καπνῶν μας δὲν γίνεται **ἄμεσος** ἀπὸ τὸ μεγάλον καταναλωτικὸν κοινὸν τῶν καπνιστῶν, ἀλλ᾽ **ἔμμεσος**, δηλαδὴ ἀφοῦ πρῶτα βιομηχανοποιηθοῦν ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ὁργανισμοὺς τῶν τσιγαρεττοβιομηχάνων καὶ Μονοπωλίων καπνοῦ τῶν διαφόρων χωρῶν, τὸ ζήτημα τῆς ὑπὲρ αὐτῶν προπαγάνδας καὶ διαφήμισεως παρουσιάζει ἐντελῶς ἴδιαζουσαν μορφήν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπαιτεῖ καὶ ἐντελῶς ἴδιαζουσαν ἐνέργειαν καὶ πρόγραμμα δράσεως.

Αἱ κύριαι γραμμαὶ τοῦ προγράμματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν γνώμην μου, πρέπει νὰ εἶναι αἱ ἔξης.

Α') Ἡ **ἔξαρχίβωσις** δι' ἐπιτοπίου παρακολουθήσεως καὶ ἐπισταμένης μελέτης, τῶν κρατουσῶν εἰς ἑκάστην χώραν — δπου θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ αὔξησις τῆς ὑπαρχούσης ἥδη καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας ἢ ἡ εἰσαγωγὴ των τὸ πρῶτον— συνθηκῶν καὶ τῶν συντρεχόντων δρων τῆς καπνικῆς, οἰκονομικῆς, ἐμπορικῆς καὶ κοινωνικῆς των καταστάσεως, δπως γίνεται ἥδη ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν πορισμάτων τῆς μελέτης ταύτης, ἡ καθοδήγησις τῆς παραγωγῆς μας καὶ ἡ ἀνάλογος ωθησίας τῶν ἐνεργειῶν μας, αἵτινες πρέπει νὰ ἀποσκοποῦν:

Β') Εἰς τὴν σύναψιν σχέσεων, τὴν διαρκῆ ἐπαφὴν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν, διὰ τῶν εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐνδεικνυομένων ὡς καταλλήλων μέσων, τῶν καπνοβιομηχάνων τῶν χωρῶν αἱ δποῖαι ἔχουν ἐλειθέραν βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ καπνοῦ, διὰ τὴν παρ' αὐτῶν προτίμησιν καὶ χρησιμοποίησιν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλειτέρων ποσοτήτων ἐκ τῶν καπνῶν μας, ὡς καὶ ἄλλων εἰδικῶν ὁργανισμῶν ἐμπορικῶν, διαφημιστικῶν, οἰκονομικῶν κλπ. τῶν δποίων ἡ δρᾶσις εἶναι συναφής πρὸς τὴν καπνικὴν κίνησιν καὶ ἡ συνεργασία των μπορεῖ νὰ εἶναι ἐνισχυτικὴ καὶ ἐπωφελὴς διὰ τὴν διάδοσιν τῶν καπνῶν μας.

Γ') Εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ὑποβοήθησιν τῶν Ἑλλήνων καπνοβιομηχάνων ἡ καπνεμπόρων, οἱ δποῖοι ἔχουν ἥδη ἡθὰ ἀνελάμ-

βαναν εἰς τὸ μέλλον, δι’ ἵδιον φυσικὰ λογαριασμόν, τὴν ἴδωσιν τισγαρεττοβιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς χώρας ὅπου θὰ ἐκρίνετο — μετὰ προηγουμένην ἐννοεῖται ἔξονυχιστικὴν μελέτην—σκόπιμος, ἐπωφελὴς καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ἔξησφαλισμένη ἡ μελλοντικὴ των ἀνάπτυξις, καὶ ἡ δι’ αὐτῶν αὐξῆσις τῆς καταναλώσεως τῶν καπνῶν μας.

Δοντική Επιδίωξη Διαφόρων έμπορικοικονομικών συνδυασμών, δι' ὧν θὰ καθίσταται δυνατή ἡ παρὰ τῶν διαφόρων χωρῶν, ποὺ ἔχουν μονοπωλιακὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς βιομηχανίας τοῦ καπνοῦ, ἀγορὰ μεγαλειτέρων ποσοτήτων καπνῶν μας, δι' ἀνταλλαγῆς ἡ προμηθείας εἰδῶν τῆς παραγωγῆς ἡ βιομηχανίας τῶν χωρῶν τούτων, τὰ διοῖα ἑκάστοτε μᾶς ἀναγκαιοῦν, ἢ διὰ τῆς παροχῆς εἰς ταύτας ἄλλων ἀντισταθμισμάτων.

Εον) Εἰς τὴν συνεχῆ παρακολούθησιν τῆς δράσεως καὶ τῶν χρησιμοποιουμένων μέσων παρὰ τῶν ἀνταγωνιστριῶν μας καπνο-παραγωγικῶν χωρῶν, διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἴδικῶν των καὶ τὸν παραγκωνισμὸν τῶν ἴδικῶν μας καπνῶν εἰς τὴν διεθνῆ καπνα-γορὰν καὶ ἡ ἔξουδετέρωσις τῶν προσπαθειῶν των τούτων. Ἐνδε-χομένως δὲ καὶ εἰς σχετικὴν συνεννόησιν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας πρὸς ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν αὐξήσεως τῆς κατανα-λώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν, μετὰ προηγουμένην, ἐννοεῖται, πλήρη μελέτην καὶ ἔξασφάλισιν, δῖτι τοιαύτη συνεννόησις καὶ κοινὴ προσπάθεια θὰ εἶναι ἔξυπηρετικὴ καὶ τῆς ἴδικῆς μας καπνοπαραγωγῆς.

Γον) Καὶ τέλος, ἐν συνδυασμῷ μὲ δλα τὰ ἀνωτέρω, εἰς τὴν συστηματικὴν προσπάθειαν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν καταλληλοτέρων μέσων,—ἐκθέσεις, βιβλία, χάρται καὶ δημοσιεύματα διαφημιστικά, κινηματογραφικαὶ ταινίαι, κλπ. κλπ.—διὰ νὰ γίνωνται γνωσταὶ εἰς τὴν μεγάλην μᾶζαν τῶν καπνιστῶν τῶν διαφόρων χωρῶν αἱ ἔξαιρετικαὶ ἴδιότητες τῶν καπνῶν μας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ καπνὰ τῆς παραγωγῆς τῶν ἄλλων χωρῶν τοῦ κόσμου, καὶ προκαλεῖται τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ προτίμησίς των διὰ τὰ τσιγαρέττα τὰ κατασκευαζόμενα ἢ περιέχοντα ‘Ἐλληνικὸν καπνόν.

* * *

‘Η ἐφαρμογὴ καὶ ἐπιτυχία ἐνὸς τοιούτου προγράμματος δὲν εἶναι βέβαια εὔκολος, οὕτε καὶ τὰ ἀποτελέσματά της θὰ ἐμφανισθοῦν ἀμέσως, εἶναι δῆμως ἀσφαλῶς κατωρθωτή, ἀν υπάρξῃ ἡ

κατάλληλος σοβαρὰ δργάνωσις, ἀν διατεθοῦν τὰ ἀναγκαιοῦντα διὸ τὴν κίνησίν της οἰκονομικὰ μέσα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι μεγάλα, καὶ ἂν δεῖξωμεν τὴν ἀπαιτουμένην ἐπιμονήν, δραστηριότητα καὶ πίστιν εἰς τὴν ἐπιδίωξίν του.

Ἡμίμετρα καὶ ἔξικονομίσεις εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν πρέπει νὰ ἔννοηθῇ δτὶ δὲν χωροῦν. Ἀν θὰ γίνῃ ἡ προσπάθεια πρέπει νὰ γίνῃ ἀπ' ἀρχῆς σοβαρά, μὲ ἀπόφασιν, καὶ μὲ βάσεις σταθερὰς καὶ δυναμένας νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὸν σκοπὸν ποὺ θὰ ἐπιδιώξῃ αὗτη.

Διὰ τὴν σταφίδα, ἡ ὅποια ἀποδίδει εἰς τὴν ἔθνικήν μας οἰκονομίαν τὸ ἐν τρίτον τῶν ἀποδιδομένων εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν καπνόν, δρθότατα καὶ σκοπιμώτατα δαπανῶνται πρὸς διάδοσιν καὶ διαφήμισίν της ἄνω τῶν 30.000.000 δραχμῶν κατ' ἔτος, καὶ μὲ πρόγραμμα βαθμιαίας καὶ συνεχοῦς αὐξήσεως.

Κάτι ἀνάλογον καὶ μεγαλείτερον πρέπει νὰ γίνῃ καὶ διὰ τὸν καπνόν.

Προβάλλει δῆμος ἀμέσως τὸ ἐρώτημα, πῶς θὰ ἔξευρεθοῦν τὰ ἀπαιτούμενα σοβαρὰ μέσα, διὰ τῶν ὅποιων θὰ προικοδοτηθῇ καὶ θὰ λειτουργήσῃ μία τοιαύτη ὁργάνωσις ὑπὲρ τῆς προπαγάνδας καὶ διαφημίσεως τῶν καπνῶν μας, καὶ παρὰ τίνος θὰ γίνεται ἡ ἐργασία αὗτη.

Ἐπιβολὴ νέας ἐπιβαρύνσεως τοῦ προϊόντος πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἀν καὶ θὰ ἐδικαιολογεῖτο κάλλιστα, δὲν εἶναι, νομίζω, σκόπιμον νὰ γίνῃ, διότι τοῦτο ἐπιβαρύνεται ἥδη ὑπερμέτρως καὶ ἡ τάσις μας πρέπει νὰ εἶναι πῶς θὰ μειωθῇ καὶ ὅχι πῶς θὰ αὐξήσῃ ἡ ἐπιβάρυνσίς του.

Παροχὴ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἐνὸς σοβαροῦ ποσοστοῦ ἀπὸ τὰς εἰσπραττομένας ἐκ τοῦ καπνοῦ φορολογίας, θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἐπίσης ἀριστα, ἀλλ' ὅπως ἔχουν σήμερα τὰ δημόσια μας οἰκονομικά, ἐπίσης δὲν θὰ εἶναι σκόπιμον ἀλλ' οὔτε καὶ δυνατὸν νὰ γίνῃ, διότι τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ εἶναι τοιοῦτον, ὅστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν, χωρὶς νὰ κλονίσῃ τὸ μετὰ τόσων κόπων συγκρατούμενον ἴσοζύγιόν του. Ἀλλως τε τὸ Δημόσιον χορηγεῖ ἥδη 12.000.000 δραχμῶν ἐτησίως ὑπὲρ τῶν Γραφείων Προστασίας Καπνοῦ καὶ τὴν χορήγησίν του ταύτην πρέπει νὰ αὐξήσῃ διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τῶν συναφῶν καπνικῶν ὑπηρεσιῶν, αἱ ὅποιαι.

θ' ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν βελτίωσιν τοῦ προϊόντος καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς ἐσωτερικῆς καπνικῆς πολιτικῆς.

Πρέπει ἐπομένως ἄλλοθεν νὰ ἔξευρεθοῦν τὰ μέσα αὐτά, καὶ χωρὶς νὰ ἐπιβαρυθῇ τὸ προϊόν ἥ τὸ Κράτος.

Καὶ ὑπάρχει, νομίζω, ἡ πηγή, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μποροῦμε νὰ τὰ ἀντλήσωμεν ἀσφαλῶς καὶ ταχέως, συνεισφέροντος πρὸς τοῦτο ὀλοκλήρου τοῦ καπνίζοντος κόσμου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ο τρόπος δὲ διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἔξευρεθοῦν τὰ ἀπαιτούμενα μέσα, εἶναι ἡ αὔξησις, κατὰ 20 λεπτά, τῆς ἐπὶ ἑκάστου κυτίου πωλουμένων τσιγαρέττων ἐπιβεβλημμένης φορολογίας τοῦ δημοσίου, χωρὶς ὅμως νὰ γίνῃ καὶ ἀντίστοιχος αὔξησις τῆς σήμερον καθαρισμένης τιμῆς πωλήσεώς των.

Τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἰσπράττον τὸ Κράτος ἀπὸ τοὺς βιομηχάνους συγχρόνως μὲ τὴν ταινίαν καταναλώσεως, θὰ ἀποδίδῃ ὡς πόρον ὑπὲρ τῆς προπαγάνδας καὶ διαφημίσεως τῶν καπνῶν μας.

Ἡ διαφορὰ δὲ αὗτη τῶν 20 λεπτῶν δὲν πρόκειται νὰ ἐπιβαρύνῃ οὕτε τοὺς καπνοβιομηχάνους, οἱ ὁποῖοι δύνανται ἀριστα νὰ τὴν καλύψουν κατὰ τοὺς ἔξης δύο τρόπους:

α') Διὰ σχετικῆς μειώσεως τῶν ἔξόδων τῆς συσκευῆς τῶν τσιγαρέττων τῆς ἐσωτερικῆς μας καταναλώσεως, καὶ

β') Τῆς σχετικῆς μειώσεως τῶν παρ' αὐτῶν διδομένων ποσοστῶν εἰς τοὺς χονδροπωλητὰς καὶ λιανοπωλητὰς τῶν τσιγαρέττων.

Οπως γίνεται σήμερα ἡ συσκευὴ τῶν πωλουμένων τσιγαρέττων, εἰς κυτία ἐπιδείξεως καὶ πολυτελείας, στοιχίζει περὶ τὰ 40 - 70 λεπτὰ κατὰ κυτίον τῶν 20 τσιγαρέττων. Ἡ συσκευὴ αὗτὴ μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ ἀπλουστευθῇ κάπως — δπως γίνεται εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας, δχι μόνον τὰς ἔχουσας Μονοπώλιον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἔχουσας ἐλευθέραν βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ καπνοῦ, Ἀμερική, Γερμανία, Ἀγγλία κλπ. — δπότε καὶ τὸ κόστος τῶν κυτίων θὰ μειωθῇ ἀναλόγως, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἐπέλθῃ, δπως ἴσχυριζονται τινὲς τῶν βιομηχάνων, ζημία εἰς τὴν κατανάλωσίν των.

Αφ' ἑτέρου οἱ μεσάζοντες σήμερα μεταξὺ βιομηχάνου καὶ καταναλωτοῦ χονδροπωληταὶ καὶ λιανοπωληταὶ τῶν τσιγαρέττων, κερδίζουν περίπου οἱ μὲν πρῶτοι 60 λεπτὰ οἱ δὲ δεύτεροι μίαν δραχμὴν κατὰ κυτίον. Ἄν μειωθῇ τὸ κέρδος ἀμφοτέρων κατὰ 5 μόνον λεπτὰ δι' ἔκαστον κατὰ κυτίον, ἡ ζημία των βέβαια δὲν θὰ

είναι ούσιωδης, ἀτέναντι τοῦ πραγματοποιουμένου κέρδους των, τὸ δποῖον θεωρεῖται γενικῶς καὶ εἶναι ἀξιολογώτατον.

Διὰ τῶν συνδυασμῶν τούτων μπορεῖ νὰ καλυφθῇ ἀριστα τὸ ποσὸν τῶν 25 λεπτῶν κατὰ κυτίον, μὲ τὸ δποῖον θὰ ἐπιβαρυνθοῦν οἱ καπνοβιομήχανοι, ὑπὲρ τῆς προπαγάνδας καὶ διαφημίσεως τῶν καπνῶν μας, ἐκ τῆς δποίας ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, δεδομένου ὅτι καὶ διὰ τὴν ἔξαγωγὴν ἐτοίμων τσιγαρέττων μας θὰ καταβληθῇ ἵση προσπάθεια διαφημίσεως, διὰ νὰ αὐξηθῇ ἡ διάδοσις καὶ κατανάλωσίς των εἰς τὰς διαφόρους ἀγορὰς τοῦ ἔξωτερου.

"Αν λοιπὸν ὑπολογίσωμεν τὴν μέσην ἐτησίαν ἐσωτερικήν μας κατανάλωσιν καπνοῦ εἰς 5.000.000 κιλὰ — ἡ δποία ὑπάρχει βεβαιότῃ: δτι εὐθὺς ὡς ληφθοῦν μέτρα περιοριστικὰ τοῦ λαθρευπορίου μπορεῖ νὰ ἀνέλθῃ εἰς 6 - 7.000.000 κιλά — καὶ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι κάθε κιλὸν καπνοῦ ἀντιπροσωπεύει 40 κυτία τσιγαρέττων, ἔχομεν τὰ ἀκόλουθα δεδομένα: Κιλὰ καπνοῦ 5.000.000 × 40 κυτία κατὰ κιλόν = 200.000.000 × 20 λεπτὰ κατὰ κυτίον = 4.000.000 δραχμῶν κατ' ἔτος. Καὶ ἐφ' ὅσον αὐξάνει ἡ ἐσωτερικὴ κατανάλωσις, θ' αὐξάνῃ ἀναλόγως καὶ τὸ ποσὸν αὐτοῦ.

Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου θὰ ἔξικονομηθοῦν οἱ ἀπαιτούμενοι πόροι χωρὶς νὰ ἐπιβαρυνθῇ ἀμέσως οὔτε τὸ προϊὸν οὔτε τὸ Κράτος, τὸ εἰσπραχθησόμενον δὲ ποσὸν τῶν 40.000.000 δραχμῶν ἐτησίως εἶναι τοιοῦτον, ὥστε μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις ἐπαρκῆς διὰ τὴν ἔξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ζήτημα παρὰ τίνος θὰ γίνῃ ἡ ἐργασία αὕτη τῆς προπαγάνδας καὶ διαφημίσεως, νομίζω ὅτι πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ μία αὐτοτελῆς εἰδικὴ ὁργάνωσις ἢ ὑπηρεσία, διοικουμένη ἀπὸ ὀλιγομελές Συμβούλιον ἐξ εἰδικῶν προσώπων καὶ τελοῦσα ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτείαν καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ 'Υπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δποίου ὑπάγεται ἡ γενικωτέρα μέριμνα τῆς ἐμπορικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

* * *

Αὕται εἶναι αἱ κύριαι προϋποθέσεις, ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν δποίων ἔξαρταται ἡ διατήρησις καὶ βελτίωσις τῆς θέσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον, τῆς πρώτης δὲ λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν θὰ κάμω εἰς τὰ ἐπόμενα δύο κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἐσωτερικαὶ προϋποθέσεις — Ὁ καπνὸς εἶναι τὸ πολυτιμότερον προϊὸν τῆς χώρας μας — Ἡ καπνικὴ πολιτικὴ μας — Συνυθῆκαι προσφορᾶς καὶ ζητήσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν — Τὸ κόστος τῶν καπνῶν μας καὶ οἱ λόγοι εἰς τοὺς ὅποιους ὄφείλεται. Ἀπὸ ἀπόψεως καλλιεργητικῆς. Ἀπὸ ἀπόψεως ἐπεξεργασίας. Ἀπὸ ἀπόψεως φορολογίας. Ἀπὸ ἀπόψεως ἐμπορικῆς.

Ο ΚΑΠΝΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΤΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΟΝ ΠΡΟΪΟΝ ΜΑΣ

Διὰ νὰ ἔννοηθῇ πόσον μεγάλην καὶ σοβαρὰν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν καθόλου ἐθνικὴν οἰκονομίαν καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον ἡ καπνοπαραγωγὴ μας, θὰ ἀναφέρω τοὺς ἀριθμοὺς οἱ δοκιμαὶ δίδουν τὴν εἰκόνα τῆς ἐκ ταύτης προεργομένης κοινωνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς κινήσεως εἰς τὴν χώραν μας καὶ τῶν ἔξ αὐτῆς ὀφελημάτων μας.

Διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ χρησιμοποιοῦνται ἑτησίως, κατὰ μέσον ὅρον τῆς τελευταίας τριετίας, 800.000 στρέμματα περίπου, ἐπὶ συνόλου 15.000.000 στρεμμάτων περίπου, χρησιμοποιουμένων διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἄπασχολοῦνται κατὰ κύριον ἐπάγγελμα εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ ἄνω τῶν 150.000 παραγωγοῖ, ἔκαστος τῶν δοκιμῶν ἐκπροσωπεῖ καὶ μίαν οἰκογένειαν, ἥτοι τούλαχιστον 750.000 ἄτομα. Εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν του ἀσχολοῦνται ἄνω τῶν 40.000 ἐργάται, ἐκπροσωποῦντες περίπου 15.000 οἰκογενείας, ἥτοι 75.000 ἄτομα. Εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ καπνοῦ καὶ ἄλλας συναφεῖς πρὸς αὐτὸ ἐργασίας ἀσχολοῦνται ἄλλα 15.000 ἄτομα περίπου, ἐκπροσωποῦντα 10.000 οἰκογενείας, ἥτοι ἄτομα 50.000. Σύνολον δηλαδὴ ἀσχολουμένων, κατὰ κύριον, ἐπαναλαμβάνω, ἐπάγγελμα, 875.000 ἄτομα περίπου, ἥτοι τὸ ^{1/4} σχεδὸν τοῦ δλου πληθυσμοῦ τῆς χώρας.

Ἡ ἀξία τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα ἔξαγόμενα γεωργικὰ καὶ βιομηχανικά μας προϊόντα, ἥτο κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν ἡ ἔξης:

Έτη		Όλική άξια έξαχθέντων προϊόντων	Όλική άξια έξαχθέντος καπνού (*)	Ποσοστὸν τοῦ %
1923	Δρχ.	2.545.110.111	984.753.457	38.69
1924	»	3.276.971.604	1.684.845.529	51.41
1925	»	4.540.360.152	2.257.089.874	49.71
1926	»	5.429.751.000	3.094.980.034	57.00
1927	»	6.037.411.000	3.417.655.884	56.61

ήτοι, δικαιούμενος πλέον τοῦ ήμισεος τοῦ συνόλου τῆς άξιας τῶν έξαγομένων προϊόντων μας. Τὸ δὲ ἔξι αὐτοῦ εἰσαγόμενον εἰς τὴν χώραν μας συνάλλαγμα έξωτερικοῦ ἀναλογεῖ, κατὰ τὸν μέσον δρον τῆς τελευταίας τριετίας, εἰς λίρας Ἀγγλίας 10.000.000 περίπου.

Ἡ άξια αὕτη κατανέμεται μεταξὺ τῶν ἀπολαμβανόντων τὰ ἐκ τοῦ καπνοῦ ὀφελήματα διαφόρων παραγόντων, ὡς ἔξης περίπου.

Παραγωγοὶ 50 %, ἐργάται 14 %, Δημόσιον, Δῆμοι κλπ. 9 %, ἐμπόριον 11 %, γενικὰ ἔξοδα 16 %.

Εἰς τὰ ἐκ τοῦ έξαγομένου καπνοῦ εἰς φύλλα ὡς ἄνω ὀφελήματα πρέπει ἐπίσης νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ τοιαῦτα τὰ ἀποκομίζόμενα ἐκ τῆς βιομηχανίας τοῦ καπνοῦ, τοῦ χρησιμοποιουμένου διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς χώρας κατανάλωσιν, καὶ τὴν έξαγωγὴν εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα, ἥτοι τσιγαρέττα ἔτοιμα, τὰ διποῖα κατανέμονται μεταξὺ παραγωγῶν, βιομηχάνων, ἐργατῶν, ἐμπόρων, δημοσίου κλπ. καὶ ἀνέρχονται εἰς πλέον τῶν 2.000.000.000 δραχμῶν ἐτησίως.

Ἡτοι τὸ σύνολον τῆς ἐκ τοῦ καπνοῦ οἰκονομικῆς κινήσεως τῆς χώρας καὶ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀνέρχεται ἐτησίως εἰς περίπου 5, 5—6.000.000.000 δραχμῶν. Κατ' ἀκολουθίαν δικαίως μπορεῖ δικαιούμενος νὰ διεκδικήσῃ τὸν τίτλον τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος μας.

Φυσικὸν ἐπομένως θὰ ᾖ νὰ ουδὲνέσση κανείς, διτι, ὡς ἐθνι-

(*) Παραθέτω τοὺς ὑπὸ τῆς Γενικῆς Στατιστικῆς Υπηρεσίας τῆς Ελλάδος εἰς τὸ μηνιαῖον Δελτίον τῆς διδομένους ἀριθμούς, μολονότι δὲν τοὺς θεωρῶ ἀνταποκρινομένους εἰς τὴν ἀκριβῆ ἀξίαν τῶν έξαγομένων καπνῶν μας, ἥτις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἴδικῶν μου ὑπολογισμῶν, στηριζόμενων εἰς θετικὰ ἐμπορικὰ δεδομένα, ἀνήρχετο εἰς τὰ ἔξης ποσά διὰ τὰ τρία τελευταία ἔτη: 1925 Δραχμαὶ 2.980.311.055 — 1926 Δραχμαὶ 3.416.266.500 — 1927 Δραχμαὶ 3.975.000.000.

κὸν προϊὸν ὁ καπνὸς ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἴδιαι-
τέρου ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς ἀδιαλείπτου προσοχῆς, παρακολουθή-
σεως καὶ μελέτης ὅλων ἐκείνων οἵτινες ἀναλαμβάνουν ἑκάστοτε
τὴν φροντίδα τῆς κυβερνήσεως ἢ εἶναι ἐπιφορτισμένοι μὲ τὰ κα-
θήκοντα τῆς διοικήσεως τῆς χώρας, ὅπως καὶ τῶν ἀμέσως ἐνδιαφε-
ρούμενων διὰ τὸ προϊὸν καὶ τὴν τύχην του ἐπαγγελματικῶν τάξεων.

Η ΚΑΤΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ

Ἄτυχῶς ἢ ὑπόθεσις αὐτὴ ἐλάχιστα ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν
πραγματικότητα.

Οἱ ἀρμόδιοι καὶ ἐντεταλμένοι δὲν κατέγιναν ποτὲ ὡς τώρα
μὲ πραγματικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ καπνοῦ καὶ τὸ
μέλλον του. ‘Ο καπνός, ἀφ’ ὅτου ὑπάρχομεν ὡς ἐλεύθερον Κράτος
δὲν ἀπετέλεσε, παρὰ μόνον τὸ ἀντικείμενον τοῦ φορολογικοῦ
ἐνδιαφέροντος τῶν κυβερνητῶν καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν μας.

Αἱ δὲ ἀμέσως ἐνδιαφερόμεναι δι’ αὐτὸν ἐπαγγελματικαὶ τάξεις,
τῶν παραγωγῶν, ἐμπόρων καὶ ἐργατῶν, στερούμεναι τῆς ἀπαι-
τουμένης ἐπαγγελματικῆς ὁργανώσεως, καὶ μὴ κατανοοῦσαι τὸ
πραγματικὸν συμφέρον τῆς κοινῆς καὶ ἀλληλεγγύου δράσεως πρὸς
προστασίαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ προϊόντος, ἢ ἀδιαφόρησαν τελείως
δι’ αὐτὴν ἢ προσπαθοῦν νὰ ἐπιτύχουν ἑκάστη δι’ ἵδιον λογαριασμὸν
ῶφελήματα εἰς βάρος τῶν ἀλλων, ἢ γίνονται ὁργανα διαφόρων
καλοθελητῶν ἐμφανιζομένων εἰς πᾶσαν δύσκολον περίστασιν ὡς
προστατῶν τοῦ καπνοῦ, ἐνῷ δὲν ἐπιδιώκουν παρὰ τὴν προστασίαν
μόνον τῶν ἰδίων συμφερόντων εἰς βάρος τοῦ καπνοῦ!

Τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἀποτέλεσμα εἶναι, ὅτι ἡ ἐφαρμο-
σθεῖσα μέχρι τοῦδε καπνικὴ πολιτικὴ ὑπῆρξε μόνον φορολογική.
Τὰ δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ληφθέντα νομοθετικὰ μέτρα προστα-
σίας τοῦ καπνοῦ — τὰ ὅποια ὀφείλονται ἵσως εἰς ἀγαθῆς προαιρέ-
σεως ἔμπνευσιν — εἰς τὴν ἐφαρμογήν των δὲν ἀπετέλεσαν παρὰ
προχειρολόγους ἐκδηλώσεις καὶ ἡμίμετρα ἀνίκανα καὶ ἀνεπαρκῆ
πρὸς πραγματικὴν καὶ ἐπωφελῆ βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ προϊόντος
καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν σχετιζομένων ἐπαγγελματικῶν τάξεων καὶ ἰδίως
τῆς παραγωγῆς.

‘Αν δὲ παρ’ ὅλα ταῦτα κατορθώνῃ τὸ προϊὸν νὰ παλαιή
ἀκόμη καὶ νὰ κρατῇ τὴν θέσιν τὴν ὅποιαν ἔχει εἰς τὴν διεθνῆ

άγοράν, τὸ ὄφείλει πρῶτον, εἰς τὴν προνομιοῦχον ποιότητά του — τὴν ὅποιαν κατέχει λόγῳ τῶν ἴδιαιτέρως εὐνοϊκῶν ὅρων τοὺς ὅποιους παρουσιάζουν διὰ τὴν καλλιέργειάν του ἡ γεωλογικὴ σύστασις καὶ αἱ κλιματολογικαὶ συνθῆκαι τῆς χώρας μας — δεύτερον, εἰς τὴν δικάματον καὶ γλισχρότατα ἀμειβομένην ἐργατικότητα καὶ τὴν πεῖραν τῶν καπνοπαραγωγῶν μας, καὶ τρίτον, εἰς τὴν ἀδιάλειπτον, δραστηρίαν καὶ εὐφυῆ προσπάθειαν τοῦ καπνεμπορίου.

* * *

Διὰ νὰ διατηρήσῃ ὅθεν τὴν θέσιν τὴν ὅποιαν σίμερον κατέχει ἡ καπνοπαραγωγὴ μας εἰς τὸ διεθνὲς ἔμποριον, καὶ δπερ τὸ σπουδαιότερον νὰ τὴν βελτιώσῃ, διότι τοῦτο κυρίως μᾶς ὑπαγορεύει τὸ στοιχειῶδες οἰκονομικὸν συμφέρον μας, καὶ ἡ ἐπιβεβλημένη ἀνάγκη τῆς μελλοντικῆς ἀναπτύξεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν τῆς χώρας μας πόρων, ἀπαίτεῖται ἀπαραίτητως ἡ πραγματοποίησις τῆς πρώτης προϋποθέσεως, δηλαδὴ «τῆς προσφορᾶς τῶν καπνῶν μας εἰς καλὰς ποιότητας καὶ ἐπωφελεῖς τιμάς» τὴν ὅποιαν θὰ κατωρθώσωμεν μόνον, ἀν ἀποφασίσωμεν νὰ καταρτίσωμεν μελετημένον πρόγραμμα καπνικῆς πολιτικῆς καὶ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἐφαρμογήν του μὲ εἰλικρινῆ καὶ σταθερὰν ἀπόφασιν καὶ ἐνδιαφέροντος.

Τοῦ προγράμματος αὐτοῦ περιεχόμενον καὶ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς πρέπει νὰ εἶναι ἡ βελτίωσις τῶν ὅρων τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἔμπορίου τῶν καπνῶν μας, ἡ ὅποια θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ τὴν προσφοράν των εἰς τὴν διεθνῆ ἀγορὰν εἰς καλὰς ποιότητας καὶ ἐπωφελεῖς τιμάς, δι’ ὧν κυρίως μπορεῖ νὰ ἔξασφαλισθῇ ἡ προϊόντα καὶ σταθερὰ αὔξησις τῆς καταναλώσεώς των εἰς τὸ μέλλον.

Πῶς καὶ διὰ τίνων μέτρων θὰ γίνῃ ἡ πραγματοποίησις τῆς προϋποθέσεως αὐτῆς, ἥτοι ποῖαι πρέπει νὰ εἶναι αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τοῦ ἀπαιτούμενου «προγράμματος τῆς καπνικῆς μας πολιτικῆς» θὰ προσπαθήσω ἥδη νὰ ἐκθέσω.

Πρὸ τούτου δμως, πρέπει νὰ κάμω μίαν ἀναγκαίαν προοιμιακὴν παρένθεσιν, καὶ νὰ ἀναφέρω τὴν ὑφισταμένην σχέσιν μεταξὺ τῶν κρατουσῶν συνθηκῶν προσφορᾶς καὶ ζητήσεως τῶν καπνῶν μας καὶ τοὺς λόγους οἵτινες συντελοῦν εἰς ταύτας.

**ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΤΝΩΝ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΓΟΡΑΝ**

Είς τοὺς κύκλους τῶν καπνοπαραγωγῶν, τῶν καπνεργατῶν, τῶν ὑπαλλήλων, τῶν πολιτευομένων καὶ γενικώτερα τῶν ὁπωσδήποτε εἴτε ἀμέσως εἴτε καὶ ἐμμέσως παρακολουθούντων τὸ καπνικόν μας ζῆτημα, ἀλλ’ ὅχι καὶ ἐμβαθυνόντων εἰς αὐτό, ἐπικρατεῖ μία θεμελιώδης πλάνη, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας πολλάκις σχηματίζονται ἐσφαλμέναι ἀντιλήψεις, αἱ ὁποίαι παρεμποδίζουν τὸν σχηματισμὸν ὁρθῆς κρίσεως, περὶ τῆς πραγματικῆς θέσεως τοῦ προϊόντος, καὶ ὁδηγοῦν εἰς ἀνακριβῆ συμπεράσματα, διὰ τὴν ϕύθμισιν τῶν διαφόρων σοβαρῶν σημείων τοῦ ζητήματος αὐτοῦ.

Ἡ πλάνη αὐτὴ συνίσταται εἰς τὴν ἀντίληψιν ὅτι «ἡ διεύθνης καπναγορὰ ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην τῶν καπνῶν μας καὶ εἶναι ὑποχρεωμένη, θέλουσα καὶ μή, ὁπωσδήποτε νὰ τὰ ἄγοράνη».

Τῆς πλάνης αὐτῆς πρέπει νὰ ἀπαλλαγῶμεν τελείως, κατὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ προγράμματος τῆς καπνικῆς μας πολιτικῆς, διότι ἄλλως θὰ δημιουργήσωμεν τοῦτο ἐπὶ ἐσφαλμένης καὶ μὴ ἀνταποκρινομένης εἰς τὴν πραγματικότητα βάσεως, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἔξῆς: «Ἡ διεύθνης καπνοβιομηχανία, λόγῳ τῆς ποιότητός των, θέλει καὶ προτιμᾶ τὰ καπνά μας, ἀλλ’ ἐφόσον ταῦτα τῆς προσφέρονται ὑπὸ δρούς ἀνταποκρινομένους εἰς τὴν οἰκονομικὴν δυναμικότητα καὶ ἀντοχὴν τῶν καταναλωτῶν τῆς καὶ ἔξυπηρετούντας ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπωφελέστερον τὰ συμφέροντά της».

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀπόψεων ὑπάρχει μία κολοσσιαία διαφορά, τὴν ὁποίαν πρέπει καλὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν. Διότι δὲν πρέπει νὰ διαφεύγῃ οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν τῆς σκέψεώς μας ὅτι, ὅπως ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς παγκοσμίου βιομηχανίας σήμερον τὸ ἴδιον καὶ ἡ καπνοβιομηχανία στηρίζει τὴν παραγωγήν της εἰς αὐστηροὺς μαθηματικοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ κόστους τῶν προϊόντων της, καὶ ἴδιαιτέρως τῆς χρησιμοποιουμένης δι’ αὐτὰ πρώτης ὥλης.

Κατ’ ἀκολουθίαν τὸ ζῆτημα τῆς ἄγορᾶς τῶν καπνῶν μας ὑπὸ τῆς διεθνοῦς καπνοβιομηχανίας — ὑπὸ ὀμαλήν, ἐννοεῖται, ἔξελιξιν καὶ ἐφ’ ὅσον δὲν παρεμβάλλονται παράγοντες γενικοὶ ἢ εἰδικοί,

ώς ἐκεῖνοι τοὺς ὅποιους ἀνέφερα εἰς τὰ προηγούμενα — τίθεται ως ἔξῆς:

A) "Αν ἡ προσφορά των γίνεται εἰς κόστος ὑπερβολικὸν αῦτη θὰ προσπαθήσῃ ἢ νὰ μὴ τὰ χρησιμοποιήσῃ καθόλου καὶ νὰ τὰ ἀντικαταστήσῃ δι' ἄλλων ὁπωσδήποτε δμοειδῶν, ἀλλ' ἐφθηνοτέρων, ὅπως συνέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ τὰ Κινεζικά, Ρωσικά, Ιαπωνικὰ καὶ Βουλγαρικὰ κατὰ τὴν περίοδον 1917—1925 καὶ τώρα μὲ τὰ Τουρκικὰ — ἢ νὰ μειώσῃ τὸ ποσὸν τῆς χρησιμοποιήσεώς των μέχρι τοῦ σημείου τὸ δποῖον θὰ κρίνῃ διτι τῆς ἐπιτρέπει ἡ δυναμικότης καὶ τὸ γοῦστο τοῦ καταναλωτοῦ τῶν προϊόντων της, δπως συμβαίνει μὲ τὴν Ἀμερικήν.

"Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἔχωμεν ἐλάττωσιν τῆς ἀγορᾶς των ἄρα μείωσιν τῆς παραγωγῆς μας.

B) "Αν ἡ προσφορά των γίνεται εἰς κόστος συμφέρον δπωσδήποτε, θὰ ἔξακολουθήσῃ χρησιμοποιοῦσα τὰ ποσὰ τὰ δποῖα τῆς ἀναγκαιοῦν ἀπολύτως, διὰ νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν κανονικὴν ἔξυπηρέτησιν τῆς διαθέσεως τοῦ καταναλωτοῦ τῶν προϊόντων της.

"Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀν ἡ κατανάλωσίς της μειοῦται, θὰ μειοῦται σχετικῶς καὶ ἡ ἀγορὰ τῶν καπνῶν μας, ἀν αὗτη διατηρηται εἰς δ σημεῖον ἔφθασε, θὰ παραμένῃ ἀνάλογος καὶ ἡ ἀγορὰ τῶν καπνῶν μας, καὶ τέλος ἀν αὐξάνῃ, θὰ αὐξάνῃ βαθμιαίως καὶ τῶν ἰδικῶν μας καπνῶν ἡ ἀγορά, καὶ θὰ ὑφίσταται τὰς παραλλήλους ἐναλλαγὰς καὶ ἡ θέσις τῆς παραγωγῆς μας.

G) "Αν τέλος ἡ προσφορά των γίνεται εἰς κόστος ἐπωφελές, τότε θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν αὔξησιν τῆς χρησιμοποιήσεώς των διὰ νὰ ἴκανοποιῇ δσον τὸ δυνατὸν περισσότερον τὴν διάθεσιν τοῦ καταναλωτοῦ τῶν προϊόντων της, καὶ νὰ ἀποκομίζῃ μεγαλείτερα κέρδη.

"Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἔχωμεν προϊοῦσαν καὶ σταθερὰν αὔξησιν τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν καπνῶν μας, ἄρα καὶ ἔξησφαλισμένην αὔξησιν τῆς παραγωγῆς μας.

"Η τελευταία δθεν αὕτη περιπτωσις εἶναι ἡ συμπίπτουσα μὲ τὸ συμφέρον τῆς καπνοπαραγωγῆς μας καὶ πρέπει, δπως ἥδη ἀνέφερα, νὰ ἀποτελέσῃ τὸ περιεχόμενον καὶ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τοῦ προγράμματος τῆς ἐσωτερικῆς καπνικῆς μας πολιτικῆς.

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΠΝΩΝ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΓΟΙ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ

“Οπως είναι ήδη γνωστόν, καὶ ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς τοὺς δποίους παρέθεσα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ', τὰ Ἑλληνικὰ καπνὰ είναι, ἀπὸ ἀπόψεως τιμῆς, τὰ ἀκριβότερα ἐκ τῶν χρησιμοποιουμένων ἀπὸ τὴν διεθνῆ καπνοβιομηχανίαν, ἦτοι προσφέρονται εἰς αὐτὴν μὲ κόστος ἣ ὑπερβολικὸν ἡ συμφέρον ὄπωσδήποτε. Οἱ δὲ λόγοι εἰς τοὺς δποίους ὀφείλεται τοῦτο είναι οἱ ἔξης :

Α'. Ἀπὸ ἀπόψεως καλλιεργητικῆς

‘Η καλλιεργητικὴ ἀπόδοσις τῶν καπνῶν μας, καὶ ἵδιως τῶν καλλιτέρων ποιοτήτων, είναι μικρά. Ὁ μέσος δρος τῆς κατὰ στρέμμα ἀποδόσεως τῆς ὅλης παραγωγῆς μας, κατὰ τὴν πενταετίαν 1923-24-25-26-27 ἀνέρχεται εἰς 66 ὁκάδας, τῶν δὲ καλλιτέρων μας περιφερειῶν μόλις φθάνει τὰς 50-55 ὁκάδας.

‘Ἐξ ἀντιθέτου τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας καὶ αἱ ἐν γένει συνθῆκαι τῆς ἐργασίας καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν παραγωγῶν μας, εἰς τὰς περισσοτέρας περιφερείας, είναι δυσμενέσταται. Ἀπὸ συγκεντρωθέντα ὑπὸ τοῦ Γραφείου Προστασίας Καπνοῦ Καβάλλας ἀναλυτικὰ στοιχεῖα ἔξοδων καλλιεργείας καπνοῦ παρὰ τῶν Γεωργικῶν συνεταιρισμῶν τῆς περιφερείας του κατὰ τὸ 1926 ἔξαγεται—μὴ λαμβανομένων ὑπὸ ὅψιν τῶν περιεχομένων εἰς αὐτὰ ἔξοφθάλμων ὑπερβολῶν τινων—ὅτι τὰ καλλιεργητικὰ ἔξοδα εἰς τὰς περιφερείας τῆς Θρακῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας—αἱ δποῖαι ποσοτικῶς μὲν ἀποδίδουν τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ὅλης παραγωγῆς μας, ποιοτικῶς δὲ τὰς ἐκλεκτοτέρας ποιότητας, ὥστε ἀποτελοῦν τὴν κυρίαν βάσιν τῆς καπνοπαραγωγῆς μας — κυμαίνονται ἀπὸ 2.000 ἕως 5.000 δραχμῶν κατὰ στρέμμα.

“Αν δηλαδὴ ὑπολογίσωμεν ὃς πιθανώτερον μέσον δρον καλλιεργητικῶν ἔξοδων 3.000 δραχμὰς κατὰ στρέμμα, καὶ μέσην ἀπόδοσιν 60 ὁκάδων, ἔχομεν ἐπιβάρυνσιν καλλιεργητικῶν ἔξοδων κατὰ 50 δραχμὰς τὴν ὁκᾶν.

Τὰ αἴτια εἰς τὰ δποῖα ὀφείλεται ἡ ὑπερβολικὴ αὐτὴ ἐπιβάρυνσις είναι πολλὰ καὶ ποικίλα. Τὰ κυριώτερα δμως ἔξ αὐτῶν είναι τὰ ἔξης.

1) Οι καλλιεργούμενοι τύποι καπνῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ιδίως οἱ ἀποδίδοντες τὰς καλλιέργειας ποιότητας (Μπασμᾶς, Ζίχνα, Μπασὶ-Μπαγλί, Μυρωδᾶτα, Σαμψοῦντος) ἔχουν πολὺ μικρὰ καὶ λεπτὰ τὰ φύλλα. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἐλαφρότατα καὶ η εἰς βάρος ἀπόδοσίς των ἐλαχίστη.

2) Εἰς τὰς παραγούσας τὰς καλλιέργειας ποιότητας περιφερείας ή παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ ἀποτελεῖ σχεδὸν μονοκαλλιέργειαν. Τοῦτο συμβαίνει διότι τὰ ἐδάφη ἀφ' ἑνὸς δὲν εἶναι πρόσφορα δι' ἔξ ἴσου ἐπωφελῆ καλλιέργειαν καὶ ἄλλων προϊόντων καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι αἱ καλλιεργήσιμοι ἔκτάσεις των εἶναι σχετικῶς περιωρισμέναι. Οἱ παραγωγοὶ λοιπὸν ἀποβλέποντες εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλειτέραν ἀπολαυσὴν ἐκ τοῦ μοναδικοῦ των προϊόντος, ἐπιχειροῦν καλλιέργειαν μεγαλειτέραν ἐκείνης ποὺ μποροῦν νὰ κάμουν μόνον οἱ ίδιοι μὲ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των. Ἀναγκάζονται ως ἐκ τούτου νὰ προσλαμβάνουν εἰς τὴν καλλιέργειαν βιοθητικοὺς ἐργάτας, τὰ ἡμερομίσθια τῶν ὅποιων ἐπιβαρύνουν πολὺ τὸ παραγωγικὸν κόστος.

3) Ἡ ἔλλειψις εἰδικῆς καὶ καλὰ ὡργανωμένης φυτοπαθολογικῆς ὑπηρεσίας ἀφίνει τοὺς παραγωγούς μας ἀπροστατεύτους καθ' ὀλοκληρίαν ἀπὸ τὰς ζημιάς ἐκ τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν καὶ ἐντόμων ποὺ ἐμφανίζονται τακτικὰ καὶ προσβάλλουν τόσον τὰ φυτώρια ὅσον καὶ τὰς φυτείας τοῦ καπνοῦ, ἐπιφέρονταν δὲ καταστροφὰς ἀνυπολογίστους.

4) Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἀρδευτικῶν μέσων συντελεῖ ἐπίσης πολὺ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ καλλιεργητικοῦ κόστους, διότι ἀναγκάζονται οἱ παραγωγοὶ νὰ μεταφέρουν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ποτίσματος τῶν φυτωρίων καὶ τῆς μεταφυτεύσεως, τὸ νερὸ ποὺ τοὺς χρειάζεται ἀπὸ μεγάλας ἀποστάσεις, καὶ ως ἐκ τούτου ὑφίστανται προσθέτους δαπάνας σοβαράς, ἐπιβαρυνούσας τὸ κόστος τοῦ προϊόντος πολύ. Ἐπίσης δὲ καὶ η ἔλλειψις ἀγροτικῶν δρόμων, λόγῳ τῆς ὅποιας οἱ παραγωγοὶ καταπονοῦνται καὶ χάνουν πολὺν καιρὸν ἀπὸ τὴν παραγωγικήν των ἐργασίαν, ἐνῷ ἐξ ἄλλου τὸ προϊὸν κατὰ τὴν μεταφορὰν ὑφίσταται καὶ φθορὰς καὶ δαπάνας σοβαράς.

5) Ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς καὶ καταλλήλου χώρου πρὸς ἀποθήκευσιν καὶ διαφύλαξιν τοῦ προϊόντος, ἀπὸ τῆς συγκομιδῆς μέχοι

τῆς δεματοποιήσεώς του, γίνεται ἀφορμὴ φθιορῶν καὶ ἀπωλειῶν, αἱ ὅποιαι ἐπίσης ἐπιβαρύνουν τὸ κόστος του.

6) Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων κινήσεως τῶν παραγωγῶν τοὺς ἀναγκάζει νὰ συνάπτουν δάνεια ὑπὸ βαρυτάτους ὅρους, καὶ τοῦτο συντελεῖ ἐπίσης εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους τοῦ προϊόντος.

7) Ἡ ἔλλειψις ἀγροτικῆς ἀσφαλείας ἀφίνει ἀποστατεύτους τὰς φυτείας αἱ ὅποιαι ὑφίστανται ἀνυπολογίστους φθιορὰς καὶ ζημίας, ἐξ ὧν ἐπίσης ἐπιβαρύνεται τὸ κόστος τοῦ προϊόντος.

8) Ἐκτὸς τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος καπνοπαραγωγῶν ἐπιδίδονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ καὶ παντὸς εἴδους ἄλλοι ἐπαγγελματίαι, οἱ ὅποιοι, ἀνίκανοι νὰ ἐργασθοῦν οἱ ἴδιοι καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν των, προσλαμβάνουν δι’ ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας ἐργασίας ἡμερομισθίους ἐργάτας. Τοῦτο, ὅπως εἶναι φυσικόν, ἐπιφέρει ζήτησιν ἐργατῶν καὶ αὔξησιν τῶν σχετικῶν ἡμερομισθίων, ἡ ὅποια καταλήγει πάλιν εἰς ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϊόντος.

Πλὴν τῶν κυρίων τούτων λόγων, συντρέχουν καὶ πλεῖστοι ἄλλοι δευτερεύοντες, οἵτινες ἐπίσης συντελοῦν εἰς τὴν ἐπαύξησιν τῶν ἔξοδων καλλιέργειας καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους τῶν καπνῶν μας.

B: Ἀπὸ ἀπόψεως ἐπεξεργασίας

Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ καπνοῦ εἶναι παράγων σπουδαιότατος διὰ τὴν συντήρησιν καὶ βελτίωσιν τῆς ποιότητός του, ητις εἶναι ἀλληλένδετος καὶ κανονίζεται ἀπὸ τοὺς εὐμενεῖς ἢ δυσμενεῖς ὅρους ὑφ’ οὓς γίνεται ἡ ζύμωσίς του. Διὰ τοῦτο αὕτη ἀπαιτεῖ ίδιαιτέραν προσοχήν, ἐπιμέλειαν καὶ εἰδικότητα. Οἱ τρόποι ἢ συστήματα ποὺ ἐφαρμόζονται διὰ τὴν τεχνικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν καπνῶν εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι. Γενικῶς δμως ἡ ἐπεξεργασία διακρίνεται εἰς δύο κατηγορίας. Τὴν παραγωγικὴν καὶ τὴν ἐμπορικήν.

Ἡ πρώτη, ἡ παραγωγικὴ ἐπεξεργασία, σχετικῶς πρόχειρος, γίνεται κυρίως ἀπὸ τὸν παραγωγὸν καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του. Ἐπειδὴ δμως οἱ παραγωγοί μας, εἴτε δὲν ἔχουν πλήρη τὴν ἀπαιτουμένην τεχνικὴν πεῖραν—ἰδίως οἱ πρόσφυγες—εἴτε διότι δὲν ἐπαρκοῦν μόνοι εἰς τὴν ἐκτέλεσίν της, εἴτε διότι δὲν θέλουν, προσ-

λαμβάνουν εἰδικοὺς καὶ βιοηθητικοὺς ἐργάτας, τὰ ἡμερομίσθια τῶν ὄποίων ἐπιβαρύνουν ἐπίσης ἀρκετὰ τὸ κόστος τοῦ προϊόντος.

Ἡ δευτέρᾳ, ἡ ἐμπορικὴ ἐπεξεργασία, γίνεται ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους εἰς τὰς ἀποθήκας των, ἀπὸ εἰδικοὺς ἐργάτας, μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας ἀναλόγου πρὸς τὸ εἶδος τοῦ καπνοῦ, τῆς ποιότητός του κλπ. κλπ.

Ἡ ἐπεξεργασία αὐτή, λόγῳ τῶν δημιουργηθεισῶν συνθηκῶν ὑπὸ τῶν καπνεργατικῶν ὁργανώσεων, ἐπιβαρύνει—ἀναλόγως τοῦ εἰδους καὶ τῆς ποιότητός του—τὸ προϊὸν ἀπὸ 3 ἕως 45 δραχμὰς κατ' ὄκαν. Οἱ ἀκόλουθοι πίναξ δείχνει τὰ ἔξοδα τῆς κατὰ εἰδὴ ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν μας καὶ τὴν ἐκ ταύτης κατ' ὄκαν ἐπιβάρυνσιν τοῦ κόστους των.

Εἰδη ἐπεξεργασίας

Κόστος ἐπεξεργασίας κατ' ὄκαν

1) Μπασμᾶς

Θράκη	Δραχμαὶ	25—45
Μακεδονία Ἀνατολικὴ	»	.22—40
Μακεδονία Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ	»	20—30
Αἰτωλοακαρνανία	»	15—20

2) Μπασὶ-Μπαγλὶ

Μακεδονία Ἀνατολικὴ	»	12—20
-------------------------------	---	-------

3) Κεφαλοδεμένα

Μακεδονία Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ	»	8—10
Θεσσαλία καὶ Φθιώτις	»	6—10
Αἰτωλοακαρνανία	»	12—14

4) Ἄρμαθόδεμα

Μακεδονία Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ	»	4— 8
Θεσσαλία	»	3— 6
Αἰτωλοακαρνανία	»	2— 5
Φθιώτις	»	3— 6
Ἀττικὴ	»	3— 5
Πελοπόννησος	»	1— 3
Νῆσοι	»	3— 6
Ἅπειρος	»	2— 3

Ειδη έπεξεργασίας		Κόστος έπεξεργασίας κατ' όκαν
5) Τόγκα		
Θράκη	>	3— 5
Μακεδονία Ἀνατολική	>	>
Μακεδονία Κεντρική καὶ Δυτική	>	>
Θεσσαλία	>	>
Αιτωλοακαρνανία	>	>
Φθιώτις	>	>
Ἀττικὴ	>	>
Νῆσοι.	>	>

Συγκριτικῶς εἰς τὰς χώρας αἱ δποῖαι παράγουν ὅμοειδῆ. καπνὰ μὲ τὰ ἴδια μας καὶ μᾶς συναγωνίζονται, δηλαδὴ τὴν Τουρκίαν καὶ Βουλγαρίαν, τὰ ἔξιδα τῆς έπεξεργασίας εἶναι τὰ ἔξης διὰ τὰ δύο κυριώτερα εἰδῆ:

Βουλγαρία Μπασμᾶς Δρ. 11-28 Μπασί-Μπαγλὶ Δρ. 8-13 κατ' όκαν
Τουρκία » » 15-19 » » 8-12 »

Ἡ ἐκ τῶν ἔξιδων έπεξεργασίας ὅμως ἐπιβάρυνσις τοῦ κόστους τῶν καπνῶν μας δὲν εἶναι ἡ μοναδική. Ἡ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν ἔργατῶν ταχτικὴ τῆς συστηματικῆς δημιουργίας —κατ' ἔτος σχεδὸν καὶ κατὰ τὴν κρίσιμον περίοδον τῆς ζυμώσεως τῶν καπνῶν— ἀταξιῶν, σαμποτάζ καὶ ἀπεργιῶν ἐπιφέρει σοβαρὰς φθορὰς καὶ ζημίας, αἱ δποῖαι ἐπίσης ἀποτελοῦν μεγίστην ἐπιβάρυνσιν τοῦ κόστους τοῦ προϊόντος.

Γ. Ἀπὸ ἀπόψεως φορολογίας.

Ο καπνὸς φορολογεῖται ὕσον κανένα ἄλλο γεωργικὸν ἢ βιομηχανικὸν προϊὸν εἰς τὴν Ἐλλάδα, ἀλλ᾽ ὑποθέτω καὶ εἰς καμμίαν ἄλλην χώραν. Ἡ ἔγγειος ἡ φορολογία τῆς δεκάτης λεγομένη ἀνέργεται εἰς 19.20 % ἐπὶ τῆς παραγωγικῆς του ἀξίας, ἥτοι τῆς τιμῆς πωλήσεώς του ἀπὸ τὸν παραγωγὸν εἰς τὸν ἔμπορον. Μία ὀκαν καπνοῦ παραδείγματος χάριν, πωλουμένη ἀπὸ τὸν παραγωγὸν πρὸς 50 δραχμάς, ἐπιβαρύνεται μὲ δραχμὰς 9.60 %. (Εἰς τὴν Τουρκίαν πληρώνει κατ' ἀναλογίαν δρχ. 1.25 % καὶ εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ δρχ. 0,25—1.10%).

Τὸ ποσοστὸν τοῦτο τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ δὲν εἰσπράττει τὸ Κράτος ὀλόκληρον ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Ἐξ αὐτοῦ ἀποδίδει, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀρχικοῦ ποσοστοῦ τῆς ἐνιαίας φορολογίας ἐκ 16 % — διότι τὰ λοιπὰ 3.20 % εἶναι πρόσθετα, διατιθέμενα ὑπὲρ τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου κλπ. — 20 % ὑπὲρ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, δπου παράγεται ὁ καπνός. Ἐκ τοῦ ἀπομένοντος δὲ ποσοστοῦ 12.8 % ἀποδίδει ἐπίσης τὰ ἀκόλουθα ποσά:

α') 3 % ὑπὲρ τῶν Ὁρφανοτροφείων, Παιδικῶν Σταθμῶν, Φθισιατρείων καὶ λοιπῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων.

β') 4 % ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Καπνεργατῶν.

γ') 11 % ὑπὲρ τῶν Γεωργικῶν Τραπεζῶν, Λιμενικῶν Ταμείων ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, Ταμείου ὑδρεύσεως Καβάλλας εἰδικῶν Ταμείων Αἴτωλοακαρνανίας καὶ διαφόρων ἄλλων Ταμείων ἥ νομικῶν προσώπων.

δ') Μέχρι 1.200.000.000 ὑπὲρ τῶν Γραφείων Προστασίας Καπνοῦ.

ε') Μέχρι 10.000.000 ὑπὲρ τῶν Δήμων, οἵτινες εἰχον ἐπιβεβλημμένην φορολογίαν ἐπὶ τῶν εἰς αὐτοὺς μεταφερομένων προϊόντων.

Συνεισφέρει κατ' ἀκόλουθίαν ὁ καπνός, πρὸς ἐκπλήρωσιν παντὸς εἰδούς γενικῶν καὶ εἰδικῶν σκοπῶν εἰς τὴν χώραν, σοβαρώτατα ποσά, τὰ ὅποια τὸν ἐπιβαρύνονταν μέχρις ἔξαντλήσεως.

Τοῦτο δὲ καθ' ὃν χρόνον τὰ καπνὰ τῶν συναγωνιστριῶν μας χωρῶν Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας ἐπιβαρύνονται, δπως ἐσημείωσα, κατ' ἀναλογίαν μὲ 90 % ὀλιγωτέραν φορολογίαν.

Καὶ μόνη ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν καπνῶν μας, εἶναι φανερὸν πόσον δύσκολον καθιστᾶ τὸν συναγωνισμόν των εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν.

Πλὴν τῆς ἀμέσου δὲ ὑπάρχουν καὶ πλεῖσται ἄλλαι φορολογίαι καὶ ἐπιβαρύνσεις — φόροι ἐπιτηδεύματος, καθαρᾶς προσόδουν, εἰσφορὰ ὑπὲρ ΤΑΚ κλπ. — δι' ὧν ἐπιβαρύνεται τὸ κόστος τῶν καπνῶν μας.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀτυχῶς ἡ φορολογικὴ ἡ μόνη ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καταθλιπτικὴ ἐπιβάρυνσις τοῦ καπνοῦ. Παράλληλος πρὸς ταύτην εἶναι ἡ προκύπτουσα ἀπὸ τὰς πολλαπλᾶς καὶ δαπανηροτάτας ὑποχρεώσεις, τὰς ὅποιας ὑφίσταται καὶ ἡ παραγωγὴ καὶ τὸ ἐμπόριον, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἀπέναντι τοῦ

Δημοσίου διατυπώσεων καὶ τὴν ἔξομάλυνσιν τῶν δημιουργούμένων ὑπὸ τῶν δργάνων του μυρίων δυσχερειῶν καὶ πιέσεων.

Ἄλλ' ἀπειρώς χειροτέρα τῆς οἰκονομικῆς εἶναι ἡ ψυχολογικὴ ἐπιβάρυνσις, τὴν ὅποιαν ὑφίσταται τὸ προϊὸν ἐκ τῆς ἀσταθείας τῆς φορολογικῆς μας πολιτικῆς. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ διὰ τὴν θεραπείαν οἰασδήποτε ἀνάγκης τὰ διάφορα Ὅπουργεῖα, μὲ τὴν μεγαλειτέραν εὔκολίαν, συντάσσουν καὶ ψηφίζουν νόμους, διὰ τῶν ὅποιων ἐπιβαρύνεται ὁ καπνὸς μὲ νέας φορολογίας. Υπὸ τοιούτους ὅρους εὐνόητον ἀποβαίνει δι τὸ διεθνὲς ἐμπόριον γενικῶς, μὴ δυνάμενον νὰ ἔχῃ σταθερὰν βάσιν τῶν ὑπολογισμῶν του εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν καπνῶν μας, κατέχεται ἀπὸ δυσπιστίαν καὶ συναλλάσσεται πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν καπνοπαραγωγὴν μὲ πᾶσαν ἐπιφυλακτικότητα. Ἡ ἐκ τούτων δὲ ἐπιβάρυνσις τοῦ προϊόντος ἀποβαίνει ἀνυπολογίστως ἐπιζημία διὰ τὴν θέσιν του εἰς τὴν διεθνῆ καπναγοράν.

Δ'. Ἀπὸ ἀπόψεως ἐμπορικῆς.

Ως ἐκ τοῦ τρόπου τῆς διενεργείας τοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν μας, δηλαδὴ τῆς συμμετοχῆς εἰς αὐτὸ ποικίλων παραγόντων τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς, τῶν κρατουσῶν εἰς τὴν χώραν μας δυσμενῶν συνθηκῶν εἰς τὴν κίνησίν του καὶ ἀπὸ ἀπόψεως φορολογικῆς, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως χρησιμοποιήσεως κεφαλαίων, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως μεταφορικῶν καὶ συγκοινωνιακῶν μέσων, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἀγορᾶς, λόγῳ τῆς μεγάλης ποικιλίας τῶν παραγομένων εἰδῶν καπνοῦ καὶ τῆς χρησιμοποιήσεως πολλῶν διαμέσων προσώπων, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐπεξεργασίας τοῦ προϊόντος, λόγῳ τῶν ἐργατικῶν ἀντιλήψεων, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως μεγάλων ἀσφαλίστρων καὶ ἐνοικίων τὰ ὅποια καταβάλλει, καὶ λόγῳ τῶν πολλαπλῶν ἄλλων κινδύνων τοὺς ὅποιους διατρέχει, τὸ καπνεμπόριον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑφίσταται μεγάλας ἐπιβαρύνσεις διὰ γενικῶν καὶ ἄλλων ἔξόδων, τὰ ὅποια, φυσικά, ἐπιπίπτοντα ἐπὶ τοῦ προϊόντος, ἐπαυξάνουν τὸ κόστος του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Πρόγραμμα ἐσωτερικῆς καπνικῆς πολιτικῆς—Μέτρα προστασίας καὶ βελτιώσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας—“Ιδρυσις Ἰνστιτούτου καὶ ὁργάνωσις καπνικῶν ὑπηρεσιῶν—Διαπαιδαγώγησις παραγωγῶν—Οἰκονομικὴ καὶ κρατικὴ ἐνίσχυσις τοῦ παραγωγοῦ—Καθορισμὸς ποιοτικοῦ κύκλου τῆς παραγωγῆς—Συνεταιριστικὴ ὁργανώσεις παραγωγῶν καὶ ἐμπόρων—Ἐργατικὴ καὶ φορολογικὴ καπνικὴ πολιτική.

Δι’ ὅλους τοὺς ἔκτεθέντας λόγους, ἡ προσφορὰ τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν διεθνῆ καπνοβιομηχανίαν γίνεται μὲ κόστος ὑπερβολικὸν ἡ συμφέρον ὄπωσδήποτε. Ως ἐκ τούτου αἱ συνθῆκαι τῆς μελλοντικῆς των θέσεως θὰ εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὰς προϋποθέσεις τὰς ὅποιας ἀνέπτυξα εἰς τὰ προηγούμενα.

Διὰ νὰ μεταβληθῇ ἡ θέσις αὐτὴ καὶ νὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ προσφορὰ τῶν καπνῶν μας εἰς κόστος ἐπωφελὲς χρειάζεται ἡ γενικὴ προϋπόθεσις τὴν ὅποιαν καθώρισα ὡς: «**Πρόγραμμα ἐσωτερικῆς καπνικῆς πολιτικῆς**».

Τοῦ προγράμματος τούτου ἡ δημιουργία καὶ ἀποτελεσματικὴ ἔφαρμογὴ δὲν εἶναι ἔξηρτη μόνον, ὅπως οἱ πολλοὶ ἵσως πιστεύουν, ἐκ τῆς ψηφίσεως ὠρισμένων νομοθετικῶν μέτρων.

Μέτρα νομοθετικὰ εἶναι ἀνάγκη, καὶ ἐπείγουσα μάλιστα, νὰ ληφθοῦν πρὸς ωθητικόν πλείστων καὶ σοβαρωτάτων σημείων, σχετικῶν μὲ τὴν παραγωγήν, τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν καπνῶν μας.

Πραγματικὴ ὅμως καὶ ἀποτελεσματικὴ «καπνικὴ πολιτικὴ» θὰ ὑπάρξῃ, ὅταν δημιουργηθῇ «καπνικὴ συνείδησις» ἐνστικτον δηλαδὴ καὶ ὁμαδικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ καπνοῦ, μεταξὺ ὅλων τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων δι’ αὐτὸν καὶ ἀποκομιζόντων τὰ ἐξ αὐτοῦ ὠφελήματα παραγόντων—ἥτοι τῶν καλλιεργητῶν, τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐμπόρων, τοῦ Κράτους, τῶν ὁργάνων τῶν διαφόρων ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν του καὶ τῶν σχετιζομένων πρὸς τὸ προϊόν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν τῆς χώρας μας — οἵτινες πρέπει νὰ κατανοήσουν τὴν

άναγκην τὴν ὅποιαν τὸ ἀμοιβαῖον συμφέρον καὶ ἡ ἀποστολή των ὑπαγορεύει, μιᾶς μελετημένης, εἰλικρινοῦς καὶ πρὸ παντὸς συντονισμένης προσπαθείας μεταξύ των, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωχθσομένου σκοποῦ.

Τὰ μέτρα ταῦτα καὶ ἡ συντονισμένη προσπάθεια πρέπει νὰ εἶναι καὶ νὰ ἀποσκοποῦν εἰς τὰ ἔξῆς κύρια σημεῖα.

ΙΔΡΥΣΙΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΤΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ πρακτικὴν μελέτην τῶν συνδεομένων μὲ τὴν καπνοπαραγωγήν μας ζητημάτων, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ταχεῖα ἴδρυσις καὶ ἀρτία λειτουργία τοῦ Καπνικοῦ Ἰνστιτούτου, καὶ ἡ δημιουργία εἰδικῶν στελεχῶν ἐπιστημονικῶν καὶ πρακτικῶν μορφωμένων εἰς τὴν καλλιέργειαν, τὴν φυτοπαθολογίαν καὶ τὴν γημείαν τοῦ καπνοῦ, διὰ νὰ χαραχθῇ καὶ ἐφαρμοσθῇ παρ' αὐτῶν τὸ ἀπαιτούμενον πρόγραμμα τῆς παραγωγικῆς καπνικῆς μας ἔξελίξεως.

Τὸ Καπνικὸν Ἰνστιτούτον, διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ ὀργάνωσιν τοῦ ὅποιου νομίζω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐπί τινα χρόνον μετά-κλησις ἐνὸς εἰδικοῦ ξένου ἐπιστήμονος ἀνωτέρου κύρους καὶ πείρας, πρέπει, κατὰ τὴν γνώμην μου, νὰ ἀποτελέσῃ καὶ τὸ κέντρον τοῦ συντονισμοῦ τῆς ἀπαιτουμένης προσπαθείας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς ἐσωτερικῆς καπνικῆς μας πολιτικῆς.

Δὲν πρέπει δηλαδὴ τοῦτο νὰ περιωρισθῇ εἰς τὸ καθαρῶς ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν μέρος τοῦ προγράμματος μόνον, ἀλλὰ πρέπει, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν πάντοτε καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ Υπουργείου τῆς Γεωργίας, νὰ συγκεντρώσῃ καὶ τὸ διοικητικὸν τοιοῦτον, ἢτοι τὴν ὀργάνωσιν καὶ διεύθυνσιν τῶν ἀπαιτουμένων εἰδικῶν καπνικῶν περιφερειακῶν ὑπηρεσιῶν, τὴν διαχείρισιν τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τοῦτο δαπανῶν, τὴν ὑπόδειξιν καὶ λῆψιν τῶν ἀπαιτουμένων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων κ.λ.π. κ.λ.π. πρὸς προστασίαν καὶ βελτίωσιν τῆς θέσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας.

Διὰ τὴν πραγματοποίησιν δὲ τῆς διπλῆς του ταύτης ἀποστολῆς πρέπει νὰ προικοδοτηθῇ καὶ διὰ τῶν ἀπαιτουμένων ἐπαρκῶν οἰκονομικῶν μέσων. Καὶ ὡς τοιαῦτα πρέπει νὰ δοθοῦν τὰ προβλεπόμενα διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Γραφείων Προστασίας Καπνοῦ, αὐξανομένης τῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου παρεχομένης σχετικῆς πιστώ-

σεως εἰς τὸ ποσὸν τῶν 20.000.000 δραχμῶν ἐτησίως, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀπαιτουμένη ἐπάρκεια διὰ τὴν ταχεῖαν καὶ τελεσφόρον πράγματοποίησιν τῆς ἀποστολῆς του.

ΔΙΑΤΤΑΙΔΑΓΩΓΗΣΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Εἶναι ἀπολύτως ἐπιβεβλημένη ἡ συστηματικὴ διαπαιδαγώγησις καὶ πρακτικὴ μόρφωσις τοῦ καπνοπαραγωγοῦ, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν καλλιτέρων καὶ οἰκονομικωτέρων τρόπων καλλιεργείας, διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλληλοτέρων ἐδαφῶν πρὸς καλλιέργειαν, διὰ τὴν πρόδηλψιν καὶ ἔγκαιρον καταπολέμησιν τῶν ἀσθενειῶν καὶ ἄλλων ἔχθρῶν τοῦ φυτοῦ, διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν μᾶλλον προσαρμοζομένων εἰς τὴν περιφέρειάν του καλλιεργησίμων τύπων, διὰ τὴν ἀδιάλειπτον προσπάθειαν τῆς βελτιώσεως τῆς ποιότητός του, διὰ τῆς ἔγκαιρου συλλογῆς, τῆς καλῆς ἀποξηράνσεως, τῆς καταλλήλου διαφυλάξεως, τῆς ἐπιμελοῦς ἐπεξεργασίας του καὶ ἐν τέλει διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ πόνου πρὸς τὸ προϊόν, τοῦ δποίου, ἀτυχῶς, κατὰ τὸ μέγα των μέρος, οἱ καπνοπαραγωγοί μας στεροῦνται σήμερον.

Γενικὰ δέ, πρέπει νὰ διδαχθῇ καὶ νὰ ἐννοήσῃ ὁ καπνοπαραγωγός μας, ὅτι ὅσον περισσότερον ἐνδιαφερθῇ, γνωρίσῃ καὶ περιποιηθῇ τὸ προϊόν του, τόσον περισσότερον τοῦτο θὰ τὸν ἴκανοποιήσῃ.

Εἰδικώτερα πρέπει νὰ καθοδηγηθοῦν καὶ νὰ ἐννοήσουν οἱ παραγωγοί—**ἡ καὶ νὰ ὑποχρεωθοῦν**—νὰ μὴ καλλιεργοῦν ἔκτασιν μεγαλειτέραν ἐκείνης ποὺ μποροῦν οἱ ἴδιοι καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογένειάς των. Καλλιέργεια καπνοῦ, ἐπιβαρυνομένη συστηματικῶς μὲ βιοηθητικὰ ἐργατικὰ ἡμερομίσθια δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπιφελής διὰ τὸν παραγωγόν, διότι τότε γίνεται οὗτος ἐπιχειρηματίας.

Ἐπειτα διὰ παντὸς τρόπου πρέπει νὰ ἐννοήσουν οἱ παραγωγοί, ὅτι ἡ **μονοκαλλιέργεια** τοῦ καπνοῦ, εἰς ὅσας περιφερείας γίνεται αὗτη, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἐπικερδής, εἶναι ἐπιζημία. Τὸ νὰ ἔξαρτῃ τὴν ὑπαρξίαν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του ὁ παραγωγὸς ἀπὸ ἕνα μόνον προϊὸν εἶναι ὄλεθριον. Διότι μία ζημιά ἡ καταστροφὴ τοῦ προϊόντος τούτου ἀπὸ δυσμενεῖς καιρικὰς συνθήκας ἡ ἀπὸ ἄλλους λόγους, τὸν ἀφίνει ἀπολύτως ἐκτεθειμένον οἰκονομικῶς. Ἐκτὸς τούτου ἡ πίεσις, τὴν δποίαν εἶναι ἐνδεχόμενον

νὰ ὑποστῇ κατὰ τὴν πώλησιν τοῦ προϊόντος του, εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα, ὅταν ὁ ἀγοραστὴς γνωρίζῃ ὅτι ὁ παραγωγὸς ἔξαρτѣ τὰ πάντα ἀπὸ τὸν καπνὸν καὶ μόνον.

Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον νὰ ἔννοήσῃ ὁ παραγωγὸς — ἡ καὶ νὰ ὑποχρεωθῇ — ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ διὰ παντὸς τρόπου τὴν καλλιέργειαν καπνοῦ εἰς ἀκατάλληλα ἐδάφη, ὡς καὶ τὴν συλλογὴν τῶν φύλλων δευτέρας βλαστήσεως, τῶν λεγομένων φυλλίζιων ὡς καὶ τῶν γκιουζίων, διότι καὶ ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα ἐπιδροῦν καταστρεπτικῶς ἐπὶ τῆς ποιότητος τοῦ προϊόντος του, ἐκ τῆς δποίας αὐτὸς κυρίως ἔχει νὰ ξημιωθῇ, διότι βλαπτομένης τῆς ποιότητος μειώνεται ἡ ἀξία τοῦ προϊόντος του.

Ἐπίσης πρέπει τὰ καθοδηγθοῦν οἱ παραγωγοὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς λιπάνσεως τῶν ἀγρῶν των, διότι τελευταίως, παρασυρόμενοι ἀπὸ τὰς εἰσηγήσεις ἐνδιαφερομένων, ἀρχισαν χρησιμοποιοῦντες ἄνευ προσοχῆς καὶ ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὴν ἐπιτυγχανομένην μεγαλειτέραν ἀπόδοσιν, διαφέρους τύπους χημικῶν λιπασμάτων δῆθεν καταλλήλων διὰ τὰ καπνά.

Ἡ χρῆσις τοιούτων λιπασμάτων πρέπει νὰ ἔννοήσουν ὅτι ἀποβαίνει κυριολεκτικῶς καταστρεπτικὴ διὰ τὴν ποιότητα τῶν καπνῶν των, δπως βεβαιοῦν οἱ ἀριδόδιοι νὰ ἔκτιμήσουν τοῦτο καπνέμποροι. Ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν προηγηθῆ εἰδικαὶ καὶ μακροχρόνιοι ἔξετάσεις τοῦ ἐδάφους καὶ πειραματισμοὶ ὑπὸ ἀριδόδιων ἐπιστημόνων, ἡ λίπανσις τῶν καπνοκαλλιεργουμένων ἀγρῶν πρέπει νὰ γίνεται μόνον διὰ φυσικῶν ζωικῶν λιπασμάτων, δπως εἰς τὸ παρελθόν, καὶ νὰ ἀποφεύγωνται τὰ χημικὰ τοιαῦτα, ἡ χρῆσις τῶν δποίων ἀποτελεῖ κίνδυνον, ἐπαναλαμβάνω, σοβαρώτατον.

Ἐπίσης εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἔννοήσῃ — ἡ καὶ νὰ ὑποχρεωθῇ — ὁ παραγωγός, ὅτι πρέπει νὰ δεματοποιῇ ὁ ἴδιος τὰ καπνά του καὶ νὰ μὴ τὰ πωλῇ εἰς ἀριμάθες (σανδάλια, κιουντέδες). Τὰς προβαλλομένας ἀντιρρήσεις, τόσον ἐκ μέρους παραγωγῶν ὅσον καὶ ἐμπόρων τινῶν περὶ τῶν δυσκολιῶν εἰς τὰς δποίας προσκρούει καὶ τῶν εὔκολιῶν τὰς δποίας παρουσιάζει δι' ἀμφοτέρους ἡ ἀγοραπωλησία τῶν καπνῶν ἀδεματοποιήτων, δὲν παραγνωρίζω. Πιστεύω δμως, ὅτι κατὰ βάσιν τὸ συμφέρον τοῦ προϊόντος δὲν ἔξυπηρετεῖται διὰ τῆς κατὰ τοιοῦτον τρόπον πωλήσεώς του. Διότι κανένας γνωρίζων καὶ ἀντικειμενικῶς ἔκτιμῶν τὰ

πράγματα δὲν θὰ ὅμοιογήσῃ ὅτι ὁ ἴδιος ὁ παραγωγὸς καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του πρέπει νὰ κάνουν τὴν παραγωγικὴν λεγομένην ἐπεξεργασίαν καὶ δεματοποίησιν τοῦ προϊόντος των, τοῦτο δὲ ὅσον τὸ δυνατὸν ἄνευ προσλήψεως βιοηθητικῶν ἐργατῶν, καὶ ἵδιως κατὰ τρόπον ὅσον τὸ δυνατὸν καλλίτερον καὶ ἐπιμελέστερον. Δι᾽ αὐτῆς θὰ ἀποκερδαίνῃ τὴν διαφορὰν τῆς ἀξίας του προϊόντος του καὶ θὰ αὐξάνῃ τὰ ἔσοδά του, θὰ διευκολύνῃ δὲ τὴν δευτέραν, ἢτοι τὴν ἐμπορικὴν ἐπεξεργασίαν, ἐκ τῆς ἀπλουστεύσεως τῆς ὁποίας θὰ μειωθῇ τὸ γενικώτερον κόστος τῶν καπνῶν μας.

* * *

Διὰ τὴν τοιαύτην διαπαιδαγώγησιν καὶ καλλιεργητικὴν μόρφωσιν τῶν καπνοπαραγωγῶν μας, πρέπει ἀποκλειστικῶς νὰ ἀσχοληθοῦν εἰς τὸ μέλλον τὰ Γραφεῖα Προστασίας Καπνοῦ — ἀν θὰ διατηρηθοῦν καὶ μετὰ τὴν Ἄδρυσιν τοῦ Ἰνστιτούτου, ὡς περιφερειακά του ἔξαρτήματα, δπότε, φυσικά, πρέπει νὰ ἰδρυθοῦν τοιαῦτα καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μεγάλα καπνοπαραγωγικὰ διαμερίσματα καὶ νὰ ἀλλάξουν τύπον — ἀφίνοντα κατὰ μέρος ὅλας τὰς ἄλλας ἀρμοδιότητας, διὰ τὴν ἔξυπηρέτησιν τῶν ὁποίων οὔτε ἡ ὁργανική των σύνθεσις οὔτε τὰ ὅλλα των ἐφόδια δράσεως εἶναι ἐπαρκῆ.

Παραλλήλως καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν πρέπει συστηματικῶς νὰ ἀσχοληθοῦν — συντονίζοντα τὰς προσπαθείας των πρὸς τὸ πρόγραμμα ποὺ θὰ χαράξῃ καὶ τὰς ὁδηγίας ποὺ θὰ παρέχῃ ἑκάστοτε τὸ Ἰνστιτοῦτον — αἱ Ἐνώσεις τῶν καπνοπαραγωγικῶν συνεταιρισμῶν, τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια, αἱ ὑπηρεσίαι καὶ τὰ ὅργανα τῆς Ἐποπείας τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, τοῦ Ἐποικισμοῦ, τῆς Ἐπιχειρησίας Ἀποκαταστάσεως προσφύγων καὶ τῆς μελλούσης νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν εἰδικῆς ὁργανώσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

Ίδιως διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ καθοδήγησιν τοῦ καπνοπαραγωγοῦ πρέπει νὰ χοησιμοποιηθοῦν καὶ νὰ συντελέσουν οἱ διδάσκαλοι τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως, οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὰς καπνοπαραγωγικὰς περιφερείας, ἀφ’ οὗ διδαχθοῦν οὗτοι τὰς ἀπαραιτήτους στοιχειώδεις θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς γνώσεις, διὰ παρακολουθήσεως εἰδικῶν μαθημάτων εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον τοῦ Καπνοῦ, ἐφαρμοζόμενου κατ’ ἐπέκτασιν καὶ γενικώτερα τοῦ νόμου 3600 περὶ στοιχειώδους γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ

Παράλληλος πρός τὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ γεωργικὴν μόρφωσιν τοῦ παραγωγοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ὑποβοήθησίς του διὰ νὰ μπορῇ νὰ παράγῃ τὸ προϊόν του ὑπὸ καλλιτέρους δρους καὶ μὲ δλιγάτερον κόστος.

Ἡ ὑποβοήθησίς του δὲ αὗτη θὰ πραγματοποιηθῇ διὰ τῶν ἀκολούθων ἴδιως μέσων, διὰ τὴν παροχὴν τῶν ὅποιων ἡ πρωτοβουλία καὶ ἀρμοδιότης ἀνήκει κυρίως εἰς τὸ Κράτος.

“Οπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως οἱ καπνοπαραγωγοί μας, ἐκ ποικίλων λόγων, ὁ σπουδαιότερος τῶν ὅποιων εἶναι ἡ ἔλλειψις ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος, ἡ ὅποια τοὺς χαρακτηρίζει, στεροῦνται τῶν ἀπαίτουμένων χρηματικῶν κεφαλαίων κινήσεως. Ως ἐκ τούτου ἀναγκάζονται, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καλλιεργείας καὶ ἐπεξεργασίας τοῦ προϊόντος των, νὰ συνάπτουν δάνεια.

Τὰ δάνεια ταῦτα τοὺς παρέχει κυρίως ἡ ἀσκοῦσα τὴν ἀγροτικὴν πίστιν Ἐθνικὴ Τράπεζα, ὑπὸ δύο τύπους, ὡς καλλιεργητικὰ καὶ πλασματικά. Τὰ ποσὰ δὲ τὰ παρ’ αὐτῆς χορηγηθέντα πρός τὴν καπνοπαραγωγήν, ἐν συγκρίσει μὲ τὸ σύνολον τῶν παρ’ αὐτῆς διατεθέντων δανείων πρός ἔξυπηρέτησιν τῆς ὅλης ἀγροτικῆς πίστεως. τῆς χώρας, κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν, ἥσαν τὰ ἀκόλουθα:

Ἐτη	Δάνεια γεωργικῆς πίστεως ἐν ὅλῳ	Δάνεια πρὸς καπνοπαραγωγὸνς καλλιεργητικὰ καὶ πλασματικὰ	Ἀναλογία τοῖς %
1924	Δρ. 678.069.598	Δρ. 332.261.583	49.—
1925	» 942.459.759	» 353.248.300	37. 5
1926	» 997.346.824	» 298.051.661	30.—
1927	» 1.144.452.127	» 429.417.423	37. 5
1928	» 1.315.000.000	» 485.431.032	37. 5

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων εἶναι προφανές, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δείχνει ἴδιαίτερον ἐνδιαφέρον καὶ αὐξάνει κατ’ ἀναλογίαν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος τὰ πρός ἔξυπηρέτησιν τῆς καπνοπαραγωγῆς μας διατιθέμενα κεφάλαια. “Ἄν δὲ ἔξακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἡ παρ’ αὐτῆς ἀσκησὶς τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, προγραμματική τῆς σκέψις εἶναι νὰ αὐξήσῃ ταῦτα συστηματικῶς ἀκόμη περισσότερον, ἐφ’ ὅσον θὰ ληφθοῦν τὰ μέτρα ἐκεῖνα τὰ ὅποια θὰ παρέχουν τὰς ἀπαίτουμένας ἔγγυήσεις τῆς ἀσφαλεστέρας ἀποδόσεώς των ἀπὸ τοὺς δανειζομένους καπνοπαραγωγούς.

Τὰ χορηγούμενα ὅμως δάνεια παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης δὲν εἶναι ἐπαρκῆ πρὸς ἴκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν καπνοπαραγωγῶν, λαμβανομένου ὑπὸ ὅψιν ὅτι ἡ μέση ἀξία τῆς ἐτησίας καπνοπαραγωγῆς μας ὑπολογίζεται εἰς 1.800—2.000.000.000 δραχμῶν, τὸ δὲ ποσὸν τῶν δανείων τούτων, κατὰ μέσον ὅδον τῆς τελευταίας διετίας, ἀνέρχεται εἰς 450.000.000 περίπου, ἥτοι ἀντιστοιχοῦν μόνον πρὸς τὰ 25 % περίπου τῆς ἀξίας τοῦ προϊόντος. Ως ἐκ τούτου οἱ καπνοπαραγωγοί, ἵδιως εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ἀναγκάζονται νὰ συνάπτουν πρόσθετα δάνεια παρ’ ἵδιωτῶν κεφαλαιούχων ἢ μικρεμπόρων. Τὰ δάνεια αὐτὰ ὅμως συνάπτονται μὲ τόκους βιαφυτάτους, ποὺ φθάνουν πολλάκις καὶ εἰς 150 %! Ἐπομένως τοὺς ἀπορροφοῦν κάμε κέρδος τὸ ὄποιον θὰ ἀπέμενεν ἀπὸ τὴν πώλησιν τοῦ προϊόντος των, τὸ ὄποιον τοιουτορρόπιος ἐπιβαρύνεται σημαντικά, ἐνῷ ὁ παραγωγὸς εὑρίσκεται διαρκῶς εἰς στενοχωρίαν καὶ ἀνεπάρκειαν ἀντιμετωπίσεως τῶν ἀναγκῶν του.

Ἄπὸ τὴν κατάστασιν αὐτὴν πρέπει νὰ λυτρωθῇ ὁ καπνοπαραγώγος. Καὶ θὰ ἀνακουφισθῇ πραγματικῶς, ἂν τοῦ παρέχωνται ἐπαρκῆ τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια διὰ δανείων μακροπροθέσμων καὶ μὲ ἐπιτόκιον 6—7 τὸ πολὺ τοῖς ἔκατον, διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζεται νὰ καταφεύγῃ εἰς τοκογλύφους.

Ἄν ἐπομένως πραγματοποιηθῇ ἡ μελετωμένη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τοιαύτη φύμασις τοῦ ζητήματος τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, θὰ λυθῇ ἔνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα ζητήματα τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τοῦ παραγωγοῦ καὶ θὰ συντελέσῃ σπουδαίως εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ κόστους τῶν καπνῶν μας.

Συναφῇ εἶναι ἐπίσης τὰ ζητήματα τῆς ἐλλείψεως εἰς τὰς πλείστας περιφερείας τῆς καπνοπαραγωγῆς μας, τῶν ἀπαιτουμένων ἀρδευτικῶν μέσων καὶ ἀγροτικῶν δρόμων, ἐκ τῆς ὄποιας οἱ παραγωγοὶ ὑφίστανται μεγάλα ἔξοδα, ζημίας καὶ ἀπώλειαν χρόνου, διὰ τῶν ὄποιών ἐπιβαρύνεται ἐπίσης πολὺ τὸ κόστος τοῦ προϊόντος.

Ἡ ἔξεύρεσις ἐπομένως τῶν μέσων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν εἶναι ἀπαραίτητος.

Ἀνάλογα δάνεια παρεχόμενα εἰς τοὺς συνεταιρισμοὺς ἢ τὰς κοινότητας παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, καθὼς καὶ ἡ διὰ νόμου παροχὴ δικαιώ-

ματος εἰσπράξεως εἰδικῆς ἔρανικῆς εἰσφορᾶς παρὰ τῶν καπνοπαραγωγῶν, ἡ ὅποια νὰ χρησιμοποιήται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοιούτων ἔργων, θὰ διευκολύνουν ἐπίσης σημαντικὰ τὴν ἐκτέλεσίν των καὶ θὰ ἀνακουφίσουν πραγματικὰ τὴν καπνοπαραγωγήν μας, μειουμένου τοῦ κόστους τοῦ προϊόντος της.

Ἐπίσης δάνεια πρέπει νὰ δοθοῦν καὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν καπναποθηκῶν εἰς τὰ χωρία τῆς παραγωγῆς, ὅπου οἱ καλλιεργηταί, καὶ ἴδιως οἱ πρόσφυγες, στεροῦνται τοῦ ἀπαίτουμένου χώρου διὰ τὴν καλὴν ἀποθήκευσιν καὶ διαφύλαξιν τοῦ προϊόντος των, ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς ὅποιας τοῦτο ὑφίσταται μεγάλας φθορᾶς καὶ ζημίας καὶ ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς.

Σοβαρὸν ἐπίσης καὶ ἔχον ἀνάγκην ταχείας ρυθμίσεως εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ κανονισμοῦ τῶν σχέσεων μεταξὺ παραγωγῶν καὶ ἐμπόρων κατὰ τὰς ἀγοραπωλησίας τοῦ καπνοῦ. Ως τώρα αἱ σχέσεις αὗται ρυθμίζονται ἀπὸ τὴν ἀμοιβαίαν καλὴν πίστιν τῶν συναλλασσομένων, ἡ ὅποια ὅμως, ἀτυχῶς, δὲν εἶναι πλέον τοιαύτη, ὥστε νὰ ἀποτελῇ κανόνα ἐπὶ τοῦ ὅποιου νὰ ἔξακολουθήσῃ βασιζομένη ἡ ἐπὶ τῶν ἀγοραπωλησιῶν τοῦ καπνοῦ συναλλαγή. Διότι γεννῶνται πολλαπλᾶ ζητήματα — ἴδιως ὡς ἐκ τῆς μεσολαβήσεως τῶν διαφόρων διαμέσων πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ἀγοραπωλησιῶν — τὰ ὅποια ζημιώνουν σοβαρώτατα καὶ τὴν παραγωγὴν καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ συντελοῦν εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς μεταξὺ τῶν δύο τάξεων ἐπιβεβλημμένης ἐμπιστοσύνης καὶ εἰλικρινοῦς συνεργασίας.

Τὸ ζήτημα ἔχει ἥδη ἀρκετὰ μελετηθῆ καὶ δὲν ἀπομένει παρὰ νὰ λάβῃ τὴν δριστικήν του διατύπωσιν καὶ ἐφαρμογὴν ὡς νομοθετικοῦ μέτρου, κανονιζομένων τῶν λεπτομερειῶν του ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑποδείξεων τῶν ἐνδιαφερομένων τάξεων.

Τέλος, ἔκεινο τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ πραγματικὴν καταδυνάστευσιν τῆς καπνοπαραγωγῆς καὶ προξενεῖ ζημίας ἀνυπολογίστους εἰς αὐτὴν εἶναι ἡ ἔλλειψις ἀγροτικῆς ἀσφαλείας.

Ο ἀγρότης καπνοπαραγωγός μας σήμερα εἶναι κατὰ πλάσμα κύριος τοῦ προϊόντος του ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ἀρχίζει τὴν καλλιέργειάν του μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς παραδόσεώς του εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἔμπορον. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ ὑπαρξίας αὐτοῦ καὶ τοῦ προϊόντος του εύρισκεται εἰς τὴν ἀπόλυτον διάκρισιν τῶν κακο-

ποιῶν τῆς περιφερείας του καὶ τὴν καλὴν διάθεσιν τῶν ζώων τῶν συγχωριανῶν καὶ γειτόνων του.

Διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς, τὴν ὅποιαν ἀνέγεται μὲν ἀχαρακτήριστον πράγματι ὑπομονὴν ὁ ἀγροτικός μας κόσμος, ἀλλ᾽ ἡ ὅποια ἀποτελεῖ πραγματικὴν ἔθνικὴν συμφοράν, εἶναι ἀνάγκη νὰ συγκινηθοῦν ἐπὶ τέλους οἱ Κυβερνῆται τῆς χώρας καὶ νὰ λάβουν τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, διὰ νὰ βελτιωθῇ.

Οἰαδήποτε ἄλλη προσπάθεια καὶ κρατικὴ ὑποβοήθησις πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς καπνοπαραγωγῆς μας θὰ εἶναι μηδαμινή, συγκρινομένη πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν καὶ παροχὴν πραγματικῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως εἰς τὴν ὑπαιθρὸν χώραν.

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ἐκ παραλλήλου εἶναι σκόπιμον νὰ χαραχθῇ μία γενικωτέρα κατεύθυνσις εἰς τὸ ξήτημα τῆς παραγωγῆς. Νὰ καθορισθῇ δηλαδὴ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ωθητικὴν διάστασιν τῆς παραγωγῆς μας.

“Οπως ἔχει σήμερον ἡ κατάστασις τῆς διεθνοῦς καπναγορᾶς καὶ ἡ τάσις τῆς βιομηχανίας της πρὸς ἐπιβολὴν ἐνιαίου τύπου τσιγαρέττου μέσης τιμῆς, δὲν φαίνεται δυνατὴ ἡ παροχὴ αὐτῆς ἀπορρόφησις μεγαλειτέρας παραγωγῆς ἐκλεκτῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ ίδιως Ἑλληνικῶν, διότι αἱ τιμαί των εἶναι ὑπερβολικαί. Κατ’ ἀκολουθίαν πρέπει νὰ ωθηθεῖ ἀναλόγως καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν περιφερειῶν ποὺ ἔχουν τὸ προνόμιον τῆς παραγωγῆς των, καὶ νὰ μὴ αὐξάνῃ ἡ προσφερομένη ποσότης των. Συμφέρει δὲ τοὺς παραγωγοὺς τῶν ἐκλεκτῶν ποιοτήτων νὰ προσφέρουν μικροτέραν ποσότητα, διότι θὰ ἐπιτύχουν καλλιέργειας τιμάς, ἐνῷ θὰ ἔχουν ὀλιγάτερα ἔξοδα.

Εἶναι ἐπίσης ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀναμίξεως τῶν καπνῶν τῶν ἐκλεκτῶν περιφερειῶν μετά τοιούτων ὅμιοιδῶν μέν, ἀλλὰ κατωτέρων ὅπωσδήποτε ποιοτήτων.

Ἐξ ἀντιθέτου πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ καὶ νὰ αὐξήσῃ ἡ καλλιέργεια εἰς τὰς περιφερείας ἐκείνας ποὺ παράγουν μέσας καὶ κατωτέρων ποιότητας, καταβαλλομένης ἐννοεῖται πάσης προσπαθείας διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλειτέραν βελτίωσίν των, τῆς ὅποιας ἀσφαλῶς εἶναι ἐπιδεκτικαί.

Ἡ καλλιέργεια τῶν καπνῶν αὐτῶν παρέχει μεγαλειτέραν ποσοτικὴν ἀπόδοσιν, ἡ δὲ δαπάνη τῆς ἐπεξεργασίας τῶν εἶναι πολὺ μικροτέρα, ἐπομένως τὸ κόστος των εἶναι κατώτερον καὶ ἡ χρησιμοποίησίς των ἀπὸ τὴν διεθνῆ καπνοβιομηχανίαν συμφερωτέρα καὶ ἀσφολεστέρα, ὅπως ἀναμφισβήτητος μᾶς πείθει περὶ τούτου ἡ παρατηρουμένη προτίμησις καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ζήτησις τῶν καπνῶν τῆς Δυτικῆς καὶ Κεντρικῆς Μακεδονίας καὶ Ἀγρινίου, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐγκατάλευψιν τῶν ἑκλεκτῶν καπνῶν τῆς περιφερειαίας Ξάνθης.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΩΝ

Εἶναι ἀνάγκη ἐπίσης νὰ καλλιεργηθῇ καὶ νὰ κατανοηθῇ καλὰ ἀπὸ τοὺς παραγωγούς μας ἡ ἀνάγκη τῆς πραγματικῆς συνεταιριστικῆς των ὁργανώσεως.

“Οπως παρουσιάζεται αὐτῇ μέχρι σήμερον, δὲν τοὺς παρέχει παρὰ ἐλαχίστην πραγματικῶς ὀφέλειαν, πλὴν τῆς παρεχομένης εἰς αὐτοὺς σχετικῆς πιστωτικῆς ὑπὸ τῶν Τραπέζων διευκολύνσεως. Πρόπει δὲ νὰ ἐννοήσουν ἐπίσης καλά, ὅτι ἡ συνεταιρική των ὁργάνωσις θὰ τοὺς εἶναι χρήσιμος καὶ πολύτιμος, ἐφ' ὅσυν θὰ περιωρισθῇ εἰς τὴν παροχὴν εύκολιῶν πρὸς πορισμὸν τῶν γεωργικῶν των ἔφοδίων καὶ τῶν μέσων τῆς προστασίας καὶ βελτιώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ ἐπεξεργασίας τοῦ προϊόντος των, καὶ ὅχι τῆς ἐμπορικῆς διαχειρίσεώς του.

Τὸ παράδειγμα τῆς ἀποτυχίας τῆς τοιαύτης προσπαθείας τῶν μεγάλων συνεταιριστικῶν ὁργανώσεων τῶν Βουλγάρων καπνοπαραγωγῶν—τῆς Γενικῆς Ἐνώσεως Συνεταιρισμῶν καὶ τῆς Assépona Krepost,—ἡ ὁποία, καίτοι γενομένη ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν ἢ μᾶλλον τὴν διεύθυνσιν τῆς Γεωργικῆς Τραπέζης τῆς Βουλγαρίας, ἀπέληξεν εἰς οἰκονομικὴν καταστροφήν, ὀλίγον δ' ἔλειψε νὰ παρασύρῃ καὶ αὐτὴν τὴν Τράπεζαν—εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ γνωρίσουν καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς δίδαγμα εἰς τοὺς παραγωγούς μας. Καὶ νὰ μὴ παρασύρωνται οὗτοι ἀπὸ τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὰς ὑποσχέσεις διαφόρων καλοθελητῶν, οἵ ὅποιοι, ἀποβλέποντες μόνον εἰς ἴδιους σκοπούς, προσπαθοῦν νὰ τοὺς παρασύρουν εἰς ἐνεργείας καὶ ἐπιχειρήσεις, διὰ τὰς ὅποιας οὕτε ἡ μόρφωσίς των οὕτε ἡ πεῖρα οὕτε τὰ ἄλλα των ἐφόδια εἶναι πρόσφορα, θὰ ἔχουν δὲ ὡς ἀναπόφευκτον

ἀποτέλεσμα τὴν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου οἰκονομικήν των καταστροφήν, ὅπως συνέβη καὶ μὲ τοὺς Βουλγάρους παραγωγούς.

Ο μόνος, κατὰ τὴν γνώμην μου, σκόπιμος καὶ πραγματικὰ ὀφέλιμος τρόπος συμμετοχῆς τῶν παραγωγῶν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν τῆς παραγωγῆς των θὰ εἶναι ἡ εὐρυτέρᾳ συνεταιριστικῇ ἔνωσίς των μὲ τοὺς Ἑλληνας καπνεμπόρους, τοὺς διαμέσους καὶ τοὺς ἔξαγωγεῖς κατὰ πρῶτον λόγον — ἡ καὶ μὲ τοὺς ξένους — διὰ τοὺς ὄποιους ἐπίσης ἡ συνεργασία αὕτη θὰ ἀποβῆ πολύτιμος.

Τὴν πραγματοποίησιν τῆς συνεργασίας αὐτῆς φαντάζομαι ὡς ἔξης: "Ἐνας ἡ καὶ περισσότεροι συνεταιρισμοὶ παραγωγῶν ἐνὸς ἡ περισσοτέρων χωρίων θὰ συνεταιρίζωνται μὲ ἕνα ἡ καὶ περισσότερους ἐμπόρους τῆς περιφερείας των. Οἱ πρῶτοι θὰ συνεισφέρουν ὡς ἑταῖροι τὰ καπνὰ τῆς παραγωγῆς των καὶ τὴν ἐργασίαν των διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν των — δὶς ἡνὶ ἐπίσης θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ προσληφθοῦν ὡς συνεταῖροι καὶ πεπειραμένοι καπνεργάται — οἱ δεύτεροι θὰ συνεισφέρουν τὰ κεφάλαιά των καὶ τὰ ἐφόδια τῆς πείρας καὶ τῶν ἐμπορικῶν των σχέσεων.

Τοιουτορόπως οἱ καπνοπαραγωγοὶ θὰ ἔχουν ἔξησφαλισμένα καὶ ἐπαρκῆ τὰ ἀπαιτούμενα καλλιεργητικὰ κεφάλαια, ὑπὸ ὅρους ἀπείρως καλλιτέρους τῶν σημερινῶν. Διὰ τῆς ἀμέσου δὲ συγκεντρώσεως τοῦ προϊόντος των εἰς τὴν συνεταιριστικὴν ἀποθήκην, ἡ ἀπόκτησις τῆς ὄποιας θὰ εἶναι ἔξησφαλισμένη ὑπὸ τοῦ ἐμπόρου, θὰ προφυλάσσεται τοῦτο καὶ θὰ γίνεται ἡ ἐπεξεργασία του ὅχι μόνον πολὺ περισσότερον ἐπιμελημένη καὶ οἰκονομικωτέρα, ἀλλὰ καὶ προσθρημοσμένη — διότι θὰ κανονίζεται ἀπὸ τὸν συνεταῖρον ἐμπόρον — πρὸς τὰς διαθέσεις τοῦ πιθανωτέρου ἀγοραστοῦ.

Αφ' ἑτέρου οἱ ἔμποροι, ἔχοντες ἔξησφαλισμένην τὴν πηγὴν τῆς προμηθείας των, καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν παραγωγῶν, δὲν θὰ ἔχουν ἀνάγκην χρησιμοποιήσεως τόσων διαμέσων ὀργάνων, καὶ θὰ ἀποφεύγουν σωρείαν ἄλλων προσθέτων ἔξόδων, τὰ ὄποια μοιραίως τοὺς βαρύνουν σήμερον. Ἐπειτα προσφέροντες καπνὰ γνωστῆς καὶ ἐγγυημένης προελεύσεως εἰς τοὺς ἀγοραστάς των, θὰ ἔχουν ἔξησφαλισμένην τὴν ἐμπιστούνην καὶ προτίμησίν των, πρᾶγμα τὸ δόποιον θὰ διευκολύνῃ σοβαρώτατα τὴν διάθεσιν τῶν καπνῶν των, καὶ θὰ τοὺς ἀπαλλάσσῃ ἀπὸ πολλαπλᾶς ἄλλας δαπάνας.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ καταστῇ δυνατὴ καὶ ἡ δημιουργία τύπων — Standardization — τῶν καπνῶν μας, ἡ ὅποια θὰ διευκολύνῃ γενικώτερα τὸ ἐμπόριόν των καὶ τὴν μεγαλειτέραν διάδοσίν των εἰς τὴν διεθνῆ κατανάλωσιν.

Ἡ εὔρυτέρα ἐπίσης συνεργασία τῶν τοιούτων καπνικῶν συνεταιριστικῶν ἐνώσεων, τῆς αὐτῆς ἢ καὶ ἄλλων περιφερειῶν, θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν συγκέντρωσιν περισσοτέρων τύπων παραγωγῆς καπνῶν καὶ θὰ διευκολύνῃ τὸν ἔφοδιασμὸν τῶν Μονοπωλίων, καὶ τῶν μεγάλων ξένων καπνοβιομηχανικῶν ἑταῖρειῶν, αἱ ὅποιαι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ ἔχουν ἀνάγκην τῶν πολυποσώπων εἰδικῶν ὁργανώσεων τὰς ὅποιας διατηροῦν σήμερον διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν καπνῶν ποὺ τοὺς χρειάζονται καὶ αἱ ὅποιαι ἐπιβαρύνουν ἐπίσης σοβαρὰ τὸ κόστος των, διότι θὰ μποροῦν τότε νὰ πραγματοποιοῦν τὰς ἀγοράς των μόνον διὰ τῶν ἀνωτέρων στελεχῶν των.

Διὰ τοιαύτης συνεργασίας — τὸ σχέδιον τῆς ὅποιας διατυπώνω, φυσικά, εἰς γενικωτάτας γραμμάτες — θὰ περιορισθοῦν σοβαρώτατα αἱ ἐπιβαρύνσεις καὶ θὰ μειωθῇ τὸ κόστος τῶν καπνῶν μας, θὰ ἔξασφαλισθοῦν δέ, κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ πάντοτε, καὶ τῶν παραγωγῶν καὶ τῶν ἐμπόρων τὰ συμφέροντα κατὰ τὸν καλλιτέρον τρόπον.

Φυσικὰ ἡ τοιαύτη συνεργασία θὰ παρουσιάσῃ εἰς τὰς ἀρχὰς πλείστας τεχνικὰς δυσκολίας καὶ θὰ προσκρούσῃ ἵδιως εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐλαττώματα τῆς φυλῆς μας: τὴν προτίμησιν πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἀτομικὴν δρᾶσιν καὶ τὴν ὑπάρχουσαν δυσπιστίαν μεταξὺ παραγωγῶν καὶ ἐμπόρων.

Ἄλλὰ τὸ κοινὸν συμφέρον καὶ οἱ ἀπειλοῦντες καὶ τὰς δύο τάξεις ἀμοιβαῖοι μελλοντικοὶ κίνδυνοι, εἶναι παράγοντες οἱ ὅποιοι, ἀν μελετηθοῦν μὲ τὴν προσήκουσαν σοβαρότητα καὶ κατανοηθοῦν, θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἔξομάλυνσιν τῶν δυσκολιῶν καὶ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεων ἥ αἰσθημάτων ἔκείνων, τὰ ὅποια, ὡς λείψανα παλαιοτέρων συνηθειῶν καὶ ἀντιλήψεων, εἶναι προωρισμένα νὰ ὑποστοῦν τὰς βασικὰς ἀνατροπὰς ποὺ ἀξιοῦ, ἀπὸ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ζήσουν, ἡ σύγχρονος οἰκονομικὴ καὶ ἐμπορικὴ ἔξέλιξις.

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΤΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Διὰ τὴν δλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματος τῆς ἐσωτερικῆς μας καπνικῆς πολιτικῆς, παράλληλος μὲ τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγῶν τοῦ καπνοῦ, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν δύο ἄλλων σημείων, τὰ δόποια, ὅπως ἡδη ἀνέφερα, παῖζουν ἐπίσης πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν ἑξέλιξιν τοῦ καπνικοῦ μας ζητήματος, τῆς ἐπεξεργασίας δηλαδὴ καὶ τῆς φιρολογίας τοῦ προϊόντος.

’Ανάλογος ἐπομένως προσπάθεια πρέπει νὰ γίνῃ καὶ διὰ τὴν ἔλαφρυνσιν τοῦ καπνοῦ ἀπὸ τὰ ὑπερβολικὰ βάρη, τὰ δόποια προσθέτει ἡ ἐπεξεργασία του, καὶ ἡ ἀσκούμενη ὑπὸ τῶν καπνεργατῶν πίεσις πρὸς βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς των θέσεως, ἡ δοπία ἀπολήγει εἰς σοβαρωτάτην αὔξησιν τοῦ κόστους τοῦ προϊόντος.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ καπνεργατική μας τάξις δικαιοῦται, ἀναμφιβόλως, νὰ μετέχῃ εἰς τὰ ἐκ τοῦ καπνοῦ ὄφελη, ἀφοῦ καὶ αὕτη διὰ τῆς ἐργασίας της συντελεῖ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ βελτίωσιν τῆς ποιότητός του, ἃρα καὶ τὴν αὔξησιν τῆς τιμῆς του. ’Άλλ’ ἡ συμμετοχὴ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι δικαία καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν προσφερομένην συμβολήν της καὶ ὅχι αὐθαίρετος καὶ πιεστικὴ ὅπως εἶναι σήμερον.

Πρέπει κατ’ ἀκολουθίαν νὰ ἀντιληφθῇ καὶ ἡ καπνεργατική μας τάξις ὅτι τὰ συμφέροντά της δὲν εἶναι ἀπόλυτα, ἀλλὰ συναφῆ καὶ ἀλληλένδετα μὲ τὰ συμφέροντα τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν μας, συνεπῶς ἡ ἐπιδίωξίς των δὲν πρέπει νὰ γίνεται μονομερῶς καὶ νὰ ἐπιζητήται διὰ μέσων καὶ μέτρων τὰ δόποια στρέφονται καὶ ζημιώνουν πρὸ παντὸς τὸ προϊὸν καὶ ὅχι, ὅπως κακῶς νομίζουν οἱ καπνεργάται, τὸν ἐργοδότην των μόνον, δηλαδὴ τὸ καπνεμπόριον.

Κάθε κακομεταχείρισις τοῦ προϊόντος, ὑποβιβάζουσα τὴν ποιότητά του καὶ ἐπαυξάνουσα τὸ κόστος του, δὲν βλάπτει τὴν παραγωγὴν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν καπνῶν μας μόνον, βλάπτει καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, καὶ εἰς τοῦτο πρέπει καλὰ νὰ προσέξουν οἱ πραγματικοὶ καπνεργάται μας, διότι τὰς συνεπείας ἐνδεχομένης κρίσεως θὰ δοκιμάσουν αὐτοὶ πρῶτοι, καὶ σκληρότερα, καθ’ ὅσον

εἶναι καὶ οἱ ὄλιγώτερον χρήσιμοι διὰ τὴν ὑπαρξίν τοῦ προϊόντος παράγοντες.

“Οπως ἀνέφερα προηγουμένως, ἡ πρώτη καὶ βασικὴ τρόπον τινὰ ἐπεξεργασία τοῦ καπνοῦ εἶναι ἐργασία ἡ ὅποια πρέπει νὰ γίνεται κυρίως ἀπὸ τὸν παραγωγὸν καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του, συμπληρωματικῶς δὲ ἡ δευτέρα, ἡ ἐμπορική, ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς καπνεργάτας. “Οταν τοῦτο κατωρθωθῇ, ὁ ἀριθμὸς τῶν καπνεργατῶν, ὁ ὅποιος εἶναι ἥδη ὑπερβολικός, 40.000 περίπου ἄνδρες καὶ γυναικες —ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀνεργίας των καὶ τὰ ληφθέντα μέτρα συστάσεως τοῦ εἰδικοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεώς των — κατ’ ἀνάγκην θὰ περιορισθῇ εἰς τὸν ἀποραιτήτως ἀπαιτούμενον ἀριθμόν, ὁ ὅποιος ὑπολογίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ τέταρτον τοῦ σημερινοῦ, ἥτοι τὰς 10.000. Οἱ πλεονάζοντες, ἀπομακρυνόμενοι τῶν μεγάλων κέντρων εἰς τὰ ὅποια εἶναι ἥδη συγκεντρωμένοι, πρέπει νὰ ἀποκατασταθοῦν εἰς καπνοπαραγωγούς (*).

Ἐκτὸς τοῦ γενικωτέρου ὅμως μέτρου τούτου — τὸ ὅποιον εἶναι συναφὲς καὶ ἔξηρτημένον ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐπιδιωκομένου προγράμματος τῆς γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων καὶ ἀκτημόνων καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν μεγάλων ἀποξηραντικῶν ἔργων τῆς Μακεδονίας, καὶ συνεπῶς θὰ βραδύνῃ ὁ πωσδήποτε νὰ πραγματοποιηθῇ — εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν σύντομα ὀρισμένα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν καὶ τακτοποίησιν τῆς δυσαρέστου σημερινῆς καταστάσεως εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν, ἐκ τῶν ὅποιων θὰ μειωθῇ ἡ μεγάλη ἐπιβάρυνσις τῶν καπνῶν μας δι’ ἔξοδων ἐπεξεργασίας, τὰ ὅποια, ὅπως ἀνέφερα εἰς τὰ προηγούμενα, εἶναι ὑπερβολικά, συγκριτικῶς δὲ μὲ τὰ τοιαῦτα τῶν συναγωνιζομένων αὐτὰ εἰς τὴν διεθνῆ κατανάλωσιν Βουλγαρικῶν καὶ Τουρκικῶν καπνῶν πολὺ ἀνώτερα. Τὰ μέτρα ταῦτα εἶναι τὰ ἔξης:

1) Νὰ μὴ γίνουν νέαι ἐπιβαρύνσεις τοῦ προϊόντος, αὔξανομένων τῶν ἔξοδων ἐπεξεργασίας δι’ αὐξήσεως τῶν ἡμερομισθίων τῶν καπνεργατῶν, διότι ὅπως εἶναι ταῦτα κανονισμένα, εἶναι ἴκανοποιητικά.

2) Νὰ ἀφεθῇ ἀπόλυτος ἐλευθερία χρησιμοπυλήσεως τῶν γυναι-

(*) Ιδε σχετικὴν μελέτην μου: «Τὸ Καπνεργατικὸν Ζήτημα».

κῶν εἰς ὅσας ἐργασίας τοῦ καπνοῦ κρίνονται αὗται κατάλληλοι. Διότι ἡ ἐπεξεργασία τοῦ καπνοῦ, ἐκτὸς ὀρισμένων σημείων της, εἶναι ἐργασία προσιδιάζουσα περισσότερον εἰς τὰς γυναικας. Ως ἐκ τούτου δὲ μεγαλείτερος ἀριθμὸς τῶν εἰς αὐτὴν ἀσχολουμένων πρέπει νὰ εἶναι γυναικες καὶ ὅχι ἄνδρες. Ἐν τούτοις εἰς τὴν Ἑλλάδα—κατ’ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν—συμβαίνει τὸ ἐναντίον. Ἐπὶ 43.616 ἐργασθέντων εἰς δλην τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1927 καπνεργατῶν, ἥσαν 26.097 ἄνδρες καὶ 17.519 γυναικες μόνον. Ἡτοι ἀναλογία περίπου 65 πρὸς 35 %, ἐνῷ εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ Βουλγαρίαν ἡ ἀναλογία εἶναι τελείως ἀντίστροφος, δηλαδὴ ἄνδρες 35 πρὸς 65 % γυναικῶν.

Τὸ ζήτημα εἶναι ἵδιαιτέρας σημασίας καὶ προσοχῆς δέξιον, διότι ἐμμέσως συντελεῖ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους τῆς ἐπεξεργασίας, λόγῳ τῆς διαφορᾶς τῆς ἀναλογίας τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Πρέπει ἐπομένως νὰ ἀφεθῇ πλήρης ἐλευθερία χρησιμοποίησεως τῶν γυναικῶν εἰς ὅσας ἐργασίας τοῦ καπνοῦ θεωροῦνται αὗται κατάλληλοι νὰ ἀντικαταστήσουν τοὺς ἄνδρας. Τοιουτοτρόπως, ἐνῷ τὰ ἡμερομισθία τῶν γυναικῶν θὰ αὐξηθοῦν, ἔνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀνδρῶν θὰ ἀποδοθῇ εἰς ἄλλας παραγωγικὰς ἐργασίας, τὸ δὲ κόστος τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν μας θὰ μειωθῇ.

3) Νὰ ἐφαρμόζεται πραγματικῶς τὸ ὀκτάωρον τῆς ἐργασίας εἰς τὰς καπναποθήκας, καθιορίζομένων καταλλήλως τῶν χρονικῶν δροίων τῆς εἰσόδου καὶ ἔξόδου τῶν ἐργατῶν εἰς αὐτὰς καὶ τῶν διαλειμμάτων κατὰ τὰς ἐργασίμους ὕρας.

4) Νὰ ἔξασφαλισθῇ ἡ ἡσυχία καὶ ἡ τάξις εἰς τὰς καπναποθήκας, καὶ νὰ προστατευθῇ πραγματικὰ ἡ ἐλευθερία τῆς ἐργασίας εἰς αὐτάς, ἵδιως κατὰ τὴν περίοδον τῆς ξυμώσεως τῶν καπνῶν, ἥτοι τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον, Μάϊον καὶ Ἰούνιον. Διότι ἡ κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίοδον ἀκολουθουμένη τακτικὴ τῆς κηρύξεως ἀπεργιῶν, σαμπτοτάξ κλπ. ὑπὸ τῶν καπνεργατῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἀξιώσεών των, δὲν προσβάλλουν καὶ ξημιοῦν μόνον τὰ συμφέροντα τοῦ καπνεμπορίου· προσβάλλουν καὶ ξημιοῦν ἐξ ἵσου, καὶ περισσότερον, τὸ προϊὸν καὶ τοὺς παραγωγούς του, ὅπως καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον, τὸ ἀμέσως ἔξηρτημένον καὶ συνδεόμενον πρὸς τὴν δλην ἐθνικὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας, τῆς ὁποίας ὁ καπνὸς εἶναι σήμερον τὸ πολυτιμότερον προϊόν.

‘Αφ’ ἐτέρου εἶναι, νομίζω, ἐπιβεβλημμένον, παραλλήλως πρὸς τὰ λαμβανόμενα ἥδη μέτρα παροχῆς ὑγειονομικῆς περιθάλψεως καὶ ἀσφαλείας τῶν καπνεργατῶν, νὰ ληφθῇ ἄμεσος μέριμνα πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως ἐκείνων ἔξ αὐτῶν ποὺ διαμένουν μονίμως εἰς τὰ μεγάλα κέντρα, διὰ τῆς παροχῆς ἐφθηνῆς καὶ ὑγιεινῆς κατοικίας εἰς τοὺς στερουμένους τοιαύτης οἰκογενειάρχας—καπνεργάτας καὶ καπνεργατρίας—ἀνεγειρομένων πρὸς τοῦτο καταλλήλων οἰκημάτων, δι’ εἰσφορᾶς ὑπὸ τῶν καπνεμπόρων σχετικοῦ τινος προσθέτου ποσοστοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερομισθίων καὶ διαθέσεως μέρους τῶν κεφαλαίων τοῦ Τ. Α. Κ.

Ἐπίσης πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα βελτιώσεως καὶ τηρήσεως τῶν δρων τῆς ὑγιεινῆς εἰς τὰς ἀπουθήκας τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ καπνοῦ καὶ ὁργανώσεως εἰς αὐτὰς οἰκονομικῶν συσσιτίων, διὰ τῶν ὅποιων θὰ παρέχεται εἰς τοὺς καπνεργάτας ἐπαρκῆς, ἐφθηνὴ καὶ ὑγιεινὴ τροφή.

Διὰ τῆς λήψεως τῶν μέτρων τούτων θὰ διευκολυνθῇ σπουδαίως ἡ ἐμπορικὴ ἐπεξεργασία τῶν καπνῶν μας καὶ θὰ μειωθῇ ἡ ἐκ ταύτης ἐπιβάρυνσίς των, ἡ δποία τώρα εἶναι, ἀνευ οὐδεμιᾶς ὑπερβολῆς, καταθλιπτική, θὰ βελτιωθῇ δὲ πραγματικῶς καὶ ἡ θέσις τῶν καπνεργατῶν μας.

* * *

Τέλος, εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη καθορισμοῦ ὑπὸ τοῦ Κράτους μιᾶς σταθερᾶς φορολογικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, τεινούσης εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀνυποφόρου σημερινῆς ἐπιβαρύνσεώς του ἀφ’ ἐνός, καὶ ἀφ’ ἐτέρου εἰς τὴν ἀπλούστευσιν τῶν ἐπὶ τῆς κινήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου του ὑφισταμένων διατυπώσεων καὶ διοικητικῶν μέτρων.

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ καλῶς ἐννοούμενου συμφέροντος τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐπιβάλλεται νὰ παύσῃ ἡ μέχρι τοῦδε κρατήσασα ἀσυλλόγιστος καὶ ἀντιδημοσιονομικὴ ἐλευθερία τῶν διαφόρων Υπουργείων, νὰ νομοθετοῦν, ἀνεξελέγκτως καὶ διὰ τὴν ἴκανοποίησιν παντὸς εἰδούς σκοπῶν, φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις ἐπὶ τοῦ καπνοῦ.

Τὸ σύστημα τῆς νομοθετηθείσης, μετὰ μακρῶν ἐτῶν προσπαθείας «ἐνιαίας φορολογίας τοῦ καπνοῦ» εἶναι πράγματι εὐεργετικὸν καὶ πρακτικώτατον, διότι διευκολύνει τοὺς φορολογουμένους καὶ ἔξασφαλίζει τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου. Τοῦτο πρέπει νὰ

θεωρηθῇ ὡς βάσις ἀμετάβλητος, νὰ ἐπιδιωχθῇ δὲ σὺν τῷ χρόνῳ ἢ μείωσις τῶν ποσοστῶν της, εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν κατώτερα ὅρια, ἀποκλειομένης ἀπολύτως οἰασδήποτε, ἔστω καὶ τῆς ἐλαχίστης, καὶ καθ' οἰονδήποτε λόγον, αὐξήσεώς των εἰς τὸ μέλλον.

Καθ' ὅμοιον τρόπον πρέπει νὰ συστηματοποιηθοῦν καὶ ἑνοποιηθοῦν καὶ αἱ βαρύνουσαι εἰδικῶς τὸ καπνεμπόριον πολλαπλαῖ ἄλλαι φορολογίαι—καθαρᾶς προσόδου, ἐπιτηδεύματος, fob κλπ.—Ἐπίσης δὲ νὰ ἀπλουστευθοῦν αἱ διατυπώσεις τῆς βεβαιώσεως, ἔξαριβώσεως καὶ ἐλέγχου τῶν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ φορολογιῶν, ἐκ τῶν ὅποιων καὶ ἡ παραγωγὴ καὶ τὸ ἐμπόριον ταλαιπωροῦνται κυριολεκτικῶς καὶ ὑφίστανται ἐπιβαρύνσεις ἀδικαιολογήτους καὶ σοβαρωτάτας.

* * *

Διὰ τῆς δημιουργίας καὶ πραγματικῆς ἐφαρμογῆς ἐνὸς «προγράμματος ἐσωτερικῆς καπνικῆς πολιτικῆς» βασιζομένου εἰς τὰς γενικὰς γραμμὰς τὰς ὅποιας ἀνέπτυξα ἀνωτέρω, μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ κυριωτέρα καὶ βασικωτέρα τῶν ἀπαιτουμένων προϋποθέσεων «τῆς προσφορᾶς δηλαδὴ τῶν καπνῶν μας εἰς καλὰς ποιότητας καὶ ἐπωφελεῖς τιμάς», ἡ ὅποια, ἐν συνδυασμῷ καὶ μὲ τὰς ἄλλας, τὰς ὅποιας λεπτομερῶς ἀνέφερα εἰς τὸ Κεφάλαιον Ε', θὰ ἔξασφαλίσουν «τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμὸν» καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς καπνοπαραγωγῆς μας.

ΤΕΛΟΣ

BIBLIOTHECA
PHOTOSTATICA
SOCIETATIS
BIBLIOPHILICAE

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
Κρίσις τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀθηνῶν περὶ βραβεύσεως τοῦ ἔργου	2—4
Πρόλογος τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Βαρβαρέσσου	5—6
Εἰσαγωγὴ	7—10

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

	13
Ποία είναι ἡ θέσις τῆς Ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον.	13

	14—22
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Παγκόσμιος παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ. Χῶραι καὶ ποσὰ αὐτῆς—Σύγκρισις παγκοσμίου πρὸς Ἑλληνικὴν παραγωγὴν—Καλλιεργούμενα εἰδη καπνοῦ παγκοσμίως—Καλλιεργούμενα εἰδη καπνοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα—Βιομηχανικὴ χρησιμοποίησις τοῦ καπνοῦ παγκοσμίως.	14—22

	23—33
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. Ἀνατολικὰ καπνὰ—Εἰσαγωγὴ τῆς χρήσεως καὶ καλλιεργείας τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν—Αἱ κυριώτεραι καπνοπαραγωγικαὶ περιφέρειαι Ἀνατολικῶν καπνῶν—Ἡ δονομασία «Τουρκικὰ καπνά» ὡς διεθνῆς ἐμπορικὸς ὄφος—Ἐξέλιξις τῆς παραγωγῆς τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν 1885-1927—Ἀναλογία παραγωγῆς Ἀνατολικῶν καπνῶν πρὸς τὴν παγκόσμιον καὶ Ἑλληνικὴν παραγωγὴν—Βιομηχανικὴ χρησιμοποίησις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν	23—33

	34—68
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. Ἐξέλιξις τῆς καπνοπαραγωγῆς καὶ τοῦ καπνεμπορίου εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἑκατονταετίαν 1828-1928. Περίοδος πρώτη 1828-1911. Περίοδος δευτέρα 1912-1927—Τεραστία ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς. Τὰ συντελέσαντα εἰς ταύτην αἴτια—Διεθνῆς χαρακτὴρ τοῦ ἔξαγωγικοῦ μας καπνεμπορίου—Πίνακες παραγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς—Τὰ καπνά μας καὶ οἱ πρόσφυγες. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς συμβολῆς των εἰς τὴν καπνικὴν ἐξέλιξιν τῆς χώρας μας	34—68

	69—115
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. Χῶραι καταναλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Ἑλληνικῶν καπνῶν—Μονοπωλιακὴ καὶ ἐλευθέρα βιομηχανικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ καπνοῦ εἰς αὐτάς—Πίνακες ἔξαγωγῆς 1912-1927—Παγκόσμιος ἔτησία κατανάλωσις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν—Πᾶς διενεργεῖται τὸ ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον τῶν καπνῶν μας μετ' αὐτῶν—Ἀγγλία—Αἴγυπτος—Ἀμερικὴ—Ἄνστρα—Βέλγιον—Γαλλία—Γερμανία—Ἐλβετία—Ἴταλία—Ολλανδία—Οὐγγαρία—Πολωνία—Ρουμανία—Σουηδία—Τσεχοσλοβακία—Φιλλανδία. Ποῖαι αἱ συνθῆκαι παραγωγῆς, βιομηχανίας καὶ καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ εἰς αὐτάς	69—115

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Υπὸ ποίας προϋποθέσεις θὰ κατορθώσῃ ἡ Ἑλληνικὴ καπνοπαραγωγὴ νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν τῆς εἰς τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμόν. Καθορισμὸς τῆς θέσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν.

119

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. 'Εξωτερικαὶ προϋποθέσεις—Παγκόσμιος αῦξησις τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ—Αῦξησις τῆς καταναλώσεως τοῦ τσιγαρέττου. Λόγοι εἰς οὓς ὀφείλεται — Μελλοντικαὶ προβλέψεις καὶ ἐνδεχόμενα αὐξήσεως ἢ μειώσεως τοῦ καπνίσματος—Παράγοντες ἀντιδράσεως διὰ τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν — Προϋποθέσεις καὶ μέσα ἔξασφαλίσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας. Κόστος. Εύνοϊκωτέρα καπνομή διαθέσεώς των. 'Αγοραὶ Μονοπωλίων. Δασμολογικαὶ εὑνοιαὶ. 'Ενίσχυσις Ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου. Προπαγάνδα καὶ διαφήμισις . . . 122—136

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'. 'Εσωτερικαὶ προϋποθέσεις — 'Ο καπνὸς είναι τὸ πολυτιμότερον προϊόν τῆς χώρας μας—'Η καπνικὴ πολιτική μας—Συνθῆκαι προσφορᾶς καὶ ζητήσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν διεθνῆ ἀγορὰν—Τὸ κόστος τῶν καπνῶν μας καὶ οἱ λόγοι εἰς τοὺς ὄποιους ὀφείλεται. 'Απὸ ἀπόψεως καλλιεργητικῆς. 'Απὸ ἀπόψεως ἐπεξεργασίας. 'Απὸ ἀπόψεως φορολογίας. 'Απὸ ἀπόψεως ἐμπορικῆς. 137—149

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'. Πρόγραμμα καπνικῆς πολιτικῆς — Μέτρα προστασίας καὶ βελτιώσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας—'Ίδρυσις Ἰνστιτούτου καὶ ὁργάνωσις καπνικῶν ὑπηρεσιῶν—Διαπαιδαγώγησις παραγωγῶν—Οἰκονομικὴ καὶ κρατικὴ ἐνίσχυσις τοῦ παραγωγοῦ—Καθορισμὸς ποιοτικοῦ κύκλου τῆς παραγωγῆς — Συνεταιριστικὴ 'Οργανώσεις παραγωγῶν καὶ ἐμπόρων—'Εργατικὴ καὶ φορολογικὴ καπνικὴ πολιτική 150—166

